

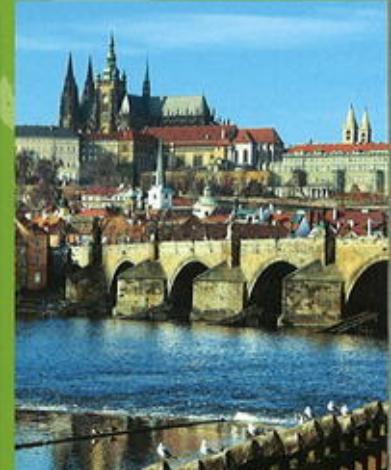
LÍDA HOLÁ

ČESKY 1 KROK ZA KROKEM

CZECH STEP BY STEP

A1 – A2

1

	<i>Topic</i>	<i>Chapters</i>	<i>Grammar</i>	
1	Seznamujeme se Let's get to know each other	Let's get to know each other Pronunciation Formal and informal dialogues Who is it? What is he doing? The numbers 0–10. Contact information Vocabulary bank: Professions	Personal pronouns The verb být -á,-í and -uj conjugations in the present tense Addressing people The verb mít How is that written? Czech letters	9
2	Kde je to? Where is it?	Where is it? On the left, right, up, down Writing e-mails The numbers 10–1000 Vocabulary bank: Locations	Grammatical gender The nominative singular The verbs jít and jet Adverbs expressing direction and location	17
3	Jídlo a pití Food and drink	Food and drink In a restaurant An invitation for coffee Vocabulary bank: Food and drink	Grammatical gender – revision The accusative singular -e conjugations in the present tense The verbs chtít, jíst and mít rád	25
4	Moje rodina My family	My family Petr's family How is he/she/it...? The numbers 1000–10,000 Vocabulary bank: Family	Possessive pronouns The verb jmenovat se Possessive adjectives The accusative singular – revision	33
5	Kdy je to? When is it?	When is it? When will we meet? Marina's day An early bird or a night owl? Marina's week Vocabulary bank: Daily routine	Talking about time Modal verbs The prepositions od / do The expression rád	41
6	Co jsi dneska dělal/a? What did you do today?	What did you do today? Where were you? When was it? Do you know who it was? Vocabulary bank: Countries, nations, languages	The past tense The second position in Czech sentences The locative singular Expressing place. The question kde? The verbs vědět × znát	49
7	Dům a byt Houses and flats	Houses and flats Furnishing a flat or house Looking for accommodations Vocabulary bank: Furniture and accessories	Verbs with the accusative The nominative and accusative plural The numerals 1 and 2 The date	57
8	Plánujeme víkend Planning our weekend	Planning our weekend Eva and Professor Higgins My weekend Vocabulary bank: Free time activities	The future tense Expressing direction. The question kam? "Na-verbs"	65
9	Lidské tělo The human body	The human body What do we look like? At the doctor's office At the pharmacy Word bank: The human body	Irregular nominative plural verb forms Personal pronouns in the dative and accusative Accusative object-centred expressions The prepositions pro, za, na	73
10	Místo, kde bydlíme The place we live	The place we live Eva goes from one job to another Invitation to visit Vocabulary bank: Shops	Prepositions with the genitive The genitive singular Expressing direction. The question odkud kam?	81
11	Na dovolené On holiday	On holiday Travelling Complications while travelling Vocabulary bank: Travel checklist	"Long" and "short" verbs of motion Basic verbs of motion with the prefixes při- and od- Prefixes and their meaning	89
12	Tradiční svátky Traditional holidays	Traditional holidays Cleaning up What are your plans for the holidays? Vocabulary bank: Housework	Imperfective/perfective verbs The future tense of perfective verbs	97

Table of Contents

A2

	<i>Topic</i>	<i>Chapters</i>	<i>Grammar</i>	
13	Výmluvy a přání Excuses and wishes	Excuses and wishes What would happen if... We have good manners What is someone like? How should he be? Vocabulary bank: Characteristics	The conditional "Kdyby-clauses" (clauses with kdyby) Advice and suggestions. The modal verb mít	105
14	Mluvíme o počasí Talking about the weather	Talking about the weather Good, or well? Who's the fairest? Vocabulary bank: The weather	Adjectives × adverbs Forming adverbs Comparison of adjectives	113
15	Technika a komunikace Technology and communication	Technology and communication Computers and the Internet Buying presents Invitation to a party Vocabulary bank: Electronics, computers, the Internet	The dative singular Verbs used with the dative Prepositions used with the dative	121
16	Móda včera a dnes Fashion yesterday and today	Fashion yesterday and today Clothes shopping I love you! I'm waiting for you... Vocabulary bank: Clothing	The words mít rád × líbit se × chutnat Dative object-centred expressions Personal pronouns (short forms and forms after prepositions)	129
17	Stěhujeme se We're moving	We're moving We need tradespeople Services Vocabulary bank: Trades and services	The instrumental singular Prepositions used with the instrumental Prepositions used with the accusative and the instrumental The declension of interrogative pronouns kdo, co The declension of indefinite and negative pronouns někdo, něco and nikdo, nic The relative pronoun který	137
18	Etapy života Life stages	Life stages Personal relationships Talking about life Vocabulary bank: Relationships	Verbs used with the preposition s/se and the instrumental Verbs used with the preposition o and the locative	145
19	Rodiče a děti Parents and children	Parents and children What do parents say to their children? Petr! Lucie! Mark! Vocabulary bank: Dos and don'ts	The imperative The negative imperative "Aby-clauses" (with the conjunction aby) Expressing advice or suggestions (subordinate clauses with aby, ať and že) The vocative singular Diminutives	153
20	Vaříme a vážíme Cooking and weighing	Cooking and weighing Whose is it? How not to diet Vocabulary bank: Cooking	The partitive genitive The possessive genitive The genitive plural Counting in Czech	161
21	Máme rádi zvířata We like animals	We like animals To have, or not to have? That is the question. Visiting the zoo Interesting animal facts Vocabulary bank: Animals	Polite requests or appeals. The verb mohť in the conditional The nominative plural of Ma and N nouns The nominative and accusative plural of Ma nouns	169
22	Mluvíme o práci Talking about work	Talking about work Looking for work A job interview Communication at work Vocabulary bank: Jobs	The pronoun svůj, svoje Comparison of adverbs	177
23	Kultura a my Culture and us	Culture and us What to wear to the theatre? Arts and culture guide Speaking with a writer Vocabulary bank: Culture	Ordinal numbers Verbs with the reflexive se and si The reflexive passive	185
24	Česko krok za krokem The Czech Republic step by step	The Czech Republic step by step UNESCO monuments How people speak in different places Vocabulary bank: Buildings and monuments	The relative pronoun který Revision of singular adjective and noun declensions Standard and everyday spoken Czech	193

Frequently asked question

1. Is Czech related to English?

Yes, both languages are members of the Indo-European language family (compare: matka mother, bratr brother, sestra sister, tři three). English and Czech, however, are different types of languages: English is an analytic language and Czech is synthetic. Compare: I do not understand (4 words) – nerozumím (1 word), by car (2 words) – autem (1 word).

2. Why doesn't Czech have articles?

The absence of articles is the result of the historical development of the language. Their absence is compensated by Czech's flexible word order. Information that was already mentioned or which is otherwise known is usually placed at the beginning of the sentence in Czech (English uses the definite article for this). New information is usually placed at the end (in English this is expressed by the indefinite article). However, Czech also has words whose meaning is similar to English articles. For instance nějaký, nějaká, nějaké some or jeden, jedna, jedno one are often used where you would use an indefinite article in English. Ten, ta, to the, that are often used where you would use a definite article in English.

3. Why does Czech have cases? How are the cases used?

As a synthetic language with flexible word order, Czech needs cases and their endings to act as certain "signals" which express the grammatical relationships among words. Compare the basic meanings of the cases:

1. The nominative

The nominative is the dictionary form of a word. It expresses the subject of a sentence. For example: Student je ve škole. A student is at school.

2. The genitive

The genitive expresses possessive or partitive meaning. For example: Kniha studenta. The book of a student. Láhev vína. A bottle of wine.

3. The dative

The dative expresses the indirect object of a sentence. For example: Dám dárek studentovi. I will give a present to a student.

4. The accusative

The accusative expresses the direct object of a sentence. For example: Vidím studenta. I see a student.

5. The vocative

The vocative is the form for addressing people or things. If you want to address or call out to someone in Czech, use the vocative. For example: Adam (nominative) – Adame! (vocative), Eva (nominative) – Evo! (vocative)

6. The locative

The locative expresses location. For example: Jsem ve škole. I am at school.

7. The instrumental

The instrumental expresses the means or instruments by or with which an action is carried out. For example: Jedu autem. I go by car.

However, in addition to these basic meanings there are more uses of the cases. All verbs and prepositions in Czech are connected with a specific case or cases. It is best to master this aspect of the language through exercises and drills (similar to how students of English have to memorize phrasal verbs). To understand this better, you can imagine that verbs and prepositions have a hook or hooks, on which one or more cases can be hung.

4. Why do English verbs often have two Czech equivalents, e.g. to cook – vařit and uvařit?

Most Czech verbs live "in pairs". These verbs have what is called imperfective and perfective aspect. Put simply, the aspect expresses the action as either a process or as the result of a process. This is the distinction between imperfective and perfective verbs.

Imperfective verbs (e.g. vařit to cook) express the action as a process, as if they were "filming" it. These verbs express unlimited, incomplete or repeated action. They have a past, present and future tense. Perfective verbs (e.g. uvařit to cook) express the result of an action or an action at a certain moment, as if it was being "photographed". These verbs do not have a present tense, just past and future.

Czech aspects do not automatically match English tenses.

5. Are all Czech words composed only of consonants?

No, only some of them. What's more, those are words which are not vitally important. How often do you need to say strč prst skrz krk stick your finger through your throat or cvrnkl flicked?

6. Why are Czech words usually longer than English ones?

As a synthetic language Czech uses prefixes and suffixes, e.g. dělat to do/to make, dodělat to finish doing st., nedodělat to fail to finish doing st.

7. Why are there two Czechs – standard and colloquial?

After the Protestants were defeated in the Battle of White Mountain in 1620, Czech almost disappeared as an official and literary language, and German took its place in these functions. The spoken form of the language, however, continued to develop. During the National Revival in the beginning of the 19th century, the standard form of Czech was gradually codified on the basis of an older form of Czech from the 16th century, leading to the current differences in the language. Standard Czech is used for official and administrative purposes, in administrative and other documents, at school and in the public media, while everyday spoken Czech is used in everyday unofficial communication. Common Czech (obecná čeština)

is widespread in the western part of the country. In other regions, particularly in Moravia, you can hear other dialects as well. In this textbook you will primarily learn standard Czech. As you encounter instances where standard and everyday spoken Czech are different from each other, you will find notes about these differences.

8. What do the colours in the textbook mean?

The colours denote the grammatical gender of nouns. Czech distinguishes between these genders:

maskulíne, i.e. persons and animals of masculine gender, which are or were alive, e.g. **muž** man, **doktor** doctor, **tatínek** dad, **kolega** colleague, **pes** dog

masculine inanimate, e.g. **obchod** store, **les** forest, **počítač** computer

feminíne, e.g. **škola** school, **doktorka** (female) doctor, **restaurace** restaurant, **kancelář** office, **místnost** room

neutrální, e.g. **kino** cinema, **divadlo** theatre, **letiště** airport, **nádraží** train station

It is important to know the gender of nouns because the gender determines the declension of each noun (i.e. which case endings to use) and also affects some other parts of speech. Compare:

Ten **doktor** byl nový. The doctor was new.

Ten **obchod** byl nový. The store was new.

Ta **škola** byla nová. The school was new.

To **kino** bylo nové. The cinema was new.

Fortunately you do not have to learn by heart the gender of every new noun you meet. The nominative singular ending, i.e. the form of the noun that you find in the dictionary, will help you determine the gender of a noun. For more information about this, see the table on page 18.

9. Is Czech really as difficult as people say?

Yes and no. Yes, because the cases have a lot of endings. No, because it has a logical grammatical system, similar to Latin, only three verb tenses and just a few irregular verbs.

10. Are there any priorities in Czech grammar that beginners should focus on?

Yes. Opinions may differ, but the author of this textbook believes that it helps beginners if they concentrate on the following language priorities in this order:

1. Verbs. Verbs are the foundation of a sentence.

2. Prepositions. Pay attention to prepositions because, just like verbs, they will help you a lot to express yourself.

3. Gender. Try to remember the gender of the nouns you learn and notice the function of gender in the language's system.

4. Cases and their endings. You cannot avoid endings in Czech, but don't let them discourage you or scare you off!

11. What may be of help to you in your studies

Find incentives to study. This is one of the most important factors influencing your success in mastering a foreign language.

Don't be afraid to make mistakes, they're a natural part of mastering any new language.

Just as with any other language, don't wait until you can speak perfectly. From the very beginning, try to memorize expressions and phrases as whole units. If you don't know the word or expression you need, use a compensation strategy: try to express your thought in another way – maybe very simply, or using other words or gestures.

Listen. He (or she) who listens speaks. Every language has its own unique features, and when you get used to the intonation, accent and pronunciation, your communication will be more successful.

Read, even with a dictionary. You can read books or listen to CDs from series such as Adapted Czech Prose edition (information about these is at www.czechstepbystep.cz).

I wish you much success and joy in your studies!

Lída Holá

Symbols

	listening (recording on the CD or downloadable at www.czechstepbystep.cz)
	writing
	speaking
	reading
	language under the magnifying glass (a grammatical or lexical explanation)

PAMATUJTE SI:

remember

POZOR:

be careful

Abbreviations and other marks used

Ma	maskulinum animatum	masculine animate
Mi	maskulinum inanimatum	masculine inanimate
F	femininum	feminine
N	neutrum	neuter
kol.	kolokviální	colloquial language, i.e. everyday spoken Czech
impf.	imperfektivní sloveso	imperfective verb (expresses an action as a process)
pf.	perfektivní sloveso	perfective verb (expresses the result of an action or an action at a specific moment)
sg.	singulár	singular
pl.	plurál	plural
N	nominativ, první pád	1st case/nominative
G	genitiv, druhý pád	2nd case/genitive
D	dativ, třetí pád	3rd case/dative
A	akuzativ, čtvrtý pád	4th case/accusative
V	vokativ, pátý pád	5th case/vocative
L	lokál, šestý pád	6th case/locative
I	instrumentál, sedmý pád	7th case/instrumental
x		versus
e		the fleeting e, which disappears in a noun's declined forms, e.g. tatínek – mám tatínka. In our textbook we warn you about the fleeting e by underlining it on the vocabulary pages and in the glossary.
*		verbs belonging to the -e type of conjugation that undergo a stem change in the present-tense conjugation (for a selected list of these, see p. 211)

Instructions

čtěte	read	používejte	use
doplňte	fill in	procvičujte	practice
najděte	find	přeložte	translate
napište	write	ptejte se	ask
odpovídejte	answer	řekněte	say
opakujte	repeat	seřadte	put in order
označte	mark, note	spojte	connect
počítejte	count	tvořte	make
poslouchejte	listen	změňte	change

Additional materials

On-line course: www.mlvtcesky.net

E-shop: eshop.czechstepbystep.cz

Web pages: www.czechstepbystep.cz. Here you can find for free:

- MP3 clips for listening, which go with the Czech Step by Step 1 textbook, available for download
- page-by-page and alphabetical glossaries, which go with the Czech Step by Step 1 textbook
- an overview of our other publications

Seznamujeme se

- ▶ Seznamujeme se
- ▶ Výslovnost
- ▶ Formální a neformální dialogy
- ▶ Kdo je to? Co dělá?
- ▶ Čísla 0–10. Kontaktní informace
- ▶ Slovní banka: Profese

CD1:01

- 1. Poslouchejte a opakujte užitečné fráze.

1

Dobrý den. – Dobrý den.
Hello. – Hello.

4

Co znamená...?
What does...mean?

2

Já jsem... – Já jsem...
I am... – I am...

5

Jak se řekne...?
How do you say...?

7

Rozumíte? – Nerozumím.
Do you understand? – I don't understand.

8

Ještě jednou, prosím.
Can you repeat that, please.

10

Mluvíte anglicky, německy, rusky?
Do you speak English, German, Russian?

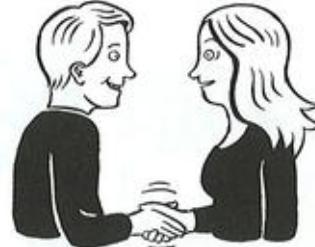
11

Ano. Yes. coll. Jo. Yeah.
Ne. No.

3

Těší mě. – Těší mě.
Nice to meet you. – Nice to meet you.

6

Jak se to píše?
How is that written?

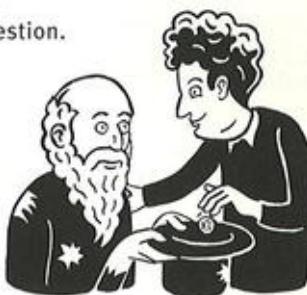
9

Mám otázku.
I've got a question.

12

Děkuji./Děkuju. – Prosím.
Thank you. – You're welcome.

Užitečné české slovo: prosím • A useful Czech word: prosím

The word prosím is used

- as a reaction to thanks: Děkuji./Děkuju. – Prosím. Thank you. – You're welcome
- when you answer the phone: Prosím? Hello?
- when you don't understand something someone has said to you: Prosím? Pardon?
- when you let someone go or do something first, e.g. holding the door open for someone: Prosím. After you.
- when you want to address someone you don't know, e.g. a waiter in a restaurant, a shop assistant or someone on the street: Prosím vás, ... Excuse me, ...

Formální a neformální dialogy

CD1: 05

► 1. Tom Brown studuje češtinu. Je ve škole. Poslouchejte a označte, co říká.

Jsem z Austrálie.

Jsem z Ameriky.

Jsem student.

Jsem profesor.

CD1: 05

► 2. Poslouchejte a doplňte dialog.

Eva: Dobrý den. Já jsem Eva Hanušová.

Tom: Dobrý den. Já jsem Thomas Brown.

Eva: Těší mě.

Tom:

Eva: Odkud jste?

Tom: Jsem z

Eva: Aha, to je zajímavé.

Eva: Co děláte?

Tom: Jsem

Studuji na univerzitě. A vy?

Eva: Jsem učitelka. Pracuju tady ve škole.

Tom: Děkuju.

Eva: Prosím.

Eva: Mějte se hezky. Na shledanou.

Tom: Vy taky.

CD1: 06

► 3. Poslouchejte a opakujte. Všimněte si výslovnosti j. Dodržujte slovní přízvuk.

Já jsem... Odkud jste? Co děláte? Jsem student. Studuji na univerzitě. Jsem učitelka. Pracuju ve škole. Mějte se hezky.

Prepozice z/ze + genitiv (předložka z/ze + druhý pád) • The preposition z/ze + the genitive

In exercises 1 and 2 you can see: Jsem z Austrálie. I'm from Australia. After the preposition z (and its other form ze, which is lengthened for pronunciation purposes) use the genitive. Ask your teacher how to say where you are from.

For more information about the genitive, see p. 82 and 216. For a summary of the cases, see p. 202.

► 4. Co říkáte vy, když se s někým seznamujete? Doplňte informace o sobě.

Já jsem Jsem z Jsem

► 5. Tvořte podobné dialogy. Představujte se.

Dobrý den. Já jsem		Dobrý den. Já jsem
Těší mě.		Těší mě.
Odkud jste?		Jsem z
Jsem z Co děláte?		A vy?
Jsem		Jsem
		A vy?

► 6. Tom a jeho spolužáčka Marina jsou ve škole. Podívejte se na fotografie. Co asi Tom a Marina říkají? Je jejich dialog formální, nebo neformální?

► 7. Doplňte k textu fotografie. Pak kontrolujte poslechem.

CD1:07

1 D

A.
Tom: Měj se hezky. Čau.
Marina: Ty taky, Tome. Ahoj.

B.
Tom: Prosím!
Marina: Díky.
Tom: Prosím.

C.
Tom: Odkud jsi?
Marina: Jsem z Bulharska. A ty?
Tom: Jsem z Austrálie. A co děláš?
Marina: Jsem studentka. A ty?
Tom: Já jsem taky student.

D.
Tom: Ahoj, já jsem Tom.
Marina: Čau, já jsem Marina.

E.
Marina: Au!
Tom: Promiň, Marino.
Marina: To nic.

2

3

4

5 A

► 8. Poslouchejte a opakujte. Procvičujte výslovnost dě, tě a mě. Dodržujte slovní přízvuk.

CD1:08

Co děláš?
Co děláte?
Děkuju.
Těší mě.
Měj se hezky.
Mějte se hezky.

► 9. Doplňte formální a neformální ekvivalenty.

1. Dobrý den.	Ahoj./Čau.
2. Odkud jste?	
3.	Co děláš?
4. Děkuju./Děkuji.	
5.	Promiň.
6. Mějte se hezky.	
7.	Ty taky.
8. Na shledanou.	

Oslovení • Addressing people

Compare these forms from the dialogue:

Já jsem Marina. x Marino!
Já jsem Tom. x Tome!

Marino! Tome! are forms of the vocative, i.e. the case which is used when addressing someone. Find out and write down how to address people around you (relatives, colleagues, teachers, classmates). For more information about the vocative, see p. 159 and 219.

► 10. Představujte se ještě jednou neformálně.

Personální pronomina (osobní zájmena) • Personal pronouns

In the text on p. s 11 and 12 you can see: Já jsem Eva Hanušová. Já jsem Thomas Brown. A vy? A ty? Learn the personal pronouns:

já	I
ty	you
on/on, ona, to (ono)	he, she, it
my	we
vy	you
oni (ony, ony, ona)	they

The form **vy** is used to formally address one person or as the plural to address more than one person.
The form **ty** is used for informally addressing a person (a relative, a friend, and children up to about 15).

The form **ono** is only used in fixed expressions, e.g. To je ono. That's it. But when we want to point to something we use the expression To je..., e.g. To je student. That's a student.
The forms **ony, ony, ona** are only used in written form and not in everyday spoken Czech.

For more information about personal pronouns, see p. 222.

► 12. Podívejte se na obrázky. Procvičujte osobní zájmena a používejte podobná gesta.

já

ty

on, ona, to

my

vy

oni

Verbum (sloveso) být • The verb být

In the texts on pages 11 and 12 you can see: Já jsem Eva Hanušová. Já jsem Tom Brown. Odkud jste? Odkud jsi? Here is the present tense conjugation of the verb být to be:

personal pronouns	být to be		negative forms	
já	jsem	(I) am	nejsem	(I) am not
ty	jsi	(you) are	nejsi	(you) are not
on, ona, to (ono)	je	je	není (!)	(he, she, it) is not
my	jsme	(we) are	nejsme	(we) are not
vy	jste	(you) are	nejste	(you) are not
oni	jsou	(they) are	nejsou	(they) are not

You pronounce: jsem [sem], jsi [si], jsme [sme], jste [ste], jsou [sou].

In everyday spoken Czech you can hear jseš [seš] and [nejseš] used for the 2nd person singular. In Moravia you can hear jsu [su] used for the 1st person singular. As you can see from the table, a verb is negated by adding the prefix ne- in front of the verb (written as one word).

► 13. Poslouchejte a opakujte. Pozor na výslovnost! Dodržujte slovní přízvuk.

jsem, jsi, je, jsme, jste, jsou, nejsem, nejsi, není, nejsme, nejste, nejsou

► 14. Analyzujte formy. Doplňte kdo.

1. jsi – ty 3. je – 5. jsem –
2. jste – 4. jsou – 6. jsme –

Konjugace verb v prémantu (skloňování sloves v přítomném čase) • Verb conjugation in the present tense

In the texts on pages 9, 11 and 12 you can see: Rozumíte? Nerozumím. Co děláte? Co děláš? Pracuj tady ve škole. Most verbs in the present tense are regular and belong to one of four types of conjugation. This lesson will introduce you to the first three types of conjugation, the verbs known as -á, -í and -uj verbs:

personal pronouns	-á verbs	-í verbs	-uj verbs
	The infinitive ends in -at (except for -ovat)+ the verb mít to have	The infinitive ends in -et, -ět, -it + the verb jít to eat, spát to sleep, stát to stand	The infinitive ends in -ovat
já	dělat to do	rozumět to understand	pracovat to work
ty	děláš	rozumíš	pracuješ
on, ona, to	dělá	rozumí	pracuje
my	děláme	rozumíme	pracujeme
vy	děláte	rozumíte	pracujete
oni	dělají	rozumí (rozumějí)	pracujou (pracují)

The forms in parentheses are only used in formal and written Czech. For an overview of all types of verb conjugations, see p. 210.

Note: In Czech personal pronouns are not usually used with verbs because the verb's ending shows the person the verb refers to.

► 15. Přečtěte slovesa v tabulce nahlas. Řekněte také negativní formy.

Například: dělám – nedělám

Kdo je to? Co dělá?

- 1. Čtěte tyto profese. Rozumíte? Všimněte si, že v češtině jsou mužské a ženské názvy profesí.
prezident – prezidentka, doktor – doktorka, lékař – lékařka, manažer – manažerka, sportovec – sportovkyně
- 2. Procvičujte profese na straně 16 podle modelu. Všimněte si intonace otázky.

Například: To je úředník? – Ne, není. To je úřednice.

- 3. CD1: 10 Eva seznamuje nové studenty. Doplňte dialog.
Pak kontrolujte poslechem.

Eva: To je pan Tadeusz Dombrowski a to je paní Maike Wolf.

Tadeusz: Těší mě, paní Wolf – nebo Wolfová?

Maike: To je jedno. 1., pane Dombrowski.

Tadeusz: Odkud jste?

Maike: Promiňte, 2. Ještě jednou, prosím.

Tadeusz: Odkud jste?

Maike: Jsem z Německa. 3. ?

Tadeusz: Já 4. z Polska.

Maike: Aha, a co děláte?

Tadeusz: Jsem 5. A vy?

Maike: To je náhoda, já jsem taky doktor!

Eva: Promiňte, Maike, ale vy nejste doktor, vy jste 6.

Maike: Aha, takže já jsem doktorka. Můžeme si tykat?

Tadeusz: Určitě. Já jsem Tadeusz.

Maike: A já 7. Maike.

- 4. Doplňte, co víte z dialogu.

Kdo je to? – To je paní Maike Wolf(ová).

Odkud je? – Je z

Co dělá? – Je

Kdo je to? – To je pan Tadeusz Dombrowski.

Odkud je? – Je z

Co dělá? – Je

- 5. Představujte se navzájem. Tvořte podobné dialogy.

- 6. Představte si, že jste slavní lidé. Představujte se navzájem. Používejte tyto výrazy.

To je... a to je... | Dobrý den. | Těší mě. | Odkud jste? | Můžeme si tykat? | To je zajímavé. | To je náhoda!

Užitečné fráze • Useful phrases

Jak se máte? How are you? Jak se máš? How are you?

Dobrě. Well.

Ujde to. Not bad.

Špatně. Not good.

Unlike in English, this question is never asked in Czech when you first meet someone. Also note that, unlike in English, the answer may be quite detailed or even negative, e.g. Mám se špatně. Things aren't good.

- 7. CD1: 11 Tadeusz a Maike jsou druhý den ve škole. Označte, kdo to říká. Tadeusz (T), nebo Maike (M)?

Ahoj. Jak se máš?

T M

Dobrě. A ty?

T M

No, ujde to.

T M

Čísla 0 – 10. Kontaktní informace

CD1:12

- 1. Poslouchejte a doplňte čísla 0 – 10. Pak poslouchejte ještě jednou a opakujte.

čtyři | deset | pět | nula | jedna | tři | dva | osm | devět | sedm | šest

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
nula	tři	devět

- 2. Kolik je...? Počítejte s + (plus) a – (minus).

Například: Kolik je jedna plus jedna? – Dva.

CD1:13

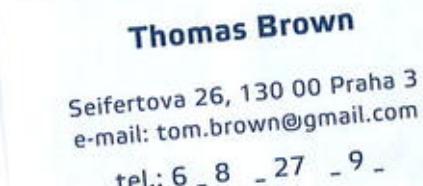
- 3. Jaký český telefon mají Marina, Eva a Tom?
Poslouchejte a doplňte telefonní čísla na vizitkách.

Například: Marina má telefon...

PAMATUJTE SI:

- @ = zavináč
- . = tečka
- = pomlčka
- _ = podtržítko

Verbum (sloveso) mít • The verb mít

The verb mít to have belongs to the verbs known as -á verbs and is conjugated in a similar way as the verb dělat. Complete the table with the correct forms.

	mít to have	negative forms
já	mám	nemám
ty
on, ona, to
my
vy
oni	mají.

POZOR:

In case of an emergency the number to call is 112.
You'll be connected to a doctor, the fire brigade or the police.

- 4. Doplňte sloveso mít.

1. Jaký (ty) telefon?	5. Jaký telefon Tom?
2. (my) telefon 226 873 601.	6. Jaký telefon Marina?
3. (já) číslo 608 774 142.	7. Jaký telefon Tadeusz a Maike?
4. Jaký (vy) telefon?	8. Jaký telefon vy?

- 5. Ptejte se navzájem. Procvíčujte intonaci otázky.

Například: Jaký máte/máš telefon? Jaký máte/máš e-mail? Jak se to пиše?

Jak se to пиše? • How is that written?

When you need to say how something is written (e.g. an e-mail address, a name or a surname), say it syllable by syllable, e.g. Ma-ri-na Ka-za-ko-va. Sometimes, however, a more precise explanation is necessary, e.g.: Tho-mas, té-há, Bro-v-v-n, dvojité vé. In such cases you can use the names of the sounds:

a – a	e – e	i – měkké i	ň – eň	s – es	v – ve
á – dlouhé a	é – dlouhé e	í – dlouhé měkké i	o – o	š – eš	w – dvojité ve
b – be	ě – e s háčkem	j – je	ó – dlouhé o	t – te	x – iks
c – ce	f – ef	k – ka	p – pe	ť – tě	y – ypsilon, tvrdé i
č – če	g – ge	l – el	q – kve	u – u	ý – dlouhé tvrdé i
d – de	h – ha	m – em	r – er	ú – dlouhé u	z – zet
d’ – dě	ch – cha	n – en	ř – eř	ü – u s kroužkem	ž – žet

To avoid any misunderstanding, ask your teacher how to pronounce or spell your name and surname. The names of the sounds are lengthened when pronounced, e.g. [á, dlouhé á, bě, cě, čě, dě, dě...].

SLOVNÍ BANKA

Profese

úředník, úřednice
clerk

dělník, dělnice
labourer

POZOR:

muž

žena

číšník, servírka
waiter, waitress

učitel, učitelka
teacher

doktor, doktorka, lékař, lékařka
doctor

prodavač, prodavačka
shop assistant

manažér, manažerka
manager

vědec, vědkyně
scholar

policista, policistka
policeman, policewoman

uklízeč, uklízečka
cleaner

hasič, hasička
firefighter

sportovec, sportovkyně
athlete

herec, herečka
actor, actress

zpěvák, zpěvačka
singer

politik, politička
politician

Kde je to?

- ▶ Kde je to?
- ▶ Vlevo, vpravo, nahoře, dole
- ▶ Píšeme e-mail
- ▶ Čísla 10–1000
- ▶ Slovní banka: Lokality

- ▶ 1. Řekněte, jaká města v České republice znáte. Pak se ptejte a ukazujte na mapě.

Například: Kde je Brno? – Tady. Kde jsou Karlovy Vary? – Tam.

CD1: 14

- ▶ 2. Jaké lokality znáte? Poslouchejte a opakujte. Pak doplňte k fotografiím.

supermarket | hotel | nádraží | restaurace | kino | škola | náměstí | nemocnice | letiště | zastávka, stanice | divadlo | obchod

1. nádraží

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

- ▶ 3. Co je blízko nebo daleko od místa, kde jste ted?

Například: Blízko je restaurace, letiště...

CD1: 15

- ▶ 4. Tomův dědeček je Čech, je z malého českého města. Tom a Marina tam jedou na výlet. Poslouchejte 3 dialogy. Označte, jaké lokality slyšíte.

☐ obchod	☐ škola	☐ divadlo
☐ hotel	☐ restaurace	☐ letiště
☐ supermarket	☐ nemocnice	☐ nádraží
☐ zastávka	☐ kino	☐ náměstí

- ▶ 5. Co Tom a Marina hledají? Poslouchejte 3 dialogy ještě jednou. Doplňte texty.

Dialog 1

Tom: Dobrý den, prosím vás, neváte, kde je tady nějaký 1.?

Paní: No, jeden nový 2. je odtud asi pět minut pěšky. Musíte jít rovně a pak doprava.

Dialog 2

Marina: Dobrý den, prosím vás, nevíte, kde je tady nějaká dobrá ... ?
 Pán: Hm, nevím. Moment... Aha, už vím!
 Jedna nová ... je tady blízko.
 Musíte jít zpátky a pak doleva.

Dialog 3

Tom: Dobrý den, prosím vás, je tady nějaké 5. ?
 Paní: Jedno nové moderní 6. je na náměstí, ale to je daleko. Musíte jet jedničkou.
 Marina: Eee... Jedničkou? Promiňte, nerozumím.
 Paní: Autobusem číslo jedna. Vidíte ten dům? Tam je zastávka.

► 6. Označte, co je, nebo není pravda.

1. Tom a Marina hledají nějaký obchod.	ANO/NE
2. Hotel je blízko.	ANO/NE
3. Pán neví, kde je restaurace.	ANO/NE
4. Kino je na náměstí, ale to je daleko.	ANO/NE
5. Tom a Marina musí jet taxíkem.	ANO/NE
6. Tom a Marina musí jet autobusem číslo tři.	ANO/NE

PAMATUJTE SI:

When the numbers of buses, trams, etc., are said in Czech, the following forms of the numbers are often used:

Musíte jet jedničkou (= autobusem číslo jedna).

Musíte jet dvojkou (= autobusem číslo dva).

Musíte jet trojkou (= autobusem číslo tři) etc.

You also say:

jet áčkem, běčkem, céčkem take the A, B, C line

Gramatický rod. Nominativ singuláru (první pád jednotného čísla) • Grammatical gender. The nominative singular

Compare what you've heard or seen in the previous dialogues:

nějaký hotel, jeden nový hotel

nějaká restaurace, jedna nová restaurace

nějaké kino, jedno nové kino

In Czech each noun has a grammatical gender: **masculine** (animate or inanimate), **feminine** or **neuter**. The gender of the noun influences the forms of some other parts of speech. Compare:

	the, this	one	-ý adjectives	-í adjectives	nouns
Masculine animate (M)	ten	jeden	nový	moderní	doktor, lékař
Masculine inanimate (Mi)	ten	jeden	nový	moderní	obchod, počítač
Feminine (F)	ta	jedna	nová	moderní	škola, restaurace, kancelář
Neuter (N)	to	jedno	nové	moderní	divadlo, letiště, nádraží

In everyday spoken Czech, mainly in the western part of the country, you'll hear: nový obchod, nový kino.

Memorize the words in the table. They represent the patterns of the declensions. You'll encounter these words further on in the book in model sentences which will help you learn the case endings.

Obviously it's important to know the gender of each noun. But how can you tell what the gender of a particular noun is? In our textbook we'll use colours to denote grammatical gender, but knowing the ending of the noun in the nominative singular (i.e. the dictionary form) also helps:

When a word ends in a consonant, it is	76.9 % masculine (doktor doctor, lékař medical doctor, obchod shop, počítač computer) 20.5 % feminine (kancelář office, tramvaj tram) 2.6 % neuter (centrum centre, muzeum museum)
When a word ends in -a, it is	6.9 % masculine (kolega colleague, turista tourist) 92 % feminine (škola school, kavárna cafe) 1.1 % neuter (only loan words, e.g. téma theme)
When a word ends in -o, it is	0.7 % masculine (only loan words, e.g. gigolo gigolo, macho macho) 99.3 % neuter (divadlo theatre, kino cinema)
When a word ends in -e/-ě*, it is	3 % masculine (průvodce guidebook) 89 % feminine (restaurace restaurant, kolegyně colleague) 8 % neuter (letiště airport, parkoviště car park, kuře chicken)
When a word ends in -í, it is	0.5 % masculine (recepční receptionist) 0.5 % feminine (recepční receptionist, paní Mrs., Madam) 99 % neuter (nádraží station, náměstí square)

*Nouns ending in -ice and -yně are mostly feminine. Words ending in -iště are always neuter.

Compiled by SYN2015

► 7. Poznáte maskulinum, femininum a neutrum? Doplňte adjektiva nový a moderní ve správné formě.

Například: nový moderní obchod, nová moderní škola...

1.	obchod	5.	auto	9.	supermarket
2. škola	6.	nádraží	10.	restaurace
3.	kino	7.	letiště	11.	kancelář
4.	hotel	8.	divadlo	12.	nemocnice

► 8. Jak musí Tom a Marina jít? Doplňte k obrázkům výrazy *zpátky*, *doprava*, *doleva* a *dolů*.

-
1. *rovně* 2. 3. 4. *nahoru* 5. 6.

► 9. Procvičujte směr. Čtěte nahlas.

1. Prosím vás, kde je restaurace? – Musíte jít . 5. Prosím vás, kde je zastávka? – Musíte jet .
2. Prosím vás, kde je náměstí? – Musíte jít . 6. Prosím vás, kde je škola? – Musíte jet .
3. Prosím vás, kde je kino? – Musíte jít .
4. Prosím vás, kde je supermarket? – Musíte jít .

POZOR:

You can also say:

Hledám obchod, školu, restauraci a divadlo. I am looking for a shop, school, restaurant and theatre.

After the verb *hledat* to look for use the accusative. For more information about the accusative, see p. 28, 38 and 218. A table containing a summary of all the patterns can be found on p. 202.

► 10. Poslouchejte a opakujte. Doplňte k fotografiím.

metro | autobus | auto | kolo | vlak | tramvaj | taxi, taxík | pěšky

1. *auto*

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

► 11. Jak můžete jet nebo jít? Spojte.

1. auto	A. jet metrem
2. autobus	B. jet autem
3. kolo	C. jet autobusem
4. metro	D. jet taxikem
5. taxík	E. jet vlakem
6. tramvaj	F. jet tramvají
7. vlak	G. jet na kole
8. pěšky	H. jít pěšky

Verba (slovesa) jít a jet • The verbs *jít* and *jet*

Compare: *jít* pěšky

×

jet autem, autobusem, vlakem...

Jít and *jet* belong to the fourth type of conjugation, which are the verbs known as e-verbs. These verbs usually undergo a change in their stem when they are conjugated in the present tense, e.g. *jít*: jdu, jdeš, jde... or *jet*: jedu, jedeš, jede.... For more information about this type of conjugation, see p. 29.

POZOR:

The expressions autem by car, vlakem by train, metrem by underground etc., are in the instrumental singular. For more information about the instrumental case, see p. 137 and 221.

The expression pěšky on foot is an adverb. Adverbs are not declined and therefore their forms do not change.

► 12. Kde je to? Spojte.

1. Dobrý den, nevíte, kde je restaurace Pohoda?
2. Prosím vás, je tady někde blízko nádraží?
3. Dobrý den, nevíte, kde je hotel Diplomat?
4. Prosím vás, kde je kino Luxor?
5. Prosím vás, nevíte, kde je divadlo?

A. Nádraží je daleko. Musíte jet 4 stanice tramvají číslo 1.

B. Vidíte tam ten dům? To je divadlo.

C. Musíte jít rovně a pak doprava. Tam je kino.

D. To je blízko. Musíte jít rovně a pak doleva. Je to asi 5 minut pěšky.

E. Restaurace Pohoda? Musíte jet 3 stanice autobusem číslo 3.

► 13. Co hledají lidé na fotografiích? Poslouchejte a doplňte.

1. Kryštof a Lucie hledají
2. Jana hledá
3. Dan, Dora a Martin hledají.....

Vlevo, vpravo, nahoře, dole

nahoře

vlevo

uprostřed

vpravo

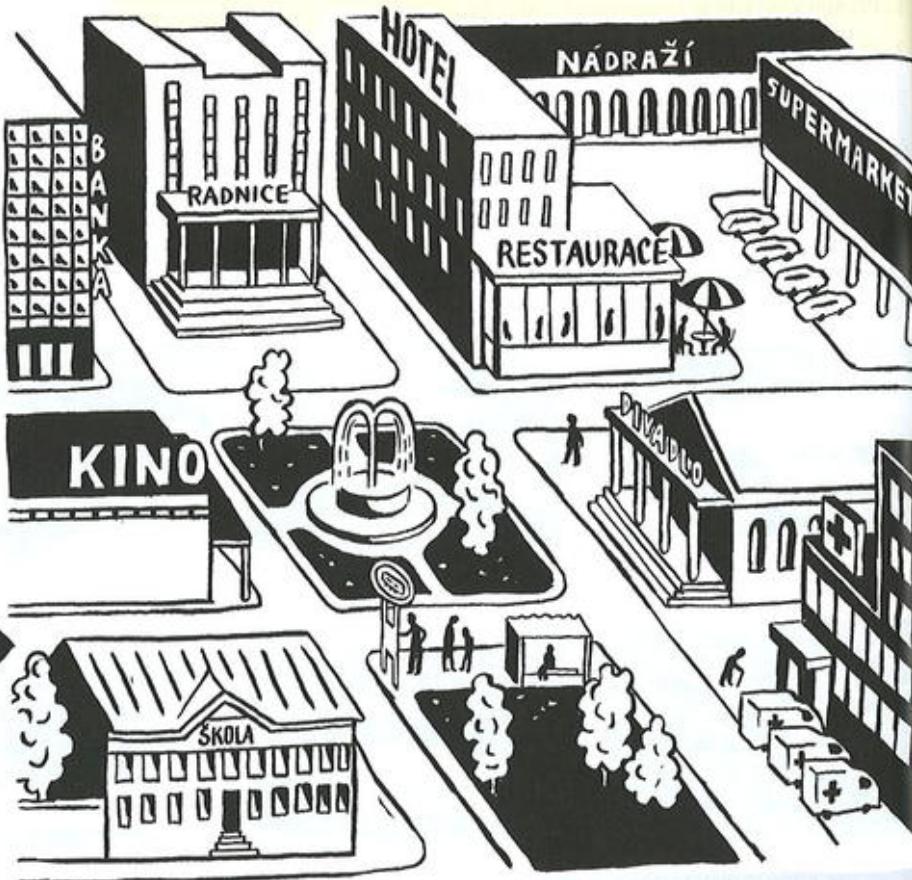
dole

- 1. Co vidí turista? Pak se podívejte na obrázek a odpovězte na otázky.

1. Co je vlevo?
2. Co je vpravo?
3. Co je nahoře?
4. Co je dole?
5. Co je uprostřed?

- 2. CD1:19 Poslouchejte a opakujte. Ukazujte, kde je to. Dodržujte slovní přízvuk.

vlevo, vpravo, nahoře, dole, uprostřed

Adverbia (příslovce) vyjadřující směr nebo lokaci • Adverbs expressing direction and location

In Czech different forms of adverbs are used to express direction and location (place). Compare:

- Musíte jít doprava. × To je vpravo/napravo.
Musíte jít doleva. × To je vlevo/nalevo.
Musíte jít nahoru. × To je nahoře.
Musíte jít dolů. × To je dole.
Musíte jít doprostřed × To je uprostřed.

For more information about how to express direction and location, see the table on p. 213.

► 3. Řekněte, kde co je.

Například: Musíte jít doprava. Tam je supermarket. – Supermarket je vpravo.

1. Musíte jít doleva. Tam je restaurace. – Restaurace
2. Musíte jít nahoru. Tam je banka. – Banka
3. Musíte jít dolů. Tam je škola. – Škola
4. Musíte jít doprava. Tam je divadlo. – Divadlo
5. Musíte jít doleva. Tam je kino. – Kino
6. Musíte jít nahoru. Tam je nádraží. – Nádraží

► 4. CD1:20 Co hledá turista? Najděte na obrázku cestu. Pak tvořte podobné dialogy.

Turista: Prosím vás, nevíte, kde je tady nějaký 1.?

Pán: Musíte jít rovně, pak druhou ulicí doleva a zase rovně. 2. je vpravo.

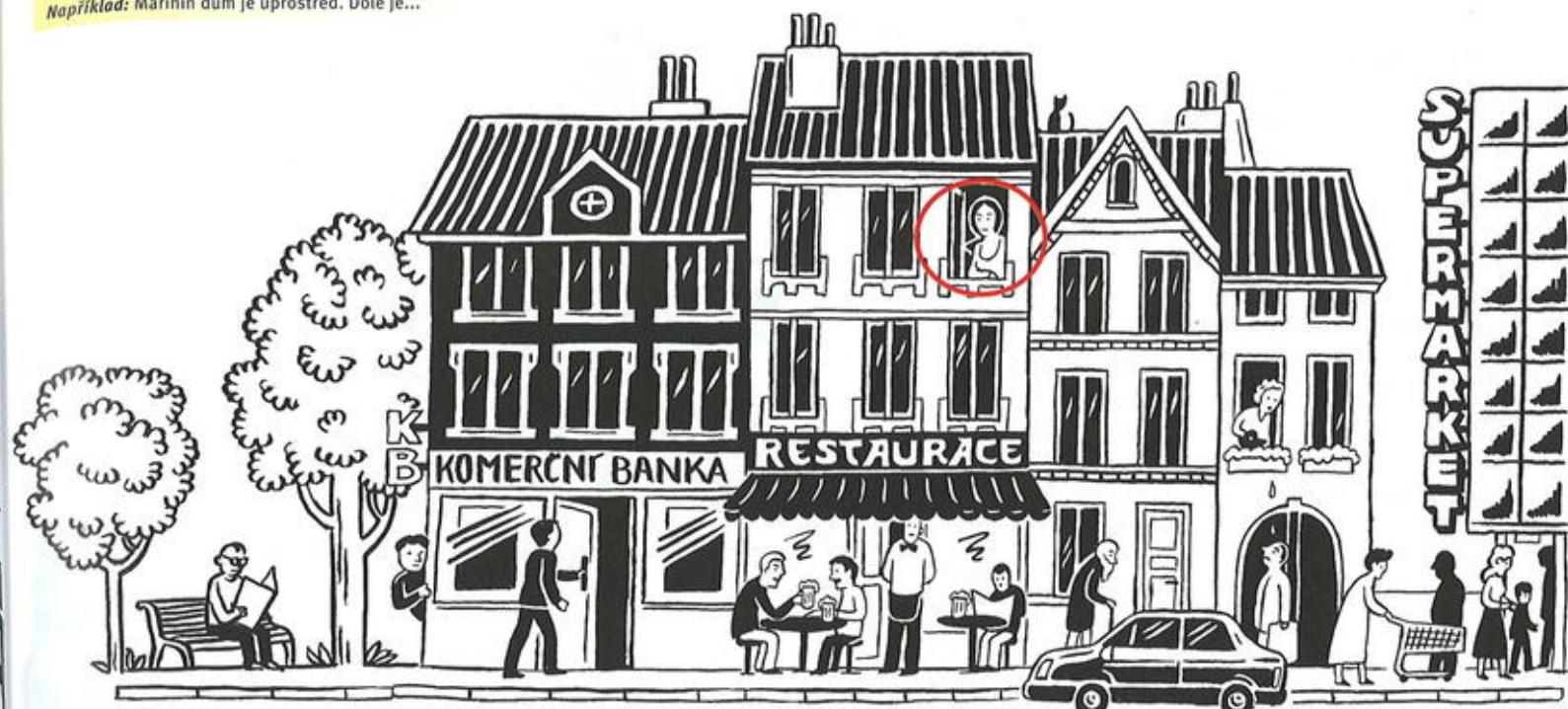
PAMATUJTE SI:

první ulici
druhou ulicí...

Píšeme e-mail

- 1. Podívejte se na obrázek. To je dům, kde bydlí Marina. Popište obrázek.

Například: Marinin dům je uprostřed. Dole je...

- 2. Marina má českou kamarádku Adélu. Píše jí e-mail. Čtěte.

Od: marina.kazakova@seznam.cz
Komu: adela.vanickova@centrum.cz
Předmět: Ahoj!

Ahoj Adélo,

jak se máš? Já se mám dobře. Jsem teď v České republice a bydlím v Praze. Pracuju ve firmě Ekoservis. Je to mezinárodní ekologická organizace. Pracuju v kanceláři jako asistentka.

Bydlím v centru. To je fajn, protože všechno je blízko. Můj dům je starý, ale hezký. Vzadu je velký park a dole je docela dobrá restaurace. Problém je, že v restauraci je někdy diskotéka a je tam hluk, ale to není tak často.

Učím se česky. Moje učitelka se jmenuje Eva Hanušová. Ve škole jsou studenti z Evropy, z Afriky, z Asie a z Ameriky. Jeden student je moc sympatický 😊😊😊. Je z Austrálie a jmenuje se Tom.

Jsem ráda, že jsem tady! Praha je moc hezká. Je to historické město, ale je tady moderní metro. Líbí se mi řeka Vltava, Pražský hrad a Karlův most. Mám jenom jeden problém: nechutnají mi knedlíky 😞! Ale chutná mi české pivo a líbí se mi tady 😊.

Měj se hezky,
Marina

P. S. Tady je moje nová adresa:
Marina Kazakova
Vinohradská 17
120 00 Praha 2
Česká republika

POZOR:
veselý smajlík 😊
smutný smajlík 😞
(from the English to smile).

► 3. Co je, nebo není pravda?

1. Marina se má špatně.	ANO/NE
2. Marina pracuje ve firmě Ekoservis.	ANO/NE
3. Marina bydlí v centru.	ANO/NE
4. Její dům není hezký.	ANO/NE
5. Nahoře je restaurace.	ANO/NE
6. V restauraci je někdy hluk.	ANO/NE
7. Ve škole jsou jenom studenti z Evropy.	ANO/NE
8. Tom je z USA.	ANO/NE
9. Praha je moderní město.	ANO/NE
10. Marina není ráda, že je v Praze.	ANO/NE

► 4. Co píše Marina? Spojte věty.

1. Jak	A. moc sympatický.
2. Bydlím	B. moc hezká.
3. Pracuju	C. se máš?
4. Učím se	D. ve firmě Ekoservis.
5. Jeden student ve škole je	E. že jsem tady!
6. Praha je	F. česky.
7. Je tady	G. v Praze.
8. Jsem ráda,	H. moderní metro.

► 5. Co je pozitivní vyjádření? Co je negativní? Označte ☺ nebo ☹.

Například: Líbí se mi tady. ☺

1. Nelibí se mi tady.	5. Chutná mi pivo.	9. Jak se máš? – Špatně.
2. Můj dům je hezký.	6. Jsem rád/a, že jsem tady.	10. Chutnají mi knedlíky.
3. Nechutná mi pivo.	7. Jak se máš? – Dobře.	11. Nechutnají mi knedlíky.
4. Nejsem rád/a, že jsem tady.	8. To je dobrá restaurace.	12. Můj dům není hezký.

► 6. Kde bydlí Tom? Všimněte si, jak se píše česká adresa. Doplňte jeho jméno, ulici, poštovní směrovací číslo, město a zemi.

Praha 3 | Thomas Brown | Česká republika | Seifertova 26 | 130 00

Jméno a příjmení / Name and surname:

Ulice a číslo domu / Street, house number:

PSČ (read: pé es čé) a město / Postcode and town:

Země / Country:

► 7. Bydlíte v České republice? Naučte se správně vyslovovat a psát adresu.

► 8. Napište podobný e-mail jako Marina (50 slov). Používejte následující výrazy.

- Jak se máš? Já se mám dobře/špatně.
 Bydlím v
 Blízko je
 Jsem rád/a, že
 Líbí se mi tady. / Nelibí se mi tady.
 Chutná mi / Nechutná mi
 Měj se hezky.

POZOR:

Ask your teacher how to say the town where you live (using the locative).

POZOR:

Compare:

škola – ve škole at school

firma – ve firmě in the company

Praha – v Praze in Prague

restaurace – v restauraci in the restaurant

centrum – v centru in the centre

These expressions are in the locative singular.

For more information about the locative, see p. 52, 150 and 220. A table containing a summary of all the patterns can be found on p. 202.

Užitečné fráze • Useful phrases

Notice the highlighted expressions in the e-mail. You'll definitely come across them in everyday conversation.

Líbí se mi tady. I like it here.

Chutná mi pivo. I like beer.

Nechutnají mi knedlíky. I don't like dumplings.

Jsem rád/ráda, že jsem tady. I'm happy to be here.

For more information about these expressions, see p. 131.

POZOR:

rád

ráda

rádi

Čísla 10 – 1000

► 1. Zopakujte si čísla 1–10. Doplňte levý sloupec tabulky.

► 2. CD1: 21 Poslouchejte čísla 11–100. Všimněte si jejich koncovek. Doplňte do tabulky, co slyšíte.

	-náct	-cet, -desát	stě, sta, set
1	11 jede.....	–	100 sto
2	12 dva.....	20 dva.....	200 dvě (!)
3	13 tři.....	30 tři.....	300 tři
4	14 čtr.....	40 čtyři.....	400 čtyři
5	15 pat.....	50 pa.....	500 pět
6	16 šest.....	60 še.....	600 šest
7	17 sedm.....	70 sedm.....	700 sedm
8	18 osm.....	80 osm.....	800 osm
9	19 devate.....	90 deva.....	900 devět
10	–	–	1000 tisíc

► 3. CD1: 22 Procvíčujte výslovnost. Poslouchejte a opakujte. Dodržujte slovní přízvuk.

tři, třináct, třicet, čtyři, čtrnáct, čtyřicet
sedm, osm, sedmnáct, osmnáct, sedmdesát, osmdesát
dva, dvacet, dvacet, devět, devatenáct, devadesát

POZOR:

You can see that the stems of some numbers are different than their counterparts from 1–10. Compare:
jedna × jedenáct
čtyři × čtrnáct
pět × patnáct...

► 4. Počítejte dál podle modelu.

20 – dvacet, 21 – dvacet jedna, 22 – dvacet dva...

► 5. CD1: 23 Poslouchejte. Podtrhněte číslo, které slyšíte.

Například: 1 / 11 / 111

1. 13 / 30 / 300	3. 19 / 90 / 900	5. 14 / 40 / 400	7. 18 / 80 / 800	1. Tadeusz má telefon 6_8 2_1 5_6.	3. Kumar má telefon 7_ _ 6_2 _51.
2. 12 / 20 / 200	4. 15 / 50 / 500	6. 16 / 60 / 600	8. 17 / 70 / 700	2. Maike má telefon _02 _53 4_ _.	4. Mai má telefon _ _7 331 _18.

► 6. CD1: 24 Marina má ve škole nové kamarády.
Jaký mají telefon?

► 7. Co vidíte na cedulích? Tvořte dialogy podle modelu.

Například: Prosím vás, kde je...? – To je blízko, 100 metrů odtud. To je daleko, 15 kilometrů odtud.

PAMATUJTE SI:

100 metrů 100 meters
100 kilometrů 100 kilometers

The numbers 5 and higher require the use of the genitive plural. A table containing a summary of all the patterns in the plural can be found on p. 203.

SLOVNÍ BANKA

Lokality

divadlo
theatre

doma
at home

hotel
hotel

kancelář
office

kino
cinema

klub
club

nádraží
station

náměstí
square

nemocnice
hospital

práce
work

obchod
shop

restaurace
restaurant

supermarket
supermarket

škola
school

univerzita
university

Jídlo a pití

- Jídlo a pití
- V restauraci
- Slovesa číst, pít, jíst a mít rád
- Pozvání na kávu
- Slovní banka: Jídlo a pití

► 1. Co znamenají výrazy *jídlo* a *pití*? Jaké typické české jídlo nebo pití znáte?

CD1: 25

► 2. Co je to? Doplňte k fotografiím. Pak kontrolujte poslechem.

[polévka](#) | [hovězí maso](#) | [palačinky](#) | [polévka](#) | [losos](#) | [knedlíky](#) | [kuře](#) | [zmrzlina](#)

1. česneková ... *polévka*

2. bramborová

3.
a hranolky4. vepřové maso, zelí
a5.
a brambory6.
svíčková omáčka a knedlíky7.
se šlehačkou8. čokoládová a vanilková
.....

► 3. Co znamenají tyto výrazy? Doplňte je do jídelního lístku.

[Nealkoholické nápoje](#) | [Polévky](#) | [Dezerty](#) | [Alkoholické nápoje](#) | [Saláty](#) | [Hlavní jídla](#)

Jídelní lístek

Polévy

česneková polévka
bramborová polévka
25,-

vepřové maso, dušené zelí, knedlíky
grilovaný losos, hranolky
hovězí maso a dušená rýže
hovězí maso, svíčková omáčka, knedlíky
guláš a knedlíky
142,-
93,-
106,-
78,-

pečené kuře a americké brambory
smažený sýr a brambory
smažený kapr, bramborový salát
89,-
75,-
89,-

vanilková zmrzlina s ovocem
palačinky se šlehačkou
35,-

zeleninový salát
okurkový salát
29,-

káva
čaj (černý, zelený, ovocný)
Cola, Sprite, Fanta
pomerančový džus
voda (perlivá, neperlivá)
28,-
25,-
28,-
10,-

PAMATUJTE SI:

šlehačka x palačinky se šlehačkou
ovoce x zmrzlina s ovocem

After the preposition *s/se* with use
the instrumental singular. For more
information, see p. 137 and 221.

světlé pivo
černé pivo
červené víno, 0, 2 l
bílé víno, 0, 2 l
30,-
35,-
45,-

► 4. Kolik stojí jídlo a pití? Ptejte se a reagujte.
Část B najdete v Klíči.

Například: Kolik stojí česneková polévka?

CD1: 26

► 5. Poslouchejte a opakujte. Pečlivě vyslovujte dlouhé samohlásky. Dodržujte slovní přízvuk.

grilovaný losos, smažený sýr, zeleninový salát, okurkový salát, pomerančový džus, zelený čaj, černý čaj, česneková polévka, vanilková zmrzlina, svěcková omáčka, perlivá voda, neperlivá voda, dušená rýže, světlé pivo, černé pivo, červené víno, bílé víno, pečené kuře, dušené zelí

Gramatický rod – opakování • Grammatical gender – revision

As you saw in lesson 2, nouns in Czech have a grammatical gender: **masculine animate (Ma)**, **masculine inanimate (Mi)**, **feminine (F)** and **neuter (N)**. You also know that gender affects other parts of speech. Complete the table below with more nouns from the menu:

		<i>the, this</i>	<i>-ý adjectives</i>	<i>-í adjectives</i>	<i>nouns</i>
<i>Ma</i>	<i>To je</i>	<i>ten</i>	<i>dobrý</i>	<i>kvalitní</i>	<i>kapr,</i>
<i>Mi</i>		<i>ten</i>	<i>dobrý</i>	<i>kvalitní</i>	<i>salát,</i>
<i>F</i>		<i>ta</i>	<i>dobrá</i>	<i>kvalitní</i>	<i>polévka,</i>
<i>N</i>		<i>to</i>	<i>dobré</i>	<i>kvalitní</i>	<i>pivo,</i>

Remember: Masculine nouns which refer to something or someone that is or was alive are **animate** (e.g. student, doktor, kapr). Masculine nouns which refer to non-living objects are **inanimate** (e.g. obchod, guláš, čaj).

Watch out for the grammatical gender of nouns ending in **-e!** E.g. the word **rýže** is **feminine**, **kuře** is **neuter**. You have to memorize the gender of these words. However, words ending in **-í**, e.g. **zelí**, **nádraží**, **náměstí** are almost always **neuter**. For more information, see p. 18.

► 6. Co říkáme, když je jídlo dobré? Doplňte *ten*, *ta*, *to* a *dobrý*, *dobrá*, *dobré*. Procvičujte gramatický rod.

Například: Ten smažený sýr je dobrý.

1. zelený čaj je
2. česneková polévka je
3. černé pivo je
4. vepřové maso je
5. neperlivá voda je
6. červené víno je
7. zeleninový salát je
8. vanilková zmrzlina je
9. dušená rýže je
10. grilované kuře je

PAMATUJTE SI:

If you like how a food or drink tastes you can say:

Ten smažený sýr je dobrý.

or

Ten smažený sýr mi chutná.

CD1: 27

Eva, Filip a Dita jsou kolegové. Jsou na obědě v restauraci. Poslouchejte. Kdo má dobré jídlo a pití a kdo ne?

CD1: 27
Co Eva, Filip a Dita říkají? Podtrhněte správnou formu. Pak kontrolujte poslechem.

Například: Ten smažený losos je dobrý/dobrá/dobré.

Filip: Dneska je tady nový kuchař, tak jsem zvědavý, jak vaří. Mmm, ten losos je dobrý/dobrá/dobré. A co máte vy?

Dita: Já mám vepřové maso, knedlíky a zelí. To maso je docela dobrý/dobrá/dobré, ale to zelí a ty knedlíky moc ne.

Eva: No, já jsem spokojená. Ta česneková polévka je výborný/výborná/výborné a to černé pivo je taky moc dobrý/dobrá/dobré.

► 9. Představte si, že jste v restauraci. Ptejte se partnera nebo partnerky, jestli je jeho/její jídlo nebo pití dobré. Používejte jídelní lístek na straně 25.

Například: Jaký je ten džus? Je dobrý? – Ano, je. / Ne, není.

Substantiva v nominativu plurálu (podst. jména v prvním pádě mn. čísla) • Nouns in the nominative plural

Notice: Jaké jsou ty knedlíky, brambory, palacinky? Jsou dobré?

How are the dumplings, potatoes, pancakes. Are they good?

Nouns in the nominative and accusative plural often have the ending **-y** or **-i**. A table containing a summary of all the patterns in the plural can be found on p. 203.

V restauraci

CD1:28

- 1. Eva a Petr jsou v restauraci. Poslouchejte. Jaké jídlo a pití si dají?

CD1: 28

- 2. Poslouchejte ještě jednou a označte, co je, nebo není pravda.

1. Eva sí nedá pivo.	ANO/NE
2. Petr si dá gulášovou polévku.	ANO/NE
3. Eva myslí, že smažený sýr je zdravý.	ANO/NE
4. Jídlo stojí 375 korun.	ANO/NE

- 3. Poslouchejte ještě jednou. Doplňte, co slyšíte.

Číšník: Dobrý den. Tady je jídelní lístek. Co si dáte k pití?

Petr: Dám si černé 1..... A ty, Evo?

Eva: Já si dám pomerančový 2.....

Číšník: Takže tady je ten džus a to pivo. A co si dáte k jídlu?

Petr: Dám si česnekovou polévku, grilovaného lososa

a 3.....

Eva: Já nechci polévku. Hm... Mám ráda smažený 4....., ale ten není moc zdravý. Dám si hovězí 5..... a dušenou rýži.

Číšník: Prosím, tady to je. Dobrou chuť!

Číšník: Dáte si ještě něco?

Eva: Já ne, děkuju.

Petr: Já si dám ještě jednou to černé 6..... a zaplatím.

Číšník: Zvlášť, nebo dohromady?

Petr: 7.....

Číšník: 375 korun.

Petr: 8....., děkuju.

Číšník: Děkuju, na shledanou.

POZOR:

Dám si... x Já sí dám...

For more information about the second position in Czech sentences, see p. 209.

- 4. Poslouchejte a opakujte. Dodržujte slovní přízvuk a rytmus věty.

Dám si černé pivo. Dám si česnekovou polévku. Mám ráda smažený sýr. Dám si hovězí maso. Dobrou chuť. Zaplatím. Zvlášť. Dohromady.

- 5. Porovnejte v textu. Co říká číšník (Č) a co říká host (H)?

1. Co si dáte k pití? –
2. Dáte si ještě něco? –
3. Dám si ještě jednou pivo. –
4. Ne, děkuju. –
5. Zvlášť, nebo dohromady? –
6. Zaplatím. –

- 6. Čtěte nahlas věty.

1. Prosím 1x černé pivo.
2. Dáme si 2x vepřové maso, zelí a knedlíky.
3. Dáme si 3x hovězí maso a rýži.
4. Prosím 1x pečené kuře a brambory.
5. Dáme si 4x palačinky se šlehačkou.
6. Prosím 2x smažený sýr a hranolky.
7. Dáme si 5x zelený čaj.
8. Dáme si 6x pomerančový džus.

PAMATUJTE SI:

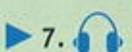
Numerals can be followed by different grammatical cases. The easiest way to express quantities in restaurants or shops is to use jednou once, dvakrát twice, třikrát three times etc. followed by the accusative, e.g.:

Jednou kávu.

Dvakrát polévku.

Třikrát pivo.

For more information about the accusative, see the following page and p. 218. For more about counting in Czech, see p. 222.

CD1:30

► 7. Procvičujte dvojhlásku -ou. Poslouchejte a opakujte. Dodržujte slovní přízvuk a rytmus věty.

Dám si bramborovou polévku. Dám si česnekovou polévku. Dám si svíčkovou omáčku. Dám si neperlivou vodu.

Dáme si vanilkovou zmrzlinu. Dáme si čokoládovou zmrzlinu. Dobrou chuť!

Akuzativ singuláru (čtvrtý pád jednotného čísla) • The accusative singular

The direct object of a sentence is in the accusative.

question		adjectives		nouns		
koho? co?		-ý adjectives Adjectives in nom. sg. ending in -ý	-í adjectives Adjectives in nom. sg. ending in -í	1st declension group <i>Ma/Mi</i> nouns ending in nom sg. in a consonant without a hook, <i>F</i> nouns ending in -a and <i>N</i> nouns ending in -o	2nd declension group Nouns ending in nom. sg. in a consonant with a hook, -e/-ě, -c, -j and -tel	3rd declension group <i>Ma</i> nouns ending in nom. sg. in -a, <i>F</i> nouns ending in -st and <i>N</i> nouns ending in -i
Ma	Dám si	dobrého	kvalitního	lososa		
		dobrý	kvalitní	sýr		
		dobrou	kvalitní	polévku	rýži	
		dobré	kvalitní	pivo		zeli, kuře

In everyday spoken Czech, mainly in the western part of the country, you'll hear: dobrého lososa, dobré sýr, dobrý pivo.

Compare the examples in the table with the model sentence containing the most common declension patterns: Hledám nového moderního doktora, nový moderní obchod, novou moderní školu a restauraci a nové moderní kino. For more information about the accusative, see p. 38 and 218. A table containing a summary of all the patterns in the singular can be found on p. 202.

► 8. V restauraci se ptáte, co si váš partner/vaše partnerka dá. Ptejte se a reagujte podle modelu.

Například: Co si dás? Dáš si česnekovou polévku? – Ano, děkuju.

Dáte si... Dáš si...	smaženého lososa?
	zeleninový salát?
	pomerančový džus?
	černé pivo?
	veprové maso?
	červené víno?
	bramborovou polévku?
	vanilkovou zmrzlinu?
	neperlivou vodu?

Ano, děkuju./Ne, děkuju.

► 9. Pracujte v páru. Jeden z vás je číšník, druhý je host. Objednávejte si jídlo a pití.

Dobrý den. Co si dáte k pití?

Dám si (pití).

A co si dáte k jídlu?

.... (jídlo).

Prosím, tady to je. Dobrou chuť.

Děkuju. Zaplatím.

Zvlášť, nebo dohromady?

Zvlášť./Dohromady.

.... (cena) korun.

.... (cena + spropitné) Děkuju.

Děkuju. Na shledanou.

POZOR:

In a restaurant or shop you'll often hear various ways of saying thank you:

Děkuji. (formal)

Děkuju.

Díky. Dík. (informal)

► 10. Co si dáte, nebo co říkáte, když vám jídlo chutná? Vyberte a podtrhněte správnou formu a porovnejte koncovky.

Například: Grilovaný losos / grilovaného lososa je dobrý.

1. Dám si bramborová polévka / bramborovou polévku.
2. Dám si smaženého kapra / smažený kapr.
3. Perlivá voda / perlivou vodu je dobrá.
4. Svíčková omáčka / svíčkovou omáčku je dobrá.

5. Dušená rýže / dušenou rýži je dobrá.

6. Dáš si Cola / Colu nebo Fanta / Fantu?

7. Dáme si grilovaný losos / grilovaného lososa.

8. Dáte si taky vanilková zmrzlina / vanilkovou zmrzlinu?

► 11. Tom a Marina jsou v restauraci. Doplňte správné sloveso.
Pak kontrolujte poslechem.

nechci | Mám ráda | nejím

Tom a Marina čtou jídelní lístek.

Tom: Vepřové maso, pečené kuře, svíčková omáčka... Hm, to je problém.

Já jsem vegetarián, 1..... maso. Dám si smažený sýr, brambory a salát. A pivo.

Marina: Já 2..... pivo. Nepiju moc alkohol.

Dám si neperlivou vodu.

Tom: A co si dáš k jídlu?

Marina: Dám si taky ten smažený sýr, ale brambory nechci. 3..... hranolky.

**Konjugace verb v prezantu (skloňování sloves v přít. čase):
e-slovesa • Verb conjugations in the present tense: -e verbs**

You already know three types of verb conjugation from lesson 1. Now we're going to look at the fourth type of conjugation. These verbs usually undergo a change in their stem when conjugated, e.g.: číst – čtu, čteš... to read – I read, you read, pít – piju, piješ... to drink – I drink, you drink. We think it's a good idea to learn the 1st person singular (I-form) of the new verbs in addition to their infinitive. To help you we denote these verbs with a star in the vocabulary banks and the glossary.

	číst to read	pít to drink
<i>The infinitive ends in -it, -ýt, -ét, -ist, -ést, -ást and -úst</i>		
já	čtu	piju (piji)
ty	čteš	piješ
on, ona, to (ono)	čte	pije
my	čtěme	pijeme
vy	čtěte	pijete
oni	čtou	pijou (piji)

The forms in brackets are only used in formal situations.

► 12. Přečtěte slovesa v tabulce nahlas. Řekněte negativní formy.

► 13. Analyzujte formy. Doplňte kdo.

Například: čtu – já

1. čtou –
2. čteš –
3. čtete –
4. čte –
5. pijete –
6. piju –
7. pije –
8. pijeme –

Verba (slovesa) chtít, jíst a mít rád • The verbs chtít, jíst and mít rád

The modal verb chtít to want has an irregular conjugation and therefore it's best to memorize it. Also note that this verb is often used in the conditional. Compare: chci I want x chtěl/chtěla I'd like.

The verb jíst to eat is conjugated like the -í verbs: jím, jíš, jí...

The verb mít rád to like is formed from the verb mít, which you already know, and the expression rád. This expression uses rád in the masculine singular and ráda in the feminine singular. In the plural, the forms rádi, rády, rády, ráda can be found, especially when they are written. However, to keep things simple we will only use the expression rádi.

► 14. Doplňte konjugaci sloves.

chci | máte rádi | jím | chceme | máš rád/ráda | jí

	chtít to want	jíst to eat	mít rád to like
já	mám rád/ráda
ty	chceš	jíš
on, ona, to	chce	má rád/ráda
my	jíme	máme rádi
vy	chcete	jíte
oni	chtějí	jí/jedí	mají rádi

► 15. Jaké jídlo a pití máte rád/a?
Co nejíte a nepijete?

Například: Mám rád/ráda... Nejím... Nepiju...

► 16. Napište 3 otázky pro spolužáka nebo spolužačku.
Pak se ptejte a reagujte podle modelu.

Například: Máš rád/a čokoládu? – Ano. – Já taky. Jíš maso? – Ne. – Já taky ne.

Pozvání na kávu

- 1. Evina babička Milada Bílá pozvala na kávu známého, pana Nováka. Doplňte k obrázkům, co paní Bílá a pan Novák říkají.

A. Prosím, odložte si. | B. Promiňte, kde je tady toaleta? | C. Sedněte si, prosím. | D. Pojďte dál.

- 2. Poslouchejte a označte, co slyšíte.

1. Paní Bílá

- a) se má dobře
b) se má špatně

2. Pan Novák chce

- a) čaj
b) kávu

3. Pan Novák

- a) chce dort
b) nechce dort

4. Pan Novák

- a) je smutný
b) není smutný

- 3. CD1: 32 Doplňte do dialogu věty. Pak zkontrolujte poslechem.

Ano, děkuju. | Děkuju, dobře. A co vy? | na shledanou | Ne, děkuju.

Paní Bílá: Dobrý den. Pojďte dál.

Pan Novák: Dobrý den, děkuju. Tak jak se máte, paní Bílá?

Paní Bílá: 1.....

Pan Novák: No, ujde to.

Paní Bílá: Tak prosím, odložte si a sedněte si. Dáte si kávu nebo čaj?

Pan Novák: Děkuju, dám si kávu.

Paní Bílá: A nechcete cukr a mléko?

Pan Novák: 2.....

Paní Bílá: Tak prosím, tady je cukr a tady je mléko. A dáte si dort?

Pan Novák: 3.....

Paní Bílá: To je škoda, je moc dobrý.

Pan Novák: Tak možná později. Ale promiňte, kde je tady toaleta?

Odskočím si.

Paní Bílá: Tady, tady, prosím.

Paní Bílá: Tak, tady je ta káva. No, a co vy? Jste nějaký smutný.

Pan Novák: Moje sestra je bohužel nemocná.

Paní Bílá: To je mi líto. Můžu vám nějak pomoci?

Pan Novák: Ne, ale děkuju. Jste moc hodná.

Pan Novák: Už musím jít. Tak děkuju a 4.....

Paní Bílá: Na shledanou. Pozdravujte sestru!

PAMATUJTE SI:

bohužel unfortunately

To je mi líto. I'm sorry.

To je škoda. That's a shame.

Jste moc hodný/hodná. You're very kind.

Můžu vám nějak pomoci? Can I help you?

Negativní (záporná) otázka • Questions using the negative verb

Questions using a negative with the modal verb chtít to want are common and polite, e.g.: A nechcete cukr? Would you like sugar? Notice the answer:
Ano, děkuju. Yes, thank you./Ne, děkuju. No, thank you.

- 5. Jak mluví paní Bílá a pan Novák? Je jejich dialog formální, nebo neformální?
Podtrhněte výrazy, podle kterých to poznáte.

► 6. Evin bratr David Hanuš mluví na ulici s Monikou Koukalovou.
Poslouchejte. Je jejich dialog formální, nebo neformální?

David: Čau, Moniko. Jak se máš?

Monika: Čau, ujde to. A co ty?

David: Jo, mám se docela fajn, ale mám moc práce!

Monika: Tak máš taky penze, ne?

David: To jo, ale taky nemám vůbec čas. Ale ty se nějaká smutná.

Máš špatnou náladu?

Monika: Ne, jsem v pohodě. Mám jen trochu rýmu.

David: Hm... A nechceš jít na kafe?

Monika: Ne, díky, nechci. Mám rande! Čau!

David: Ach jo, mám dneska fakt smůlu.

Běžně mluvená (nepisovná) čeština • Everyday spoken Czech

Notice the highlighted words in the text. At home, on the street, at school or at work you'll hear everyday spoken Czech. Common Czech (obecná čeština) is widespread in the western part of the country. In other regions, particularly in Moravia, you can hear other dialects as well. Compare the expressions on the left with the expressions of standard Czech on the right:

jo – ano
fajn – dobře

seš – jsi
jsem v pohodě – mám se dobře

kafe – káva
fakt – opravdu

For more information about everyday spoken Czech, see p. 198.

► 7. Spojte.

1. Jak	A. náladu?
2. Máš se	B. se máš?
3. Máš špatnou	C. na kafe?
4. Mám moc	D. smůlu.
5. Nechceš jít	E. docela fajn.
6. Mám dneska fakt	F. práce.

Výrazy s verbum (se slovesem) mít • Expressions with the verb mít

In the dialogue you can see expressions with the verb mít to have, e.g.: Má moc práce. I've got a lot of work. Máš špatnou náladu? Are you in a bad mood? Here are some more expressions with this verb:

1. mít čas to have time
2. mít **depresi** to be depressed
3. mít **dietu** to be on a diet
4. mít dobrou/špatnou **náladu** to be in a good/bad mood
5. mít **dovolenou** to be on holiday
6. mít hlad to be hungry
7. mít krásný život to have a nice life
8. mít **lekci** to have a lesson
9. mít moc **práce** to have a lot of work
10. mít nápad to have an idea

11. mít **pravdu** to be right
12. mít problémy to have problems
13. mít peníze to have money
14. mít **rande** to have a date
15. mít **rýmu** to have a cold
16. mít **smůlu** to be unlucky
17. mít strach to be scared
18. mít **štěstí** to be lucky
19. mít vztek to be angry
20. mít **žízeň** to be thirsty

► 8. Co můžete říct o těchto lidech? Hledejte více možností.

1. Má peníze.
Nemá problémy... 2. 3. 4. 5.

► 9. Co můžete dneska nebo teď říct o sobě?

Například: Dneska mám čas. Teď mám dobrou náladu.

► 10. Napište 3 otázky pro partnera nebo partnerku. Pak se ptejte a reagujte podle modelu.

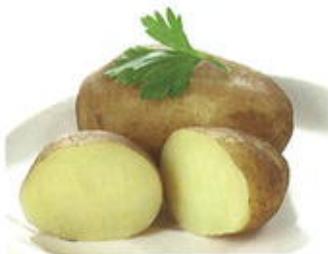
Například: Máš dneska dobrou náladu? – Ano, mám./Ne, nemám.

PAMATUJTE SI:

dneska, dnes today

teď now

You'll find more time expressions in lessons 5 and 6.

brambory
potatoes

čaj
tea

hranolky
chips

káva, coll. kafe
coffee

knedlíky
dumplings

kuře
chicken

maso
meat

palačinky
pancakes

pivo
beer

polévka
soup

rýže
rice

losos
salmon

víno
wine

voda
water

zmrzlina
ice cream

- Moje rodina
- Petrova rodina
- Jaký/jaká/jaké je...?
- Čísla 1000 – 10 000
- Slovní banka: Rodina

- 1. Na fotografii je Eva Hanušová a její rodina. Hádejte, kdo je asi její *maminka, tatínek, bratr, sestra, švagr, přítel a pes*?

Například: Myslím, že Irena je její maminka.

CD1:34 ► 2. Poslouchejte a doplňte, co říká Eva.

Jmenuju se Eva Hanušová. Je mi 24 let. Jsem učitelka, pracuju v jazykové škole a učím češtinu. Na fotografii je moje rodina.

Můj 1. se jmenuje Josef Hanuš. Je mu 55 let. Pracuje jako automechanik.

Moje 2. se jmenuje Irena. Je jí 50 let. Nepracuje, je v domácnosti.

Mám mladšího bratra a starší sestru. Moje 3. se jmenuje Alena. Je doktorka. Je jí 26 let. Je vdaná, ale ještě nemá děti. Její manžel – můj švagr – se jmenuje Michal.

Můj 4. se jmenuje David. Je student. Je mu 22 let. Není ženatý, je svobodný.

Bydlím v Praze, kde mám malý byt. Máma psa, jmenuje se Rex. Rex je už starý, ale je moc hodný. Taky mám malé auto. Je staré, ale moc hezké.

Můj 5. se jmenuje Petr. Je mu 25 let. Je z Německa, z česko-německé rodiny. Mluví dobře česky i německy.

Studuje tady na univerzitě. Petr je moc hezký a inteligentní. Je prostě fantastický!

CD1: 35 ► 3. Poslouchejte a opakujte. Vyslovujte správně di, ti/tí, ni/ní. Dopravujte slovní přízvuk.

moje rodina, učím češtinu, můj tatínek, je v domácnosti, je inteligentní × je fantastický,
studuje tady na univerzitě, pracuje jako automechanik

PAMATUJTE SI:

In words of foreign origin the syllables di, ti, ni are pronounced differently than they are in Czech words.

► 4. Odpovězte na otázky.

1. Co Eva Hanušová dělá? Kolik jí je?
2. Jak se jmenuje její tatínek? Kolik mu je? Co dělá?
3. Jak se jmenuje její maminka? Kolik jí je? Co dělá?
4. Jak se jmenuje její sestra? Kolik jí je? Co dělá?
5. Jak se jmenuje její bratr? Kolik mu je? Co dělá?
6. Jak se jmenuje její přítel? Kolik mu je? Co dělá?

► 5. Co říká Eva? Spojte části vět.

1. Jmenuju se	A. je prostě fantastický!
2. Jsem	B. Irena Hanušová.
3. Pracuju	C. je student.
4. Můj tatínek se jmenuje	D. Eva Hanušová.
5. Moje maminka se jmenuje	E. je vdaná, ale ještě nemá děti.
6. Moje starší sestra	F. v jazykové škole.
7. Můj mladší bratr	G. učitelka, učím češtinu.
8. Můj přítel Petr	H. Josef Hanuš.

► 6. Hledejte na fotografii „pár“. Kdo je bratr a sestra, manžel a manželka...?

Například: Eva a David jsou bratr a sestra.

- ...manžel a manželka?
...tatínek a syn?
...maminka a dcera?
...přítel a přítelkyně?

Vyjadřování věku • Expressing age

Remember these useful phrases:

- Je mi... (let). I'm... (years old).
Kolik vám je? How old are you?
Kolik ti je? How old are you?
Kolik mu je? How old is he? – Je mu... He is...
Kolik jí je? How old is she? – Je jí... She is...

The forms mi, ti, mu, jí, vám are personal pronouns in the dative. For an overview of the declension of personal pronouns, see p. 222.

Note: Asking someone how old they are may be considered impolite.

► 8. Co ještě říká Eva? Doplňte můj nebo moje.

Například: Můj tatínek se jmenuje Josef Hanuš.

1. pes se jmenuje Rex.
2. maminka se jmenuje Irena.
3. přítel se jmenuje Petr.
4. starší sestra se jmenuje Alena.
5. mladší bratr se jmenuje David.
6. tatínek se jmenuje Josef.

► 7. Doplňte mu nebo jí.

Je 22. Je 50. Je 30.

Je 22. Je 50. Je 30.

Je 22. Je 50. Je 30.

Je 26. Je 12.

Posesivní pronomina (přívlastňovací zájmena) • Possessive pronouns

Fill in the correct forms of the pronouns from exercise 8.

	já	ty	my	vy	on	ona	oni
<i>Ma/Mi</i>	tvůj	náš	váš			
<i>F</i>	tvoje	naše	vaše	jeho	její	jejich
<i>N</i>	moje	tvoje	naše	vaše			

Distinguish between tvůj, tvoje – an informal way of addressing one person and váš, vaše – a formal way of addressing one person or a formal or informal way of addressing more than one person.

Czech also has the possessive pronoun svůj, svoje. For more information about how to use it, see p. 180.

► 9. Představte si, že se díváte na fotografii rodiny a známých. Ptejte se a reagujte podle modelu. Podtrhněte správné formy. Pak se podobně ptejte neformálně se zájmeny tvůj, tvoje.

Například: To je váš / vaše syn? – Ano, to je můj / moje syn.

1. To je váš / vaše maminka? – Ano, to je můj / moje maminka.
2. To je váš / vaše tatínek? – Ne, to není můj / moje tatínek.
3. To je váš / vaše přítel? – Ne, to není můj / moje přítel.
4. To je váš / vaše přítelkyně? – Ano, to je můj / moje přítelkyně.
5. To je váš / vaše kamarádka? – Ano, to je můj / moje kamarádka.
6. To je váš / vaše kamarád? – Ne, to není můj / moje kamarád.

PAMATUJTE SI:

přítel, přítelkyně usually boyfriend,
girlfriend
x
kamarád, kamarádka friend

► 10. Napište na papír 5 jmen vašich příbuzných nebo kamarádů. Pracujte v páru. Váš spolužák nebo spolužačka hádá, kdo je to. Procvičujte také slovní zásobu na straně 40.

Například: (jméno) je váš/tvůj tatínek? – Ano, je. (jméno) je vaše/tvoje maminka? – Ne, není.

► 11. Doplňte posesivní zájmena podle modelu.

Například: To je babička a ... vnučka. – To je babička a její vnučka.

1. To je můj přítel a vnuk. 5. To je můj syn a kamarád.
 2. To je moje dcera a kamarádka. 6. To je pan Novák, paní Nováková a dcera.
 3. To je můj kamarád a maminka. 7. To je moje kolegyně a přítel.
 4. To je moje kamarádka a manžel. 8. To je můj kolega a vnučka.

Verbum (sloveso) jmenovat se • The verb jmenovat se

The verb jmenovat se is reflexive. This means that it is always accompanied by the reflexive particle se, which is placed in the second position in a sentence (but it doesn't necessarily have to be the second word). Compare:

Jak se jmenujete? What's your name?

Jmenuju se Eva Hanušová. My name is Eva Hanušová.

Moje maminka se jmenuje Irena. My mum's name is Irena.

Moje starší sestra se jmenuje Alena. My older sister's name is Alena.

For more information about reflexive verbs, see p. 188. For more information about the second position in Czech sentences, see p. 209.

POZOR:

kolega

A few masculine nouns end in -a in the nominative singular.

Remember: To je můj kolega.
To je moje kolegyně.

► 12. Co říká Evin kolega Filip? Doplňte reflexivní se na správné místo ve větě.

1. Jak jmenuješ?
 2. Jmenuju Filip Dvořák.
 3. Moje maminka jmenuje Alice Dvořáková.
 4. Můj tatínek jmenuje Jiří Dvořák.
5. Můj mladší bratr jmenuje Vojtěch Dvořák.
 6. Moje starší sestra jmenuje Klára.
 Je vdaná a nejmenuje už Dvořáková.
 Ted' jmenuje Novotná.

► 13. Doplňte informace o vás a vaší rodině nebo kamarádech.

Jak se jmenujete? –

Kolik vám je let? –

Co děláte? – Jsem / Pracuju jako

Jste ženatý, vdaná, svobodný/á, rozvedený/á, vdovec, nebo vdova? – Jsem

Jak se jmenuje váš ? –

Kolik mu je let? –

Co dělá? – Je / Pracuje jako

Je ženatý, svobodný, rozvedený, nebo vdovec? – Je

Jak se jmenuje vaše ? –

Kolik jí je let? –

Co dělá? – Je / Pracuje jako

Je vdaná, svobodná, rozvedená, nebo vdova? – Je

PAMATUJTE SI:

Notice Czech surnames:

Hanuš + Hanušová = Hanušovi
Novotný + Novotná = Novotní

► 14. Poslouchejte a opakujte. Dodržujte slovní přízvuk.

Já jsem Eva Hanušová. Jsem z České republiky. A kdo jste vy? Odkud jste? Jak se jmenujete? Jak se jmenuješ?

► 15. Představte si, že jste na úřadě. Jak vyplníte úřední formulář?

Jméno:

Příjmení:

Datum narození:

Rodinný stav:

Povolání:

Adresa:

Kontakt (e-mail, telefon):

PAMATUJTE SI:

When you fill in official forms you usually need to provide the following details:

jméno name

příjmení surname

datum narození date of birth

rodinný stav marital status

povolání occupation

adresa address

Petrova rodina

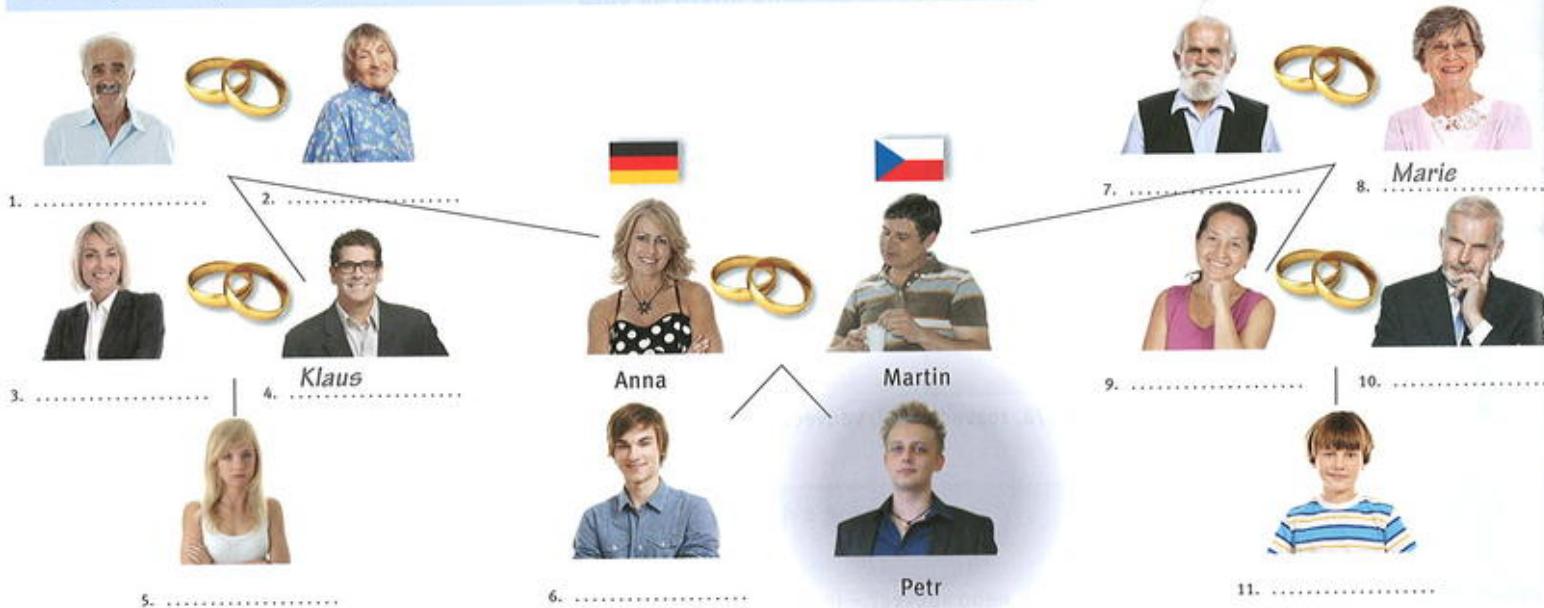
- 1. Znáte tyto rodinné výrazy? Pracujte se slovníkem. Hledejte páry.

Například: dědeček a babička

1. dědeček	A. neteř	a
2. bratranec	B. sestřenice	a
3. vnuk	C. manželka	a
4. švagr	D. vnučka	a
5. manžel	E. babička	a
6. synovec	F. přítelkyně	a
7. tchán	G. snacha	a
8. zeť	H. tchyně	a
9. strýc, strejda	I. teta	a
10. přítel	J. švagrová	a

- 2. Evin přítel Petr je z česko-německé rodiny. Má německou maminku a českého tatínka. Poslouchejte, co o Petrovi říká Eva. Doplňte jména.

Monika | Gustav | Lukáš | Evžen | Hans | Marie | Irma | Klaus | Johanna | Jonáš | Mia

- 3. Řekněte příbuzenské vztahy podle modelu. Hledejte víc možností.

Například: Evžen je dědeček, tatínek, ...

Posessivní adjektiva (přívlastňovací přídavná jména) • Possessive adjectives

Possessive adjectives are used to answer the question **čí?** whose? They have the following endings:

		singular			plural (simplified)
		<i>Ma</i>	<i>F</i>	<i>N</i>	
Petr	►	Petrův tatínek	Petrova maminka	Petrovo auto	Petrovi rodiče
Eva		Evin tatínek	Evina maminka	Evino auto	Evini rodiče

Consonant changes occur with certain sounds (known as palatalization or softening), e.g.: Monika – Moničin. For more information, see p.208.

- 4. Podívejte se na fotografie. Jaké příbuzné mají Anna a Martin? Doplňte rodinné vztahy.

Například: Petr je Martinův syn.

1. Gustav je Martinův
2. Lukáš je Martinův
3. Jonáš je Martinův
4. Marie je Martinova
5. Johanna je Martinova
6. Irma je Martinova

7. Hans je Annin
8. Klaus je Annin
9. Evžen je Annin
10. Irma je Annina
11. Johanna je Annina
12. Marie je Annina

- 5. Kdo je kdo? Mluvte podobně o dalších lidech z Petrovy rodiny.

- 6. Namalujte obrázek vaší rodiny. Řekněte, kdo je kdo. Hledejte různé příbuzenské vztahy.

Jaký/jaká/jaké je...?

► 1. Eva Hanušová mluví o tom, jaký kdo je v její rodině. Pamatujete si, co říká?

1. Jaký je její? – Je už starý, ale je moc hodný.
2. Jaký je její? – Je moc hezký a inteligentní. Je prostě fantastický!
3. Jaké je její? – Je staré, ale moc hezké.

► 2. Porovnejte výrazy. Hádejte, co znamenají.

dobrý

špatný

hubený

tlustý

chudý

bohatý

hezký, krásný

ošklivý, škaredý

šťastný, vessely

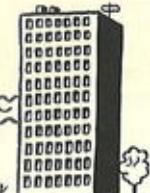
smutný

mladý

starý

velký

malý

zdravý

nemocný

nový

starý

vysoký

malý

drahý

levný

hodný

zlý

CD1: 38

► 3. Čtěte adjektiva přejatá z jiných jazyků. Rozumíte?

optimisticcký, pesimisticcký, sympathetic, energický, moderní, elegantní, intelligentní, nervózní, aktivní, pasivní

► 4. Poslouchejte a opakujte adjektiva ze cvičení 3.

Pozor na výslovnost *-ti-* v cizích slovech.

Pečlivě vyslovujte *-ní* na konci slov.

► 5. Ke každé fotografii doplňte 3 adjektiva.

Jaký je ten muž?

Jaký je ten dům?

Jaká je ta žena?

Jaké je to auto?

► 6. Napište 4 věty o vaší rodině.

Například: Můj bratr je vysoký a hubený. Moje sestra je vysoká a hubená.

► 7. Mluvte o slavných lidech.

Například: Brad Pitt je hezký a bohatý. Madonna už není mladá.

POZOR:

Remember the difference between

-ý and -í adjectives:

Je hezký/hezká/hezké.

×

Je moderní.

► 8. Povídejte si. Jaký je ten pes?

Například: Ten pes vlevo je....

► 9. Napište opositum.

Například: velký problém – malý problém

1. levné auto –
2. starý muž –
3. veselý student –
4. drahá káva –
5. vysoká žena –
6. dobrý učitel –
7. velké pivo –
8. zlý pes –

► 10. Jaké to je? Podtrhněte správnou formu.

Například: dobrý / dobrá / dobré studentka

1. špatný / špatná / špatné učitelka	5. malý / malá / malé sestra
2. hezký / hezká / hezké dům	6. hezký / hezká / hezké žena
3. zlý / zlá / zlé pes	7. drahý / drahá / drahé auto
4. mladý / mladá / mladé student	8. veselý / veselá / veselé sestra

9. nový / nová / nové škola
10. bohatý / bohatá / bohaté muž
11. vysoký / vysoká / vysoké dům
12. hodný / hodná / hodně maminka

Akuzativ singuláru (čtvrtý pád jednotného čísla) • The accusative singular

Revise the accusative singular:

question		adjectives		nouns		
koho? co?		-ý adjectives Adjectives ending in nom. sg. in -ý	-í adjectives Adjectives ending in nom. sg. in -í	1st declension group <i>Ma/Mi nouns ending in nom. sg. in a consonant without a hook, F nouns ending in -a and N nouns ending in -o</i>	2nd declension group <i>Nouns ending in nom. sg. in a consonant with a hook, -e/-ě, -c, -j and -tel</i>	3rd declension group <i>Ma nouns ending in nom. sg. in -a, F nouns ending in -st and N nouns ending in -i</i>
<i>Ma</i>		hezkého	moderního	bratra	přítele	kolegu
<i>Ma</i>	Mám	hezký	moderní	dům		
<i>F</i>	Hledám	hezkou	moderní	sestru	přítelkyni, neteř	
<i>N</i>		hezké	moderní	auto		

Watch out for the fleeting e: tatínek – mám tatínka, bratranc – nemám bratrance.

In everyday spoken Czech, mainly in the western part of the country, you'll hear: hezkýho bratra, hezký auto.

Compare the examples in the table with the model sentence containing the most common declension patterns: Hledám nového moderního doktora, nový moderní obchod, novou moderní školu a restauraci a nové moderní kino. For more information about the accusative, see p. 218. A table containing a summary of all the patterns in the singular can be found on p. 202.

► 11. Rozlišujte nominativ a akuzativ singuláru. Podtrhněte správnou formu.

Například: Mám hodná maminka / hodnou maminku.

1. Mám hodný syn / hodného syna.	5. Mám mladou dceru / mladá dcera.
2. Mám nemocná sestra / nemocnou sestru.	6. Mám starého tatínska / starý tatínek.
3. Mám veselá kamarádku / veselou kamarádku.	7. Mám hezká kamarádku / hezkou kamarádku.
4. Mám vysokého bratra / vysoký bratr.	8. Mám mladý dědeček / mladého dědečka.

► 12. Procvičujte substantiva z 1. dekлинаční skupiny v akuzativu sg.

Například: Mám malého bratra.

1. Mám hodného manžel	5. Máš velkou dcer
2. Mám malého vnuč	6. Mám hodnou babič
3. Mám malou sestr	7. Mám mladého dědečk
4. Mám dobrého tchán	8. Mám malého syn

► 13. Procvičujte substantiva z 2. deklinacní skupiny v akuzativu sg.

Například: Mám sympatického přítele.

1. Mám hezkého synovc	5. Mám hezkou přítelkyn
2. Mám staršího strýc	6. Mám starší sestřenic
3. Mám veselého bratranc	7. Mám mladého zet (!)
4. Mám sympatickou tchyn	

► 14. Napište text (50 slov) o vaší rodině. Používejte následující výrazy.

Jmenuju se... Je mi... let.

Můj tatínek se jmenuje... Je mu... let. Je... (profese). Je... (jaký).

Moje maminka se jmenuje... Je jí... let. Je... (profese). Je... (jaká).

Mám bratra/sestru. Je mu/jí... Je...

POZOR:

Mám dva, tři, čtyři bratry a dvě, tři, čtyři sestry.

Mám pět, šest... bratrů a sester.

For more information about counting in Czech, see p. 222.

Čísla 1000 – 10 000

CD1: 39

► 1. 1. Tisíce, nebo tisíc? Poslouchejte a doplňte.

tisíce, tisíc	
1 000	tisíc
2 000	dva
3 000	tři
4 000	čtyři
5 000	pět
6 000	šest
7 000	sedm
8 000	osm
9 000	devět
10 000	deset

CD1: 40

► 2. Poslouchejte a opakujte. Procvičujte výslovnost ř. Dodržujte slovní přízvuk.

tři tisíce, čtyři tisíce, tři tisíce tři sta třicet tři, čtyři tisíce čtyři sta čtyřicet čtyři

CD1: 41

► 3. Poslouchejte. Podtrhněte číslo, které slyšíte.

Například: 10 / 100 / 1000

1. 12 / 20 / 200 / 2 000	4. 13 / 30 / 300 / 3 000	7. 17 / 70 / 700 / 7 000
2. 19 / 90 / 900 / 9 000	5. 16 / 60 / 600 / 6 000	8. 18 / 80 / 800 / 8 000
3. 15 / 50 / 500 / 5 000	6. 14 / 40 / 400 / 4 000	9. 200 / 900 / 2 000 / 9 000

► 4. Počítejte nahlas. Používejte + (plus) a - (mínus).

Například: $2\ 000 - 1\ 000 =$ (čtete: je) 1 000

► 5. Napište tato čísla podle modelu.

Například: dvě stě dvacet osm – 228

1. tři sta osmdesát pět –
2. osm set patnáct –
3. čtyři sta devadesát –

4. pět tisíc devatenáct –
5. sedm tisíc pět set dvanáct –
6. tisíc dvě stě šedesát pět –

7. šest tisíc sedm set padesát –
8. dva tisíce sto dvacet sedm –
9. šest set sedmnáct –

Mluvíme o ceně • Talking about prices

When speaking about price we usually ask: Kolik to stojí? How much is it? Notice the answer:

Kolik to stojí?
1 000 dolarů 1 000 dollars
1 000 korun 1 000 crowns
1 000 eur, coll. euro 1 000 euro

For more information about counting in Czech, see p. 222.

► 6. Představte si, že obchod s elektronikou má slevy. Řekněte, co vidíte na fotografiích. Pak pracujte v páru a ptejte se, kolik to stojí a jaká je sleva.

Například: Kolik stojí mobil? Jaká je sleva?

SLOVNÍ BANKA

Rodina

babička
grandmother

bratr
brother

dcerá
daughter

matka, maminka
mother, mum

manžel
husband

manželka
wife

dědeček
grandfather

otec, tatínek
father, dad

pes a kočka
dog and cat

přítel
boyfriend

přítelkyně
girlfriend

sestra
sister

syn
son

vnučka
granddaughter

vnuček
grandson

Kdy je to? Kdy se sejdeme?

- Kdy je to? Kdy se sejdeme?
- Marinin den
- Skřivánek, nebo sova?
- Marinin týden
- Slovní banka: Denní program

CD1: 42

► 1. Tom a Marina jsou ve škole. O čem mluví?

1. Tom neví, kolik je hodin.
2. Tom zapomněl doma učebnici.
3. Lekce začíná v 11.
4. Tom a Marina už nemají čas na kávu.

ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE

CD1: 42

► 2. Doplňte, co Tom a Marina říkají.

Tom: Ahoj Marino!

Marina: 1. Tome! Proč tak spěcháš?

Tom: Prosím tě, kolik je hodin? Zapomněl jsem doma

2. a mám strach, že jdu pozdě.

Marina: Ne, nejdeš. Teď je 3.

Tom: A kdy začíná lekce? V 4., že?

Marina: Ne, začíná až v 5. Ještě máme čas na 6.

Kolik je hodin? • What time is it?

Je jedna (hodina).

Jsou dvě, tři, čtyři (hodiny).

Je pět, šest... (hodin).

Kdy je to? Kdy to začíná a končí? • When is it? When does it start and end?

V jednu (hodinu).

Ve dvě, ve tři, ve čtyři (hodiny).

V pět, v šest... (hodin).

The expressions hodina hour and minuta minute are often left out, e.g.: Je devět padesát pět. It's 9:55. Lekce začíná v 10, že?
The lesson starts at 10, doesn't it?

Další způsob vyjadřování času • Other ways of expressing time

When talking to Czechs you'll hear less formal ways of telling the time using the expressions čtvrt quarter, půl half and tři čtvrtě three quarters, e.g.:

12.15 – čtvrt na jednu a quarter after twelve

12.30 – půl jedné půl jedné half past twelve

12.45 – tři čtvrtě na jednu a quarter to one

Note that this way of expressing time always refers to the approaching hour. After the preposition *na* use the accusative. After the expression *půl* ordinal numbers are in the genitive singular. For more information about ordinal numbers, see p. 186.

► 3. Doplňte, kolik je hodin. Pak se ptejte a reagujte podle modelu.

Například: Kolik je hodin? – Je šest.

Je deset deset. | Je pět čtyřicet osm. | Je šest. | Je patnáct padesát pět. | Je sedm dvacet osm. | Je sedm.

1. Je šest.....

2.

3.

4.

5.

6.

► 4. Co je to? Doplňte tyto akce a aktivity k fotografiím.

A. koncert | B. konference | C. film | D. míting, schůze | E. party | F. lekce | G. fotbal

1. B

2.

3.

4.

5.

6.

7.

CD1: 43

► 5. Poslouchejte 5 nahrávek. Jaká je to akce? Používejte výrazy ze cvičení 4.

CD1: 44

► 6. Poslouchejte. Kdy je to? Doplňte čas.

1. Koncert je v
2. Konference je v
3. Tenis je v
4. Schůze je v

5. Příští lekce začíná ve
6. Fotbal začíná ve
7. Party končí ve
8. Film končí ve

POZOR:

v pět, v šest, v sedm...

x

ve dvě, ve tři, ve čtyři, ve dvanáct...

CD1: 45

► 7. Poslouchejte a opakujte. Všimněte si výslovnosti prepozice v/ve. Dodržujte slovní přízvuk.

v jednu, ve dvě, ve tři, ve čtyři, v pět, v šest, v sedm, v osm, v devět, v deset, v jedenáct, ve dvanáct

CD1: 46

► 8. Porovnejte výrazy v tabulce. Poslouchejte a opakujte.

► 9. Řekněte, kdy je to. Používejte výrazy z tabulky.

Například: 4.00 až 9.00 je ráno.

4.00 – 9.00

9.00 – 12.00

12.00

12.00 – 17.00

17.00 – 23.00

23.00 – 4.00

CD1: 47

► 10. Petr telefonuje Evě. Co chce dělat? Doplňte text.

Petr: Ahoj Eva! Nechceš jít na 1.?

Eva: A kdy?

Petr: Třeba zítra dopoledne.

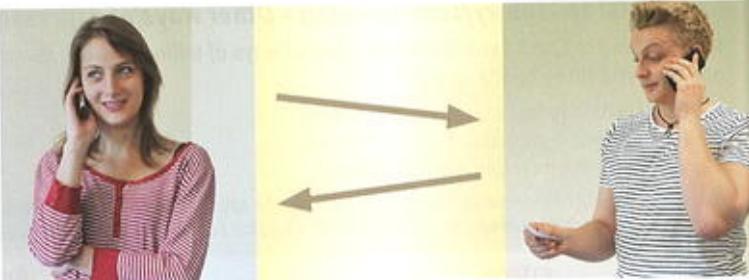
Eva: Zítra dopoledne nemůžu. Co zítra odpoledne?

Petr: Odpoledne nemůžu. Co zítra 2.?

Eva: Tak fajn. Kdy se sejdeme?

Petr: Třeba v 3. Hodí se ti to?

Eva: Ano, hodí, končím v práci v 4.

Petr: Dobrě, těším se.

Eva: Já 5.

► 11. Navrhnete partnerovi/partnerce, jestli nechce jít do kina, do divadla, na koncert, na tenis...

Nechceš jít v/ve (den) do/na (akce)?

A co v.... (den)?

Třeba v/ve (čas). Hodí se ti to?

Já taky.

v/ve (den) nemůžu.

Tak dobře. Kdy se sejdeme?

Ano, hodí. Těším se.

POZOR:

Notice the use of the prepositions:
do kina, do divadla, do restaurace... (= buildings)
x
na koncert, na tenis, na oběd... (= events)
For more information about the prepositions do and na, see p. 83 and 213.

Marin den

► 1. Podívejte se na obrázky. Co dělá Marina ve všední den? Co dělá o víkendu? Doplňte čísla 1–6.

☐ Jde spát ve dvanáct v noci.	☐ Večeří s kamarády v restauraci.
☐ Pije jenom kávu. Nesnídá, protože nemá čas.	☐ Vstává v 10 ráno.
☐ Večer nakupuje v supermarketu, vaří nebo uklízí.	☐ Odpoledne jde s Tomem do kina.
☐ Odpoledne se učí česky ve škole.	☐ Nejde spát a v noci tancuje v klubu.
☒ 1. Vstává v 6 ráno.	☐ Dlouho snídá a přitom poslouchá hudbu.
☐ Dopoledne pracuje v kanceláři.	☐ Dopoledne plave nebo hraje tenis.

Ve všední den...

1

2

3

4

5

6

O víkendu...

1

2

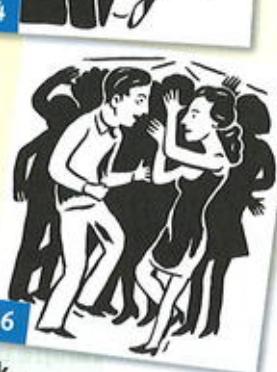
3

4

5

6

CD1: 48

► 2. Poslouchejte a opakujte. Pečlivě vyslovujte hlásky c a č, s a š. Dodržujte slovní přízvuk.

pracuje, v noci tancuje, ve dvanáct v noci × nemá čas, večer večeří, učí se česky ve škole

vstává, nesnídá, jde s Tomem do kina, jde spát × ve všední den

► 3. Spojte infinitivy sloves a já-formy. Napište je vpravo a doplňte další 2 formy.

1. vstávat	A. obědvám	vstávat, vstávám, vstáváš, vstává...
2. snítat	B. plavu
3. obědват	C. vstávám
4. večeřet	D. vařím
5. učit se	E. uklízím
6. vařit	F. nakupuju
7. uklízet	G. hraju tenis
8. nakupovat	H. večeřím
9. tancovat	I. tancuju
10. plavat	J. snídám
11. hrát tenis	K. spím
12. spát	L. učím se

► 4. Napište 3 věty o tom, co děláte ve všední den a o víkendu. Procvičujte slovesa na straně 48.

Například: Ve všední den vstávám v/ve ..., ale o víkendu vstávám v/ve ...

Výraz rád • The expression rád

Compare the various uses of the expression rád:

1. Rád + verb, e.g.: Marina rád poslouchá hudbu. Marina likes to listen to music.
2. Mít rád + noun, e.g.: Marina má ráda hudbu. Marina likes music.
3. Být rád, e.g.: Marina je ráda, že je tady. Marina is happy to be here.

Notice the short a in the negative: rád – nerad, ráda – nerada, rádi – neradi.

POZOR:

rád

ráda

rádi

► 5. Doplňte rád, ráda a rádi.

Například: Hans rád plave. Zina ráda poslouchá hudbu.

1. Irena vaří.
2. David vstává v 7 hodin.
3. Andrej a Marie cvičí jógu.
4. Monika tančuje.
5. Filip a Tamara hrajou tenis.
6. Patrik čte noviny.
7. Renáta nakupuje.
8. Michal jí v restauraci.
9. Robert poslouchá hudbu.
10. Ema a Ivan se dívají na televizi.

► 7. A co vy? Co rád/a nebo nerad/a děláte?

Například: Nerad vstávám brzy ráno.

1. čtu.
2. tančuju.
3. se dívám na televizi.
4. hraju tenis/volejbal/karty...
5. nakupuju.
6. spím.
7. cvičím.
8. poslouchám hudbu.
9. uklízím.
10. vařím.

► 9. Nejdřív doplňte do tabulky, co rád/a ☺ nebo nerad/a ☹ děláte. Pak pracujte v páru, ptejte se navzájem a reagujte. Nakonec informujte ostatní, co jste zjistili.

Například: Rád vařím. A ty? – Já taky./Já ne.

	já	on/ona
vařit	
plavat	
číst	
cvičit aerobik, zumbu...	

	já	on/ona
nakupovat	
tancovat	
dít se na televizi	
hrát tenis	

PAMATUJTE SI:

Velmi rád čtu. I really like reading.
Moc rád vařím. I like cooking very much.
Strašně rád spím. I love sleeping.

► 10. Co děláte často, pořád, někdy...? Co nikdy neděláte? Napište 3 věty s výrazy z tabulky.

Například: Často hraju tenis. Nikdy netancuju.

Časové výrazy • Time expressions

vždycky always
pořád always
často often
většinou mainly
obvykle usually
někdy sometimes
nikdy ne- never

Czech has multiple negation in sentences, e.g.: Nikdy netancuju. I never dance. Večer už nikdy nic nejím. I never eat anything in the evening.

Skřivánek, nebo sova?

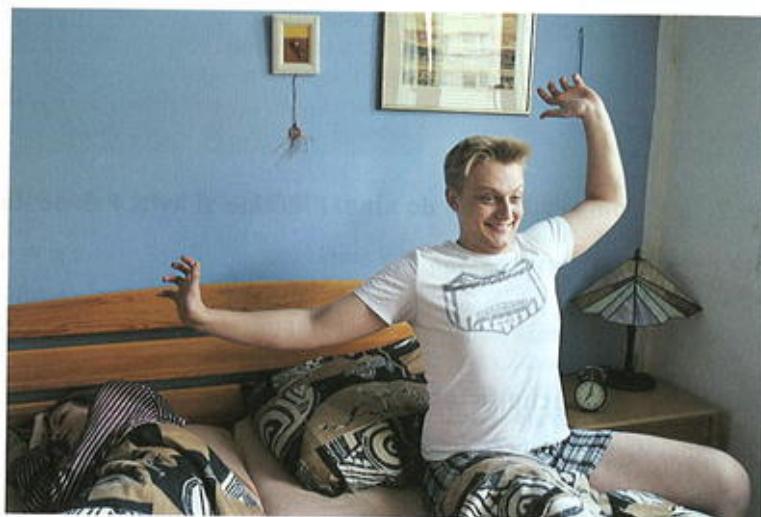
- 1. Eva a Petr chtějí žít spolu a plánují svatbu. Mají ale jeden problém. Petr je „skřivánek“ a Eva je „sova“. Co myslíte, že to znamená?

Když je někdo „skřivánek“, znamená to,
a) že je hezký.
b) že dobře vidí.
c) že vstává brzy ráno a jede spát
brzy večer.

Když je někdo „sova“, znamená to,
a) že je starý.
b) že vstává pozdě dopoledne a jede
spát pozdě večer.
c) že špatně vidí.

- 2. Na fotografiích jsou Eva a Petr brzy ráno. Kdo je ospalý a unavený? Kdo má naopak dobrou náladu?

- 3. Co dělají Eva a Petr každý den? Přečtěte si text. Odpovídejte na otázky.

1. Kdy vstává Eva ve všední den a o víkendu?	6. Kdo rád vaří?
2. Kdy vstává Petr?	7. Kdo rád čte?
3. Kdo nesnídá?	8. Kdo má rád akční filmy?
4. Kdy je Petr ve škole?	9. Kdo má rád historické romány?
5. Kde je Eva odpoledne?	10. Kdy Eva a Petr večeří?

Eva říká: Strašně nerada vstávám brzy! Vstávám obvykle v 10 hodin, ale o víkendu klidně až ve 12. Nikdy nesnídám, jenom piju zelený čaj. Jím až v poledne. Odpoledne jsem obvykle ve škole a učím češtinu. Ráda tancuju a cvičím, a tak mám třikrát za týden aerobic, zumba nebo jógu. Večeřím obvykle v 9 večer. V noci ještě pracuju na počítači, plánuju lekce a píšu e-maily. Pak se dívám na televizi nebo čtu. Moc ráda čtu, mám ráda hlavně historické romány.

Petr říká: Rád vstávám brzy ráno, každý den vstávám už v 6 hodin. Snídám, čtu noviny na internetu a piju kávu. V 8 jedu do školy. Dopoledne máme většinou přednášky a semináře. Odpoledne a někdy i večer mám zase školu. Když mám čas, jdu na tenis nebo na fotbal. Taky rád vařím, a proto často nakupuju a dělám teplou večeři. Večeřím většinou v 7 hodin. Potom se učím, ale když mám čas, rád se dívám na filmy nebo poslouchám hudbu. Má rád hlavně akční filmy a techno.

CD1: 50

- 4. Poslouchejte a opakujte. Procvičujte výslovnost ř. Dodržujte slovní přízvuk.

skřívánek, dobře vidí v noci, tříkrát za týden, večeřím obvykle v devět večer, přednášky a semináře, rád vařím, dělám teplou večeři, večeřím většinou v sedm hodin

- 5. Doplňte podle textu kdo: Eva, Petr, nebo oba?

Například: Eva ráda tancuje.

1.	rád vstává brzy ráno.	6.	rád vaří.
2.	ráda dlouho spí.	7.	ráda čte.
3.	ráda cvičí.	8.	rád hraje tenis a fotbal.
4.	rád čte noviny na internetu.	9.	se rádi dívají na televizi.
5.	ráda pijí zelený čaj.	10.	rádi sportují.

- 6. Co myslíte, jak spolu Eva a Petr po svatbě žijí? Jak vypadá jejich společný den?

Marinín týden

CD1: 51

- 1. Poslouchejte a opakujte výrazy v tabulce. Pozor na výslovnost prepozice *v/ve* a následujícího slova.

Dny v týdnu • Days of the week

In the left column there are forms in the nominative singular, whereas in the right column there are the forms used to answer the question *kdy? when?*

nominative sg.	when?
pondělí Monday	v pondělí on Monday
úterý Tuesday	v úterý on Tuesday
středa Wednesday	ve středu on Wednesday
čtvrtok Thursday	ve čtvrtok on Thursday
pátek Friday	v pátek on Friday
sobota Saturday	v sobotu on Saturday
neděle Sunday	v neděli on Sunday

The origin of the names for the days of the week is rather interesting. Guess how they originated (e.g. neděle – nedělat). Also note that in Czech the week starts on Monday.

POZOR:

v pondělí [f ponděli]
v úterý [f úterý]
v pátek [f pátek]
v sobotu [f sobotu]
x
v neděli [v neděli]

CD1: 52

- 2. Tom zve Marinu do kina. Přečtěte si kvíz. Pak poslouchejte a označte, co musí Marina dělat.

1. V pondělí	2. V úterý	3. Ve středu	4. Ve čtvrtok	5. V pátek
a) musí vařit	a) musí nakupovat	a) musí uklízet	a) musí nakupovat a vařit	a) má lekci
b) musí se učit	b) musí psát test	b) musí vařit	b) musí psát test	b) má návštěvu

CD1: 52

- 3. Poslouchejte ještě jednou. Doplňte text.

Tom: Ahoj Marino! Nechceš jít někdy do kina?

Marina: Ano, ráda. Ale kdy?

Tom: Třeba v pondělí.

Marina: To je škoda, v pondělí nemůžu, musím 1.....

Tom: A v úterý?

Marina: V úterý jsem ve škole. Musím 2.....

Tom: A co ve středu?

Marina: Taky nemůžu, musím 3.....

A ve čtvrtok musím 4..... a vařit,

protože v pátek mám 5.....

Přijedou moji rodiče a bratr.

Tom: Hm, a co v sobotu?

Marina: Moment... Jo, v sobotu můžu. Můžeme jít do kina a pak tančovat, ne?

Tom: No víš, já ale moc tančovat neumím.

Marina: Prosím tě, jak to? To přece umí každý!

Modální verba (způsobová slovesa) • Modal verbs

The verbs highlighted in the text are called modal verbs. These verbs modify the meaning of the main verb in the sentence and express a wish or a plan (chtít), necessity or obligation (muset), possibility (moci) or ability (umět) to do something. Complete the table by conjugating the verbs.

chtít to want	muset must, have to	moci can, be able to	umět to know how to, can
já chci	musím	můžu (mohu)	umím
ty
on... chce
my chceme
vy
oni chtějí	musí	můžou (mohou)	umí (umějí)

The forms in brackets are only used in formal situations. In Moravia you can hear chcu for the 1st person singular and chcou for the 3rd person plural.

- 4. Co musíte dělat ve všední den? Co můžete dělat o víkendu? Používejte slovesa na straně 48 a 72.

Ve všední den musím ... O víkendu můžu ...

- 5. Tom neumí moc tančovat. Co umíte, nebo naopak neumíte vy? Používejte slovesa na straně 48 a 72.

Umím trochu česky, ... Neumím ...

- 6. Co chcete dělat zítra? Používejte slovesa na straně 48 a 72.

Zítra chci ...

► 7. Marinina spolužáčka Mai má narozeniny a zve Marinu na party, ale Marina nemůže.
Čtěte jejich e-maily a označte, co je, nebo není pravda.

1. Mai zve Marinu do kina.	ANO/NE
2. Mai má party doma.	ANO/NE
3. Marina začíná v práci už v 7 hodin.	ANO/NE
4. Marina může přijít na party odpoledne.	ANO/NE
5. Marina a Tom chtějí jít v pátek na večeři.	ANO/NE

PAMATUJTE SI:

Compare the formal and informal expressions:

Zvu vás... Zvu tě...

Hodí se vám to? Hodí se ti to?

Mějte se hezky. Měj se hezky.

► 8. Spojte fráze

1. Zvu tě	A. ti to?
2. Party je	B. na party.
3. Omlouvám se,	C. někdy příští týden?
4. Můžeme se sejít	D. hezky.
5. Hodí se	E. ale v pátek bohužel nemůžu přijít.
6. Měj se	F. v restauraci U Krokodýla.

Prepozice (předložky) od / do • The prepositions od / do

Notice the highlighted expressions in the text. They answer the questions: od kdy? since when? / dokdy? until when?

od / do jedné	od / do sedmi
od / do dvou	od / do osmi
od / do tří/třech	od / do devíti
od / do čtyř/čtyřech	od / do deseti/desíti
od / do pěti	od / do jedenácti
od / do šesti	od / do dvanácti...

► 9. CD1: 53 Procvíčujte výslovnost. Všimněte si výslovnosti znělých a neznělých hlásek.

odkdy? dokdy?

od jedné, od dvou, od tří, od čtyř, od pěti, ... od devíti, od dvanácti

► 10. CD1: 54, 55, 56 Tom chce jít do autopůjčovny, do banky a na poštu. Kdy je tam otevřeno? Poslouchejte 3 dialogy a doplňte.

Například: Autopůjčovna Karlos má otevřeno od pondělí do neděle od...

AUTOPŮJČOVNA KARLOS
Janáčkova 345/24, Praha 3
PO – NE: -

INVESTIČNÍ BANKA
Centrální 76/18, Praha 3

Po – Čt -
Pá zavřeno

ČESKÁ POŠTA
Pazdeříkova 212/3, Praha 3
Po – Čt 8.00 – 18.00
Pá 8.00 -
So -

PAMATUJTE SI:

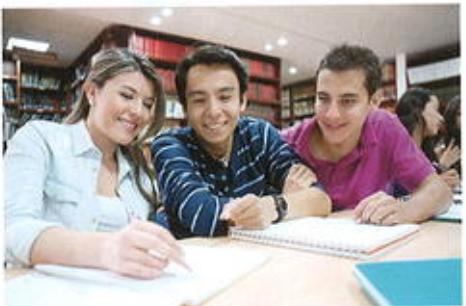
otevřeno it's open

x

zavřeno it's closed

SLOVNÍ BANKA

Denní program

být ve škole, v práci
to be at school, at work

cvičit jógu, aerobic...
to do yoga, aerobics...

dívat se na televizi
to watch television

hrát* tenis, fotbal, volejbal
to play tennis, football, volleyball

jít* do práce, do školy
to go (on foot) to work, to school

plavat*
to swim

pracovat (na počítači)
to work (on the computer)

psát* domácí úkol, projekt, e-mail
to do homework, a project, write an e-mail

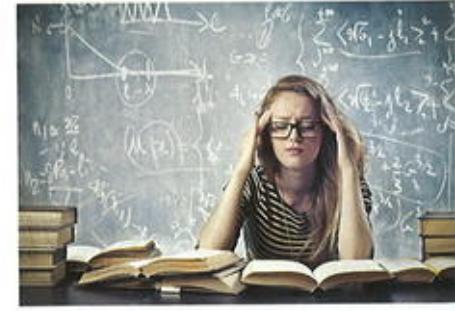
snídat, obědват, večeřeat
to have breakfast, to have lunch, to have dinner

spát
to sleep

tancovat
to dance

učit se
to study

uklízet
to clean

vařit
to cook

vstávat
to get up

Co jsi dneska dělal?

► Co jsi dneska dělal?

► Kde jsi byl?

► Kdy to bylo?

► Víte, kdo to byl?

► Slovní banka: Země, národnosti, jazyky

- 1. Podívejte se na fotografie. Kdo je to? Co asi dělá?

- 2. Marína a Tom dneska nejsou ve škole. Jejich učitelka Eva čte jejich SMS (čtěte: esemesky). Jakou asi psala Marína a jakou Tom?

- 3. Je večer. Eva mluví s Petrem. Co kdo dneska dělal? Čtěte dialog, pak odpovězte na otázky.

Eva: Ahoj, jak se máš? Co jsi dneska dělal?

Petr: Nic moc. Měl jsem celý den volno, nebyl jsem ve škole. Vstával jsem výjimečně až v 9 hodin, díval jsem se na televizi a učil jsem se anglicky. A co jsi dělala ty, Eva?

Eva: Já jsem naopak celý den pracovala. Plánovala jsem lekce, připravovala jsem materiály, byla jsem ve škole a učila jsem. Psali jsme test, ale Tom a Marína tam nebyli. Musí psát test příští týden.

Petr: Jak to? A kde byli?

Eva: Psali mi a omlouvali se, že nemůžou přijít. Tom šel k doktorovi, měl problémy se zubem. A Marína šla do práce, musela psát projekt.

1. Kdo měl volno? –

5. Kdo plánoval lekce a připravoval materiály? –

2. Kdo pracoval? –

6. Kdo se učil anglicky? –

3. Kdo nebyl ve škole? –

7. Kdo šel k doktorovi? –

4. Kdo se díval na televizi? –

8. Kdo šel do práce? –

Minulý čas (část 1) • The past tense (part 1)

The highlighted expressions in the text are in the past tense. The past tense is formed in two simple steps. You'll learn the first step here and then the second on the next page.

1st step: Drop the -t from the infinitive (i.e. the dictionary form) and add -l, e.g. dělat – dělal, vstávat – vstával, dívat se – díval se, etc. By doing so you've just created the 3rd person singular known as the l-form (read: el-form). This is grammatically known as the active participle. Different endings are added to indicate gender and number:

singular	dělal, dělal	dělala	dělalo	plural (simplified)
				dělali

The table only shows one plural form dělali. The plural forms dělali, dělaly, dělaly and dělala also exist (notice the difference in gender). The plural forms dělali, dělaly, dělaly have the same pronunciation and differ only in how they are written. The plural form dělala is only used in formal speech and writing.

Watch out: In the l-form some sound changes occur in monosyllabic verbs ending in -nout. For example, the stem vowel sound may be shortened and other stem changes may occur.

infinitive -l form	být byl	chtít chtěl	číst četl	jíst jedl	jít šel, šla	mít měl	moci mohl	pít pil	psát psal	spát spal

► 4. Co kdo dělal? Tvořte pravidelné I-formy podle modelu.

Například: dělat – dělal

1. vstávat –	6. telefonovat –	11. muset –
2. odpočívat –	7. pracovat –	12. poslouchat –
3. uklízet –	8. snídat –	13. plavat –
4. nakupovat –	9. obědvat –	14. učit se –
5. vařit –	10. večeřet –	15. dívat se –

► 5. Co kdo dělal? Doplňte pravidelné formy sloves v minulém čase.

Například: Monika (vstávat) v 7 hodin ráno. – Monika vstávala v 7 hodin ráno.

1. Soňa	(poslouchat) hudbu.
2. Věra a Vojtěch	(pracovat) na počítači.
3. David	(obědvat) v restauraci.
4. Irena	(odpočívat).
5. Richard a Igor	(hledat) hotel.
6. Barbora a Ivan	(uklízet).
7. Jana a Lukáš	(tancovat) v klubu.
8. Boris	(nakupovat) jídlo a pití.
9. Linda	(učit se) česky.
10. Filip	(dívat se) na televizi.

POZOR:

učit se × Linda se učila.
dívat se × Filip se díval na televizi.

For more information about the second position, see p. 209.

► 6. Co dělali včera? Doplňte nepravidelné formy sloves v minulém čase.

Například: (být) Můj bratr byl doma. Moje sestra taky byla doma.

1. (být) Můj tatínek	doma. Moje maminka taky	doma.
2. (mít) Můj kolega	moc práce. Moje kolegyně taky	moc práce.
3. (chtít) Můj pes	jídlo. Moje kočka taky	jídlo.
4. (číst) Můj učitel	testy. Moje učitelka taky	testy.
5. (jít) Můj syn	zeleninu. Moje dcera taky	zeleninu.
6. (jít) Můj bratr	koncert. Moje sestra taky	na koncert.
7. (pit) Můj dědeček	vodu. Moje babička taky	vodu.
8. (psát) Můj bratranc	test. Moje sestřenice taky	test.
9. (spát) Můj kamarád	celý den. Moje kamarádky taky	celý den.
10. (nemoc) Můj doktor	pracovat. Moje doktorka taky	pracovat.

Minulý čas (část 2) • The past tense (part 2)

The 2nd step: to complete the formation of the past tense add the auxiliary verb být. Note: the forms for on, ona, to and oni don't have auxiliary verb forms.

I-form	past tense auxiliary forms
dělal/dělala jsem	i did
dělal/dělala jsi	you did
dělal/dělala/dělalo ...	he, she, it did
dělali jsme	we did
dělali jste	you did
dělali ...	they did

Auxiliary verbs are placed in the second position in the sentence.

Compare:

Byl **jsem** doma.

Včera **jsem** byl doma.

For more information about the second position in Czech sentences, see p. 51 and 209.

To negate a verb in the past tense: Just add the prefix ne- to the main verb (not to the auxiliary), e.g.: nedělal jsem, nedělal jsi, nedělal...

Be careful when addressing someone formally (vy-form). Compare:

Pan Nový, co jste dělal? Mr. Nový, what did you do?

Paní Nová, co jste dělala? Mrs. Nová, what did you do?

Pan Nový a paní Nová, co jste dělali? Mr. Nový and Mrs. Nová, what did you do?

► 7. Procvičujte minulý čas. Analyzujte formy. Doplňte kdo.

Například: psal jsem – já

1. byl jsem –	4. dělal jsi –	7. byla jsi –	10. psali –
2. měli jsme –	5. psali jste –	8. učil jsem se –	11. musela –
3. učila –	6. šel –	9. šli jsme –	12. omlouvali se –

► 8. Marina mluví s Tomem. Podívejte se na obrázky. Co včera dělal Tom?

CD1: 57

► 9. Marina je hodně pracovitá a aktivní. Jaký je Tom?

Marina: Včera bylo krásné počasí. Co jsi dělal, Tome? Byl jsi venku?

Tom: Ne, byl jsem doma.

Marina: Opravdu?

Tom: Ano, včera jsem byl celý den doma a učil jsem se.

Marina: Vážně?

Tom: No, vlastně jsem se učil jenom chvíli. Pracoval jsem taky na počítači.

Marina: Fakt, jo?

Tom: No, pracoval jsem vlastně jenom chvíli. Hrál jsem hry.

Marina: A jak dluho?

Tom: No, vlastně jsem hrál celé dopoledne.

Marina: No jasné, to jsi celý ty. A co pak?

Tom: Pak jsem spal. Spal jsem celé odpoledne. Strašně rád spím.

► 10. Vypište tučně označená slovesa v minulém čase. Všimněte si pozice pomocného slovesa být.

1. 5. 9.

2. 6. 10.

3. 7. 11.

4. 8. 12.

Druhá pozice v české větě • The second position in Czech sentences

Compare the following sentences:

Byl jsem doma.

Včera jsem byl doma.

Včera ráno jsem byl doma.

Včera ráno a dneska dopoledne jsem byl doma.

Paste tense auxiliary verbs (jsem, jsi, jsme, jste) are placed in the second position in a sentence (they don't necessarily have to be the second word, but are placed after the first piece of comprehensive information). For more information about word order and the second position in Czech sentences, see p. 209.

CD1: 58

► 11. Doplňte sloveso. Pozor na druhou pozici! Pak kontrolujte poslechem.

Například: Byl jsem doma. Včera jsem byl doma.

1. Byl jsem v restauraci.

Včera v restauraci.

2. Pracoval jsem doma.

V pátek doma.

3. Bydlel jsem v Praze.

Minulý rok v Praze.

4. Byla jsem v kanceláři.

Ve středu v kanceláři.

5. Byli jste doma?

Večer doma?

6. Studovala jsem v Anglii.

Minulý rok v Anglii.

7. Vařili jsme guláš.

V neděli guláš.

8. Spal jsem v hotelu.

O víkendu v hotelu.

9. Četl jsi tu novou detektivku?

Už tu novou detektivku?

10. Dívali jsme se na ten nový film.

V neděli na ten nový film.

► 12. Napište 3 věty o tom, co jste dělali o víkendu. Pozor na druhou pozici pomocných sloves!

Užitečné fráze • Useful phrases

Jaký byl víkend? How was your weekend? Jaká byla dovolená? How was your holiday?

Jak ses měl/a o víkendu, na dovolené...? How was your weekend, holiday?

Note: When using reflexive verbs in the 2nd person singular the reflexive se is contracted, e.g.:

Jak jsi-se měl? > Jak ses měl? Dívala jsi-se na televizi? > Dívala ses na televizi?

In everyday spoken language auxiliary verbs in the 2nd person sg. are contracted with some other words, e.g.:

Co-jsi dělal o víkendu? > Cos dělal o víkendu? Viděl-jsi ten film? > Viděls ten film?

CD1: 59

► 13. Poslouchejte otázky. Podtrhněte, co slyšíte.

1. Díval jsi se / Díval ses na televizi?
2. Co jsi dělal / Cos dělal o víkendu?

3. Viděla jsi / Vidělas ten nový film?
4. Četl jsi / Četls tu novou knihu?

Kde jsi byl?

- 1. CD1: 60 Je úterý večer. Petr telefonuje Evě. Poslouchejte. Co je, nebo není pravda?

1. Eva je v klubu.	ANO/NE
2. Eva poslouchá hudbu.	ANO/NE
3. Evin tatínek pan Hanuš není doma.	ANO/NE
4. Eva už nemůže s Petrem mluvit.	ANO/NE

Petr: Čau Evo, kde jsi?

Eva: Jsem v klubu. A je to tady fajn.

Petr: Fakt? A jak to? Ty nejsi v práci?

Eva: Ne, dělám si legraci. Nejsem v klubu ani v práci. Jsem doma a poslouchám hudbu.

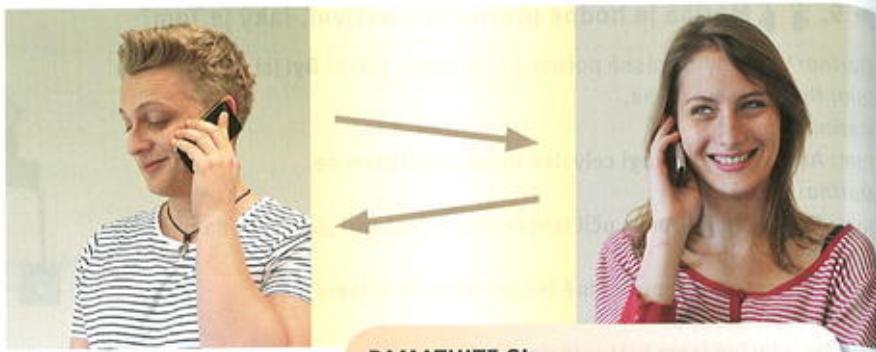
Ale kde jsi ty? Volala jsem ti, ale nebral jsi telefon. Nebyl jsi v hospodě?

Petr: Prosím tě, v hospodě? Byl jsem ve škole. V úterý večer jsem vždycky ve škole!

Eva: No jo, máš pravdu, zapomněla jsem.

Pan Hanuš: Evo, prosím tě, pojď sem!

Eva: Promiň, musím končit. Zavolám ti později. Měj se.

PAMATUJTE SI:

In everyday spoken Czech you'll hear:

fakt? really?

no jo ok

pojd' sem [pocem] come here

prosím tě please, come on

měj se take care

Lokál singuláru (šestý pád jednotného čísla) • The locative singular

Highlighted phrases in the text are in the locative singular.

question		nouns		
kom? čem?		1st declension group <i>Ma/Mi nouns ending in nom. sg. in a consonant without a hook, F nouns ending in -a and N nouns ending in -o</i>	2nd declension group <i>Nouns ending in nom. sg. in a consonant with a hook, -e/-ě, -c, -j and -tel</i>	3rd declension group <i>Ma nouns ending in nom. sg. in -a, F nouns ending in -st and N nouns ending in -i</i>
<i>Mi</i>		obchodě/obchodu	počítací	
<i>F</i>	Jsem v/ve/na Mluvím o	škole	restauraci, kanceláři	
<i>N</i>		kině/kinu	letiště	nádraží

Note:

A few *Mi* and *N* nouns from the 1st declension group can have either the -e/-ě or the -u ending, e.g.: Jsem v obchodě. Mluvím o obchodu. Nouns of foreign origin and nouns ending in h, ch, k, r or g, only have the -u ending, e.g. v hotelu, v klubu, v supermarketu, v centru, v muzeu.

If the last consonant in the word is d, t, n, b, p, v, m or f, the ending is not -e, but -ě, e.g.: v obchodě, kavárně, kině, but ve škole, v divadle.

F nouns from the 1st declension group which end in -ha, -cha, -ka, -ra, -ga undergo a consonant change before the -e ending, e.g.: Praha – v Praze, banka – v bance, Česká republika – v České republice. For more information about these consonant changes, see p. 208.

Compare the examples in the table with the model sentence containing the most common declension patterns: Jsem v obchodě, ve škole, v restauraci and v kině. Not all the forms of the declension are in the table on this page. A table containing a summary of all the patterns in the singular can be found on p. 202. For more information about the locative, see p. 150 and 220.

- 2. Kde jste byl/a včera? Procvičujte substantiva z 1. deklinační skupiny v lokálu sg.

Například: supermarket – Byl/a jsem v supermarketu.

Byl/a jsem

1. klub – v klub....	5. obchod – v obchod....
2. hotel – v hotel....	6. kino – v kin....
3. divadlo – v divadl....	7. hospoda – v hospod....
4. škola – ve škol....	

- 3. Kde jste byl/a včera? Procvičujte substantiva z 2. deklinační skupiny v lokálu sg.

Například: letiště – Byl/a jsem na letiště

Byl/a jsem

1. kancelář – v kancelář....	5. stanice – na stanic....
2. restaurace – v restaurac....	6. galerie – v galeri....
3. práce – v prác....	7. parkoviště – na parkovišt....
4. nemocnice – v nemocnic....	

- 4. CD1: 61 Poslouchejte a opakujte. Všimněte si výslovnosti prepozice v/ve.

v = [v]: v hotelu, v restauraci, v nemocnici, v bance

v = [f]: v kanceláři, v klubu, v kině, v kavárně, v práci, v supermarketu, v Praze

ve: ve firmě, ve škole

CD1: 62

- ▶ 5. Tom měl včera party, ale Marina tam nebyla.
Tom volá Marině domů. Proč Marina nepřišla?

CD1: 62

- ▶ 6. Poslouchejte ještě jednou. Označte, kde Marina byla.

1. Dopoledne byla	2. Odpoledne byla	3. Potom byla
a) v práci.	a) na mítingu.	a) u kamaráda.
b) ve škole.	b) na koncertě.	b) u kamarádky.
c) v restauraci.	c) na konferenci.	c) u doktora.

CD1: 62

- ▶ 7. Doplňte prepozice, kde je to nutné. Pak kontrolujte poslechem.

Tom: Ahoj Marino, co se stalo? Proč jsi nebyla 1. party?

Marina: Ahoj Tome, jsem nemocná. Musím být 2. doma, mám angínu.

Tom: Aha, to je mi líto. Ale proč jsi nezavolala? Já jsem ti volal asi pětkrát, ale nebrala jsi to.

Marina: No, to je právě ten problém. Ztratila jsem mobil.

Tom: Hm, tak to je smůla. A kde jsi včera byla?

Marina: Dopoledne jsem byla 3. práci, normálně jsem pracovala, ale byla jsem hodně unavená.

Dopoledne jsem byla 4. konferenci, ale bylo mi špatně, tak jsem šla k doktorovi. Myslím, že jsem ten mobil zapomněla 5. doktora. Nebo asi – moment, Tome! Někdo zvoní.

... Promiň, to byla kolegyně z práce. Tak už mám mobil, hurá! Zapomněla jsem ho 6. kanceláři.

▶ 8. Spoje části vět.

1. Marina nebyla na party,	A. u doktora.
2. Tom telefonoval asi pětkrát,	B. unavená.
3. Marina byla dopoledne hodně	C. protože je nemocná.
4. Marina byla odpoledne	D. ale Marina nebrala telefon.
5. Marina myslí, že mobil zapomněla	E. v kanceláři.
6. U Mariny zvoní	F. na konferenci.
7. Marina zapomněla mobil	G. kolegyně z práce.

Vyjádření místa. Otázka kde? • Expressing place. The question kde?

Compare the use of the prepositions v/ve, na and u:

	kde? where?
být, bydlet, pracovat, čekat...	v/ve + locative ☐
	na + locative ☐
	u + genitive ☐

The preposition v/ve plus the locative is used to express being inside or in a closed or limited space. Therefore, it's used with continents and with the majority of states, towns, villages, shops and buildings.

The preposition na plus the locative is used with open spaces or surfaces, and it's also used for events and activities (e.g. koncert, konference, oběd) as well as with a few institutions (policie, pošta, univerzita). We've called these expressions "na-words". You can find a list of these on p. 69.

The preposition u plus the genitive expresses location and proximity to buildings or confined spaces, and, logically, it's also used in relation to people. You'll learn about the genitive, the case with which this preposition is connected, in lesson 10 (see p. 82). For the moment you can memorize these common phrases: u doktora at the doctor's, u doktorky at the (female) doctor's, u kamaráda at a friend's, u kamarádky at a (female) friend's.

▶ 9. Kde to je? Doplňte prepozici v/ve, na nebo u.

Například: v kavárně

1. restauraci	6. party	11. kině	16. divadle
2. práci	7. supermarketu	12. škole	17. doktorky
3. konferenci	8. doktora	13. centru	18. obědě
4. hotelu	9. nádraží	14. nemocnici	19. Praze
5. klubu	10. kanceláři	15. kamaráda	20. České republike

▶ 10. Kde jste byl/a včera? Používejte výrazy ze cvičení 9. Napište 3 věty. Pak se ptejte a reagujte.

Například: Kde jsi byl/a včera? Byl/a jsi v restauraci? – Ano, byl/a. Ne, nebyl/a.

Kdy to bylo?

► 1. Tom vypráví, jak připravoval party. Co dělal nejdřív, pak, potom a nakonec? Doplňte čísla 1– 6.

Pak jsme tancovali.

1. Nejdřív jsem zval kamarády.

Potom jsem vařil.

Nakonec jsem uklízel.

Pak jsem nakupoval jídlo a pití.

Potom jsme jedli a pili.

Časové výrazy • Time expressions

The following expressions are used in connection with the past:

včera yesterday
předevčírem the day before yesterday
minulý týden/měsíc/rok last week/month/year
nejdřív first, at first
pak, potom then
nakonec in the end
poprvé for the first time
naposled last

CD1: 63

Poslouchejte a opakujte. Prociňujte výslovnost znělých a neznělých souhlásek. Dodržujte slovní přízvuk.

včera, předevčírem, nejdřív, naposled

POZOR:

When placed in front of unvoiced consonants, voiced paired consonants are devoiced e.g. včera [fčera], předevčírem [předefčírem]. Voiced paired consonants at the end of words are also devoiced, e.g. nejdřív [nejdřív], naposled [naposlet].

► 3. Seřaďte věty podle modelu. Pozor na pozici pomocných sloves.

Například: jsem / víkend / minulý / doma / nebyl – Minulý víkend jsem nebyl doma.

1. jsem / počítáci / na / pracoval / včera –

2. v práci / minulý / jsem / týden / nebyl –

3. oběd / nejdřív / na / jsme / šli –

4. tenis / hráli / potom / jsme –

5. televizi / jsme / nakonec / dívali / se / na –

► 4. Ptejte se a reagujte.

1. Kdy jste byl/a poprvé v České republice/v Evropě/v Africe...?
2. Kdy jste poprvé letěl/a letadlem?
3. Kdy jste poprvé viděl/a moře?
4. Kdy jste poprvé řídil/a auto?
5. Kdy jste byl/a naposled na koncertě nebo v divadle?
6. Kdy jste naposled plakal/a v kině nebo u televize?
7. Kdy jste jel/a naposled taxíkem?
8. Kdy jste naposled tancoval/a?

PAMATUJTE SI:

Když mi byl jeden rok, ... When I was one year old...
Když mi byly dva, tři, čtyři roky, ... When I was two, three, four years old...
Když mi bylo 5, 6... roků/let, ... When I was 5, 6... years old.

► 5. Kde jste ještě nikdy nebyl/a? Používejte názvy zemí na straně 56.

Například: Ještě nikdy jsem nebyl/a v...

► 6. Napište, co jste ještě nikdy nejedl/a, nepil/a a nedělal/a. Používejte slovník nebo slovesa na straně 48 a 72.

Například: Ještě nikdy jsem nejedl/a...

Víte, kdo to byl?

CD1: 64

► 1. Znáte nějaké slavné Čechy nebo Češky? Poslouchejte. Doplňte jméno a příjmení.

Otto Wichterle | Václav Havel | Emil Zátopek | Bedřich Smetana | Božena Němcová

1. byla spisovatelka. Její román „Babička“ znají všichni Češi.
2. byl skladatel. Jeho opera „Prodaná nevěsta“ a symfonie „Má vlast“ jsou slavné.
3. byl sportovec. Na olympiádě v roce 1952 vyhrál tři zlaté medaile.
4. byl vědec. Vynalezl kontaktní čočky.
5. byl dramatik a politik. V letech 1993 až 2003 byl prezident České republiky.

Čech, Češka, Češi x český x česky • How to say Czech in Czech

Bedřich Smetana byl **Čech**. Byl český skladatel. Bedřich Smetana was Czech. He was a Czech composer.

Božena Němcová byla **Češka**. Byla česká spisovatelka. Božena Němcová was Czech. She was a Czech writer.

Smetana a Němcová byli Češi. Mluvili česky. Smetana and Němcová were Czechs. They spoke Czech.

► 2. Označte správný výraz.

Například: Václav Havel byl **Čech** / český.

1. Lucie Bílá je česká / Češka zpěvačka. Je **Čech** / Češka.
2. Jaké česky / české město znáte?
3. Antonín Dvořák byl český / Čech skladatel.
4. Čeština / česky je slovanský jazyk.
5. Už jste pili české / česky pivo?
6. Učíte se česky / český?

POZOR:

Notice the difference:

Mluvím/umím/učím se **česky**. I speak/
I know/I'm learning Czech.

×

Studuju **češtinu**. I'm studying Czech.

CD1: 65

► 3. Víte, kdo byl Karel IV. (čtete: čtvrtý)? Poslouchejte. Označte správnou odpověď.

1. Karel IV. byl	4. Karel IV. studoval	7. Karel IV. měl
a) český prezident.	a) ve Francii.	a) dvě manželky.
b) český král.	b) v Anglii.	b) čtyři manželky.
c) český spisovatel.	c) v Praze.	c) tři manželky.
2. Karel IV. se narodil	5. Karel IV. byl	8. Jeho manželka Eliška byla
a) v roce 1316.	a) malý a tlustý.	a) krásná a slabá.
b) v roce 1416.	b) štíhlý a vysoký.	b) silná a ošklivá.
c) v roce 1516.	c) tlustý a vysoký.	c) krásná a silná.
3. Jeho matka byla	6. Karel IV. hledal pro most	9. Elišku můžete vidět
a) Češka.	a) speciální čas.	a) na Karlštejně.
b) Francouzka.	b) speciální místo.	b) v divadle.
c) Angličanka.	c) speciální jméno.	c) ve filmu.

Verba (slovesa) vědět x znát • The verbs vědět x znát

Compare the differences between how the verbs vědět and znát are used.

1. **vědět**: The verb vědět is followed by a comma and by a sentence with the expressions co, kdo, kdy, kde, jestli... or by the pronouns to and nic, e.g. Víte, kdo byl Václav Havel? Do you know who Václav Havel was? or Vím to. Yes, I do. or Nevím nic. No, I don't know anything.

2. **znát**: The verb znát is followed by a direct object in the accusative, e.g.: Znáte Václava Havla? Do you know Václav Havel?

Also compare these verbs with the verb umět to know how to, which is used with abilities and languages, e.g.: Umím vařit. I know how to cook. Umím česky. I know how to speak Czech.

► 4. Doplňte slovesa vědět, znát a umět (vy nebo ty-formy). Pak se ptejte navzájem a reagujte.

1., kdy je příští lekce?
2. dobře plavat?
3. dobře vařit?
4. anglicky nebo německy?
5. nějakou slavnou Češku?
6., kdo byl Bedřich Smetana?
7. Prahu?
8., kde je tady blízko nemocnice?

► 5. Napište krátký text (30 slov) o nějakém slavném člověku. Spolužáci můžou hádat, kdo to byl.

Například: Žil/a v... Narodil/a se v roce... Uměl/a v roce... Byl slavný/byla slavná, protože... Kdo to byl?

kontinent, stát continent, state	kde? where?	národnost nationality	umím/mluvím/rozumím/učím se I know/speak/understand/study	jazyk language
Afrika	v Africe	Afričan/Afričanka	-	-
Amerika	v Americe	Američan/Američanka	anglicky	angličtina
USA [ú-es-á]	v USA [f ú-es-á]	Američan/Američanka	anglicky	angličtina
Anglie	v Anglii	Angličan/Angličanka	anglicky	angličtina
Asie	v Asii	Asiat/Asiatka	-	-
Austrálie	v Austrálii	Australan/Australanka	anglicky	angličtina
Bulharsko	v Bulharsku	Bulhar/Bulharka	bulharsky	bulharština
Česká republika	v České republice	Čech/Češka	česky	čeština
Čína	v Číně	Číňan/Číňanka	čínsky	čínskina
Dánsko	v Dánsku	Dán/Dánka	dánsky	dánština
Evropa	v Evropě	Evropan/Evropanka	-	-
Finsko	ve Finsku	Fin/Finka	finsky	finština
Francie	ve Francii	Francouz/Francouzka	francouzsky	francouzština
Itálie	v Itálii	Ital/Italka	italsky	italština
Japonsko	v Japonsku	Japonec/Japonka	japonsky	japonština
Kanada	v Kanadě	Kanaďan/Kanaďanka	anglicky	angličtina
Maďarsko	v Maďarsku	Maďar/Maďarka	maďarsky	maďarština
Německo	v Německu	Němec/Němka	německy	němčina
Norsko	v Norsku	Nor/Norka	norsky	norština
Polsko	v Polsku	Polák/Polka	polsky	polština
Portugalsko	v Portugalsku	Portugalec/Portugalka	portugalsky	portugalština
Rakousko	v Rakousku	Rakušan/Rakušanka	německy	němčina
Rusko	v Rusku	Rus/Ruska	rusky	ruština
Rumunsko	v Rumunsku	Rumun/Rumunka	rumunsky	rumunština
Řecko	v Řecku	Řek/Řekyně	řecky	řečtina
Slovensko	na Slovensku	Slovák/Slovenka	slovensky	slovenština
Španělsko	ve Španělsku	Španěl/Španělka	španělsky	španělština
Švédsko	ve Švédsku	Švéd/Švédka	švédsky	švédština
Švýcarsko	ve Švýcarsku	Švýcar/Švýcarka	-	-
Ukrajina	v/ná Ukrajině	Ukrajinec/Ukrajinka	ukrajinsky	ukrajinskina
Velká Británie	ve Velké Británii	Brit/Britka	anglicky	angličtina
Vietnam	ve Vietnamu	Vietnamec/Vietnamka	vietnamsky	vietnamština

► Není tady vaše země? Zeptejte se učitele nebo učitelky a doplňte.

Dům a byt

- Dům a byt
- Zařizujeme byt nebo dům
- Hledáme ubytování
- Slovní banka: Nábytek a zařízení

► 1. Kde bydlíte?

1. Máte byt, nebo dům?
2. Bydlíte ve městě, nebo na vesnici?

► 2. Podívejte se na domy na fotografiích. Jsou na vesnici, nebo ve městě? Jaké jsou?
A kde byste chtěl/a bydlet vy?

Například: Dům číslo 1 je... Chtěl/a bych bydlet v domě číslo...

hezký | velký | vysoký | drahý | malý | levný | krásný | luxusní | starý | ošklivý/škaredý | moderní | nový | tradiční | obyčejný | zajímavý
nezajímavý | nudný | pohodlný | divný

1

2

3

4

PAMATUJTE SI:
Chtěl bych/chtěla bych...
I'd like...

CD1: 66

► 3. Petr a Eva hledají nějaký byt nebo dům. Poslouchejte, kde chce bydlet Eva a kde Petr.

Například: Eva chce bydlet ..., protože je tam/jou tam...

1. Kdo chce bydlet na vesnici? Proč?
2. Kdo chce bydlet v centru? Proč?

► 4. Petr a Eva čtou inzeráty. Co znamenají tyto výrazy? Spojte.

1. 2+kk	A. rodinný dům
2. 3+1	B. byt, který má dva pokoje a kuchyňský kout
3. zařízený byt	C. družstevní byt
4. dr. byt	D. byt, který má tři pokoje a kuchyň
5. byt v OV	E. byt s nábytkem
6. RD	F. byt v osobním vlastnictví
7. m ²	G. metr čtvereční

► 5. Čtěte inzeráty. Jaký asi psala Eva a jaký Petr? Jaký asi mohli napsat oba?

1 Pronajmu velký zařízený dr. byt 4+1, 93 m², 4. patro s výtahem, blízko parku.

3 Prodám luxusní vilu se zahradou 1 318 m². Garáž, bazén.

5 Koupím byt nebo dům na kraji města blízko lesa. Dobré spojení do centra nutné.

2 Hledám malý RD na vesnici. Může být i starý a před rekonstrukcí. Voda a les blízko.

4 Pronajmu si levný byt v OV 2+1 nebo 2+kk na sídlišti.

6 Hledám 3–4 + 1 v centru, může být i před rekonstrukcí.

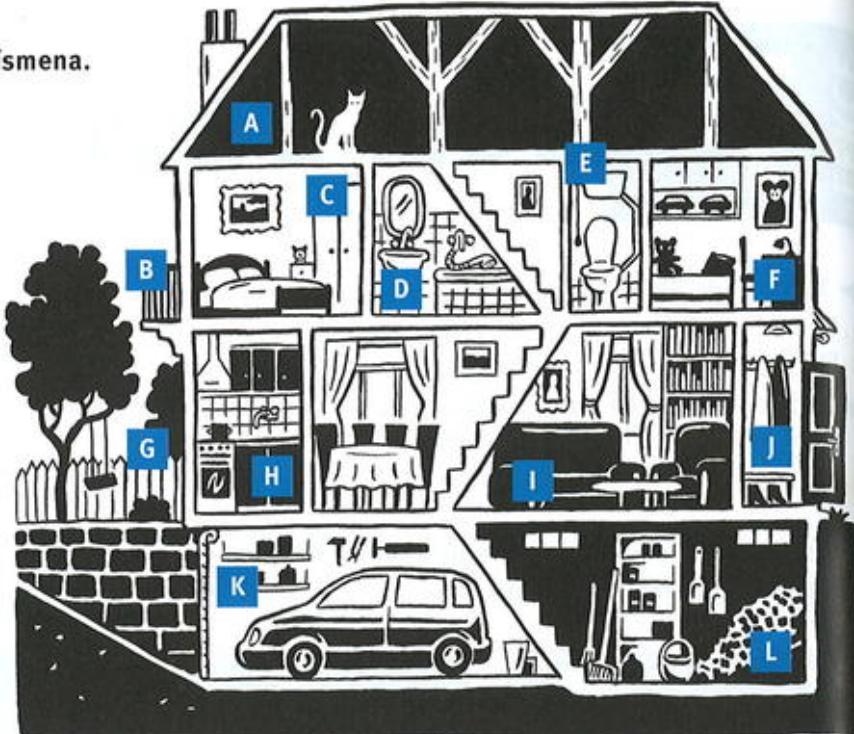
Verba (slovesa) prodat, kupit, pronajmout (si) • The verbs prodat, kupit, pronajmout (si)

The verbs prodat to sell, kupit to buy, pronajmout to rent out and pronajmout si to rent are perfective. Put simply, this means that their forms which look like the present forms (e.g. prodám, koupím, pronajmu, pronajmu si) do not refer to the present, but refer to the result of a planned future action. For more information about imperfective and perfective verbs, see p. 103.

► 6. Poslouchejte a opakujte. Co je to? Doplňte písmena. Pak popište dům na obrázku.

Například: Dole je garáž a sklep. V prvním patře je... V druhém patře je...

1. **B** balkon
2. dětský pokoj
3. **garáž**
4. koupelna
5. kuchyň
6. ložnice
7. obývák
8. předsíň
9. půda
10. sklep
11. zahrada
12. záchod

► 7. Povídejte si.

1. Jak vypadá váš byt nebo dům?
2. Víte, jaké pokoje má typický český byt?
3. Jaký je typický byt ve vaší zemi? Jaké má pokoje?
4. Kolik stojí byty a domy v České republice a ve vaší zemi?

► 8. Evina maminka, paní Hanušová, potkala sousedku, paní Veselou. Čtěte. Odpovězte na otázky.

1. Jaký problém má paní Hanušová?
2. Hledala už paní Hanušová byt pro dceru na internetu?
3. Kdo prodává byt? Paní Veselá, nebo její syn?
4. Jak je ten byt velký?
5. Ví paní Veselá, kolik byt stojí?

Paní Hanušová: Dobrý den, paní Veselá. Nejdete na metro?

Můžeme jít spolu.

Paní Veselá: Já nemůžu, čekám na syna. Ale jak se máte?

Paní Hanušová: No špatně, paní Veselá. Máme starosti.

Potřebujeme byt pro dceru, ale pořád nic nemáme.

Paní Veselá: A dívali jste se na internet?

Paní Hanušová: No samozřejmě.

Paní Veselá: A jak velký byt hledáte?

Paní Hanušová: Minimálně 3+kk nebo 3+1.

Paní Veselá: A dcera si chce ten byt pronajmout, nebo koupit?

Paní Hanušová: Koupit na hypotéku.

Paní Veselá: No, můj syn prodává byt. Má pěkný 3+1.

Je tam velká kuchyň, obývák, ložnice, dětský pokoj a balkon.

Paní Hanušová: No ne, to je náhoda! A kolik ten byt stojí?

Paní Veselá: Přesně nevím. Myslím, že syn říkal asi 3 miliony.

Verba s akuzativem (slovesa se čtvrtým pádem) •

Verbs with the accusative

čekat na/počkat na to wait for

dívat se na/podívat se na to look at

kupovat/koupit to buy

potřebovat to need

prodávat/prodat to sell

pronajímat/pronajmout to rent out

pronajímat si/pronajmout si to rent

The verbs in this table are all written in this order: imperfective verb/perfective verb.
For more information about imperfective and perfective verbs, see p. 103.

► 9. Procvičujte slovesa s akuzativem. Doplňte.

1. Rád se dívám na
2. Často kupuju
3. Potřebuju
4. Často čekám na
5. Koupím
6. Prodám
7. Pronajmu
8. Pronajmu si

► 1. Co je to? Pracujte se slovníkem. Doplňte k fotografiím.

skříň | koberec | postel | židle | kreslo | lampa | vana | stůl | lednička | sprcha | zrcadlo | kuchyňská linka | sporák a trouba
myčka | obraz | pohovka/sedačka/gauč

1. postel

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

CD1: 68

► 2. Poslouchejte a opakujte. Procvičujte hlásky l a r. Dodržujte slovní přízvuk.

postel, židle, kreslo, lampa, stůl, lednička, kuchyňská linka, zrcadlo, koberec, sporák, trouba, obraz, sprcha, myčka

► 3. Jaké barvy znáte? Dopište je do tabulky.

oranžová, tmavomodrá, bílá, žlutá, černá, šedá, fialová, zelená, světlemodrá, hnědá, růžová, červená

1.	žlutá	4.		7.		10.	
2.		5.		8.		11.	
3.		6.		9.		12.	

► 4. Pracujte v páru. Ptejte se, jakou barvu má nábytek.

Například: Jaká je ta židle? – Hnědá. Jaký je ten...?

► 6. Popište místo, ve kterém je něco.

Tady je
Tam je
Vpravo je
Vlevo je
Uprostřed je
Vzadu je
Vpředu je

► 5. Jaký nábytek na fotografiích se vám líbí/nelíbí?

Například: Líbí se vám/ti to červené křeslo? – Ano, líbí./Ne, nelíbí.

PAMATUJTE SI:

Líbí se vám/ti...?

Do you like...?

Líbí se mi...

I like...

- 7. CD1: 69 Eva a Petr našli byt, který chtějí koupit. Eva mluví se sestrou Alenou. Poslouchejte. Jaký je ten byt?
1. Byt je	2. Byt	3. Byt stojí	4. Eva a Petr
a) 3+1	a) není dvougenerační	a) 2 800 000 korun	a) chtějí hypotéku
b) 4+1	b) je dvougenerační	b) 2 700 000 korun	b) nechtějí hypotéku

- 8. CD1: 70 Eva a Petr plánují, jaké zařízení koupí. Označte, co slyšíte v dialogu.
☐ myčka	☐ kuchyňská linka
☐ sporák	☐ sedačka
☐ koberec	☐ postel
☐ lednička	☐ vana
☐ židle	☐ skříň
☐ lampa	☐ kreslo
☐ nábytek	☐ stůl
☐ zrcadlo	☐ obraz

- 9. CD1: 70 Poslouchejte ještě jednou. Jaký nábytek už Eva a Petr mají? Co ještě potřebují?

- 10. CD1: 70 Poslouchejte dialog ještě jednou a doplňte ho. Všimněte si tučně označených výrazů v akuzativu plurálu.

Petr: Teda my jsme měli štěstí, vidě, Evo. Byty jsou dneska drahé, ale my jsme sehnali levný.

Eva: A velký!

Petr: To je fajn, že v kuchyni už máme sporák, 1. a kuchyňskou linku.

Eva: A taky už máme nějaký nábytek. Postel a 2. dáme do ložnice, 3. do kuchyně

a 4. do obýváku. A co ještě potřebujeme?

Petr: Já jsem vždycky chtěl mít v obýváku krásné velké 5.

Eva: A co já? Já chci taky 6. do kuchyně.

Petr: Tak dobře, koupíme dvě krásná velká křesla. Ale potřebujeme aspoň dvě 7.

A byly docela levné.

Eva: Včera jsem viděla moc hezké 8.

Petr: Hm, ale nesmíme zapomenout, že máme taky dvě koupelny. A hlavně dva dětské pokoje.

Eva: No, ty zatím můžeme nechat prázdné.

Petr: Ne můžeme, ale 9. ! Už nemáme 10.

POZOR:

The form of the numeral 2 depends on the gender of the noun which follows it:

dva pokoje
dvě koupelny
dvě křesla

- 11. Odpovězte na otázky k textu.

1. Proč měli Eva a Petr štěstí?	5. Chce Eva taky mít křeslo?
2. Jaký nábytek dají do ložnice?	6. Co chtějí koupit do kuchyně?
3. Co dají do kuchyně a do obýváku?	7. Jaké židle viděla Eva včera? Byly levné?
4. Co chtěl vždycky mít v obýváku Petr?	8. Proč musí Eva a Petr nechat něco prázdné?

- 12. Výrazy v nominativu a akuzativu plurálu doplňte k výrazům v singuláru. Všimněte si, jaké 3 koncovky se zde objevují.

byty | křesla | pokoje | koupelny | balkony | garáže | skříně | koberce | obrazy | zrcadla | zahrady | lampy | sporáky | židle | ledničky

1. balkon – <i>balkony</i>	6. byt – <i>byty</i>	11. skříň – <i>skříně</i>
2. obraz – <i>obrazy</i>	7. koupelna – <i>koupelny</i>	12. garáž – <i>garáže</i>
3. lednička – <i>ledničky</i>	8. křeslo – <i>křesla</i>	13. židle – <i>židle</i>
4. lampa – <i>lampy</i>	9. zrcadlo – <i>zrcadla</i>	14. koberec – <i>koberce</i>
5. sporák – <i>sporáky</i>	10. zahrada – <i>zahrady</i>	15. pokoj – <i>pokoje</i>

Nominativ a akuzativ plurálu (první a čtvrtý pád množného čísla) • The nominative and accusative plural

The highlighted verbs in exercise 10 are in the nominative and accusative plural. The forms of these two grammatical cases are identical (with the exception of the masculine animate).

		adjectives		nouns		
Mi	F	-ý adjectives	-í adjectives	1st declension group* <i>Ma/Mi nouns ending in nom. sg. in a consonant without a hook, F nouns ending in -á and N nouns ending in -o</i>	2nd declension group** <i>Nouns ending in nom. sg. in a consonant with a hook, -e/-ě, -c, -j and -tel</i>	3rd declension group <i>Ma nouns ending in nom. sg. in -a, F nouns ending in -st and N nouns ending in -i</i>
To jsou... Hledám...		nové	moderní	byty	koberce	
		nové	moderní	koupelny	židle, kanceláře	místnosti
		nová	moderní	křesla		

In everyday spoken Czech, mainly in the western part of the country, you'll hear: nový pokoje, nový židle, nový křesla.

Memorize the irregular forms of the plural: dům – domy, stůl – stoly, člověk – lidé, lidi, dítě – děti.

Compare the examples in the table with the model sentence containing the most common declension patterns: To jsou/Hledám nové moderní obchody, nové moderní školy, nové moderní restaurace a nová moderní kina. A table containing a summary of all the patterns in the plural can be found on p. 203. For more information about the nominative, see p. 215, and for more information about the accusative, see p. 218.

Note that the table does not include the masculine animate. You'll learn more about its forms in lesson 21.

► 13. Představte si, že si zařizujete nový byt. Co kupujete? Doplňte koncovky plurálu substantiv a adjektiv.

Kupuju

1. zelen..... sedačk.....	4. star..... křesl.....	7. nov..... stol.....
2. červen..... lamp.....	5. bíl..... myčk.....	8. hezk..... židl.....
3. velk..... van.....	6. krásn..... zrcadl.....	9. modr..... koberc.....

► 14. Přečtěte si ještě jednou cvičení 13. Všechna -ý adjektiva nahraďte výrazem moderní.

Například: zelené sedačky – moderní sedačky

Numerálie (číslovky) 1 a 2 • The numerals 1 and 2

When we're counting, we say: jedna, dva, tři... When we use the numbers 1 and 2 together with nouns, the form of the numeral changes according to the noun's gender: jeden byt, jedna koupelna, jedno křeslo, dva byty, dvě koupelny, dvě křesla.

Note: The nominative plural is used after the numerals 2, 3 and 4 (see the table above). The numbers 5 and higher require the use of the genitive plural. For more information about counting in Czech, see p. 222.

► 15. Co vidíte v obchodním centru? Podtrhněte dva nebo dvě a doplňte, co je to.

1. dva / dvě křesla

2. dva / dvě

3. dva / dvě

4. dva / dvě

5. dva / dvě

6. dva / dvě

7. dva / dvě

8. dva / dvě

9. dva / dvě

10. dva / dvě

11. dva / dvě

12. dva / dvě

Hledáme ubytování

► 1. Porovnejte. Jaký je rozdíl, když řeknete...?

Hledám byt. x Hledám ubytování.

► 2. Kde obvykle bydlíte, když cestujete?

v hotelu v hostelu v penzionu v kempu v karavanu

CD1: 71

► 3. Tom a jeho tři kamarádi chtějí jet na hory lyžovat. Tom telefonuje do penzionu. Odpovězte na otázky.

1. Kdy chtějí Tom a jeho kamarádi jet na hory?
2. Chtějí jednolůžkové, nebo dvoulůžkové pokoje?
3. Je v penzionu volno?
4. Kolik stojí pokoj?
5. Má penzion internetové stránky?

CD1: 71

► 4. Poslouchejte ještě jednou. Doplňte dialog.

Recepční: Prosím, penzion Vysoká hora. Co pro vás můžu udělat?

Tom: Dobrý den, Tom Brown. Prosím vás, máte volné 1..... od 22. do 23. 3.?

Recepční: Promiňte, nějak špatně vás slyším. Odkdy 2.....?

Tom: Od 22. do 23. března.

Recepční: Aha, a kolik pokojů chcete?

Tom: Dva 3.....

Recepční: Tak moment... Ano, máme 4..... A teď na jaře máme slevu: když přijedete už v pátek, cena bude jenom 5..... korun za osobu a noc.

Tom: A je v ceně snídaně?

Recepční: 6.....

Tom: Tak dobře, můžete mi ty pokoje rezervovat?

Recepční: Ano, ale prosím vás, můžete mi to taky poslat e-mailem? Adresa je vysokahora@centrum.cz.

Nebo můžete vyplnit formulář na internetu na 7.....

Tom: Dobře. Tak děkuju, na shledanou.

Recepční: Taky děkujeme a 8..... Na shledanou.

PAMATUJTE SI:

Revise how to read e-mail and internet addresses out loud:

@ zavináč

. tečka

cz cé-zet

www vé-vé-vé

► 5. Co to znamená? Svojte.

1. osoba	—>	A. pokoj pro jednu osobu
2. sleva	—>	B. člověk
3. jednolůžkový pokoj	—>	C. když platíme méně
4. dvoulůžkový pokoj	—>	D. pokoj pro dvě osoby

► 6. Svojte otázky a odpovědi.

1. Máte volné pokoje?	—>	A. Ne, není. Snídaně se platí zvlášť.
2. Kolik stojí jednolůžkový pokoj?	—>	B. Máme, ale už jenom dvoulůžkové.
3. Nemáte teď nějakou slevu?	—>	C. 400 korun za osobu a noc.
4. Je v ceně i snídaně?	—>	D. Ano, ale za příplatek 50 korun na den.
5. Můžu mít v penzionu psa?	—>	E. Samozřejmě, je v hotelu zdarma.
6. Prosím vás, je tam wifi?	—>	F. Bohužel už ne, slevu jsme měli jen na jaře.

POZOR:

Snídaně se platí zvlášť.

Breakfast is paid separately.

For more about the reflexive passive, see p. 188.

► 7. Kdy je to? Doplňte k fotografiím. Kdy mají obvykle horské hotely a penziony slevu?

v zimě | v létě | na jaře | na podzim

1.
2.
3.
4.

Datum • The date

To ask about the date we say: Kolikátého je dneska? What's the date today? Odkdy dokdy? From when until when?

You can read the date in two ways, e.g. the date 1. 1. can be read: prvního první or prvního ledna.

den day

1. prvního
2. druhého
3. třetího
4. čtvrtého
5. pátého
6. šestého
7. sedmého
8. osmého

měsíc month

9. devátého
10. desátého
11. jedenáctého
12. dvacátého...
20. dvacátého
21. dvacátého prvního...
30. třicátého

rok year

1. první / ledna
2. druhý / února
3. třetí / března
4. čtvrtý / dubna
5. pátý / května
6. šestý / června
7. sedmý / července
8. osmý / srpna
9. devátý / září
10. desátý / října
11. jedenáctý / listopadu
12. dvacátý / prosince

The day is an ordinal number in the genitive sg. (prvního, druhého, třetího...) and the month is an ordinal number in the nominative sg. (první, druhý, třetí...).

► 8. Kolikátého je dneska? Kolikátého máte narozeniny?

► 9. Kolikátého je? Doplňte. Pak čtěte datum nahlas.

Například: 1. 7. 2015 – prvního sedmý/prvního července dva tisíce patnáct

1. 2. 6. 2006 –	4. 28. 2. 2010 –
2. 14. 1. 1998 –	5. 1. 4. 1973 –
3. 18. 8. 1959 –	6. 9. 5. 2011 –

► 10. Představte si, že jedete do hotelu. Mluvíte s recepční.

Dobrý den, (vaše jméno). Prosím vás, máte volný pokoj od (datum) do (datum)?

Hotel (jméno), prosím?

.... Kolik stojí noc se snídaní?

A jaký? Jednolůžkový, nebo dvoulůžkový?

A prosím vás, je tam internet / wifi / parkoviště?

.... korun.

Aha, děkuju. Můžete mi ten pokoj rezervovat?

....

Ano, prosím vaše celé jméno, e-mail a telefonní číslo.

....

Děkuju, těšíme se. Na shledanou!

► 11. Přijel/a jste do hotelu. Vyplňte formulář na recepci.

UBYTOVACÍ FORMULÁŘ

Jméno:

Příjmení:

Datum narození:

Číslo pasu:

Adresa:

E-mail: do

Termín pobytu: od

Podpis:

koberec
carpet

křeslo
armchair

kuchyňská linka
kitchen cabinet

lámpa
lamp

lednička
fridge

myčka
dishwasher

postel
bed

pračka
washing machine

pohovka/sedačka/gauč
sofa, couch

skříň
wardrobe

sprcha
shower

stůl
table

vana
bath

zrcadlo
mirror

židle
chair

Plánujeme víkend

► 1. Je sobota ráno. Eva a Petr mají o víkendu volno. Podívejte se na obrázky. Kdo je asi víc unavený?

CD1: 72

► 2. Poslouchejte dialog. Co Eva a Petr plánují? Označte správné odpovědi.

1. Eva a Petr

- a) budou doma.
- b) budou v práci.
- c) budou ve škole.

2. Celý den

- a) budou spát.
- b) budou odpočívat.
- c) se budou dívat na televizi.

3. Večer

- a) půjdou do kina.
- b) půjdou na návštěvu.
- c) půjdou na koncert.

4. V neděli

- a) pojedou na hory.
- b) pojedou na Slovensko.
- c) pojedou na výlet.

CD1: 72

► 3. Poslouchejte ještě jednou. Doplňte text.

Eva: Tak co myslíš, co dneska **budeme dělat**?

Petr: Já jsem nějaký 1 **Budeme**

2 a celý den **budeme odpočívat**, ne?

Eva: Tak dobře. Ale co večer?

Petr: Večer **půjdeme** 3 , ano?

Koupím lístky.

Eva: Fajn. A co v neděli? **Pojedeme** někam 4 !

Petr: 5 ? Ne, nechce se mi...

Eva: Tak dobře. Ty budeš doma a já **pojedu** sama.

Petr: Tak to ne. Sám doma nebudu.

Já pojedu 6 !

► 4. Spojte části vět.

1. Co budeme dělat
2. Ale co
3. Koupím
4. Já jsem nějaký
5. Já pojedu na výlet

- A. unavený.
- B. večer?
- C. lístky.
- D. sama.
- E. o víkendu?

PAMATUJTE SI:

Nechce se mi.
I don't feel like doing it.

Futurum (budoucí čas) • The future tense

The highlighted verbs in the text are in the future tense. Czech has four types of future tense. Complete the tables:

	1. sloveso být the verb být	2. imperfektivní slovesa imperfective verbs	3. "krátká" slovesa pohybu jít, jet a letět "short" verbs of motion jít, jet and letět	4. perfektivní slovesa perfective verbs
já	+ infinitive	půdu
ty	budeš		půjdeš	poletím
on...	poletí
my	budeme		půjdeme	poletíme
vy	pojedete
oni	budou		půjdou	pojedu
	budou			poletí

For more information about the difference between perfective and imperfective verbs, see p. 103.

For more information about the "short" (determinate) and "long" (indeterminate) verbs of motion, see p. 90.

- Plánujeme víkend
- Eva a pan profesor Higgins
- Můj víkend
- Slovní banka: Co děláme, když máme volno

In everyday spoken Czech you'll hear the pronunciation půdu [pudu], půjdeš [pudeš], půjde [pude] etc.

► 5. Procvičujte budoucí čas slovesa *být*.

Například: (já – být) doma. – Budu doma.

1. Můj kolega (být) v sobotu v práci.
2. Zítra (já – být) na univerzitě.
3. V neděli (my – být) celý den doma.
4. V pátek (oni – nebýt) ve škole.
5. Kolegyně (být) o víkendu v kanceláři.
6. (ty – být) ve středu ve firmě?
7. (vy – být) dneska večer v klubu?
8. (ty – být) dopoledne doma?
9. (vy – být) příští rok v České republice?

► 7. Kde budou zítra? Co budou dělat?

1. Evžen bude doma
a bude vařit.

2. Jana v práci
a

3. Anna v restauraci
a

4. Jakub v obchodě
a

5. Josef ve škole
a

6. Patricie v klubu
a

► 8. Procvičujte budoucí čas sloves pohybu.

Například: (já – být) doma. – Budu doma.

1. (ty – jít) zítra do divadla?
2. V pondělí (já – jít) do školy.
3. (vy – jet) v létě do Francie?
4. O víkendu (my – jet) na výlet.
5. Anna (jít) v pondělí poprvé do práce.
6. Josef (jít) v neděli večer na koncert.
7. Ivan a Tadeáš (jet) ráno do nemocnice.
8. Olga a Andrea (jít) v sobotu na návštěvu.

► 9. Procvičujte budoucí čas (já-formy).

Například: O víkendu (já – vařit). – O víkendu budu vařit.

1. Zítra (vstávat) už v 6 hodin.
2. V pondělí (jít) do školy.
3. V pátek (jet) do divadla.
4. Večer (být) doma.
5. Odpoledne (odpočívat).
6. V sobotu (pracovat).
7. Příští měsíc (jet) domů.
8. Příští rok (být) v České republice.

Časové výrazy • Time expressions

The following phrases are used in connection with the future:

zítra tomorrow
pozítří the day after tomorrow
příští týden next week

příští měsíc next month
příští rok next year
v budoucnosti in the future

► 10. Napište 3 věty o tom, co budete dělat o víkendu. Pak informujte ostatní.

Například: V sobotu budu doma a budu odpočívat. V neděli půjdou do kina/do divadla/do restaurace/na koncert...

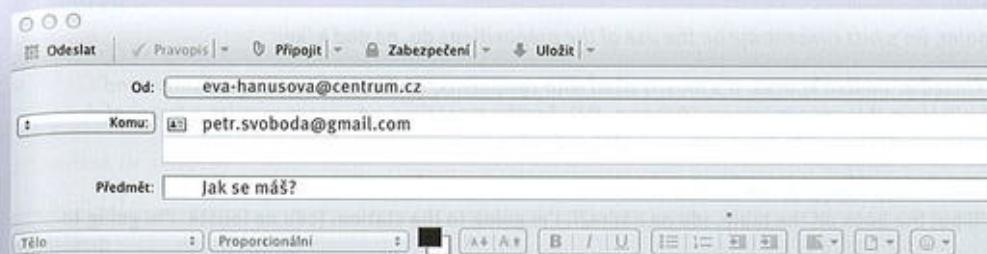
POZOR:

učit se to learn
dívat se na to look at
The reflexive se is placed in the second position in a sentence (but not necessarily as the second word).

Eva a pan profesor Higgins

- 1. Jak už víte, Eva učí češtinu v jazykové škole. Píše Petrovi e-mail o tom, co bude dělat zítra. Přečtěte si text a označte, co je, nebo není pravda.

1. Eva bude zítra vstávat v 5 hodin.	ANO/NE
2. Eva bude mít přednášku o češtině.	ANO/NE
3. Evin ředitel je nemocný.	ANO/NE
4. Pan profesor Higgins půjde na oběd, ale Eva ne.	ANO/NE
5. Pan profesor Higgins má na ambasádě kamarády.	ANO/NE
6. Pan profesor Higgins nechce jíst typické české jídlo.	ANO/NE
7. Eva chce jít v sobotu někam tancovat.	ANO/NE

Ahoj miláčku,
jak se dneska máš? Já mám strašně moc práce, naše škola teď připravuje velkou lingvistickou konferenci. Zítra musím vstávat už v 5 ráno. Pojedu na letiště pro pana profesora Higginsa z Velké Británie. Pojedeme na konferenci a pan profesor bude mít přednášku o češtině. Celé dopoledne budu moderovat konferenci, protože naše ředitelka je nemocná a ráno musí jít k doktorovi. V poledne půjdeme do restaurace na oběd a pak pojedeme na britskou ambasádu, protože pan profesor tam má kamarády. Potom půjdeme na návštěvu ke kolegovi z mojí školy. Slíbil, že udělá svíčkovou s knedlíky, protože pan profesor chce ochutnat nějakou českou specialitu. Přitom asi zase budeme mluvit o práci. Ale zítra večer poletí pan profesor na Floridu, tak snad budu mít volno. V sobotu budu jenom spát a odpočívat!

A v neděli můžeme jet spolu někam na výlet, co myslíš?

Měj se hezky, zavolám ti.

Eva

P. S. Tak, teď jsem dostala nový e-mail. Pan profesor piše, že zítra nepoletí domů, ale chce zůstat o víkendu v Praze. Zve mě na večeři a pak chce jít někam do klubu tancovat :-o. Pomoc! Co mám dělat?

- 2. CD1: 73 Poslouchejte a opakujte. Všimněte si, že jednoslabičné prepozice se vyslovují jako jedno slovo s následujícím slovem a slovní přízvuk je na prepozici.

pojedu na letiště, půjdeme na oběd, půjdeme na návštěvu, poletí na Floridu, můžeme jet na výlet, zve mě na večeři

Pozor:

o víkendu [o víkendu]

x

víkend [víkent]

Voiced paired consonants at the end of words are devoiced.

► 3. Spojte otázky a odpovědi.

1. Proč má teď Eva moc práce?	A. Spát a odpočívat.
2. Proč musí Eva moderovat konferenci?	B. Protože její škola připravuje velkou lingvistickou konferenci.
3. Proč půjde pan profesor na ambasádu?	C. Protože pan profesor chce ochutnat nějakou českou specialitu.
4. Proč Evin kolega udělá na večeři svíčkovou?	D. Protože tam má kamarády.
5. Co chce Eva dělat v sobotu?	E. Na výlet.
6. Kam chce Eva jet v neděli?	F. Na večeři a do klubu tancovat.
7. Kde chce pan profesor zůstat o víkendu?	G. Protože její ředitelka je nemocná a musí jít k doktorovi.
8. Kam zve pan profesor Eva?	H. V Praze.

► 4. Vypište výrazy z e-mailu do tabulky podle toho, jakou prepozici používáme.

do	na	k/ke
	na letiště	

Vyjádření směru. Otázka kam? • Expressing direction. The question kam?

Compare the use of the prepositions do, na and k/ke:

jít, jet, letět...	kam? where to?	
	do + genitive	→ ☐
	na + accusative	→ ☐

k/ke + dative	→ ☐	
		◀ ▶

You'll learn the genitive and dative endings later. At this point, let's just concentrate on the use of the prepositions do, na and k/ke:

The preposition do is used to express movement towards closed or limited spaces. It's mostly used with continents, states, towns, villages, shops and buildings. The preposition do is used with the genitive. You'll learn this case in lesson 10 (see p. 82). For the meantime, you can memorize a few useful expressions, e.g. do obchodu to the shop, do školy to school, do restaurace to the restaurant, do kina to the cinema.

The preposition na plus the accusative is used with words known as na-words, which are:

- a) surfaces or open-space localities: Dám knihu na stůl. I'll put the book on the table. Jdu na nádraží. I'm going to the station. Jedu na letiště. I'm going to the airport.
- b) activities and events: Jedu na koncert. I'm going to a concert. Jdu na party. I'm going to a party.
- c) a few public institutions: Jdu na univerzitu. I'm going to university.
- d) islands and peninsulas: Jedu na Maltu. I'm going to Malta. Jedu na Floridu. I'm going to Florida.
- e) exceptions: Jedu na Moravu. I'm going to Moravia. Jedu na Slovensko. I'm going to Slovakia.

Note: The preposition na, when used for its dynamic meaning (i.e. when it's used to answer the question kam? where to?) is used with the accusative. However, when used for its static meaning (i.e. when it's used to answer the question kde? where?) it's used with the locative (see. p. 52).

The preposition k/ke is used to express movement towards a building and in connection with people. The preposition k/ke is used with the dative. You'll learn the dative endings, which are largely identical to the locative endings, in lesson 15 (see p. 125). For the meantime, you can memorize a few useful expressions, e.g. k doktorovi to the doctor's, k doktorce to the (female) doctor's, ke kamarádovi to a friend's, ke kamarádce to a (female) friend's.

For more information about how to express direction and location, see the table on p. 213.

► 5. Doplňte prepozice do, na a k/ke.

1. Chceš jít v sobotu večer koncert?
2. Odpoledne musím jet poštu.
3. Nemám čas. Jdu oběd hospody.
4. Šel jsem obchodu nákup.
5. Nechceš jít večer diskotéku klubu Radost?
6. Byla jsem nemocná. Musela jsem jít doktorovi.
7. Zítra nemůžu jít školy lekci.
8. O víkendu jsem šla výstavu galerie.
9. Nechceš jít kina ten nový film?
10. Monika není doma. Jela kamarádovi.
11. Příští týden jedu služební cestu Brna.
12. Jedu s kamarádem Prahy letiště.

POZOR:

In everyday spoken Czech the present tense is often used instead of the future tense, e.g.: Večer jdeme (= půjdeme) na návštěvu.

► 6. Kam půjdete nebo pojedete? Procvičujte na-slova. Slova v závorce použijte v akuzativu sg.

Například: Večer půjdeme na (návštěva). – Večer půjdeme na návštěvu.

1. Odpoledne půjdou na (hokej).
2. Maminka půjde ráno na (nákup).
3. V sobotu půjdeme na (konference).
4. Večer půjdeme na (koncert).
5. O víkendu pojedeme na (chata).
6. Rodiče pojedou na (tenis).
7. V pátek půjdeme na (fotbal).
8. Ráno pojedu na (mítink).
9. Kolegyně půjde na (pošta).
10. Ted' pojedu na (schůzka).
11. Příští týden pojedu na služební (cesta).
12. V červnu pojedu na (dovolená).

► 7. Kam půjdete nebo pojedete? Pracujte se slovníkem. Používejte „na-slova“ s prepozicí *na* v akuzativu podle modelu.

Například: Půjdu.../Pojedu...

1. ambasáda –	<i>na ambasádu</i>	14. návštěva –	
2. dovolená (jako adj.) –		15. policie –	
3. tenis, hokej, fotbal... –		16. pošta –	
4. hora, hory –		17. procházka –	
5. chata –		18. rade –	
6. internet –		19. schůzka –	
7. koncert –		20. služební cesta –	
8. konference –		21. snídaně, oběd, večeře –	
9. lekce –		22. stanice –	
10. letiště –		23. toaleta, záchod –	
11. míting (= schůze) –		24. výlet –	
12. nádraží –		25. výstava –	
13. nákup –		26. zahrada –	

► 8. Mluvte o sobě. Kam půjdete nebo pojedete zítra, o víkendu, příští týden...? Používejte „na-slova“.

Například: Zítra večer půjdu na návštěvu.

zítra	pozítří	o víkendu	jít	koncert	výlet	oběd	nákup	tenis
dneska	večer		jet	výstava	pošta	procházka	chata	návštěva
příští týden	příští měsíc	příští rok	letět	lekce	snídaně	konference	schůze	večeře

► 9. Zeptejte se spolužáků, jestli půjdou nebo pojedou zítra, pozítří nebo o víkendu na koncert, na výstavu... Připravte si 3 otázky. Pak informujte ostatní, co jste zjistili.

Například: Dneska po lekci půjdu domů a budu... Zítra...

► 10. Mluvte o sobě. Co budete dělat dneska po lekci? A co budete dělat zítra? Používejte výrazy z tabulky.

Například: Dneska po lekci půjdu domů a budu spát. Zítra půjdu do kina...

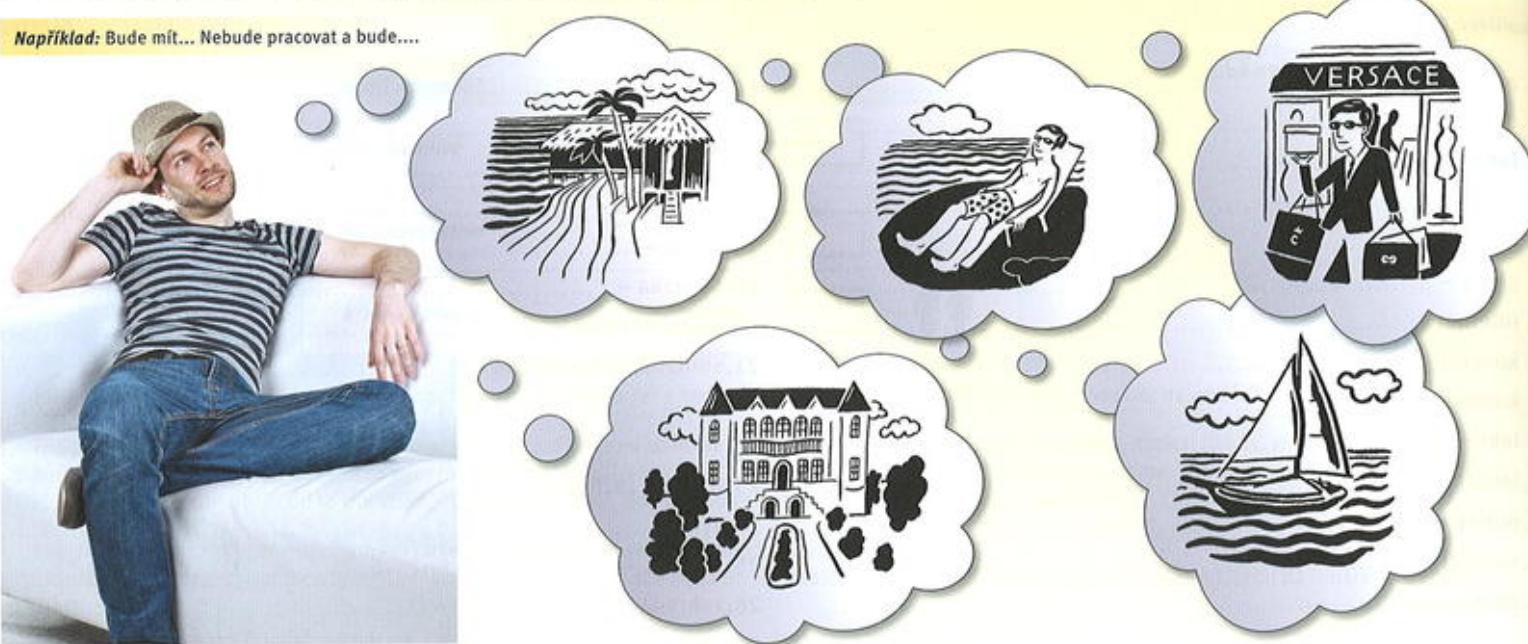
jít spát		jít do kina		pracovat na počítači		jít na lekci do školy		jít do divadla
odpočívat		hrát volejbal		vstávat v 5 hodin ráno		vařit večeři		jít na večeři
jít na procházku		nakupovat v supermarketu		být v kanceláři		jít do muzea		
jet na výlet		jet na konferenci		psát esemesky		vařit oběd		jít na koncert
		jet na policii		jet do centra		poslouchat hudbu		
psát e-maily		jít na oběd		jet pro kamaráda na letiště		hrát hry na počítači		
dívat se na televizi		uklízet a vařit		jet na dovolenou				
jít na výstavu do galerie		telefonovat		číst noviny		být doma		jít domů

► 11. Porovnejte, jak používáme výrazy *dům*, *domů* a *doma*.

► 12. Tom si představuje, že vyhrál v loterii. Podívejte se na obrázky. Co bude mít? Co bude dělat?

Například: Bude mít... Nebude pracovat a bude....

► 13. Tom plánuje, co bude dělat, až vyhraje v loterii. Přečtěte si text. Napište ho v budoucím čase.

Můj život je úplně jiný. Mám velkou vilu v Praze 6, velkou zahradu a bazén. Samozřejmě mám taky luxusní auto a řidiče. Nepracuju a celý den odpočívám, jenom dvakrát za týden hraju squash a každý den ráno plavu v bazénu. Už sám nevařím, protože mám kuchaře, který mi vaří nejlepší a nejdražší speciality. Určitě sám neuklízím, mám na to firmu. Nakupuju jenom v luxusních obchodech. Hodně cestuju. V létě jedu na Havaj, kde mám luxusní dům. Má tam taky jachtu. Nejsem ale egoista, dávám peníze na charitu. A pořád studuju češtinu, protože je to zajímavý jazyk.

► 14. Odpovězte na otázky. Odpovídejte celou větou..

Například: Bude Tomův život stejný jako ted? – Ne, nebude. Bude úplně jiný.

1. Jaký bude mít Tom dům? –
 2. Jaké bude mít auto? Bude sám řídit? –
 3. Bude pracovat? –
 4. Bude sportovat? –
 5. Bude sám vařit? –
 6. Kde bude nakupovat? –
 7. Kam pojede v létě? –
 8. Bude na něco dávat peníze? –
 9. Bude něco studovat? –

► 15. Co podle vás chce Tom dělat dobré a co špatně? Diskutujte.

Například: Myslím, že je dobré, že... Podle mě je špatně, že...

Můj víkend

- 1. Co můžete dělat doma × venku, v létě × v zimě, sám/sama × s kamarády? Procvičujte slovní zásobu na straně 72.

Například: Doma můžu číst, ...

- 2. Co rád/a nebo nerad/a děláte? Procvičujte slovní zásobu na straně 72.

Například: Rád čtu. Nerad lyžuju.

- 3. Kam asi pojedou tito lidé o víkendu? Co tam asi budou dělat?

PAMATUJTE SI:

The expression rád has comparative forms:

Rád/ráda čtu. I like reading.

Raději se dívám na televizi. I'd rather watch TV.

Nejraději spím. Most of all I like sleeping.

In everyday spoken Czech the forms radši and nejradši are also used.

- 4. Poslouchejte. Doplňte, kdo to říká.

CD1: 74

1. říká: Celý týden pracuju, a tak chci o víkendu odpočívat. Doufám, že bude dobré počasí, protože chceme jet s kamarádkou někam k vodě. Celý den budeme ležet na pláži, opalovat se a plavat. Večer půjdeme na večeři do restaurace a pak tančovat.
2. říká: Já budu o víkendu pracovat. Mám vlastní firmu, a proto nemůžu odpočívat. Budu doma nebo v kanceláři, jenom v sobotu možná půjdou na tenis. Vím, že pracuju moc, ale jinak to nejde.
3. říká: Už se těším na víkend. Mám rád přírodu, a proto už v pátek pojedu na hory, někam daleko od civilizace. Budu spát v lese, lézt na skály a fotografovat hory, zvířata, květiny a stromy. Budu tam sám – jenom já a hory. To bude pohoda!
4. říká: S manželem máme rádi historii a moc rádi cestujeme. Každý víkend navštěvujeme nějaký hrad nebo zámek. Tenhle týden pojedeme na zámek Hluboká. Už jsme tam byli, ale chceme tam jet ještě jednou.
5. říká: Já pojedu s manželkou na chatu, jako každý týden. Chata – to je naše! Budu tam pracovat na zahradě, kupat se a chytat ryby. Manželka říkala, že v neděli bude dělat jahodové knedlíky. Mňam!

- 5. Odpovězte na otázky.

Například: Kdo rád cestuje spolu s manželem? – Monika.

1. Kdo pojede na hory? –
2. Kdo má rád historii? –
3. Kdo bude tančovat? –
4. Kdo pojede na chatu? –
5. Kdo pojede na zámek? –
6. Kdo pojede k vodě? –
7. Kdo bude spát v lese? –
8. Kdo bude pracovat na zahradě? –
9. Kdo nemá o víkendu volno? –
10. Kdo bude doma a bude pracovat? –

POZOR:

The verbs chodit to go (by foot) and jezdit to go (by vehicle) or to drive which you'll find in the vocabulary bank on p. 72, are used in connection with a repeated action, e.g.: Často jezdím na kole. I often ride my bike. For more information about verbs of motion, see p. 90.

- 6. Napište text (50 slov) o tom, co budete dělat o víkendu. Používejte slovní zásobu na straně 48 a 72.

číst*
to read

fotografovat, fotit
to photograph

hrát* karty, šachy, hry
to play cards, chess, games

hrát* na kytaru, na klavír
to play the guitar, the piano

chydat ryby; rybařit
to fish

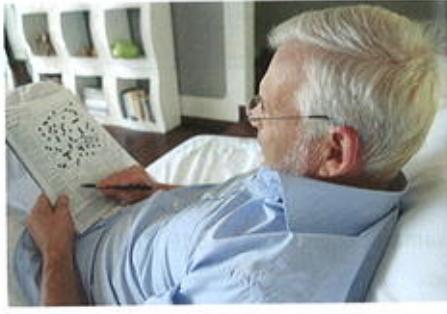
jezdit – jet* na kole
to ride a bike

chodit – jít* na procházku, na výlet
to go for a walk, on a trip

jezdit – jet* na bruslích
to go inline skating

luštit křížovku, sudoku
to do crossword puzzles, sudoku

lyžovat
to ski

odpočívat
to relax

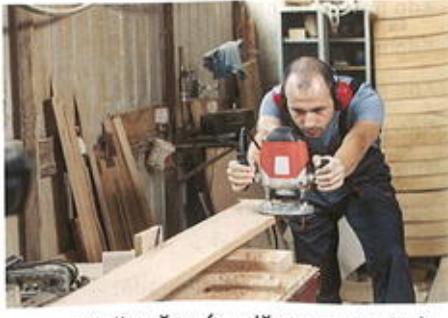
opalovat se
to sunbathe

plést*
to knit

skládat puzzle
to do a puzzle

vyrábět něco (ze dřeva, z papíru)
to make something (from wood, from paper)

Lidské tělo

- Lidské tělo
- Jak vypadáme?
- U doktora
- V lékárně
- Slovní banka: Lidské tělo

► 1. Doplňte k obrázku následující výrazy.

Jedno slovo nebude potřebovat, protože ho na fotografii nevidíte.

A hľava

B vlasy pl.

C nos

D oko, pl. oči

E ucho, pl. uši

F ústa jenom pl., pusa

G krk

H ruka, pl. ruce

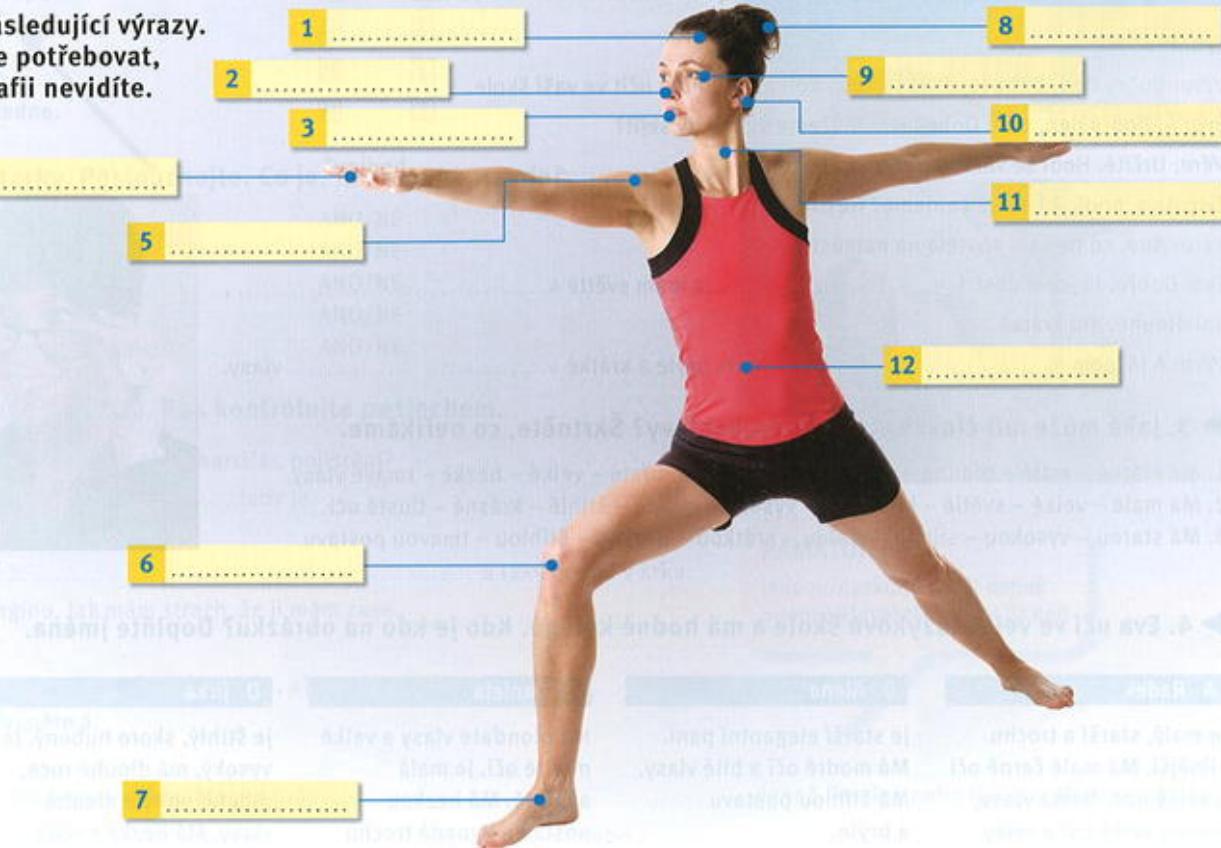
I rameno

J noha

K koleno

L břicho

M záda jenom pl.

Nepavidelné formy substantiv v nominativu plurálu (podstatných jmen v prvním pádě mn. čísla) • Irregular nominative plural forms

As you already know, the most common nominative and accusative plural endings are -y, -e and -a. Some nouns, however, have irregular plural forms with stem changes, e.g.: oko – oči, ucho – uši, ruka – ruce, ústa, záda.

CD1: 75

► 2. Poslouchejte a opakujte. Procvičujte výslovost a dodržujte slovní přízvuk.

oko – oči, ucho – uši, ruka – ruce, ústa, záda

► 3. Jaké části má lidské tělo? Ukazujte na sobě.

Například: To je hlava, to jsou ruce...

CD1: 76

► 4. Řekněte, jakou část těla ukazují děti na obrázku. Pak poslouchejte písničku a označte u fotografií, jaké části těla slyšíte. Potom je doplňte do textu.

....., ramena,

kolena, prsty,

kolena,

....., prsty.

....., ramena,

kolena,

....., břicho,

.....,

Jak vypadáme?

- 1. CD1: 77 Eva bude mít novou kolegyni Věru Dobešovou. Věra potřebuje informace o kurzu, kde bude spolu s Evou učit. Plánují první schůzku. Kdy se sejdou? Jak Věra vypadá?
- 2. CD1: 77 Poslouchejte ještě jednou. Doplňte informace do textu.

Eva: Prosím?

Věra: Dobrý den, Dobešová, vaše nová kolegyně. Budu učit ve vaší škole.

Eva: Á, dobrý den, paní Dobešová. Můžeme se někdy sejít?

Věra: Určitě. Hodí se vám to třeba ve čtvrtek ve 1. hodiny?

Eva: Ano, hodí. A kde se sejdeme? Někde 2.?

Věra: Ano, co třeba u kostela na náměstí?

Eva: Dobrě. Já jsem dost 3. a mám světlé 4., ani dlouhé, ani krátké.

Věra: A já jsem 5. a mám brýle a krátké 6. vlasy.

► 3. Jaké může mít člověk vlasy, oči a postavy? Škrtněte, co neříkáme.

1. Má krátké – malé – dlouhé – kudrnaté – blond/blond'até – velké – hezké – tmavé vlasy.
2. Má malé – velké – světlé – kudrnaté – vysoké – mladé – štíhlé – krásné – tlusté oči.
3. Má starou – vysokou – silnou – malou – krátkou – hezkou – štíhlou – tmavou postavu.

► 4. Eva učí ve velké jazykové škole a má hodně kolegů. Kdo je kdo na obrázku? Doplňte jména.

A Radek

je malý, starší a trochu silnější. Má malé černé oči a velký nos. Nemá vlasy, ale má velké uši a velký elegantní knír.

B Alena

je starší elegantní paní. Má modré oči a bílé vlasy. Má štíhlou postavu a brýle.

C Daniela

má blond'até vlasy a velké modré oči. Je malá a štíhlá. Má hezkou postavu. Vypadá trochu jako Marilyn Monroe.

D Jirka

je štíhlý, skoro hubený. Je vysoký, má dlouhé ruce, dlouhé nohy a dlouhé vlasy. Má hezké hnědé oči a brýle. Vypadá jako hippie.

E Zdeňka

není ani malá, ani velká, ani tlustá, ani hubená. Má dlouhé vlasy, malou pusou a velký nos.

5

Eufemismy • Euphemisms

When we're talking about people we often use euphemisms, i.e. words which soften negative statements. We don't say, for example, starý člověk, but starší člověk, and we don't say that someone is tlustý, but that they're silný or silnější.

► 5. Povídejte si.

a) Jak vypadají vaši příbuzní, kamarádi, váš oblíbený zpěvák...?

Například: Můj bratr je... Mám... Moje sestra je... Mám...

b) Jak jste vypadal/a, když jste byl/a malý/á?

Například: Byl/a jsem... Měl/a jsem...

POZOR:

Notice the difference:
velký (dům)
x
vysoký (dům, člověk)

U doktora

CD1: 78

- 1. Marina telefonuje k doktorce. Mluví se zdravotní sestrou. Poslouchejte. Co říká Marina (M)? Co říká zdravotní sestra (S)?

1. Chtěla bych se objednat. M S
2. Bolí mě hlava a v krku a je mi špatně. M S
3. Je vám špatně? M S
4. Tak můžete přijít hned. M S
5. Od sedmi ráno do pěti odpoledne. M S

CD1: 79

- 2. Marina je u doktorky. Poslouchejte. Co je, nebo není pravda?

1. Marina nemá kartičku pojištění. ANO/NE
2. Marina má strach, že má zase angínu. ANO/NE
3. Má teplotu 38. ANO/NE
4. Musí hodně pít, třeba alkohol. ANO/NE
5. Musí brát jednou denně Paralen nebo Ibalgin. ANO/NE

CD1: 79

- 3. Doplňte informace do textu. Pak kontrolujte poslechem.

Sestra: Tak prosím, kdo je další? Pojďte dál! Máte kartičku pojištění?

Marina: 1., tady je.

Doktorka: Dobrý den! Tak co potřebujete?

Marina: Paní doktorko, bolí mě 2. a taky hodně v krku.

Nedávno jsem měla ošklivou angínu, tak mám strach, že ji mám zase.

Doktorka: Aha. A máte teplotu?

Marina: Mám jenom 3., ale je mi 4.

Doktorka: Tak otevřete ústa... Řekněte á.

Marina: Ááá...

Doktorka: No, angína to není, máte jenom virózu. Musíte brát 5. denně Paralen nebo Ibalgin. Můžete taky brát vitamín C a musíte hodně pít, třeba 6. nebo 7.

PAMATUJTE SE:

jednou/dvakrát/třikrát denně
= jednou/dvakrát/třikrát za den

- 4. Spojte věty. Kdo to říká? Doktor, nebo pacient?

1. Bolí mě	A. ústa.
2. Je mi	B. vitamín C.
3. Otevřete	C. virózu.
4. Můžete brát	D. teplotu?
5. Máte	E. špatně.
6. Myslím, že máte	F. celé tělo.

- 5. Poslouchejte a opakujte. Procvičujte p a b.
Dopržujte slovní přízvuk a větný rytmus.

Chtěla bych se objednat. Pojďte dál [poťte dál]. Co potřebujete?

Mám teplotu. Musíte hodně pít.

x

Bolí mě hlava. Musíte brát Ibalgin. Můžete brát vitamín C.

Personální pronomina v dativu a akuzativu (osobní zájmeno ve třetím a čtvrtém pádě) • Personal pronouns in the dative and accusative

Compare:

Co vás/tě bolí? What is hurting you? – Bolí mě hlava. My head hurts.

Co vám/ti je? What's wrong with you? – Je mi špatně. I don't feel well.

All the personal pronouns decline. Here are the personal pronouns in the dative and accusative:

nominative	já	ty	on/on	ona	ono/to	my	vy	oni
dative	mi	tí	mu	jí	mu	nám	vám	jím
accusative	mě	tě	ho	ji	ho	nás	vás	je

These forms of the personal pronouns (called short forms) are unstressed. They cannot appear at the beginning of a sentence and are placed in the second position of a sentence.

Compare: Vás-ko-bolí? > Co vás bolí? For more information about the second position in Czech sentences, see p. 209.

To keep things simple, in this textbook we use the plural pronoun oni instead of oni, ony, ona (notice the difference in form in terms of gender denoted by colours). A complete table of all the case endings for personal pronouns can be found on p. 222.

- 6. Doplňte zájmeno v akuzativu (1-6) a dativu (7-12).

Například: Bolí (já) noha. Bolí mě noha. Je (já) špatně. Je mi špatně.

1. Bolí (ty) hlava?
2. Bolí (on) oko.
3. Bolí (my) břicho.
4. Bolí (ona) v krku.
5. Bolí (vy) ucho?
6. Bolí (oni) nohy.
7. Je (vy) špatně?
8. Je (ona) špatně.
9. Je (oni) špatně.
10. Je (ty) špatně?
11. Je (on) špatně.
12. Je (my) špatně.

► 7. Co říkají lidé na fotografiích?

Například: 1. Bolí mě zub.

► 8. Podívejte se na fotografie ve cvičení 7. Ptejte se a reagujte podle modelu.

Například: Bolí ho břicho? – Ne, bolí ho zub.

► 9. Jaký problém mají tito pacienti?

A. mít rýmu
B. mít angínou
C. mít migrénu

D. mít chřipku
E. mít průjem
F. mít horečku

G. mít depresi
H. mít zlomenou ruku
I. mít zlomenou nohu

J. mít alergii na pyl
K. mít kašel
L. mít diabetes/cukrovku

1. Má angínu.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

► 10. Představte si, že jste u doktora. Tvořte dialog.

Dobrý den. Tak co vás bolí?

Dobrý den. Bolí mě... Je mi špatně.

A bolí vás taky...? / Bolí to tady?

Ano, bolí./Ne, neboli.

A máte teplotu?

Ano, mám... (kolik)./Ne, nemám.

Myslím, že máte...
Musíte brát tenhle lék ... denně.
/Musíte jet do nemocnice.

PAMATUJTE SI:

This is how we say our temperature:
Mám 37,5. = Mám třicet sedm pět.

► 11. Doplňte sloveso *bolet* v minulém čase.

1.	mě oko.	5.	mě ruce.
2.	mě noha.	6.	mě koleno.
3.	mě zuby.	7.	mě ruka.
4.	mě ucho.	8.	mě v krku.

Compare the forms of the verb *bolet* in the past tense:

Bolel mě zub.

Bolelo mě břicho.

Bolela mě hlava.

Bolely mě nohy.

► 12. Podívejte se na obrázky. Co bolí pana Jandáka, paní Malou a Lucku?

Například: Pana Jandáka bolí... Paní Malou bolí... Lucku bolí...

► 13. Čtěte 3 dialogy. Doplňte, kdo – pan Jandák (J), paní Malá (M), nebo Lucka (L).

1. Kdo bude mít narozeniny? –
2. Kdo má horečku? –
3. Kdo měl naposled antibiotika před rokem? –
4. Kdo musí jet do nemocnice? –
5. Kdo musí být doma a hodně pít? –

6. Kdo nemá dole jeden zub? –
7. Kdo má angínu? –
8. Kdo potřebuje sanitku? –
9. Kdo dostal antibiotika? –
10. Kdo musí přijít příští týden? –

Dialog 1

Doktorka: Dobrý den. Tak jak se máte? Co vás bolí?

Pan Jandák: Dobrý den. Bolí mě břicho a je mi špatně.

Doktorka: A máte teplotu?

Pan Jandák: Ano. Mám 39,2.

Doktorka: Tak se svlékněte a lehněte si, prosím. Bolí to tady?

Pan Jandák: Au! To bolí!

Doktorka: Hm. Myslím, že to může být apendicitida. Musíte jet do nemocnice.

Zavolám sanitku.

Dialog 2

Doktor: Dobrý den, tak co potřebujete, paní Malá?

Paní Malá: Pane doktore, já mám takový problém. Tady nahoře mě bolí tenhle zub.

Doktor: Aha... No, ten zub musí ven. Sestra vás objedná.

Paní Malá: Dobře. A ještě něco, pane doktore, tady dole nemám jeden zub.

Můžete mi tam dát nový? Za měsíc budu mít narozeniny a budeme slavit, a tak chci mít všechno pořádku.

Doktor: Samozřejmě, paní Malá, uděláme vám nový zub a budete zase krásná!

Dialog 3

Doktorka: Dobrý den, paní Peštová. Ahoj, Lucko. Ty jsi dneska nějaká smutná.

Paní Peštová: Dobrý den, paní doktorko. Lucka je nemocná, dneska ráno měla jen zvýšenou teplotu, ale včera večer měla 38,5.

Doktorka: A bolí jí v krku?

Paní Peštová: Ano, bolí.

Doktorka: Otevři pusu, Lucko! ... Aha, hm, to je ošklivá angína. Musí dostat antibiotika.

Nemá Lucka alergii na penicilin, paní Peštová?

Paní Peštová: Ne, alergii nikdy neměla.

Doktorka: A kdy měla antibiotika naposled?

Paní Peštová: Naposled měla Ampicilin před rokem. Měla těžkou bronchitidu.

Doktorka: Tak dobře. Bude brát tenhle lék jednou za osm hodin. Musí být doma, ležet a hodně pít. Tady máte recept, paní Peštová. Víte, že dole je nová lékárna?

Paní Peštová: Ano, vím, děkuju.

Doktorka: Tak za týden přijdete na kontrolu.

► 14. Čtěte dialogy ještě jednou. Označte, co je správně.

1. Pana Jandáka bolí noha / břicho / ruka.
2. Má teplotu 38,6 / 38,5 / 39,2.
3. Doktorka zavolá kolegy / sanitku.
4. Paní Malou bolí zub nahoře / dole.
5. Paní Malá nemá zub nahoře / dole.
6. Paní Malá chce být krásná, protože bude mít narozeniny / budou Vánoce.
7. Lucku bolí v krku / hlava.
8. Lucka nemá alergii na antibiotika / na kočky.
9. Lucka musí brát lék jednou za šest hodin / jednou za osm hodin.

PAMATUJTE SI:

37 °C – 38 °C = zvýšená teplota

38 °C a víc = horečka

Výrazy s objektem v akuzativu (výrazy s předmětem ve čtvrtém pádě) • Accusative object-centred expressions

Compare:

To je pan Jandák. This is Mr. Jandák × Pana Jandáka bolí břicho. Mr Jandák's got a stomachache.

To je paní Malá. This is Mrs. Malá × Paní Malou bolí zub. Mrs. Malá's tooth hurts.

To je Lucka. This is Lucy × Luckou bolí v krku. Lucy's got a sore throat.

Accusative object-centred expressions express feelings, emotions and relationships. A person or animal is the object (in the accusative) of those emotions and feelings. Other expressions with different verbs work in a similar way:

těšit (usually used when you meet someone for the first time): Těší mě. Pleased to meet you.

bavit: Baví mě fotbal. I like football.

zajímat: Zajímá mě literatura. I'm interested in literature.

You can also compare similar expressions with the dative on p. 132.

► 15. Co je bolí? Doplňte formy akuzativu sg.

Například: (Sestra) bolí záda. – Sestru bolí záda.

1. (Maminka)	bolí hlava.	6. (Bratr)	bolí břicho.
2. (Babička)	bolí koleno.	7. (Syn)	bolí záda.
3. (Dcera)	bolí oko.	8. (Tatínek)	bolí rameno.
4. (Kamarádka)	bolí v krku.	9. (Dědeček)	bolí zub.
5. (Kočka)	bolí noha.	10. (Pes)	bolí ucho.

► 16. CD1: 81 Jarmila, David a Laura mají nějaký problém. Poslouchejte 3 dialogy. Označte, co slyšíte.

1. Jarmilu bolí

- a) hlava a uši.
- b) hlava a oči.
- c) hlava a břicho.

2. Jarmila nejdřív půjde

- a) k praktickému lékaři.
- b) k očnímu lékaři.
- c) na alergologii.

3. Davida bolí

- a) noha.
- b) hlava.
- c) zub.

4. David asi pojede

- a) do nemocnice.
- b) na pohotovost.
- c) k zubaři.

5. Lauru bolí

- a) ruka.
- b) noha.
- c) oko.

6. Laura pojede

- a) na chirurgii na operaci.
- b) na chirurgii na polikliniku.
- c) na chirurgii do nemocnice.

PAMATUJTE SI:

In everyday spoken Czech the formal word lékař, lékařka is replaced by doktor, doktorka. You'll also hear the expressions on the right:

zubní lékař – zubař
oční lékař – očař

praktický lékař – praktik

► 17. Kdy tito doktoři a doktorky pracují?

Například: Doktorka Bartošová pracuje v pondělí a ve středu od sedmi do dvanácti, a pak...

MUDr. ALENA BARTOŠOVÁ PRAKTIČKÁ LÉKAŘKA

Po, St: 7.00–12.00 13.00–17.30
Út, Čt: ---- 13.00–17.00
Pá: 7.00–12.00

MUDr. JIŘÍ BROŽ ZUBNÍ LÉKAŘ

Po, St: 7.00–18.00
Út, Čt: 10.00–16.00
Pá: ----

MUDr. LUCIE SLAVATOVÁ CHIRURGIE

Po, St: 7.00–18.00
Út, Čt: 13.00–17.00
Pá: 7.00–12.00 (plánované operace)

MUDr. EMIL HOLUBEC PRAKTIČKÝ LÉKAŘ PRO DĚTI A DOROST

Denně: 7.00–12.00 13.00–17.00
dopoledne: akutní případy
odpoledne: po objednání

MUDr. JAROSLAV KOLÁŘ OČNÍ ORDINACE

Po, Út, St: 7.00–16.00
Čt: 7.00–18.00
Pá: ----

MUDr. JAN PONDĚLÍČEK NEUROLOGIE

Po, St: 7.00–18.00 (dospělí)
Út, Čt: 7.00–18.00 (děti)
Pá: pouze objednaní pacienti

► 18. Odpovězte na otázky.

1. Který den nemůžete jít k očnímu lékaři?
2. Kdy operuje doktorka Slavatová?
3. Jak se jmenuje dětský doktor?
4. Musíte se u praktické lékařky pro dospělé objednávat?
5. Můžete jít vaše dítě ve středu na neurologii?
6. Můžete jít v pátek k zubaři?

V lékárně

► 1. Porovnejte tyto výrazy. Co znamenají?

lékař – lék – lékárna – léčit – léčit se

► 2. Co znamenají nápisy, které můžete vidět v lékárně? Rozumíte?

VÝDEJ NA RECEPT

VÝDEJ BEZ RECEPTU

DISKRÉTNÍ ZÓNA

PŘISTUPUJTE JEDNOTLIVĚ

► 3. Co je to? Doplňte k fotografiím. Pozor, 3 výrazy nebude potřebovat.

sirup na kašel | vitamín C | antidepresiva | krém na opalování | náplast | antikoncepcie | obvaz | oční kapky | antibiotika

1.

2.

3.

4.

5.

6.

► 4. Co můžete koupit v lékárně bez receptu? Na co musíte mít recept?

Například: Bez receptu můžeme kupit... Recept musíme mít na...

CD1: 82

► 5. Alena Weinerová je v lékárně. Poslouchejte a odpovězte na otázky.

1. Jaké léky kupuje?

2. Kolik stojí celý nákup?

3. Jak Alena platí – hotově, nebo kartou?

CD1: 82

► 6. Doplňte text. Pak kontrolujte poslechem.

Alena: Prosím vás, potřebuji nějaký lék na kašel. Musím mít recept?

Lékárník: Ne, nemusíte. Jaký lék chcete? Máme tady tablety

za 116 korun a 1..... za 67 korun.

Alena: Tak ten sirup.

Lékárník: Takže tady je. Bere se třikrát denně.

Alena: Dobře. A pak potřebuji nějaké 2..... pro vnuka.

Lékárník: Jak je starý?

Alena: Je mu 8 let.

Lékárník: Aha. Tak tady jsou. Používají se 3..... za den podle návodu.

Alena: Tak to je všechno, děkuju.

Lékárník: A je to 4..... korun.

Alena: Můžu platit 5..... ?

Lékárník: Určitě, můžete. Zadejte PIN a zmáčkněte OK.

POZOR:

Používají se ...krát za den podle návodu.

Take the medication ...times a day

according to the instructions.

For more about the reflexive passive,

see p. 188.

Prepozice (předložky) pro, za, na • The prepositions pro, za, na

The accusative is used after the highlighted prepositions pro, za and na in the text. Compare their use and complete the examples in the text:

pro + people: nosní kapky

za + money: sirup

na + for what (=for what purpose): lék

Also notice that the prepositions za and na are, among other things, used in connection with time:

Musíte ten lék brát třikrát za den. You have to take the medicine three times a day.

Za jak dlouho přijedeš? How long till you get here? – Za hodinu. An hour.

Na jak dlouho přijedeš? How long are you coming for? – Na dva týdny. For two weeks.

For more about time expressions with prepositions, see p. 214.

► 7. Doplňte prepozice pro, za nebo na.

1. Máte nějaký kvalitní krém	opalování?	4. Potřebuji nějaké vitamíny	dceru.
2. Chtěl bych ty oční kapky	250 korun.	5. Chtěla bych nějaký čaj	spaní.
3. Musíte brát antibiotika dvakrát	den.	6. co je ten lék? –	rýmu.

břicho
stomach

hlava
head

koleno
knee

krk
neck, throat

noha, nohy
leg, legs

nos
nose

oko, oči
eye, eyes

ústa coll. pusa
mouth

rameno
shoulder

ruka, ruce
hand, hands

tělo
body

uchó, uši
ear, ears

vlas, vlasy
hair

vous, vousy
beard and moustache

zub, zuby
tooth, teeth

10 Místo, kde bydlíme

- Místo, kde bydlíme
- Eva jde z práce do práce
- Pozvání na návštěvu
- Čísla 10–1000
- Slovní banka: Obchody

► 1. Marina se přestěhovala. Povídejte si. Proč se může člověk chtít přestěhovat? Označte, co jste zažil/a vy.

☐ můj byt byl moc drahý/malý/velký...	☐ měl/a jsem nepříjemného souseda nebo sousedy
☐ venku byl hluk	☐ štěkal tam pes
☐ blízko byla silnice nebo dálnice	☐ nebyla tam příroda
☐ byl tam špatný vzduch	☐ často nefungovalo topení, elektřina, výtah...

► 2. Marina píše e-mail své české kamarádce Adéle. Označte, co je/není pravda.

1. Marina měla problémy s bytem.
2. Její starý byt byl moc malý.
3. Marina teď bydlí u kamarádky ze školy.
4. Její nový byt je daleko od bazénu.
5. Marina teď chodí s Petrem.
6. Marina a Tom pojedou v létě na Slovensko.
7. Potom pojedou do Itálie k moři.
8. Pak chce jet Marina do Bulharska, ale Tom nepojede.

ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE

Screenshot of an email interface showing the message being composed:

Od: marina.kazakova@seznam.cz
Komu: adela.vanickova@centrum.cz
Předmět: Jak se máš?

Tělo:

Ahoj Adélo,

jak se máš? Já se mám dobře, ale měla jsem problémy s bytem. Můj starý byt byl moc drahý a taky tam byl ještě jeden problém. Byl blízko restaurace, kde byla v létě každý víkend diskotéka a já jsem nemohla spát, protože tam byl strašný hluk. Musela jsem nějaký čas bydlet u kamarádky ze školy. Teď jsem se přestěhovala do jiného bytu a jsem moc spokojená. Bydlím kousek od bazénu a můžu chodit často plavat. Kolem bazénu je velký park, kam můžu chodit běhat, a hned vedle domu mám obchod s potravinami, lékárnu a drogerii. Taky stanice autobusu je jenom pár minut od domu, takže můžu jezdit do centra, do kina i do divadla. A hlavně tady není diskotéka!

Pamatuješ, jak jsem psala, že ve škole, kde studuju čeština, je ten sympatický kluk, Australan Tom Brown? Tak Tom je teď můj přítel 😊. Chodíme spolu už čtyři měsíce. Mluvíme anglicky nebo trochu česky a dobře si rozumíme.

V létě chceme s Tomem cestovat. V červenci pojedeme na Moravu. Tom tam má tetu. Pak chceme jet asi na týden k moři do Itálie. Budeme bydlet u mé kolegyně. Je Italka a má krásný byt u moře nedaleko od pláže. A v srpnu asi poletíme domů do Bulharska, ale jenom sama, bez Toma. Ale to ještě musím naplánovat a hlavně si koupit letenku.

Musíš brzy přijet na návštěvu, určitě něco naplánujeme. Měj se krásně a napiš, jak žiješ!
Marina

POZOR:

Compare the different meanings:

bydlet u kolegyně

bydlet blízko kolegyně

Prepozice s genitivem (předložky s druhým pádem) • Prepositions with the genitive

As you know from the previous lessons, after the prepositions *z/ze*, *do* and *u* use the genitive. In the text you'll see highlighted expressions with other prepositions which also take the genitive.

bez without	blízko near	do to, until
od from	kolem, okolo around, along	u by, at, near, at someone's place
uprostřed in the middle	vedle next to	z from

Of course, other prepositions can also be used to describe places where we live. E.g. *před* in front of, *before*, *nad* above, *pod* under, *below*, *za* behind and *mezi* between. When used in their static meaning, (i.e. used in answer to the question *where?*) these prepositions take the instrumental (see p. 138). For more information about how to express direction and location, see the table on p. 213.

► 3. CD1: 83

Poslouchejte a opakujte. Všimněte si, že jednoslabičné prepozice se vyslovují jako jedno slovo s následujícím slovem a slovní přízvuk je na prepozici.

do jiného bytu, kousek od bazénu, do Itálie, nedaleko od pláže, do Bulharska, bez Toma, u moře

► 4. Na obrázku je náměstí, blízko kterého teď Marina bydlí. Co kde je?

Například: Kolem / vedle pošty je kavárna.

1. Blízko / uprostřed města je hrad.
2. Uprostřed / vedle města je kašna.
3. Kolem / uprostřed kašny jsou stromy.

4. Vedle / kolem banky je pošta.
5. Blízko / kolem pošty je škola.
6. Kolem / vedle kavárny je pošta.

7. Kolem / u kašny stojí dva lidé.
8. Od / u školy stojí velké auto.
9. Kolem / od školy běhají děti.

 Genitiv singuláru (druhý pád jednotného čísla) • The genitive singular

The highlighted forms in bold in exercise 2 are in the genitive singular.

question		nouns		
koho? čeho?		1st declension group <i>Ma/Mi nouns ending in nom. sg. in a consonant without a hook, F nouns ending in -a and N nouns ending in -o</i>	2nd declension group <i>Nouns ending in nom. sg. in a consonant with a hook, -e/-ě, -c, -j and -tel</i>	3rd declension group <i>Mo nouns ending in nom. sg. in -a, F nouns ending in -st and N nouns ending in -i</i>
Ma	Jsem u Jdu z/do/od	doktora	lékaře	
Mi		obchodu	počítače	
F		školy	restaurace, kanceláře	
N		kina	letiště	nádraží

Note:

A few Mi nouns have the ending -a, e.g. les forest – do lesa, kostel church – do kostela.

Compare the examples in the table with the model sentences containing the most common declension patterns: Jsem u **doktora**. Jdu do **obchodu**, do **školy**, do **restaurace** a do **kina**. Not all of the patterns for the declensions are listed in the table on this page. For more about the genitive, see p. 216. A table containing a summary of all the patterns in the singular can be found on p. 202.

► 5. Procvičujte substantiva z 1. deklinační skupiny v genitivu sg.

Například: obchod – u obchodu

1. park – uprostřed park
2. divadlo – kolem divadl
3. banka – kousek od bank
4. kino – u kin
5. hotel – do hotel
6. metro – kousek od metr
7. klub – do klub
8. kavárna – vedle kavárn

► 6. Procvičujte substantiva z 2. deklinační skupiny v genitivu sg.

Například: tramvaj – u tramvaje

1. restaurace – do restaurac
2. nemocnice – u nemocnic
3. kancelář – blízko kancelář
4. práce – z prác
5. lékař – od lékař
6. zubař – u zubař
7. letiště – z letišt
8. parkoviště – z parkovišt

► 7. Jaké obchody znáte? Procvičujte slovní zásobu na str. 88. Co je blízko místa, kde bydlíte? Napište o tom 3 věty. Používejte následující výrazy.

Bydlím... Vedle bytu/dому je... Blízko bytu/dому je... Kousek od bytu/dому mám...

► 8. Ptejte se spolužáků. Najděte někoho, kdo bydlí blízko kina, divadla, supermarketu, nádraží, metra, stanice autobusu atd. Pak informujte ostatní, co jste zjistili.

Z práce do práce

► 1. Povídejte si.

1. Cestujete rád/a? Proč ano/ne?

► 2. Eva mluví s kolegou Filipem.
Podívejte se na obrázky.
Co asi Eva a Filip dělali v létě?

CD1: 84

► 3. Poslouchejte. Odpovězte na otázky.

1. Jaká byla Filipova dovolená?

2. Proč Eva ještě neměla dovolenou?

3. Kam Eva s Petrem pojedou?

CD1: 84

► 4. Poslouchejte ještě jednou. Doplňte prepozice *do* a *na*.

Eva: Ahoj, Filipe, tak jaká byla dovolená?

Filip: Krásná! Celé dva týdny jsme cestovali.

Nejdřív jsme jeli Dánska, z Dánska Norska

a z Norska Švédská. Manželka chtěla jet taky Island,
ale už jsme neměli čas, tak až příště. No, a co ty? Taky jsi cestovala?

Eva: Já? Prosím tě, já jsem šla z práce práce. Na dovolenou jsem ještě vůbec neměla čas. Učila jsem tady ve škole a na univerzitě, chodila jsem na angličtinu a navíc mě bolela záda. A tak jsem „cestovala“ jenom práce, z práce angličtinu, z angličtiny k doktorovi rehabilitaci a pak od doktora maximálně večer supermarketu nákup. Jenom jednou jsme jeli koncert festival, ale když jsme jeli z koncertu, tak se nám rozbilo auto.

Filip: Hm, to byla smůla. No nic, já jdu domů. Jdeš taky?

Eva: Ještě ne, musím tady něco dokončit a pak jdu cestovní kanceláře. Jo, ty to vlastně ještě nevíš! Za měsíc mám svatbu a pak jedeme s Petrem svatební cestu Havaj.

Filip: No ne, to je fajn, tak gratuluju! To budeš mít super dovolenou.

Vyjádření směru. Otázka odkud kam? • Expressing direction. The question odkud kam?

In order to express movement from one place to another (e.g. using the verbs *jít*, *jet*, *letět*, *cestovat*...) we use the prepositions *z*, *od*, *do*, *na* and *k/ke*. Complete using examples from the text.

<i>odkud?</i> from where?	examples from the text	<i>kam?</i> to where?	examples from the text
<i>z/ze</i> 	<i>z Dánska</i>	<i>do</i>
<i>z/ze</i> 	<i>z koncertu</i>	<i>na</i>
<i>od</i> 	<i>od doktora</i>	<i>k/ke</i>

1. The prepositions *z* and *do* plus the genitive are used to express movement from or towards closed or limited spaces. They are mostly used with continents, states, towns, villages, shops and buildings.

2. The preposition *z/ze* plus the genitive and the preposition *na* (used here in its dynamic meaning plus the accusative) are used with words known as *na*-words, which are surfaces, open-spaces, events and activities, a few public institutions (pošta, policie) islands and peninsulas and a few regions and countries (Morava, Slovensko). For a list of the most common ones, see p. 69.

3. The prepositions *od* plus the genitive and *k/ke* plus the dative are used to express movement from certain buildings or limited spaces, or towards them, in connection with people. You'll learn the dative endings, which are largely identical to the locative endings, in lesson 15. For the meantime, you can memorize a few useful expressions, e.g. *k doktorovi* to the doctor's, *k doktorce* to the (female) doctor's, *ke kamarádovi* to a friend's, *ke kamarádce* to a (female) friend's.

Compare the dative and locative in the table containing a summary of all the patterns on p. 202. For more information about how to express direction and location, see the table on p. 213.

► 5. Kam jdete nebo jedete? Doplňte prepozice *do* nebo *na*.

Například: Jdu nádraží. – Jdu na nádraží.

1. Jdu restaurace.	6. Jedu knihovny.	11. Jdu hokej.
2. Jdu cukrárny.	7. Jdu supermarketu.	12. Jdu lékárny.
3. Jedu letiště.	8. Jedu policii.	13. Jdu oběd.
4. Jdu koncert.	9. Jedu návštěvu.	14. Jedu nákup.
5. Jdu parku.	10. Jdu hospody.	15. Jedu dovolenou.

► 6. Co poradíte kamarádovi nebo kamarádce? Hledejte víc možností.

Například: Mám velký hlad, ale nemám čas vařit. – Musíš jít do restaurace/do hospody/na oběd.

1. Chci poslouchat hudbu.
2. Chci vidět dobrý film.
3. Potřebuji peníze.
4. Chci vidět zajímavé obrazy.
5. Chci si dát pivo s kamarády.
6. Bolí mě břicho a mám vysokou teplotu.
7. Jsem unavený a smutný. Potřebuji slunce a teplo.

na nádraží | do supermarketu | na koncert | na nákup
na hokej | do restaurace | na oběd | na večeři | do práce
na dovolenou | do hospody | do kina | na výstavu
do galerie | do cukrárny | do nemocnice | na návštěvu
do lékárny | do banky | na náměstí | k doktorovi | na letiště

► 7. Kam? Doplňte prepozice *do*, *na* nebo *k*.

Například: Chceme jít kina ten nový film. – Chceme jít do kina na ten nový film.

1. Děti nepůjdou školy, jedou hory.	9. Zítra pojedu výlet.
2. Nemám čas, musím jet práce míting.	10. Kdy pojedeš babičce?
3. Bolí mě hlava a břicho. Musím jít doktorovi.	11. Promiň, ale musím jít toaletu.
4. Večer chceme jít divadla.	12. O víkendu chceme jít návštěvu bratrovi.
5. Nechceš jít odpoledne hokej?	13. Jedu letiště.
6. Ve čtvrtek musíme jít konferenci.	14. V neděli půjdeme restaurace večeři.
7. Jedu mamince oběd.	15. Nechceš jít zítra koncert klubu?
8. Jdu poštu Václavské náměstí.	16. Musíme jet nákup supermarketu.

CD1: 85
► 8. **Kam jdete nebo jedete? Poslouchejte a opakujte. Všimněte si, že jednoslabičné prepozice se vyslovují jako jedno slovo s následujícím slovem a a slovní přízvuk je na prepozici.**
do školy, do práce, do divadla, do klubu, na hory, na míting, na hokej, na oběd

► 9. **Odkud jdete nebo jedete? Doplňte prepozice *z* nebo *ze*. Pak kontrolujte poslechem.**

Například: kina – z kina

1. nádraží	3. koncertu	5. restaurace	7. nemocnice	9. školy
2. supermarketu	4. nákupu	6. hospody	8. práce	10. letiště

CD1: 87
► 10. **Poslouchejte a opakujte. Všimněte si výslovnosti prepozice *z* a její rozšířené podoby *ze*.**

z = [z]: z nádraží, z restaurace, z hospody, z letiště

z = [s]: z kina, z koncertu, z práce

ze: ze supermarketu, ze školy

► 11. Odkud jde Evin bratr David? Doplňte prepozice *z/ze* nebo *od*.

1. Jde doktora.

2. Jde školy.

3. Jde babičky.

4. Jde práce.

5. Jde kamaráda.

► 12. Co Tom dělal dneska? Poslouchejte 8 dialogů. Doplňte čísla 1–8. K jednomu obrázkmu dialog není.

► 13. Podle obrázků 1–9 doplňte, kam Tom šel a kde byl.

1. Tom šel ráno do lékárny. Byl v lékárně.

2. Z lékárny šel k doktorovi. Byl u doktora.

3. Od šel do Byl ve

4. Ze šel do Byl v

5. Ze šel do Byl v

6. Z šel do Byl v

7. Z šel do Byl v

8. Z šel do Byl v

9. Z šel domů.

► 14. Kde to Tom říkal nebo slyšel?

A. Prosíme, vypněte si mobilní telefony. | B. Prosím vás, máte něco na bolest? | C. Další, prosím. | D. Pro dospělého, nebo pro dítě?

E. Tak co vás bolí? | F. Tady zub vlevo nahoře. | G. Tak, teď zkонтrolujeme domácí úkol. | H. Jogurty jsou tamhle vedle másla.

I. Já už mám hlad! | J. Tak prosím, co si dáte? | K. Otevřete ústa, podíváme se na to.

► 15. Jaké obchody znáte? Do jakého obchodu chodíte často, někdy, málokdy...? Kam nechodíte nikdy?

Například: Často chodím do papírnictví. Nikdy nechodím do...

► 16. Spojte názvy obchodů a příbuzné výrazy. Pak řekněte, co je na fotografiích vedle cvičení.

1. cukrárna
2. elektro
3. lékárna
4. květinářství
5. papírnictví
6. oční optika
7. zelenina
8. knihkupectví

- A. lék
- B. květina
- C. cukr
- D. zelená barva
- E. kniha, knížka
- F. papír
- G. elektrárna
- H. oko

► 17. V jakém obchodě jste byl/a naposled? Proč?

Například: Včera jsem byl v papírnictví. Potřeboval jsem papíry do kopírky.

Pozvání na návštěvu

► 1. V České republice je 1. května státní svátek. Víte, proč se tento svátek slaví?

a) Vznikla Česká republika. b) Je Svátek práce. c) Začíná jaro.

► 2. Marina zve českou kamarádku Adélu na návštěvu. Co píše Marina a jak reaguje Adéla? Čtěte jejich e-maily a označte, co je, nebo není pravda.

1. Marina má ve čtvrtku 1. května volno.	ANO/NE
2. Adéla nemůže bydlet u Mariny.	ANO/NE
3. Marina chce jít v pátek plavat.	ANO/NE
4. Marina plánuje na sobotu a neděli nějaký výlet.	ANO/NE
5. Adéla je ráda, že ji Marina zve.	ANO/NE
6. Adéla může přijet už ve čtvrtku.	ANO/NE
7. Adéla se učí francouzsky.	ANO/NE
8. Adéla může přijet v pátek odpoledne.	ANO/NE

Od: marina.kazakova@seznam.cz
Komu: adela.vanickova@centrum.cz
Předmět: Pozvání

Ahoj Adélo,
v pátek 1. května bude svátek, tak nemusím jít do práce ani do školy. Nechceš přijet na návštěvu? Můžeš bydlet u mě. Můžeš přijet už ve čtvrtku večer. Jestli bude v pátek otevřeno, můžeme jít na nákupy. Nebo můžeme jít plavat a večer si zajít do kina nebo divadla. A o víkendu můžeme jet někam na výlet.
Můžu na tebe čekat na nádraží, je to kousek od domu, kde bydlím.

Měj se hezky,
Marina

Od: adela.vanickova@centrum.cz
Komu: marina.kazakova@seznam.cz
Předmět: Re: Pozvání

Čau Marino,
děkuju za pozvání. Moc ráda přijedu, ale ve čtvrtku ještě nemůžu. Odpoledne musím něco dokončit v práci a pak mám lekci angličtiny, nechci ji zrušit. V pátek jdu na oběd k babičce, tak taky nemůžu. Můžu přijet až v pátek večer, ale myslím, že to nevadí a že stihneme nákupy, výlet i kino nebo divadlo! Zavolám ti večer a domluvíme se, ok?

Měj se a hezký den,
Adéla

► 3. Spojte.

1. Nechceš přijet	A. za pozvání.
2. Můžeš bydlet	B. u mě.
3. O víkendu můžeme	C. jet někam na výlet.
4. Můžu na tebe čekat	D. přijedu.
5. Děkuju	E. lekci.
6. Moc ráda	F. na nádraží.
7. Nechci zrušit	G. domluvíme se, ok?
8. Zavolám ti večer a	H. na návštěvu?

PAMATUJTE SI:

u mě at my place
u tebe at your place
u nás at our place
u vás at your place
A summary of the personal pronouns can be found in the table on p. 222.

Výrazy už, ještě, až • The expressions už, ještě, až

Compare the contexts in which you use the expressions už, ještě and až:

Můžeš přijet už ve čtvrtku večer. You can come as soon as on Thursday evening.

Ve čtvrtku ještě nemůžu přijet. I can't come on Thursday yet.

Můžu přijet až v pátek večer. I can't come until Friday evening.

► 4. Zopakujte si, jak se čte datum.

Čtěte nahlas.

2. ledna, 17. února, 8. března, 23. dubna,
15. května, 26. června, 7. července, 31. srpna,
9. září, 11. října, 30. listopadu, 24. prosince

► 5. Napište e-mail někomu z příbuzných nebo kamarádovi/kamarádce. Pozvete ho/ji na návštěvu.
Napište, odkdy dokdy máte volno, kdy může přijet, kde bude bydlet a co budete dělat.

► 6. Zopakujte si, co říkáme nebo slyšíme, když hledáme cestu. Doplňte pokyny k obrázkům.

Musíte jet... | Musíte jít... | Zahněte doprava. | Zahněte doleva. | zpátky | dolů | rovně | nahoru

1. Musíte jít...

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

► 7. Adéla přijela na autobusové nádraží, ale Marina na ni nečeká. Podívejte se na fotografie. Co se asi stalo?
Proč se Adéla s Marinou nesešly?

CD1: 89

► 8. Adéla telefonuje Marině. Poslouchejte.
Odpovězte na otázky.

1. Proč se Marina a Adéla nesešly?

2. V kolik hodin Adéla přijela?

3. Kdo udělal chybu?

4. Proč Adéla nebrala v autobusu telefon?

► 9. Jak musí jít Adéla k Marině? Poslouchejte a ukažte na obrázku cestu.

► 10. Pozval/a jste na návštěvu spolužáka/spolužáčku/kolegu/kolegyni. Napište mu/jí e-mail a vysvětlete, jak se dostane ze školy nebo z práce k vám domů městskou dopravou nebo autem. Používejte například následující výrazy.

Z nádraží musíš jet autobusem číslo 33.

Přestoupíš na tramvaj...

Pojedeš čtyři stanice a vystoupíš na stanici...

Pak půjdeš kolem...

Na křižovatce zahněš doprava/doleva a ...

PAMATUJTE SI:

nastupovat/nastoupit

vystupovat/vystoupit

přestupovat/přestoupit

For more about the meanings
of prefixes, see p. 93.

cukrárna
café

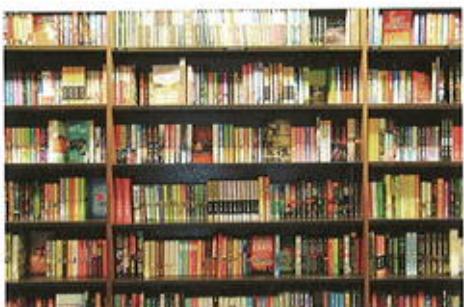

drogerie
chemist's

elektro

a shop where you buy electrical goods

knihkupectví
bookshop

květinářství
florist

lékárna
pharmacy

maso a uzeniny
butcher's

obuv
shoe shop

oční optika
optician

oděvy
clothing store

ovoce a zelenina
fruit and vegetable shop

papírničtví
stationer's

pekařství
bakery

potraviny
grocery store

trafika
newsagents

- ▶ Na dovolené
- ▶ Cestujeme
- ▶ Komplikace při cestování
- ▶ Slovní banka: Co potřebujeme, když cestujeme

► 1. Povídejte si. Jezdíte na dovolenou raději v létě, nebo v zimě? Proč?

► 2. Označte, co rád/a děláte na dovolené. Co naopak nikdy neděláte?

Například: Rád/a lyžuju. Nikdy nejezdím na lodi, protože mám mořskou nemoc.

☐ lyžovat	☐ chodit na procházky	☐ plavat	☐ jezdit na snowboardu
☐ jezdit na kole	☐ jezdit na výlety	☐ potápet se	☐ ochutnávat místní speciality
☐ jezdit na lodi	☐ jezdit na bruslích, bruslit	☐ nakupovat suvenýry	☐ fotit památky, selfie
☐ sáňkovat	☐ opalovat se	☐ prohlížet si památky	☐ nedělat nic a odpočívat

► 3. Marina je na dovolené u moře v Itálii. Podívejte se na fotografie. Co tam může dělat?

1.

2.

3.

► 4. Marina zase píše e-mail Adéle. Čtete text. Odpovídejte na otázky.

1. Kde Marina s Tomem jsou? Kde bydlí?	5. Kam chodí večer?	9. Proč byla jejich cesta dramatická?
2. Mluví Marina s Verenou česky?	6. Kam jeli na výlet lodí?	10. Jak to dopadlo?
3. Co dělají dopoledne?	7. Co chce vidět Tom?	
4. Proč odpoledne obvykle spí?	8. Kam půjdou dneska večer?	

Sdílet | Pravopis | Připojit | Zabezpečení | Uložit |

Od: marina.kazakova@seznam.cz
Komu: adela.vanickova@centrum.cz

Předmět: Pozdrav z Itálie

Tílo: Proporcionalní | A A B / U |

Čau Adélo,

zdravím tě z Itálie. Jsme tady s Tomem už týden. Bydlíme u mě kolegyně Vereny ve Vieste v jižní Itálii. Verena je moc fajn, vaříme spolu a dala mi recept na výborné špagety. Musím ti je udělat, až přijedeš na návštěvu 😊. Hodně si povídáme, mluvíme spolu anglicky, ale já ji učím trochu bulharsky a ona mě italsky. Už se umím zeptat na cestu a hlavně si objednat pizzu 😊!

Posílám pár fotek, je tady krásně. Každý den dopoledne **chodíme** k moři, opalujeme se a plaveme. Odpoledne vždycky spíme, protože je horko a všechny obchody jsou zavřené. Večer obvykle **chodíme** na večeři do restaurace a na procházky do města nebo na pláž. Jednou jsme šli tančovat do klubu. Taky jsme si půjčili auto a **jezdíme** na výlety. Včera jsme jeli lodí na výlet na ostrov San Domino, který je asi 40 kilometrů od Vieste. Bylo to fajn, ale bylo mi trochu špatně, protože byly velké vlny. Chceme sejet podívávat taky do Neapole a Tom chce určitě vidět Pompeje. Dneska večer **jdem** na koncert, tak se moc těšíš.

Cesta do Itálie byla docela dramatická. Nejdřív nám ujel autobus na letiště a skoro nám uletělo letadlo. Když jsme přiletěli do Itálie, na letišti jsme zjistili, že se ztratil můj kufřík. Měla jsem tam všechno oblečení, foták, nabíječku na mobil a tak. Naštěstí to dobře dopadlo a kufřík mám. A jak se máš ty? Co je nového?

Měj se moc hezky,
Marina

► 5. Co obvykle děláte na dovolené? Kam často jezdíte nebo chodíte?

Například: Často jezdím do/na/k... Často chodím do/na/k...

► 6. Porovnejte, v jakém kontextu se v textu používají tučně označená slovesa.

PAMATUJTE SI:
ujel mi autobus, vlak...
I missed the bus,
train...

"Dlouhá" a "krátká" verba (slovesa) pohybu • "Long" and "short" verbs of motion

Compare the verbs in the table:

"Long" verbs of motion	"Short" verbs of motion
chodit	jít
jezdit	jet
létat	letět

1. The "long" (indeterminate) verbs of motion chodit to go (on foot), jezdit to go (by vehicle), to drive and létat to fly express motion that is repeated. They are often used in connection with these expressions: často, vždycky, obvykle, někdy, málokdy, nikdy, rád/a...

These verbs also express movement as such, e.g.: Naše dcera už chodí. Our daughter is already walking.

2. The "short" (determinate) verbs of motion jít to go (on foot), jet to go (by vehicle), to drive and letět to fly express movement at a specific time with a specific objective. They are often used in connection with the following expressions: teď, v ... hodin, dopoledne, dneska, zítra...

There are more "long" and "short" verbs of motion, e.g.:

nosit – nést to carry

vozit – vézt to carry (by vehicle), to drive sb.

vodit – vést to lead

► 7. Podtrhněte vhodnější sloveso.

Například: Každý týden chodíme / jdeme do kina. – Každý týden chodíme / jdeme do kina.

1. Dneska večer chodíme / jdeme na recepci.

2. Teď chodím / jdu do práce.

3. Často chodím / jdu na koncert.

4. Každý víkend jezdíme / jedeme na chatu.

5. V sobotu jezdíme / jedu domů.

6. Zítra chodím / jdu na koncert.

7. Nerada jezdíme / jedu autem.

8. Kdy obvykle jezdíš / jedeš na hory?

9. Každý čtvrtok chodím / jdu do školy.

10. Často jezdíme / jedu metrem.

11. Obvykle jezdíme / jedu na dovolenou v létě.

12. Na dovolenou vždycky létám / letím do Itálie.

13. Kam jdeš? – Jdu / chodím na koncert.

14. Hele, tady venku chodí / jede tvůj kamarád!

15. O víkendu obvykle jezdíme / jedu na nákup.

► 8. Podívejte se na obrázky. Odpovězte na otázky.

1. Kam obvykle v pátek večer chodí Eva? Kam jede dneska večer?
2. Kam obvykle v pátek večer jezdí Marina? Kam jede dneska večer?

► 9. Poslouchejte 2 dialogy. Doplňte slovesa.

1. Eva mluví s kolegyní Ditou.

Dita: Evo, dneska večer 1 cvičit, že jo?

Eva: No, já vím, že v pátek vždycky 2 do fitka, ale dneska nemůžu.

3 s Petrem do divadla.

Dita: Aha, to nevadí, tak přišť. Užij si to!

2. Marina mluví s kolegyní Janou.

Jana: Ty 4 každý týden na nákup do supermarketu, že ano, Marino?

Můžu jet dneska taky?

Marina: Promiň, ale nejde to. Dneska večer nejedu na nákup, 5 na výkend na hory.

PAMATUJTE SI:

You can look for consent or confirmation of your opinion using these expressions:

..., že?

..., že ano? ..., že jo?

..., že ne?

..., ne?

► 10. Kam asi často chodí nebo jezdí tito lidé? Kam asi nikdy nechodí? Používejte výrazy *vždycky*, *často*, *obvykle*, *málokdy*, *někdy*, *nikdy ne-*.

Například: Myslím, že Vojtěch často chodí...

Vojtěch

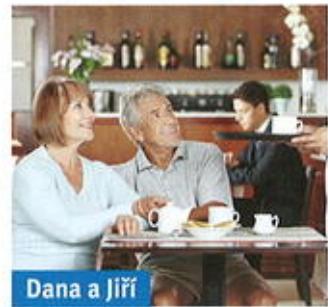
Zdeněk

Miriam

Irena

Dana a Jiří

► 11. Povídejte si.

1. Jak chodíte nebo jezdíte do práce nebo do školy? Vlakem, autem, nebo nějak jinak?

2. Jak jezdíte na dovolenou? Autem, vlakem, autobusem? Nebo létáte letadlem?

► 12. Čtěte inzeráty cestovní kanceláře Pohoda. Jaká dovolená se vám líbí a proč?

Například: Líbí se mi dovolená číslo...

CESTOVNÍ KANCELÁŘ POHODA NABÍZÍ

**THAJSKO
PHUKET • BAMBOO BEACH**

1

- Cenově výhodná nabídka
- Hotel blízko pobřeží
- Pláž 10 minut
- Přátelská atmosféra
- Restaurace, bazén

Dospělý:
od **20 073,- Kč**

**CHORVATSKO
DALMÁCIE • BONA**

2

- Písečná a oblázková pláž 100 m
- Program all inclusive
- Dobrá poloha pro výlety
- Ideální pro rodiny s dětmi
- Vlastní doprava

Dospělý:
5 300,- Kč Děti do 3 let
zdarma

**ČESKÁ REPUBLIKA
ŠUMAVA • LIPNO**

3

- Chalupa 4+1
- Velká zahrada, gril
- 500 m od vody
- Bazén na zahradě
- Restaurace a obchody 1 km

2 500,- Kč/noc

► 13. Čtěte text. Kdo asi pojede na dovolenou do Thajska, kdo do Chorvatska a kdo na Šumavu?

Karel říká: Každý rok jezdíme s manželkou někam k moři. Jižní moře miluju, už jako kluk jsem jezdil s rodiči do bývalé Jugoslávie nebo do Bulharska. Není to tak drahé, pobyt v kempu stojí stejně, jako když si pronajmete chalupu na Šumavě. Jezdíme vždycky přes noc, takže ráno už jsme na pláži. Celou cestu řídím já, tak jsem první den dost unavený, ale nevadí mi to. Jsem rád, že můžeme jezdit, kam chceme. To jsme před revolucí nemohli.

Alena říká: Máme tři malé děti, proto na dovolenou nejezdíme daleko. Minulý rok jsme si pronajali chatu v Krkonoších, to bylo fajn. Na zahradě byl bazén a kousek od chalupy hřiště. Jezdili jsme na výlety a večer jsme grilovali nebo jsme chodili do vesnice na pivo. Letos asi pojedeme zase někam na hory. Jsme rádi, že nemáme vlastní chalupu a nemusíme jezdit pořád na stejně místo.

Šimon říká: Procestoval jsem už skoro celou Evropu a teď rád jezdíme do exotických zemí. Loni v zimě jsme s přítelkyní byli dva týdny ve Vietnamu. Měli jsme jen batoh a projeli jsme skoro celou zemi. Bylo to super! Nádherné moře, milí lidé, výborné jídlo a všechno bylo levné. Chtěl bych se tam někdy vrátit. Letos chceme jet někam daleko, kde jsme ještě nebyli, klidně třeba zase do Asie.

► 14. Kdo to říká? Karel, Alena, nebo Šimon? Doplňte jména.

1. Na dovolenou nejezdíme daleko. –
2. Můžeme jezdit, kam chceme. –
3. Chodili jsme do vesnice na pivo. –
4. Jezdíme rád do exotických zemí. –
5. Jezdíme vždycky přes noc. –
6. Letos chceme jet někam daleko. –

Cestujeme

5.

► 1. Poslouchejte 4 hlášení. Kde je můžete slyšet?

na nádraží | v metru | na letišti | v tramvaji

► 2. Poslouchejte 4 dialogy. Řekněte, kde je můžete slyšet. Pak doplňte, co slyšíte.

1. Prosím vás, kdy letí letadlo do Paříže?

Ve 1.....

Aha, děkuju. A 2....., kdy přiletí letadlo z Varšavy?

Už je tady. Přiletělo ve 12.05.

2. Prosím vás, jede tenhle vlak do Jihlavy?

Ne, nejede. Do Jihlavy to jede z nástupiště 3.....,

ale ještě to tady není.

Aha, děkuju. A nevíte, kdy to přijede?

No, odjezd je normálně v 4....., ale má asi 5..... minut zpoždění.

3. Prosím vás, kde je metro A?

Áčko? Musíte jít zpátky a pak nahoru.

Děkuju. A můžu z áčka přestoupit na 6.....?

Ano, na stanici 7.....

4. Jednou Český Krumlov.

Jenom 8....., nebo zpáteční?

Zpáteční.

9..... korun.

A nevíte, kam to přijede?

Moment... Na nástupiště 10.....

Verba pohybu s prefixy při- a od- (slovesa pohybu s předponami při- a od-).

"Short" verbs of motion with the prefixes při- and od-

Notice the highlighted verbs in the text. Compare the meaning of these verbs:

přijít to arrive (on foot), to come

odejít to leave (on foot)

přijet to arrive (by vehicle), to come

odjet to leave (by vehicle)

přiletět to arrive (by plane), to come

odletět to leave (by plane), to depart

These verbs are perfective, but they have imperfective "partners" e.g.: přicházet/přijít, přijíždět/přijet, přiletat/přiletět x odcházet/odejít, odjíždět/odjet, odletat/odletět.

PAMATUJTE SI:

You'll also usually hear:

nástupiště 1 – první nástupiště

nástupiště 2 – druhé nástupiště

nástupiště 3 – třetí nástupiště

For more about ordinal numbers, see p. 186.

► 3. Procvičujte nejčastější slovesa pohybu s prefixy při- a od-. Doplňte je k obrázkům.

odletět | přijet | odjet | přijít | přiletět | odejít

1. přijít

1.

2.

3.

4.

5.

6.

► 4. Poslouchejte. Doplňte text.

Je ráno. Petr jde do školy a Eva jde do práce.

Petr: Evo, kdy dneska 1..... domů?

Eva: 2..... asi v 5.

Petr: Tak ahoj.

Eva: A kdy 3..... ty?

Petr už ale Evu neslyší. 4.....

► 5. Kde můžete vidět tyto výrazy? Na nádraží, na letišti, v autobusu, v tramvaji nebo v metru?

PŘÍLET	ODLET	PŘÍJEZD	ODJEZD
VCHOD	VÝCHOD	PŘECHOD	PODCHOD
NÁSTUP	VÝSTUP	PŘESTUP	NÁSTUPIŠTĚ
POKLADNA	ČEKÁRNA	ZTRÁTY A NÁLEZY	ÚSCHOVNA ZAVAZADEL

► 6. Co to znamená? Spojte. Všimněte si označených prefixů.

1. přílet	A. místo, kde můžeme vejít do domu nebo do místnosti
2. odlet	B. místo, kde můžeme přejít ulici
3. příjezd	C. čas, kdy přiletí letadlo
4. odjezd	D. čas, kdy odletí letadlo
5. vchod	E. čas, kdy odjede vlak nebo autobus
6. přechod	F. čas, kdy přijede vlak nebo autobus
7. nástup	G. místo, kde nastupujeme do metra, do vlaku nebo do autobusu
8. nástupiště	H. akce, kdy nastupujeme do metra, do vlaku nebo do autobusu

► 7. Podívejte se znovu na cvičení 5. Doplňte, jak se řekne...

1. akce, kdy vystupujeme z metra, z vlaku nebo z autobusu –
2. akce, kdy přestupujeme z metra do metra, z vlaku do autobusu a podobně –
3. místo, kde můžeme vyjít z domu nebo z místnosti –
4. místo, kde můžeme podejít ulici nebo silnici –
5. místo, kde můžeme čekat na vlak nebo autobus –
6. místo, kde můžeme najít to, co jsme ztratili –
7. místo, kam si můžeme na nádraží dát kufr, batoh nebo jiná zavazadla –
8. místo, kde si můžeme koupit lístek na vlak nebo autobus –

Prefixy (předpony) a jejich význam • Prefixes and their meaning

Prefixes change the meaning of words. Compare the basic meanings of the prefixes:

do-	na-, ná-	nad-	ob-	od-
1. to finish doing st. 2. to reach a limit	on, upon	above, up	round, around	movement away from
→	↓	↑	curved arrow	→
pod-	pro-	pře-	před-	při-, pří-
under, below	through	1. across, over 2. re-, again	in front	1. to add st. to 2. movement to, into
↓	→	curved arrow	↓	→
roz-	s-	v-	vy-, vý-	za-
1. movement to various places 2. the beginning of an activity	1. down 2. movement towards oneself	inside, in, into	1. out, outside 2. up, upwards 3. the beginning of an activity	1. behind 2. into, in, inside
→	→	→	↑	→

► 8. Petr vypráví Evě, Marině a Tomovi o tom, jak jel poprvé autem. Procvíčujte všechny prefixy. Doplňte je do textu a kontrolujte poslechem.

pro- | pře- | roz- | za- | v- | v- | vy- | vy- | vy- | s- | s-

1 Vy jel jsem z garáže

2 a jel jsem na kopec.

4 jel jsem les,

7 Na náměstí se jeli všichni moji kamarádi.

10 jel jsem rychle,

13 Pak jsem rychle jel do garáže

11 ale jel jsem do bláta.

14 a ráno nikdo nic nepoznal.

3 Pak jsem jel dolů z kopce,

6 a jel jsem do města.

9 Když jsem jel z města,

12 Doma jsem musel celé auto umýt.

15 Naštěstí – bylo mi teprve 15 let a neměl jsem řidičák!

► 9. Co si myslíte o tom, co udělal Petr?

Například: Myslím, že to bylo nebezpečné/legrační/riskantní...
Petr mohl... Petr neměl...

► 10. Povídejte si.

Umíte jezdit autem? Jak jste se učil/a jezdit?

POZOR:

Notice the meaning of the verbs **moc** and **mít** in the given context:

Petr se **mohl** zabít. Petr could have gotten killed.

Neměl to **dělat**. He shouldn't have done it.

For more about the meaning of the modal verb **mít**, see p. 110.

Komplikace při cestování

► 1. Povídejte si. Co potřebujete, když cestujete? Procvičujte slovní zásobu na str. 96.

► 2. Co je to? Doplňte výrazy ze strany 96.

1.	– lístek na cestu vlakem nebo autobusem
2.	– kniha o místě, kde jsem
3.	– lístek na cestu letadlem
4.	– dokument, který potřebuju, když chci řídit auto
5.	– potřebuju to, když chci nabít baterii v mobilu
6.	nebo – člověk, který mluví o místě, kde jsem
7.	nebo – dokument, který obvykle musím mít jako cizinec
8.	nebo – dávám tam oblečení a další věci, když cestuju

► 3. Podívejte se na fotografie. O kom to můžete říct? O Lence, o Darině, nebo o Mirkovi? Hledejte víc možností.

1. Má strach, že mu/jí ujede vlak.
2. Někdo mu/jí ukradl peněženku.
3. Má strach, že mu/jí uletí letadlo.
4. Jeho/její vlak má zpoždění.

Lenka

5. Zapomněl/a doma peníze.
6. Jde pozdě na rande.
7. Čeká tady na kamaráda.
8. Ztratil/a mobil.

Darina

9. Zapomněl/a si koupit lístek.
10. Je na špatném nástupišti.
11. Jde pozdě na schůzku.
12. Čeká na přítele.

Mirek

► 4. Povídejte si. Co asi budou lidé na fotografiích dělat?

► 5. Stalo se vám někdy, že jste něco důležitého ztratil/a nebo zapomněl/a?

Například: Když jsem jel do..., zapomněl jsem doma pas. Když jsem letěla do..., ztratil se můj kufr.

POZOR:

Kufr se ztratil. My suitcase has been lost.
For more about the reflexive passive, see
p. 188.

CD1: 95

► 6. Poslouchejte 3 dialogy. Jaké komplikace při cestování měli Dorita, Kim a Gustav? Jak to dopadlo?

1. Dorita cestovala	3. Kim cestovala	5. Gustav zaspal a
a) vlakem.	a) taxíkem.	a) ujel mu autobus.
b) autobusem.	b) metrem.	b) ujela mu tramvaj.
c) letadlem.	c) autobusem.	c) ujelo mu metro.
2. Dorita nemá	4. Kim zapomněla	6. Gustav teď jede
a) kufr.	a) tašku.	a) taxíkem.
b) foťák.	b) pas.	b) vlakem.
c) kreditní kartu.	c) mobil.	c) metrem.

► 7. Adriana je na nádraží. Přečtěte si, jaký má problém. Doplňte text.

zpoždění | přestoupit | ujel | odjel | pojede | do úschovny | nástupiště

Adriana: Dobrý den, prosím vás, kde můžu 1. na vlak do Kutné Hory?

Pani: Ale vlak do Kutné Hory už 2. !

Adriana: To je smůla! Přijela jsem rychlíkem z Prahy, ale měli jsme 3. , a tak mi tenhle vlak 4.

Pani: Další vlak do Kutné Hory 5. až za dvě hodiny z třetího 6. Tamhle je čekárna.

Nebo si můžete dát batoh 7. a jít na procházku po městě.

adaptér
adapter

batoh
rucksack

cestovní pojištění
travel insurance

fotoaparát, coll. foťák
camera

jízdenka
ticket

kufr, taška
suitcase, bag

letenka
plane ticket

mapa
map

nabíječka
charger

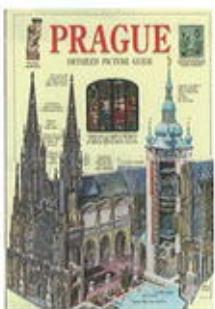
řidičský průkaz, coll. řidičák
driving licence

pas
passport

peníze only pl.
money

průvodce
guidebook

průvodce, průvodkyně
tour guide

vízum, pl. víza
visa

► 1. Povídejte si.

1. Jaké svátky slavíte ve vaši zemi? Jaký je váš oblíbený svátek? Kdy je?
2. Jak svátek nebo svátky připravujete? Uklízíte, vaříte nebo kupujete nějaké typické jídlo a pití?

► 2. Znáte největší tradiční české svátky? Doplňte, co je to.

Vánoce | Silvestr | Velikonoce

1.

2.

3.

► 3. Hádejte, kdy je to.

1. Velikonoce jsou	3. Silvestr je
a) na jaře.	a) 14. února.
b) v zimě.	b) 6. ledna.
c) v létě.	c) 31. prosince.

POZOR:

On p. 63 revise how to say the date.

► 4. Čtěte text. Doplňte název svátku.

1. jsou křesťanský svátek. Slaví se tři dny. Hlavní svátek je večer 24. prosince (Štědrý den). Lidé zdobí stromeček a večeří tradiční jídlo: rybí polévku, kapra, bramborový salát a cukroví. Pak si dávají dárky, zpívají koledy a jdou do kostela na půlnocní bohoslužbu. Děti věří, že dárky nosí Ježíšek.
2. jsou křesťanský svátek. Slaví se na jaře. Významné dny jsou Velký pátek, Bílá sobota a nedělní Boží hod. Jí se sladké pečivo, mazanec a beránek. Tradičně se slaví také Velikonoční pondělí, kdy muži mrskají ženy, aby byly zdravé, a dostávají za to barevná vajíčka.
3. se slaví 31. prosince, kdy má podle katolického kalendáře svátek Silvestr. Lidé dělají party a oslavy. Jí se chlebíčky a jednohubky a pije se alkohol. O půlnoci se pije šampaňské a je ohňostroj. 1. ledna na Nový rok se jí čočka, která symbolizuje peníze.

► 5. Kdy se jí a pije tohle jídlo a pití? Na Vánoce, na Velikonoce, nebo na Silvestra?

Například: Smažený kapr se jí na Vánoce.

1. smažený kapr
a bramborový salát

2. cukroví

3. šampaňské

4. jednohubky

5. čočka

6. mazanec

7. chlebíčky

8. beránek

PAMATUJTE SI:

Vánoce se slaví tři dny. Christmas is celebrated over 3 days.

Jí se sladké cukroví. Sweet pastries are eaten.

For more about the reflexive passive, see p. 188.

► 6. Napište text (50 slov) o tom, jak slavíte váš oblíbený svátek. Používejte tyto začátky vět.

Můj oblíbený svátek je ... | Je ... (kdy). | Předtím připravujeme, vaříme ... | Jíme ... | Pijeme ... | Chodíme ... (kam)

► 7. Jaké svátky nebo události to jsou? Doplňte výrazy k fotografiím.

svatba | narozeniny | Vánoce | Silvestr | Velikonoce | pohřeb

A

B

C

D

E

F

CD1: 96

► 8. K jaké fotografii patří to, co slyšíte? Poslouchejte a doplňte písmena A–F.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

► 9. Tom bude mít narozeniny. Zopakujte si, jak někoho zveme a jak se omlouváme.
Čtěte e-maily. Co píše Tom? Co píše Petr?

Předmět: Pozvání na party

Tělo : Proporcionalní

Ahoj,

bude mi 25 let a to musíme oslavit! Zvu vás na party v neděli 19. března v 15 hodin
do restaurace U Tygra (www.utygra.cz).

Těším se,

Předmět: Re: Pozvání na party

Tělo : Proporcionalní

Ahoj,
děkuji za pozvání! Omlouvám se, ale já bohužel nemůžu přijít, budu v Německu.
Eva určitě přijde, těší se.
Tak přeju všechno nejlepší a hodně zdraví, užij si to!

CD1: 97

► 10. Tom má narozeniny. Poslouchejte písničku, která se při téhle příležitosti může zpívat. Doplňte slova.

Hodně,

Hodně,

hodně, milý Tome,

hodně,

► 11. Jaké písničky zpíváte ve vaší zemi, když má někdo narozeniny nebo když je tradiční svátek?

Například: Na Vánoce zpíváme koledy.

Uklízíme

► 1. Povídejte si.

Jak často uklízáte? Děláte někdy velký úklid (třeba před svátky)?

► 2. Jaké domácí práce děláte rád/a, nebo naopak nerad/a? Používejte imperfektivní slovesa na straně 104.

Například: Rád/a myju okna. Nerad/a myju nádobí.

► 3. Co dělali/udělali Petr a Eva před Vánocemi? Čtete. Co je, nebo není pravda?

1. Když se blíží Vánoce, Češi obvykle neuklízejí, ale pečou maso. ANO/NE
2. Petr nejdřív napsal seznam, co všechno musí udělat. ANO/NE
3. Když Eva s Petrem doma všechno udělali, šli nakupovat dárky. ANO/NE
4. Večer šli do hospody a pak do divadla. ANO/NE

Když se blíží Vánoce, Češi, a hlavně Češky, obvykle uklízejí a pečou cukroví. Taky Eva a Petr chtěli pořádně uklidit nový byt. Petr **napsal** seznam, co všechno musí udělat. Nejdřív pekli cukroví. Když **upekli** cukroví, myli okna. Když umyli okna, utřáli prach a luxovali. Když **utřeli** prach a **vyluxovali**, prali prádlo. Když **vyprali** prádlo, šli nakupovat vánoční dárky. Když **nakoupili** dárky, řekl Petr: „A dost! Stromeček a kapra koupíme až zítra. Teď jdeme na večeři do restaurace a pak do kina. Zasloužíme si to!“

► 4. Co Eva s Petrem dělali/udělali? Doplňte slovesa z textu k obrázkům.

1 Petr psal seznam.

Petr ... *napsal* seznam.

4 Luxovali.

.....

2 Pekli cukroví.

..... cukroví.

5 Prali prádlo.

..... prádlo.

3 Myli okna.

..... okna.

6 Nakupovali dárky.

..... dárky.

► 5. Kde vidíte, že Eva a Petr dokončili práci a jsou hotoví? Na obrázku vlevo, nebo na obrázku vpravo?

► 6. K imperfektivním slovesům (vlevo) doplňte perfektivní slovesa (vpravo).

nakoupit | vyprat | uklidit | koupit | napsat | utřít | vyluxovat | umýt | uvařit

1. uklízet/ *uklidit*
2. psát/
3. mýt/
4. luxovat/
5. prát/
6. vařit/
7. utřít/
8. kupovat/
9. nakupovat/

POZOR:

*Compare the meanings:
nakupovat/nakoupit to go shopping
kupovat/koupit (něco) to buy (something)*

Imperfektivní a perfektivní verba (nedokonavá a dokonavá slovesa) • Imperfective/perfective verbs

A majority* of Czech verbs "live in pairs", which means that they have an imperfective and perfective form, e.g. dělat/udělat, psát/napsat, uklízet/uklidit. In this context we are talking about the imperfective/perfektive aspect (imperfektivní/perfektivní aspekt or dokonavý/nedokonavý vid). What's the difference between these forms?

Imperfective verbs express actions as a process. What's important is the action, not the result (imagine it as if the actions were being filmed by a camera). These verbs express an unlimited, unfinished or repeated action.

Perfective verbs express the result of an event or action captured at a particular moment, e.g. at the beginning or, very often, at the end. What is important is the result (try to imagine this as if you captured a picture of the result of the action with a camera).

Compare the pictures:

Imperfective verbs:

the future

Budu psát dopis.

the present

Píšu dopis.

the past

Psal jsem dopis.

Perfective verbs:

the future

Napíšu dopis.

the present

the past

Napsal jsem dopis.

Perfective verb forms look like present forms (e.g. udělám, napíšu, uklidím) but they do not refer to the present. Rather they refer to a planned future outcome. Put simply, we can perceive the action as completed in the past (something is finished, we did it) or we can envisage its completion in the future (we're planning to finish it) but it's not possible to express the result of the action while it's still in progress. Translate the perfective verbs which you know from the previous lessons into your language. Which tense do you use?

Dám si ... -

Zaplátím. -

Sejdeme se ... -

Koupím ... -

Prodám ... -

We encourage you to learn the aspect pairs (e.g. dělat/udělat, kupovat/koupit, psát/napsat etc.) together, learning them in the order imperfective/perfective. That way you'll be able to remember better which form is which.

Some verbs don't have perfective partners and are only imperfective. They are, for example, state verbs, e.g. být, spát, stát or modal verbs, e.g. chtít, moci, muset. All "short" and "long" verbs of motions are imperfective chodit – jít, jezdit – jet, létat – letět and more (see p. 90).

► 7. Co už lidé na obrázcích dokončili? Doplňte výrazy s perfektivními slovesy v minulém čase.

umyla nádobí | napsal dopis | zametl podlahu | upekla pizzu | uvařil večeři | uklidila byt | napsal dobré test
vymaloval byt | vyprala prádlo | zalila kytky | vytřela podlahu | umyl okno

1 Adam vymaloval byt.

5 Lucie ...

9 Simona ...

2 Jiřina ...

6 Jarda ...

10 Vítěk ...

3 Dáša ...

7 Marie ...

11 Vojtěch ...

4 Radek ...

8 Jan ...

12 Klára ...

► 8. Kdo už dokončil práci? Podtrhněte, kdo je hotový a může odpočívat.

Například: Adam opravil auto. Robert opravoval auto. – Adam je hotový. Může odpočívat.

- 1 Ivana vařila oběd. Daniela uvařila oběd.
- 2 Barbora nakupovala. Michal nakoupil.
- 3 František napsal dopis. Denisa psala dopis.
- 4 Sofie četla e-maily. Radka přečetla e-maily.
- 5 Simona udělala čaj. Kristián dělal čaj.
- 6 Jáchym namaloval obraz. Klára malovala obraz.
- 7 Matěj myl nádobí. Andrea umyla nádobí.
- 8 Ladislav luxoval byt. Josef vyluxoval byt.
- 9 David se naučil novou lekci. Irena se učila nová slova.
- 10 Ivan uklízel byt. Evžen uklidil byt.

Adam

Robert

► 9. Co můžete dělat/udělat? Vyberte vhodný předmět. Hledejte více možností.

Například: Můžu mýt/umýt okno, vanu...

- 1 mýt/umýt
- 2 opravovat/opravit
- 3 péct/upéct
- 4 prát/vyprat
- 5 psát/napsat
- 6 uklízet/uklidit
- 7 utřít/utřít
- 8 vařit/uvařit
- 9 zalévat/zalít

okno | domácí úkol | brambory | vanu | vlasy
oběd | byt | auto | koberec | pizzu | pokoj
dům | lampa | prádlo | dort | ložnice | test
svetr | podlahu | dopis | maso | garáž | stůl
e-mail | kytky | omáčku | skříň | seznam
koupelna | knedlíky | prach večeři | nádobí
snídani | projekt | obývák | ruce | zahrada

POZOR:

mýt/umýt okna to wash the windows

✗ mýt se/umýt se to wash oneself

✗ mýt si/umýt si vlasy to wash one's hair

For more about reflexive verbs, see
p. 188.

► 10. Co jste včera dokončili vy? Napište 3 věty. Používejte perfektivní slovesa.

Co plánujete na svátky?

- 1. Hádejte, o jakém svátku budete číst v textu (na fotografiích vidíte, co je pro tento svátek typické).
Doplňte výrazy k fotografiím.

A. cukroví | B. kostel | C. stromeček a dárky | D. rybí polévka | E. vánočka | F. kapr a bramborový salát

1

2

3

4

5

6

- 2. Začíná prosinec. Studenti, kteří se učí česky, chtějí vědět, jak Češi tráví Vánoce. Zeptali se lidí na ulici. Zjistili, že české Vánoce se slaví 3 dny. Najděte v textu, jak se ty dny jmenují.

Dáša říká: Jako každý rok: **budu doma u televize**. Uklidím dům, **nakoupím nějaké dárky, upeču vánočku**, na Štědrý den **si dám rybí polévku**, kapra a bramborový salát a **budu se dívat na pohádky** v televizi. Vnuky mám daleko, syn s rodinou žije v USA. Tak ani nemám vánoční stromeček. Na Boží hod **pojedu** na návštěvu k bratrovi. Už se těším na jeho vnuky.

Dáša

Jakub říká: Na Vánoce **pojedu** s kamarády na hory. **Budeme lyžovat** a večer **hrát karty**. Určitě **se nebudu koukat** na televizi, to není nic pro mě. Na Štědrý den **si dám** k večeři řízek, kapra nemám rád. A vánoční **úklid nebo dárky? Uklízet nebudu** a dárky taky **kupovat nebudu**, v rodině jsme se domluvili, že je to zbytečné. Za ty peníze **pojedeme** radši někdy v létě na dovolenou.

Jakub

Markéta říká: Máme tři děti a na Vánoce se vždycky moc těšíme. Před Vánocemi **budeme vyrábět** dárky pro babičky a dědečky. Na Štědrý den **půjdeme** do kostela, chodíme tam každý týden. Večer **sníme** kapra a salát, **rozdáme** dárky a **budeme zpívat** koledy, krájet jablka a lít olovo. Na Boží hod nebo na Štěpána **půjdeme** na procházku do lesa a dáme tam jídlo pro zvířata. Určitě **se taky budeme dívat** na pohádky, viděli jsme je už mockrát, ale máme je rádi.

Markéta

František

- 3. Přečtěte si texty a odpovězte na otázky.

1. Kdo pojede na Vánoce na hory? –
2. Kdo se bude dívat na pohádky? –
3. Kdo bude krájet jablka a lít olovo? –
4. Kdo bude na Vánoce v práci? –
5. Kdo nebude mít stromeček? –
6. Kdo si nedá k večeři kapra? –

PAMATUJTE SI:

Fortune telling is a Czech Christmas tradition:
krájet jablka to cut apples
lít olovo to pour lead

- 4. Vymyslete další 3 otázky k textu a zeptejte se spolužáků.

- 5. Všimněte si tučně označených sloves v textu. Doplňte celé výrazy správně do tabulky.

verb být	imperfective verbs	verbs of motion	perfective verbs
<u>buď doma</u>	<u>buď se dívat</u> na pohádky	<u>pojedu</u> na návštěvu	<u>uklidím</u> dům

► 6. **Procvíčujte výslovnost.** Poslouchejte a opakujte. Pečlivě vyslovujte **h** a **ch** a dodržujte slovní přízvuk.

budu se **dívat** na pohádky, na Boží **hod** pojedu na návštěvu, už se **těší**m na jeho **vnuky**, pojedu s kamarády na **hory**, večer **budeme hrát** karty, půjdeme na půlnoční **bohoslužbu**
chodíme do kostela každý týden, půjdeme na procházku do lesa, pracuju jako **lékař** na **chirurgii**

Futurum perfektivních verb (budoucí čas dokonavých sloves) • The future tense of perfective verbs

Perfective verbs look like they are in the present tense but they express future meaning, e.g.: uklidím, nakoupím, upeču, udělám, dám si...
Compare the pictures:

imperfective verb

future tense

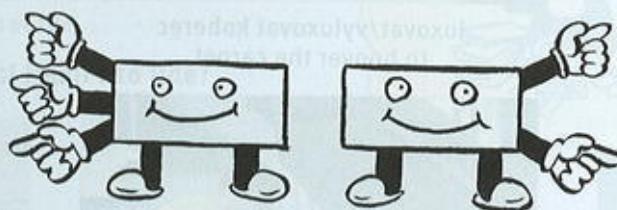
present tense

past tense

perfective verb

future tense

past tense

Revise all the future tense types that you already know:

1. **The future tense of the verb být:**
budu, budeš, bude, budeme, budete, budou
2. **The future tense of imperfective verbs:**
být + infinitive, e.g.:
budu dělat, budeš dělat, bude dělat...
3. **The future tense of "short" (determinate) verbs of motion, e.g.:**
jít: půdu, půjdeš, půjde...
jet: pojedu, pojedeš, pojede...
letět: poletím, poletíš, poletí...
4. **The future tense of perfective verbs, e.g.:** udělám, uděláš, udělá...

► 7. Je pátek večer. Marina telefonuje Evě. Doplňte do textu perfektivní slovesa ve správném tvaru.

Marina: Evo, co děláte o víkendu? Nechcete jít někam do kina nebo do klubu?

Eva: Díky, ale bohužel nemůžeme, musíme uklízet.

Marina: Cože? Prosím tě, už zase? Vždyť jste uklízeli nedávno!

Eva: Nedávno? Uklízeli jsme v prosinci a teď už brzy budou Velikonoce.

Ne, ne, o víkendu 1. (my – udělat) pořádný jarní úklid.

Nejdřív 2. (my – vymalovat) byt,

pak 3. (my – umýt) okna,

potom všude 4. (my – vytřít)

podlahu a 5. (my – vyluxovat) koberce

a všechno hezky 6. (my – uklidit).

Marina: Ty, Evo, promiň, ale to takhle uklízí všechni Češi?

Eva: Hm, to asi ne. Já jsem perfekcionistka a mám prostě strašně ráda pořádek.

Já, ale promiň, zapomněla jsem, že mám kosmetiku a manikúru. Už musím letět. A Petr může začít uklízet.

► 8. Taky rádi plánujete jako Eva? Naplánujte si, co všechno zítra uděláte. Používejte perfektivní slovesa.

Například: (umýt) okna. – Umyju okna.

1. (umýt) nádobí.
2. (koupit) chleba a mléko.
3. (napsat) e-mail.
4. (uvařit) oběd.
5. (opravit) auto.
6. (vyprat) prádlo.
7. (dát si) kávu.
8. (uklidit) celý byt.
9. (naučit se) perfektivní slovesa.
10. (upéct) bábovku.

► 9. Napište text (50 slov) o tom, jak budete připravovat a pak slavit nějaký svátek.
Co uděláte nejdřív, potom, pak a nakonec?

SLOVNÍ BANKA

Domácí práce

(na)kupovat/(na)koupit jídlo
to buy food

luxovat/vyluxovat koberec
to Hoover the carpet

malovat/vymalovat byt
to paint the flat

mýt*/umýt* nádobí
to wash the dishes

opravovat/opravit auto
to fix the car

prát*/vyprat* prádlo
to do the washing

psát*/napsat* nákupní seznam
to write a shopping list

uklízet/uklidit
to clean

vytírat/vytřít* podlahu
to wipe the floor

utírat/utřít* prach
to dust

vařit/uvařit
to cook

vynášet/vynést* odpadky
to take out the rubbish

zalévat/zalít* květiny
to water the plants

zametat/zamést* podlahu
to sweep the floor

žehlit/vyžehlit prádlo
to iron clothes

► 1. Eva si často stěžuje, že má moc práce. Co říká? Spojte.

1. Mám	A. to.
2. Už zase	B. čas.
3. Nestíhám	C. strašně moc práce.
4. Nemám vůbec	D. jdu pozdě.

► 2. Podívejte se na fotografie. Co asi říkají tito lidé?

► 3. Povídejte si.

1. Jak často říkáte „nemám čas“ nebo „mám moc práce“?
2. Kolik hodin denně pracujete nebo se učíte?
3. Pracujete také o víkendu?
4. Děláte někdy místo práce nebo učení něco jiného?

POZOR:

dělat něco jiného to do something else
Adjectives after the pronouns co, něco and nic are in the genitive sg. (jiný – jiného).

► 4. Přečtěte si následující věty. Co myslíte, že je, nebo není pravda? Pak ověřte podle textu.

1. Naši kamarádi na nás mají vždycky čas.
2. Životní tempo je dnes velmi rychlé.
3. Když přijdeme z práce, už neděláme nic.
4. Není pro nás problém vypnout počítač nebo mobil.
5. Máme tendenci odkládat nepříjemné aktivity a dělat něco jiného.
6. Někdy máme pocit, že jsme celý den pracovali, ale není to pravda.
7. Když nechceme pracovat nebo se učit, hledáme výmluvy.
8. Staré české přísloví říká: Co můžeš udělat dnes, můžeš udělat i zítra.

podle mě	podle textu
ANO/NE	ANO/NE

Proč pořád nemáme čas?

Dnešní lidé mají často jeden problém – nemají čas. Znáte to taky? Zvete kamaráda nebo kamarádku na tenis, na kávu nebo do kina, ale on nebo ona říká: „Ano, šel bych, ale mám strašně moc práce.“ nebo „Šla bych, ale teď fakt nemůžu, nestíhám to.“

A co vy? Taky nestíháte a nemáte čas? Jak je to možné? Je pravda, že naše životní tempo je rychlé, hodně pracujeme a po práci ještě chceme stihnout spoustu věcí. Také jsme pořád „on-line“ na internetu nebo na mobilu a neumíme je vypnout. Opravdu ale pracujeme tolík? Psychologové zjistili, že často máme tendenci těžké nebo nepříjemné aktivity odkládat a dělat něco jiného. Pak máme pocit, že jsme celý den pracovali, ale není to pravda. Odborně se tomu říká prokrastinace. Taky znáte obvyklé výmluvy? Co často říkáte, nebo naopak nikdy neříkáte?

Pracoval/a bych, ale musím se podívat, jak dopadl fotbal, tenis, seriál v televizi...

Dopsal/a bych ten projekt, ale musím zjistit, jaké bude o víkendu počasí.

Učil/a bych se, ale musím se podívat na Facebook, co dělali kamarádi o víkendu.

Dokončil/a bych ten esej, ale nejdřív se musím kouknout, jestli nepřišel nějaký důležitý e-mail.

Umíte si představit, jaká je to ztráta času? A tak by bylo dobré nevymlouvat se a poslouchat staré české přísloví, které říká: Co můžeš udělat dnes, neodkládej na zítra. Třeba bychom pak měli čas i na schůzku s kamarády...

► 5. Procvíčujte výslovnost. Poslouchejte a opakujte. Dodržujte slovní přízvuk.

nestihám to, psychologové zjistili × nepříjemné aktivity, prokastinace
 musím se podívat, co dělali kamarádi × dieta, dialog
dnešní lidé, životní tempo, nikdy × tenis, univerzita

► 6. Spojte výrazy. Pak je použijte ve větách.

1. životní	A. nepříjemné aktivity
2. vymluvit se	B. tempo
3. odkládat	C. mobil
4. dělat	D. na něco
5. staré české	E. času
6. ztráta	F. přísloví
7. vypnout	G. něco jiného

PAMATUJTE SI:

vypínat/vypnout
 ×
 zapínat/zapnout mobil, počítač, televizi...

Kondicionál (podmiňovací způsob) • The conditional

The highlighted phrases are in the conditional.

Pracoval/a bych, ale musím se podívat, jak dopadl fotbal, tenis, seriál v televizi...

Dopsal/a bych ten projekt, ale musím zjistit, jaké bude o víkendu počasí.

Učil/a bych se, ale musím se podívat na Facebook, co dělali kamarádi o víkendu.

Dokončil/a bych ten esej, ale nejdřív se musím kouknout, jestli nepřišel nějaký důležitý e-mail.

To form the conditional you need the *-l-form* of the verb (read: el-form). This is grammatically known as the active participle and you already know it from lesson 6. You also need the conditional auxiliary (see the table). The verb pracovat is used here as an example.

	<i>-l-form</i>	conditional auxiliary
(já)	pracoval, pracovala	bych
(ty)	pracoval, pracovala	bys
(on, ona)	pracoval, pracovala	by
(my)	pracovali	bychom
(vy)	pracovali	byste
(oni)	pracovali	by

In the singular the form **pracovalo** also exists. In the plural there are also the forms **pracovaly, pracovaly**, which differ only in how they are written, and the form **pracovala**, which is used in formal speech and writing. To keep things simple, we use only the form **pracoval**.

In everyday spoken Czech the form **bysme** is usually used in the 1st person plural instead of the form **bychom**. The conditional auxiliaries **bych, bys, by** etc. are placed in the second position in a sentence. For more information, see p. 209.

Note: When reflexive verbs are used in the 2nd person singular, the final **-s** of the conditional auxiliary is shifted to the reflexive **se** or **si**, for example: **díval bys-se** > **díval by ses**, **dal bys-si** > **dal by sis**.

► 7. Analyzujte, kdo.

Například: **pracoval bych – já**

1. tancoval bys –	5. četla by –	9. odpočívali by –	13. viděla bys –
2. spal bych –	6. dívali by se –	10. vstávala bych –	14. mohli bychom –
3. psal by –	7. koupili byste –	11. pracoval bys –	15. studovali by –
4. jedla bys –	8. byla bych –	12. měli bychom –	16. chtěli byste –

► 8. Jak se obvykle lidé vymlouvají? Spojte. Hledejte víc možností.

- Víc bych se učil/a,
 - Jedl/a bych zdravě,
 - Víc bych sportoval/a,
 - Přestal/a bych kouřit,
 - Míř bych utrácel/a,
- ale rád/a nakupuju.
 - ale nebaví mě to.
 - ale miluju nezdravé jídlo.
 - ale nemám na to čas.
 - ale nemám pevnou vůli.

POZOR:

Nebaví mě to. I don't enjoy it.
 For more information about similar expressions, see p. 78 and 132.

► 9. Vymloujte se. Doplňte věty.

- Cvičil/a bych každý den, ale
- Víc bych odpočíval/a, ale
- Držel/a bych dietu, ale
- Učil/a bych se denně aspoň 15 minut češtinu, ale
- Dělal/a bych vždycky domácí úkoly, ale

► 10. Povídejte si. Vymlouváte se někdy na něco? Jaké výmluvy používáte?

Například: Často říkám, že...

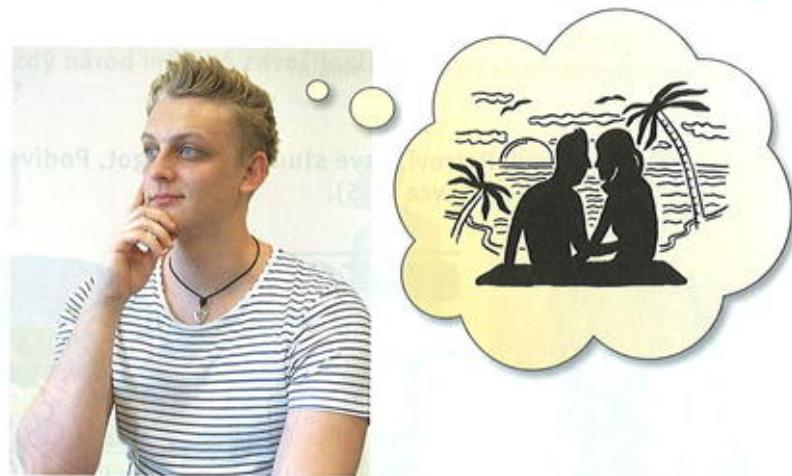
Co by bylo, kdyby...

- 1. Povídejte si. Za co nejvíce, nebo naopak nejmíň utrácíte peníze?

Například: Za co nejvíce utráciš? – Nejvíce utráčím za...

- 2. Petr přemýší o penězích. Čtěte. Všimněte si označených forem.

Petr si říká: Eva myslí, že málo pracuju.
Kdybych víc pracoval, měl bych víc peněz.
Kdybych měl víc peněz, víc bych utrácel.
Kdybych víc utrácel, zase bych neměl peníze.
Ale kdybych víc pracoval a neutrácel,
měl bych peníze na krásnou dovolenou s Evou.
Tak jdu pracovat!

„Kdyby-věty“ (věty s výrazem kdyby) • “Kdyby-clauses” (conditional clauses with kdyby)

In the text you can see sentences such as: Kdybych víc pracoval, měl bych peníze. The following table shows how conditional “kdyby-clauses” are formed. The verbs pracovat to work and mít to have are used as examples.

	Clause 1	comma	Clause 2
(já)	Kdybych pracoval, pracovala		měl, měla bych...
(ty)	Kdybys pracoval, pracovala		měl, měla bys...
(on, ona)	Kdyby pracoval, pracovala		měl, měla by...
(my)	Kdybychom pracovali	,	měli bychom...
(vy)	Kdybyste pracovali	,	měli byste...
(oni)	Kdyby pracovali	,	měli by...

Notice that clause 1 and clause 2 are separated by a comma.

In everyday spoken Czech the forms kdybysme, bysme are usually used in the 1st person plural instead of the forms kdybychom, bychom.

In the singular the form pracovalo also exists. In the plural there are also the forms pracovaly, pracovaly, which differ only in how they are written, and the form pracovala, which is used in formal speech and writing. To keep things simple, in this textbook we use only the form pracovali.

The forms bych, bys, by etc. are placed in the second position in a sentence. For more information, see p. 209.

► 3. Spojte čísla a písmena.

1. Kdybych víc utrácel/a,
2. Kdybych byl/a nemocný/á,
3. Kdybych uměl/a dobře česky,
4. Kdybych měl/a problémy ve škole,
5. Kdybych ztratil/a pas v cizí zemi,
6. Kdyby moje auto nejelo,
7. Kdyby o víkendu pršelo,
8. Kdybych měl/a na něco chuť,
- A. dal/a bych si něco malého.
B. učil/a bych se nějaký jiný jazyk.
C. učila/a bych se víc.
D. nejeli bychom na výlet.
E. musel/a bych brát léky a vitamíny.
F. neměl/a bych peníze na dovolenou.
G. musel/a bych ho dát do servisu.
H. musel/a bych jít na ambasádu.

PAMATUJTE SI:

Dal/a bych si něco malého.
I would like a snack.

► 4. Co byste dělali, kdybyste...? Ptejte se a reagujte.

Například: Co byste dělal/a, kdybyste měl/a celý rok volno? – Kdybych měl/a celý rok volno, cestoval/a bych.

1. našel/našla peněženku?
2. neměl/a auto?
3. ztratil/a pas?
4. ztratil/a práci, kterou máte?
5. vyhrál/a sto milionů korun?
6. mohl/a žít ještě jednou?
7. byl/a prezident/ka vaší země?
8. mohl/a cestovat v čase?
9. měl/a deset dětí?

► 5. Napište krátký text (50 slov) na následující téma.

1. Kdyby u vás doma hořelo a vy byste mohl/a zachránit jenom jednu věc, co by to bylo?
2. Kdybyste si mohl/a vybrat nějakého slavného člověka a jít s ním nebo s ní na večeři, koho byste si vybral/a a proč?

Například: Zachránil/a bych... Vybral/a bych si...

► 6. Budete číst text, který se jmenuje Štěstí, nebo smůla? Odpovězte na otázky.

- Co znamenají výrazy „mít smůlu“ a „mít štěstí“? Přeložte je do vašeho jazyka.
- Kdy jste naposled měl/a štěstí nebo smůlu?

► 7. Eva vypráví Petrovi o své studentce Margot. Podívejte se na obrázky a hádejte, co asi Margot zažila. Pak čtěte a seřaďte odstavce (1-5).

1

2

3

4

5

- Jedna paní jí anglicky vysvětlila, že vlak do Prahy jede až ráno. Margot si půjčila mobil a zatelefonovala do Prahy kamarádce Lauře. Naštěstí si pamatovala její telefonní číslo. Její kamarádka Laura řekla, že pro ni přijede autem. Margot čekala asi dvě hodiny, protože Laura neměla GPS (čtěte: dží pí es) a musela hledat cestu.
- Šla na nádraží a nastoupila do vlaku. Ale vlak nejel do Prahy, jel opačným směrem. Asi za půl hodiny přijel vlak na nějaké nádraží v malém městě a Margot vystoupila. Byl už večer. Nikde nebyla žádná mapa, nikde nebyl žádný hotel a Margot zapomněla mobil doma. A tak říkala jenom: „Prague, Prague.“
- Ráno Laura zavolala do servisu a mechanik ze servisu jel pro její auto. Když přijel, Laura a Margot viděly, že okno u auta je rozbité a autorádio je pryč. Někdo ho ukradl! „To byla smůla,“ řekla Laura. Ale Margot protestovala: „Ne, ne. Myslím, že to bylo štěstí.“ „Proč?“ ptala se Laura. „Protože jsem potkala Kurta. Zítra máme rande,“ smála se Margot. „A opravu a rádio ti samozřejmě zaplatím!“
- 1** Američanka Margot žije v České republice už půl roku, bydlí v Praze. Byl krásný den, neděle ráno. Margot jela vlakem na návštěvu do malé vesnice u Prahy, kde bydlí její česká kamarádka Simona. Margot ji znala z USA, kde Simona studovala. Simona měla velkou radost, že Margot vidí, a užily si hezký den. Večer chtěla Margot jet do Prahy.
- Pak Laura přijela a jely do Prahy. Najednou začalo mít auto problémy s motorem. Stálo na silnici a nejelo. Kolem byla tma a nikde nikdo. Laura měla naštěstí mobil, a tak zatelefonovala do Prahy. Její kamarádi Joe a Kurt řekli, že přijedou. Když přijeli, byly už skoro dvě hodiny v noci. Odtáhli auto a nechali ho stát u servisu.

► 8. Co je, nebo není pravda?

- Margotina kamarádka Simona bydlí v Praze.
- Když Margot chtěla odjet, nastoupila do špatného autobusu.
- Když vystoupila, zjistila, že se už ten den nedostane do Prahy.
- Půjčila si mobil a zavolala do Prahy kamarádce Lauře.
- Laura přijela autem, ale auto se rozbito.
- Pro Lauru a Margot přijely jejich dvě kamarádky.
- Ráno Laura zjistila, že jí někdo ukradl z auta mobil.
- Margot je zamilovaná.

ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE

POZOR:

Notice the spelling:
Joe a Kurt řekli...
Margot a Laura jely...

► 9. Dokončete věty podle modelu.

Například: Kdyby Margot neznala Simonu, (nejet k ní na návštěvu). – Kdyby Margot neznala Simonu, nejela by k ní na návštěvu.

- Kdyby Margot měla auto, (nejet vlakem).
- Kdyby Margot uměla česky, (zeptat se, jestli vlak jede do Prahy).
- Kdyby Laura měla GPS, (nehledat cestu tak dlouho).
- Kdyby Margot s Laurou uměly opravit auto, (opravit ho samy).
- Kdyby Laura neměla mobil, (nemocit zavolat do Prahy).
- Kdyby Joe neměl auto, (nemocit přijet pro Margot a Lauru).
- Kdyby měl Kurt přítelkyni, (neplánovat rande s Margot).

► 10. Napište příběh ještě jednou, jako byste byl/a Kurt.

Chováme se zdvořile

- 1. Eva učí v jazykové škole studenty z mnoha zemí a ví, že každý národ má jiné zdvořilostní konvence. V jakých zemích jsou obvyklé tyto pozdravy? Jaký pozdrav je obvyklý u vás?

- 2. Jaké konvence jsou obvyklé ve vaší zemi?

1. Když jdeme na návštěvu, přineseme víno a květiny.
2. Když přijdeme někam na návštěvu, sundáme si boty.
3. Na pracovní schůzku musíme přijít včas.
4. Na pracovním obědě si můžeme dát alkohol.
5. Hlavní jídlo jíme vidličkou a nožem.
6. Když jíme nějaké dobré jídlo, můžeme mlaskat a srkat.
7. V práci kolegům tykáme a říkáme křestním jménem.
8. Když někomu telefonujeme, představujeme se.

ANO/NE/JAK KDY
ANO/NE/JAK KDY

PAMATUJTE SI:
jak kdy (kde, kdo...)
it depends (on when,
where, who...)

- 3. Povídejte si.

1. Jaké zvyky a konvence vás překvapily v České republice nebo v nějaké jiné zemi?
2. Zažili jste někdy naopak, že cizince něco překvapilo ve vaší zemi?

Například: Zažil/a jsem... Kamarád zažil... Kamarádku zažila... Překvapilo mě, že... Kamaráda/kamarádku překvapilo, že... Šokovalo mě, že... Kamaráda/kamarádku šokovalo, že...

- 4. Podívejte se na obrázky. Popište situace na obrázku.

Například: Na obrázku A je nějaký muž u doktora. Bolí ho...

A. B. C. D. E.

- 5. CD2: 02 Poslouchejte situace 1–5. Doplňte čísla 1–5 k obrázkům.

- 6. Cizinci na obrázcích řekli nebo udělali něco jiného, než by řekli nebo udělali Češi. Co by Češi řekli nebo udělali jinak?

1. Roberto řekl: „Bolí mě ucho, doktore.“ Co by řekli Češi?
2. Martin řekl: „Je doma Lenka?“ Co zapomněl říct?
3. Linda se zeptala: „Jak se máš?“, i když neměla čas. Proč Kateřina mluvila tak dlouho?
4. Juan řekl: „Jak se máš?“ Co bylo špatně?
5. Hans vešel z ulice přímo do obýváku. Co by předtím udělali Češi?

- 7. Co by cizincům ze cvičení 4 poradil/a jejich český kamarád nebo česká kamarádka? Spojte.

1. Měl/a bys doktora oslovoval
 2. Měl/a bys říkat, jak se jmenuješ,
 3. Měl/a bys starší paní
 4. Měl/a by sis sundat boty,
 5. Neměl/a by ses ptát, jak se někdo má,
- A. vykat.
 - B. když spěcháš.
 - C. když jdeš k někomu na návštěvu.
 - D. „pane doktore“.
 - E. když někomu telefonuješ.

POZOR:
měl bys-si > měl by sis
měl býs-se > měl by ses

Rady a doporučení • Advice and suggestions

The expressions highlighted in bold in the previous exercise express advice or suggestions. In this connection the verb **mít** has a modal meaning, e.g.: Co mám dělat? What should I do? – **Měl** bys být zdvořilý. You should be polite.

Complete the conjugation of the modal verb **mít** in the conditional:

(já)	+ the infinitive na oházky a hudejte, co asi vás got zažila. Pak čtete
(ty)	měl, měla bys	
(on, ona)	
(my)	měli bychom	
(vy)	
(oni)	

In everyday spoken Czech the form **bysme** is usually used in the 1st person plural instead of the form **bychom**.

Other modal verbs are also often used in the conditional, e.g. to ask a polite question: **Mohl** bys mi pomoci? Would you help me? **Nechtěl** bys jít do kina? Would you like to go to the movies?

- 8. Porad'te kamarádovi, který pojede do ČR, jaké by měl znát konvence.
Používejte vlastní zkušenosti nebo výrazy ze cvičení 2.

Například: Měl bys... Neměl bys... Musíš... Nesmíš...

- 9. Porad'te kamarádovi, který cestuje do vaší země, jaké by měl znát konvence.

Například: Když jdeš na návštěvu, měl bys... Na ulici bys neměl/a... Neměl/a bys říkat...

- 10. Jaký mají tito lidé problém? Doplňte věty k fotografiím. Pak si vyberte 3 lidi a řekněte, co by měli dělat.
Procižujte modální sloveso **mít**.

Například: Pán na obrázku číslo 1 nemá peníze. Měl by hledat lepší práci.

- A. Ztratila peněženku.
B. Má problém s autem.
C. Má ošklivé vlasy.
D. Mají kolegu, který v kanceláři kouří.

- E. Na Vánoce moc jedl a teď má o tři kilo víc.
F. Nemá peníze.
G. Je pořád smutný a má špatnou náladu.
H. Chtěla by líp mluvit anglicky.

- I. Bolí ho zub.
J. Chce přestat kouřit.
K. Moc pracuje.
L. Moc utráví.

1. Nemá peníze.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

Jaký kdo je? Jaký by měl být?

CD2: 03

► 1. Eva potkala kolegyni Ditu. Poslouchejte, o čem mluví.

CD2: 03

► 2. Co Eva říká? Poslouchejte a označte, co slyšíte.

1. Její nový doktor je šikovný / protivný / milý / líný / sympatický / zdvořilý / nezdvořilý.
2. Její starý doktor byl šikovný / protivný / milý / líný / sympatický / zdvořilý / nezdvořilý.

► 3. Procvičujte slovní zásobu na s. 112. Povídejte si.

Například: Myslím, že jsem spolehlivý a pracovitý. Někdy jsem dost zapomnělivý.

1. Jaký/á jste vy?

2. Jaký je váš tatínek, bratr, syn, kamarád, kolega, ředitel...?
3. Jaká je vaše maminka, sestra, dcera, kamarádka, kolegyně, ředitelka...?

► 4. Najděte cizí a česká slova s podobným významem. Napište je podle modelu.

Například: vulgární – sprostý

1. vulgární | 2. pesimistický | 3. egoistický

4. sympatický | 5. optimistický | 6. stupidní

A. smutný | B. milý, příjemný | C. sobecký

D. veselý | E. sprostý | F. hloupý

CD2: 04

► 5. Poslouchejte a doplňte -ný nebo -ní. Pak čtěte sami a pečlivě vyslovujte.

1. zodpověď	4. inteligent	7. hube	10. vulgár	13. kvalit
2. nervóz	5. smut	8. protiv	11. stupid	14. šikov
3. stateč	6. lí	9. ambicióz	12. přís	15. elegant

► 6. Jaký je ten člověk? Doplňte adjektivum.

hodný | upřímný | zvědavý | líný | pracovitý | zdvořilý | sobecký | zapomnělivý

1. Člověk, který chce všechno vědět, je **zvědavý**.
2. Člověk, který rád pracuje, je
3. Člověk, který často říká „prosím“, „děkuju“ a „dobrý den“, je
4. Člověk, který nerad pracuje, je
5. Člověk, který často zapomná, je
6. Člověk, který pomáhá jiným lidem, je
7. Člověk, který chce všechno jenom sám pro sebe, je
8. Člověk, který říká to, co si myslí, je

CD2: 05

► 7. Eva a její rodiče si povídají. Kdo je jejich nejlepší kamarád nebo kamarádka? Poslouchejte a doplňte, co slyšíte.

Jak se jmenuje?

Jak dlouho ho/ji zná?

Jaký/jaká je?

Eva

paní Hanušová

pan Hanuš

► 8. Jaký by měl kdo být? Ke každému výrazu doplňte 2 adjektiva, která považujete za nejdůležitější.

1. Dobrý kamarád by měl být hlavně a
2. Dobrý doktor by měl být hlavně a
3. Dobrý rodič by měl být hlavně a

► 9. Poradťte kamarádovi nebo kamarádce, co by podle vás měl/a, nebo neměl/a dělat.

Například: Měl bys být spolehlivý. Neměl bys...

1. být spolehlivý – chodit pořád pozdě	5. být upřímný – říkat vždycky to, co si myslím
2. být zdvořilý – vždycky zdravit a děkovat	6. být zvědavý – chtít všechno vědět
3. být líný – víc pracovat	7. mít pořád strach – být statečný
4. být sobecký – chtít všechno sám	8. být tak přísný – být hodný

SLOVNÍ BANKA

Vlastnosti

ctížadostivý, ambiciozní
ambitious

líný
lazy

pracovitý
hard working

protivný
annoying

přísný
strict

sobecký, egoistický
selfish, egotistical

spolehlivý
reliable

sprostý, vulgární
rude, vulgar

statečný
brave

tvrdohlavý, paličatý
stubborn, obstinate

zapomnětlivý
forgetful

zlý
bad, wicked

zodpovědný
responsible

zvědavý
curious

zdvořilý
polite

- Mluvíme o počasí
- Dobrý, nebo dobré?
- Kdo je nejkrásnější?
- Slovní banka: Počasí

CD2: 06

► 1. Eva se dívá z okna. Petr chce vědět, jaké je počasí.

1. Je venku hezky? 2. Co si má Petr vzít?

CD2: 06

► 2. Poslouchejte ještě jednou a doplňte dialog.

Petr: Evo, jak je venku? Co myslíš, mám si vzít 1. ?

Eva: Ne, je tam docela 2. Je jasno a slunečno.

Petr: Ale na internetu jsem četl, že 3. bude chladno a bude pršet.

Eva: Tak si ten 4. vezmi.

Petr: Dobrě. To víc, minulý týden jsem měl 5. a ještě mi není dobré. Je mi pořád zima.

Eva: Tak si radši vezmi taky 6.

► 3. Jaké je počasí na obrázcích? Doplňte výrazy.

Prší. | Je slunečno. | Je zima. | Sněží. | Je zataženo. | Je bouřka. | Je teplo.

1. Sněží.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

Mluvíme o počasí • Talking about the weather

When talking about the weather, we use two types of expressions:

1. The verb být + an adverb or noun

Je hezky. It's nice.

Je krásně. It's beautiful.

Je ošklivo/škaredě. It's nasty.

Je teplo. It's warm.

Je horko. It's hot.

Je vedro. It's scorching hot.

Je chladno. It's cool.

Je zima. It's cold.

Je slunečno. It's sunny.

Je sucho. It's dry.

Je jasno. It's clear.

Je zataženo. It's overcast.

Je mlha. It's foggy.

Je mokro. It's wet.

Je vítr. It's windy.

Je bouřka. It's stormy.

Compare these sentences in the present, past and future tense:

Dneska je hezky. It's nice today.

Včera bylo hezky. It was nice yesterday.

Zítra bude hezky. It will be nice tomorrow.

2. A verb in the 3rd person sg.

Prší. It's raining.

Sněží. It's snowing.

Mrzne. It's freezing.

Hřmí. There's thunder.

Blýská se. There's lightning.

Compare these sentences in the present, past and future tense:

Dneska prší. It's raining today.

Včera pršelo. It rained yesterday.

Zítra bude pršet. It will rain tomorrow.

► 4. Jaké počasí je v České republice obvykle na jaře, v létě, na podzim a v zimě? Procvíčujte slovní zásobu na straně 120.

Na jaře...

V létě...

Na podzim...

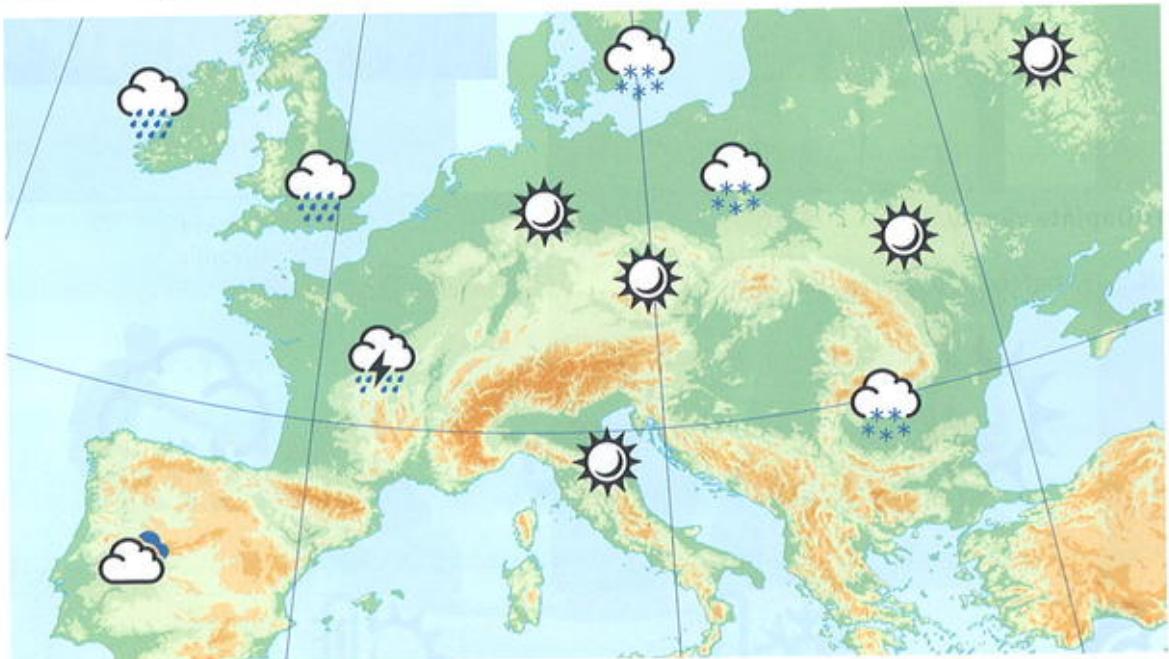

V zimě...

► 5. Povídejte si. Jaké je teď počasí v České republice a ve vaší zemi?

► 6. Zopakujte si jména zemí v lokálu. Pak řekněte, jaké je kde počasí.

Například: V Irsku prší.

► 7. CD2: 07 Evina kolegyně Dita byla na dovolené. Poslouchejte. Kde byla? Jaké tam bylo počasí?

1. Dita byla

- a) ve Francii.
- b) v Itálii.
- c) ve Španělsku.

2. Bylo tam

- a) sucho.
- b) horko.
- c) chladno.

3. Bylo tam

- a) 20 stupňů.
- b) 25 stupňů.
- c) 30 stupňů.

4. Pršelo

- a) každý den.
- b) vždycky v noci.
- c) ráno.

5. Jednou tam

- a) byla hrozná bouřka.
- b) foukal silný vítr.
- c) byla celý den mlha.

► 8. CD2: 08 Čtěte předpověď počasí tak, jak ji můžete vidět v novinách. Najděte v pravém sloupci, co to znamená. Přiřaďte A, B a C.

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ

1

Za studenou frontou pronikne do naší republiky chladnější vzduch ze severu. Bude oblačno až zataženo, odpoledne a večer postupně od severu místy slabé sněžení. Nejvyšší teploty -3 až 0 stupňů.

2

Ze západní Evropy se k nám blíží teplá fronta. Postupně očekáváme od západu jasno, místy až polojasno. Bude slunečno a velmi teplo. Teploty vystoupí až na tropických 32 až 35 stupňů. Lokálně se budou tvořit bouřky z tepla.

3

Ze severu bude v noci pronikat velmi studený vzduch. Bude jasno a velmi chladno, -10 až -12 stupňů. Na horách očekáváme v noci místy dokonce až -20 stupňů. Na silnicích se bude tvořit náledí.

A Bude mrznout a bude velká zima. Bude to klouzat.

B Bude zima. Bude trochu sněžit.

C Bude vedro. Někde budou bouřky.

► 9. Napište text (40 slov) na téma *Moje oblíbené roční období*. Jaké je v tomto období počasí?

Dobrý, nebo dobré?

CD2: 08

- 1. **Eviní rodiče, pan Hanuš a paní Hanušová, jsou na dovolené v Chorvatsku. Eva mluví s tatínkem. Poslouchejte. Všimněte si označených výrazů.**

*Eva: Tak co, tati, jak se máte?**Pan Hanuš: Dobrě. A co vy?**Eva: V pohodě. A jaké je tam počasí?**Pan Hanuš: Dobré. Je hezky a teplo.**Eva: A jaký je ten hotel?**Pan Hanuš: Hotel je taky dobrý.**Eva: A co voda v moři? Není studená?**Pan Hanuš: Ne, je dobrá. Každý den se chodíme koupat.**Eva: Tak to je dobré!***Adjektiva × adverbia (přídavná jména × příslovce) • Adjectives × Adverbs**

In Czech, unlike in some other languages, it is necessary to differentiate between adjectives (e.g. dobrý) and adverbs (e.g. dobře).

The word adjective comes from the Latin adjecitum, which means a word added or "thrown in". Adjectives describe nouns. They answer the question jaký? E.g.: Jaký je hotel? – Dobrý. Jaká je voda? – Dobrá. Jaké je počasí? – Dobré.

The word adverb originates from the Latin ad verbum, which means "to the verb" (also note the Czech word příslovce, i.e. a word "by the verb"). Adverbs often describe verbs. They answer the question jak? E.g.: Jak se máš? – Dobře.

► 2. Doplňte jména.*Například: ... mluví hlasitě. – Evžen mluví hlasitě.*

1. spí dlohuo.	4. jí hodně.
2. jezdí rychle.	5. vypadá unaveně.
3. vypadá smutně.	

POZOR:*Je hodný. He is nice.**×**Jí hodně. He eats a lot.*

Evžen

Linda

Oleg

Julie

Roman

Simona

► 3. Doplňte jak nebo jaký ve správné formě.

1. mluví váš kamarád z Kanady? Anglicky, nebo francouzsky?	6. vypadám? Nevypadám moc unaveně?
2. čaj chceš? Zelený, černý, nebo ovocný?	7. dlouho se učíš česky?
3. víno koupíme? Není tohle moc drahé?	8. máš telefon?
4. je dneska venku? Zima, nebo teplo?	9. Kdy jsi přijela? A byla cesta?
5. polévku uděláme? Česnekovou, nebo cibulovou?	10. Kdy jste přiletěli? A byl let?

► 4. Adjektivum, nebo adverbium? Vyberte a doplňte správný výraz.

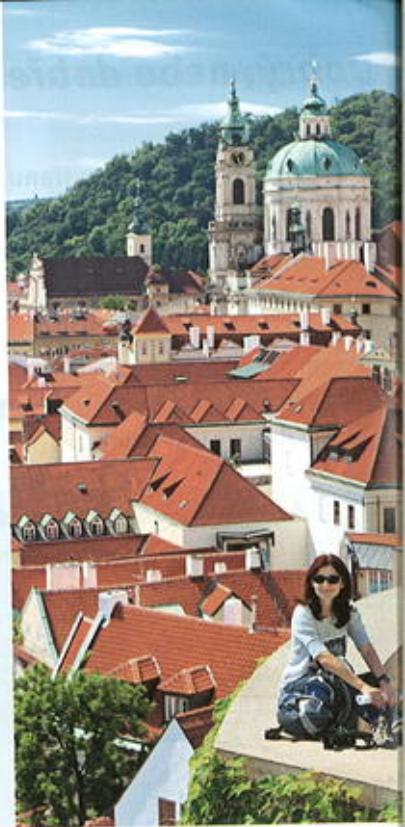
1. To je víno. Nakupuju	(levný, levně)
2. Můj tatínek je ještě Jeho přítelkyně vypadá taky	(mladý, mladě)
3. Dneska jsem spal To byla cesta.	(dlouhý, dlouho)
4. Máme tady ubytování. Máme se	(dobrý, dobrě)
5. Maminka vypadá Já jsem taky	(unavený, unaveně)
6. Hraje tady hudba. Proto musím mluvit	(hlasitý, hlasitě)
7. Dneska je Proto nechci čaj.	(teplý, teplo)
8. Je počasí. Venku je	(krásný, krásně)
9. Mám velký slovník. Už mluvím dobré	(český, česky)

► 5. Používejte slovesa z následujícího cvičení. Tvořte otázky podle modelu. Zeptejte se spolužáků.

Například: mít se – dobře / špatně – Jak se máš? Dobře, nebo špatně?

1. jezdit – pomalu / rychle
2. nakupovat – levně / draze
3. bydlet – daleko / blízko
4. cítit se – dobré / špatné
5. spát – hodně / málo
6. mluvit – tiše / hlasitě

Pamatujte si:
tiše = potichu
hlasitě = nahlas

 Tvoření adverbí (příslovci) • Forming adverbs

Adverbs are often formed from adjectives:

1. If an adjective ends in -í or -ý, the adverb ends in -e/-ě

rychlý – rychle

levný – levně

moderní – moderně

dobrý – dobrě

Most adverbs are formed with the suffix -e or -ě, with -ě following d, t, n, m, p, b and v, e.g. levný – levně. Watch out for the consonant change, e.g. dobrý – dobrě. For more information about this, see p. 208.

2. If an adjective ends in -ký, -hý, -chý, the adverb ends in -o

horký – horko

dlouhý – dlouho

suchý – sucho

tichý – ticho

Some adverbs are formed from certain adjectives ending in -ký, -hý, -chý with the suffix -o and -e (horko and horce, dlouho and dlouze, sucho and suše, ticho and tiše).

The meanings of these words are often slightly different. Words ending in -o have a literal meaning, and words ending -e have a figurative or abstract meaning.

Compare: V létě bylo velmi sucho. It was very dry in the summer. × Šéf mi suše řekl, že to musím udělat. × My boss dryly told me that I have to do it.

Watch out for exceptions, e.g. hezký – hezky.

3. If an adjective ends in -ský, -cký, the adverb ends in -y

český – česky

anglický – anglicky

Other adverb forms also exist, e.g. jak how, jinak otherwise, pomalu slowly, potichu quiet(ly), nahlas loud(ly).

► 6. Tvořte adverbia z adjektiv v závorce. Doplňte je do vět.

Například: Proč mluvíš tak (tichý)? – Proč mluvíš tak tiše?

1. Mluvíte (anglický)?
2. Banka je (blízký).
3. Koupila jsem to (levný).
4. Učím se (francouzský).
5. Knihovna je odtud bohužel (daleký).
6. Kamarádka mluví nějak (divný).
7. Čekáš na mě (dlouhý)?
8. Už mluvíme docela dobré (český).
9. Proč mluvíš tak (hlasitý)?
10. V létě bylo moc (horký).
11. Venku je (krásný).
12. V Praze je (drahý).

► 7. Petr a Tom se potkali na ulici. Poslouchejte.
Proč přeje Petr Tomovi hodně štěstí?

► 8. Označte, o čem Petr a Tom mluví..

1. Tom se má dobré / špatně.
2. Petr jde hrát tenis / plavat.
3. Tom jde do kina / do školy.
4. Tom mluví česky docela dobré / dost špatně.
5. Tom musí jít do školy, protože píše test / se těší na Marinu.

Pamatujte si:

Hodně štěstí! Good luck!
Držím palce! I have my fingers crossed!
Ať to dobré dopadne! I hope it turns out all right!

Kdo je nejkrásnější?

CD2: 10

- 1. Marina a Tom jdou dneska večer tancovat do klubu. Poslouchejte. Proč je Marina nespokojená? Co si o tom myslí Tom?
- 2. Označte, co je pravda.

1. Marina říká, že *zhubla* / *ztlustla*.
2. Marina chce být *štíhlejší* / *tlustší* a *menší* / *vyšší*.
3. Marina chce mít *větší* / *menší* nos a *větší* / *menší* oči.
4. Tom myslí, že Marina je *nejhodnější* / *nejkrásnější* holka na světě.

CD2: 10

- 3. Doplňte text. Všimněte si označených forem.

Marina: Ach jo, mám dojem, že jsem zase 1.!

Proč 2. trochu štíhlejší a vyšší?

Taky bych chtěla mít větší 3. a menší

4.

Tom: Prosím tě, Marino, 5. skvěle.

Jsi ta nejkrásnější 6. na světě!

Ale teď už, prosím tě, pojď!

Pozor:

The expression prosím tě or prosím vás has multiple meanings:

1. please
2. come on

Komparace adjektiv (stupňování přídavných jmen) • Comparison of adjectives**1. Regular comparison**

krásný

krásnější (-ejší/-ší/-čí)

nej-krásnější (-ejší/-ší/-čí)

The comparative of most adjectives is created with the suffix -ejší/-ější, with -ější following the consonants d, t, n, m, p, b and v. Some other adjectives (e.g.: starý – starší, mladý – mladší) and some irregular adjectives (see below) have the -ší suffix. A small group of adjectives ending in -ký forms the comparative with the suffix -čí, e.g. (hezký – hezčí). The superlative is always formed by adding the prefix nej- to the comparative, e.g. nejstarší, nejmladší, nejhezčí. Watch out for consonant changes, e.g.: drahý – dražší, tichý – tišší, chytřý – chytější. For more information about this, see p. 208.

2. Irregular comparative forms

dobrý – lepší – nejlepší
špatný, zlý – horší – nejhorší

velký – větší – největší
malý – menší – nejmenší

vysoký – vyšší – nejvyšší
dlouhý – delší – nejdélší

- 4. Procvičujte pravidelné stupňování. Doplňte komparativ nebo superlativ. Pak řekněte, kdo na fotografii je podle vás nejveselější, nejmladší, nejstarší...?

Například: krásný – krásnější – nejkrásnější. Nejkrásnější je muž/žena číslo...

1. veselý	veselejší	
2. starý		nejstarší
3. tlustý		nejtlustší
4. mladý	mladší	
5. hodný		nejhodnější
6. smutný	smutnější	
7. hubený	hubenější	
8. bohatý		nejbohatší

- 5. Procvičujte nepravidelné stupňování. Doplňte komparativ nebo superlativ.

1. Jsem (malý) než moje sestra.
2. Můj bratr je v naší rodině (vysoký).
3. Když jsem byl mladý, měl jsem (dlouhý) vlasy než teď.
4. Myslím, že (dobrý) jídlo na světě je čokoláda.
5. Tenhle svetr je moc malý, potřebuju nějaký (velký).
6. Neměl jsem čas se učit a měl jsem (špatný) test než spolužák.

Pozor:

Jsem menší než...

I am shorter than...

In everyday spoken Czech jak is often used instead of než.

► 6. Čtěte text o Marině a jejím bratrovi. Tvořte komparativ adjektiv.

Marina a její bratr Valentin žijí v České republice a pracují ve stejné firmě.

Lidé často nevěří, že jsou sourozenci, protože každý je jiný. Valentin je o 15 centimetrů

1. (vysoký) než jeho sestra a taky o hodně 2.

(hubený). Každý má jinou povahu. Marina je 3. (kreativní)

a má výborné nápady, ale občas moc spěchá a dělá chyby. Valentin je taky chytrý, ale všechno dělá dlouho, je mnohem 4. (pomalý). Marina někdy žertuje, že je prostě líný,

ale nemá pravdu. Valentin pracuje pomalu, ale je 5. (zodpovědný) a 6. (pečlivý) než ona. Víc o práci přemýšlí a vidí, kde by mohl být

problém. V něčem jsou stejní – oba jsou ctižádostiví a pracovití. Občas se hádají, ale jejich šéf říká, že spolu jsou ideální tým.

► 7. Napište 5 vět o vaší rodině nebo o lidech v práci a ve škole. Používejte komparativy adjektiv. Procvičujte slovní zásobu na straně 37 a 112.

Například: Můj bratr je mladší než já. Moje kolegyně je zodpovědnější než já.

► 8. Diskutujte o rozdílech mezi ženami a muži. Je to pravda?

Ženy jsou emocionálnější. | Muži jsou systematičtější. | Ženy jsou komunikativnější.

Muži mají větší talent na sport. | Ženy mají menší talent na matematiku a fyziku.

Muži mají horší intuici. | Ženy mají větší talent na jazyky.

Pozor:

je o 15 centimetrů vyšší
je o hodně hubenější

► 9. V předchozím cvičení označte formy komparativu. Řekněte jejich základní formy.

► 10. Porovnávejte. Doplňte komparativ adjektiv.

Například: Léto je (dobrý) než zima. – Léto je lepší než zima.

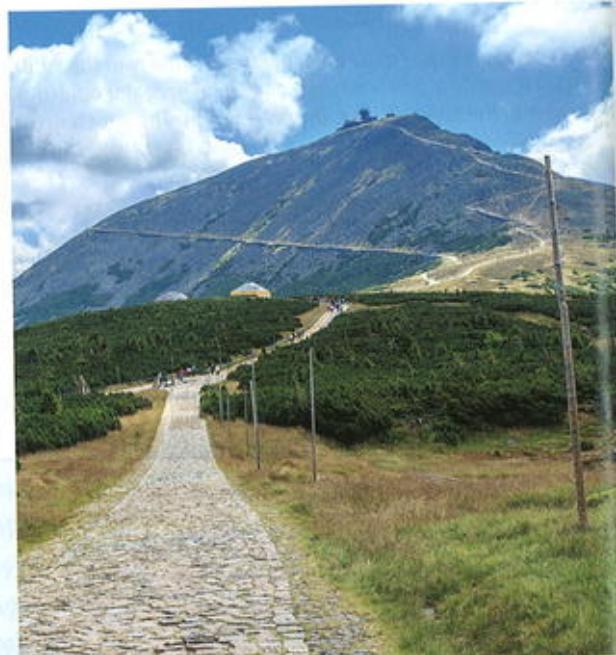
1. Martin je (vysoký) než Jan.
2. Dana má (krátký) vlasy než Jana.
3. Chleba je (dobrý) než rohlík.
4. Sestra má (dlouhý) vlasy než já.
5. Sestra je (chytří) než její manžel.
6. Bratr byl vždycky (hezký) než já.
7. Syn má (drahý) auto než dcera.
8. Situace byla (špatný), než je teď.

► 11. Přečtěte si zajímavosti o České republice. Doplňte superlativy.

ZAJÍMAVOSTI O ČESKÉ REPUBLICE

nejdelší (3x) | nejkratší (2x) | nejčastější (3x) | nejvyšší

1. Stát, se kterým má Česko hranici, je Německo (815 kilometrů).
2. Stát, se kterým má Česko hranici, je Slovensko (265 kilometrů).
3. hora v Česku je Sněžka (1603 metrů).
4. řeka na českém území je Vltava (430 kilometrů).
5. jméno má město Aš.
6. jméno má vesnice Prostředkovice.
7. mužské křestní jméno je Jiří, na druhém místě je Jan, na třetím je Petr.
8. ženské křestní jméno je Marie, na druhém místě je Jana, na třetím je Eva.
9. příjmení je Novák, Nováková, na druhém místě je Novotný, Novotná, na třetím je Svoboda, Svobodová.

PAMATUJTE SI:

815 kilometrů

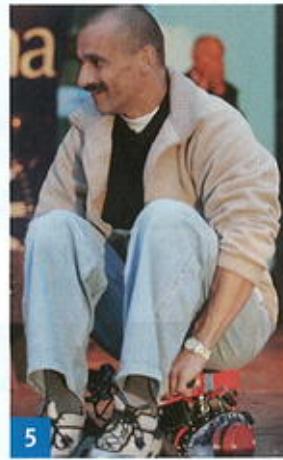
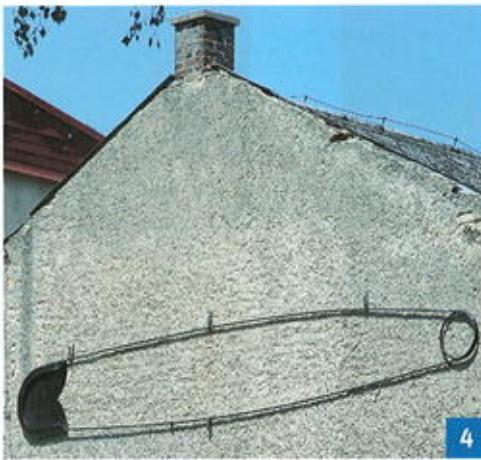
1 603 metrů

The numbers 5 and higher require the use of the genitive plural. A table containing a summary of all the cases in the plural can be found on p. 203.

► 12. Najdete na internetu 3 podobné zajímavosti o vaší zemi.

► 14. Eva přinesla studentům text o Muzeu rekordů a kuriozit v Pelhřimově. Co znamenají výrazy, které uvidíte v textu? Najděte na fotografiích.

bunda | motorka | spínací špendlík | poštovní schránka | šála

► 15. Čtěte text. Označte, co je správně.

1. Pelhřimov je

- a) hlavní město na Moravě
- b) hlavní město rekordů
- c) hlavní město turistů

2. V Pelhřimově jsou

- a) dvě expozice
- b) tři expozice
- c) čtyři expozice

3. Miniaturní zámek je

- a) z cukru a ze zmrzliny
- b) z plastu
- c) z čokolády a karamelu

4. Exponáty můžete vidět

- a) jenom uvnitř
- b) jenom venku
- c) uvnitř i venku

Největší, nejmenší, nejdelší, nejkratší, nejtěžší, nejrychlejší... Tyto superlativy uslyšíte nebo uvidíte v Pelhřimově na každém kroku. Pelhřimov je historické město na Českomoravské vysočině. V České republice je známé jako hlavní město rekordů.

Najdete tu dvě zajímavé expozice: Muzeum rekordů a kuriozit (jediné ve střední Evropě) a výstavu Zlaté české ručičky. Uvidíte tady nejdelší šálu na světě, která měří 158 kilometrů (vystavené jsou ale „jenom“ 3 km), nejmenší motorku na světě, která měří jen 42 centimetrů, ale jezdí rychlostí 50 kilometrů za hodinu, a největší bundu na světě, která je vysoká skoro dva metry. Další kuriozita je třeba miniaturní zámek z čokolády a karamelu. Zajímavé objekty objevíte také venku. U řeky visí velký spínací špendlík, u pošty vás překvapí obrovská poštovní schránka a u vchodu do turistického centra najdete gigantickou tužku.

Ve městě se každý rok koná festival Pelhřimov – město rekordů. Pelhřimov je zkrátka zajímavý turistický cíl pro děti i dospělé. Tak až nebudeste mít o víkendu co dělat, víte, kam jet na výlet.

► 16. Marina a Tom chtějí jet do Pelhřimova. Hledají na internetu informace o tom, kdy je otevřeno a kolik stojí vstupné. Čtěte a odpovězte na otázky.

1. Kolik stojí lístek pro dospělého?

2. Kolik zaplatí celá rodina?

3. Kdo neplatí vstupné?

4. Kdo zaplatí za lístek 70 korun?

5. Jak velké skupiny mají slevu?

6. Můžete navštívit obě expozice i v pondělí?

7. Odkdy dokdy je v muzeu otevřeno?

8. Kdy můžete jít na poslední prohlídku?

Muzeum rekordů a kuriozit v Pelhřimově

EXPOZICE

- Muzeum rekordů a kuriozit
- Zlaté české ručičky

VSTUPNÉ

Děti do 6 let: zdarma

Děti 7–15 let: 60 Kč

Senioři nad 65 let: 70 Kč

Dospělí: 90 Kč

Rodinné vstupné:

(2 dospělí + max. 3 děti do 15 let): 240 Kč

Skupinová sleva:

nad 20 návštěvníků

OTVÍRACÍ DOBA

Denně 9.00–17.00 hodin.

Poslední prohlídka začíná v 16.30.

VSTUP ZDARMA

Dospělí nad 205 cm, pod 135 cm
a s obvodem pasu nad 145 cm.

Těšíme se
na Vaši návštěvu!

Blýská se.
It's lightning.

Je bouřka.
It's stormy.

Je chladno.
It's cool.

Je mokro.
It's wet.

Je slunečno.
It's sunny.

Je sucho.
It's dry.

Je teplo.
It's warm.

Je vedro.
It's scorching hot.

Je vítr.
It's windy.

Je zataženo.
It's overcast.

Je zima.
It's cold.

Klouže to.
It's slippery.

Mrzne.
It's freezing.

Prší.
It's raining.

Sněží.
It's snowing.

15 Technika a komunikace

- ▶ Technika a komunikace
- ▶ Počítač a internet
- ▶ Nakupujeme dárky
- ▶ Pozvání na party
- ▶ Slovní banka: Počítač

► 1. Jak obvykle komunikujeme? Doplňte k fotografii, co kdo dělá.

telefonovat/zatelefonovat někomu | posílat/poslat e-mail | psát/napsat dopis | psát/napsat SMS

Jana

Martin

Arnošt

Nikola

► 2. Povídejte si.

1. Jak často telefonujete a příšete SMS (čtěte: esemesky)?
2. Uměl/a byste žít bez mobilu?
3. Kdy jste naposled psal/a nějaký dopis?
4. Jak často používáte počítač?
5. Jak často používáte internet a sociální sítě?
6. Máte svůj profil na Facebooku, na Twitteru atd.?

CD2: 11

► 3. Poslouchejte 6 telefonních dialogů. Označte, co je, nebo není pravda.

1. Volala Denisa Nová správné číslo?	ANO/NE
2. Zavolá Dana Moravcová do firmy Realservis ještě jednou?	ANO/NE
3. Potřebuje Andrej Volkov pomoc?	ANO/NE
4. Může James Roberts mluvit s paní Volnou?	ANO/NE
5. Může teď Lucie Bártová mluvit s kolegou?	ANO/NE
6. Pojede Abdul Masmuli na letiště?	ANO/NE

CD2: 11

► 4. Přečtěte si věty. Doplňte je do dialogů. Pak kontrolujte poslechem.

Dobrě, budeme tam asi za pět minut. | To nic. | Dobrě, ve 12.30 tam bude žlutá Škoda Superb.
A můžu jí nechat vzkaz? | Tak já zavolám později. | Ale já budu ve škole. Zavolám ti večer, ano?

Dialog 1

Denisa Nová telefonuje na pevnou linku.

- Prosím?
- Denisa Nová. Prosím vás, to jsou Svobodovi?
- Ne, to je omyl. Tady Dvořákovi. Asi máte špatné číslo.
- Aha, tak promiňte.
-

Dialog 2

Dana Moravcová telefonuje do firmy Realservis.

- Dobrý den, Realservis. Jak vám můžu pomoci?
- Dobrý den, Moravcová. Prosím linku 212.
- Moment, prosím... Bohužel, je tam obsazeno.
-

Dialog 3

Andrej Volkov volá číslo 155.

- Záchranná služba, dobrý den.
- Mluvím trochu česky. Moc mě bolí břicho.
Můžete mi pomoci?
- Jak se jmenujete? A jakou máte adresu?
- Andrej Volkov, Ke Karlovu 246, Praha 1.
- A jaké je patro?
- Třetí.
-

Dialog 4

James Roberts chce mluvit s paní Volnou.

- Stejskalová. Prosím?
- Dobrý den, Roberts. Je tam paní Volná?
- Ne, bohužel tady není, je na mítinku.
-

Dialog 5

Lucie Bártová volá kolegovi.

- Ahoj, neruším tě? Máš chvíliku čas?
- Promiň, teď nemůžu, mám schůzku.
Zavolám ti zpátky, až skončím.
-

Dialog 6

Abdul Masmuli si chce objednat taxík.

- Taxi OK, dobrý den.
- Dobrý den. Prosím vás, potřebuju taxík ve 12.30.
- Dobrě. A vaše jméno a adresa?
- Abdul Masmuli, Nad Strahovem 18, Praha 6.
- Kam pojedete?
- Na letiště.
-

Užitečné fráze při telefonování • Useful phrases to use on the phone

Jak vám můžu pomoci? How can I help you?
 Je obsazenou. It's busy.
 To je omyl. This is the wrong number.
 Chtěl/a bych linku 212. I would like extension 212.
 Zavolám později. I'll call later.
 Můžu nechat vzkaz? Can I leave a message?
 Můžete mi pomoci? Could you help me, please?
 Neruším tě? Neruším vás? Is this a good time for you to talk? Am I disturbing you?

The caller should say hello and state his/her surname (or name and surname) or company name, e.g. Dobrý den, Roberts./Dobrý den, James Roberts. /Dobrý den, Realservis.

► 5. Přečtěte si SMS. Doplňte háčky a čárky. Pak je čtěte nahlas.

1. Ahoj, přijdu dneska domu pozdeji, máme schůzku. Jste ti zavolam.
2. Dobrý den, bohužel musíme zrušit lekci. Tesím se na příště.
3. Cau, nechcete jít dneska večer do kina?
4. Omlouvám se, ale nemůžu rano přijít do práce. Jdu k doktorovi.
5. Mam 15 minut zpozdění, jsem na cestě. Az přijdu, tak te prozvoním.
6. Miláku, promin, včera jsem to tak nemyslela. Omlouvám se. Moc te miluju.

POZOR:

volat/zavolat + *dativ* to call
 telefonovat/zatelefonovat + *dativ* to phone
 prozvánět/prozvonit + *akuzativ* to drop call

► 6. Robert Redling, Evin kolega z jazykové školy, chce objednat nové učebnice.

Píše do nakladatelství Akropolis. Přečtěte si jeho e-mail. Co v textu není správně?

Od: robert.redling@gmail.com
 Komu: books@akropolis.info
 Předmět: Učebnice Česky krok za krokem 2

Ahoj,
 pro naši jazykovou školu bych chtěl objednat 25 kusů učebnice češtiny Česky krok za krokem 2.
 Prosím o informace, kolik učebnice stojí, jestli mají CD a jestli dáváš na učebnice nějakou slevu.
 Díky za informace.

S pozdravem,
 Robert Redling

► 7. Ve cvičení 6 označte, co je neformální a do formálního e-mailu se nehodí.

► 8. Jak začínáme a končíme e-mail nebo dopis? Doplňte.

Ahoj + jméno,	Čau + jméno,	Milý pane + příjmení,	Mějte se hezky,
Posílám pusu,	Vážená paní + příjmení,	Vážený pane + příjmení,	S pozdravem + jméno a příjmení,
Zdravím + jméno,	Měj se hezky,	Přeju (Přejí) hezký den,	Milá paní + příjmení,

Formální e-mail začíná:

Vážená paní + příjmení,

Neformální e-mail začíná:

Ahoj + jméno,

Formální e-mail končí:

.....

Neformální e-mail končí:

.....

► 9. Robert neznal dobře rozdíl mezi formálním a neformálním stylem. Telefonuje Evě. Co mu Eva poradila? Opravte text e-mailu ve cvičení 6.

Počítač a internet

► 1. Jste závislí na počítači? Udělejte si test.

1. Jak dlouho denně sedíte u počítače?

- a) Maximálně hodinu.
- b) Dvě až pět hodin.
- c) Víc než pět hodin.

2. Jak nejčastěji používáte počítač?

- a) Na práci.
- b) Na hry a surfování na internetu.
- c) Na psaní e-mailů a skypování.

3. Co děláte, když nejste u počítače?

- a) Čtu si nebo se dívám na filmy.
- b) Sportuju.
- c) Čtu si e-maily na mobilu nebo na tabletu.

4. Jak často denně kontrolujete e-maily?

- a) Víc než dvakrát denně.
- b) Jednou až dvakrát denně.
- c) Míň než jednou za den.

5. Když musíte vypnout počítač, máte horší náladu?

- a) Vždycky.
- b) Nikdy.
- c) Jenom někdy.

6. Jak nejčastěji komunikujete s kamarády?

- a) Přes jim e-maily nebo SMS.
- b) Na sociálních sítích (Twitter, Facebook a jiné).
- c) Sejdeme se a povídáme si.

7. Jak nakupujete?

- a) V obchodech.
- b) Jenom online na internetu.
- c) Někdy na internetu, někdy v obchodech.

8. Co uděláte ráno jako první?

- a) Podívám se na e-maily nebo Facebook.
- b) Udělám si kávu nebo čaj.
- c) Obléknu se.

9. Hrál/a jste někdy počítačovou hru celou noc?

- a) Ano, dělám to často.
- b) Ne, nikdy.
- c) Ano, jednou nebo dvakrát.

10. Uměl/a byste nepoužívat počítač celý víkend?

- a) Ano, ale jen výjimečně.
- b) Ne, nikdy.
- c) Ano, dělám to často.

0–6 bodů: Na počítači nejste závislý. Počítač používáte k práci nebo když potřebujete nějaké informace. Možná byste se mohli/a víc zajímat o nové technologie.

7–14 bodů: Počítač je pro vás důležitý a umíte ho dobře používat. Důležité je, že taky umíte počítač vypnout a najít si zábavu „off-line“.

15–20 bodů: Život bez počítače pro vás neexistuje! Je to váš nejlepší kamarád. Zkuste ho někdy vypnout a jít ven nebo mluvit s nějakým živým člověkem :-).

► 2. CD2: 12

Přečtěte si věty. Pak poslouchejte, co říkají o svém vztahu k internetu Jiří (J), Miloš (M) a Zdeňka (Z). Kdo to říká?

1. Kdo je rád, že může být díky internetu v kontaktu s lidmi?

2. Kdo používá internet při studiu?

3. Kdo se zajímá o politiku a čte na internetu zprávy?

4. Kdo myslí, že není dobré dávat na sociální síti svoji adresu, fotografie a podobné věci?

5. Kdo platí přes internet?

6. Kdo rád hraje počítačové hry a dívá se na filmy a seriály?

► 3. Spojte věty. Pak použijte věty z levého sloupce a mluvte o sobě.

1. Den bez internetu

A. vygooglovat, co chci.

2. Někdy hraju

B. už nemůžu snadno smazat.

3. Zajímá mě

C. si nedovedu představit.

4. Na internet můžu psát

D. internetové bankovnictví.

5. Zařídil jsem si

E. politika.

6. Můžu kliknout a

F. na internetu.

7. To, co dám na internet,

G. blogy.

8. Jsem závislý/á

H. hry.

► 4. CD2: 13

Poslouchejte a opakujte tyto výrazy. Dopržujte slovní přízvuk. Rozumíte?

skypovat, blogovat, klikat/kliknout, skenovat/naskenovat,
googlovat/vygooglovat (googlit/vygooglit)

► 5. Jaké počítačové vybavení a elektroniku máte nebo nemáte? Procvíčujte slovní zásobu na s. 128.

► 6. Co můžete dělat na počítači? Tvořte výrazy. Hledejte víc možností.

klikat/kliknout
otvírat/otevřít
zavírat/zavřít
vypínat/vypnout
zapínat/zapnout

ukládat/uložit
mazat/vymazat, smazat
stahovat/stáhnout
kopírovat/okopírovat
tisknout/vytisknout

na něco	soubor	počítač	program	informace
tiskárna	text	monitor	aplikace	
software	televize	fotky	film	mobil
hudba	dokument	notebook		řádek

► 7. Co dělají lidé na fotografiích? Doplňte imperfektivní slovesa.

1. Jáchym

2. Renáta

3. Marcela

4. Lukáš

5. Marie

6. Agáta

PAMATUJTE SI:

otevřírat/otevřít or zavírat/zavřít
knihu, notebook, soubor, okno, dveře...

zapínat/zapnout or vypínat/vypnout
mobil, notebook, počítač, televizi, myšku...

► 8. Co s čím můžete dělat na počítači? Doplňte imperfektivní, nebo perfektivní sloveso.

otevřírat | vygooglovat | klikat | naskenovat | smazat | zavřít | ukládat | tisknout

1.	/otevřít nový dokument	5. skenovat/	staré fotky
2. kliknout/	myší	6.	/vytisknout text
3. mazat/	špatné písmeno	7.	/uložit důležité dokumenty
4. googlovat/	informace	8. zavírat/	soubor

Minulý čas verb (sloves) zakončených na -nout • Past tense of verbs ending in -nout

Verbs whose infinitive ends in -nout and which have a consonant before this syllable often have two forms in the past tense, e.g. kliknout: – klikl and kliknul, tisknout – tiskl and tisknul (the longer forms are typically heard in everyday spoken Czech). But watch out, we usually just say: zapnul, vypnul.

► 9. Doplňte vhodné perfektivní sloveso v minulém čase. Hledejte víc možností.

vymazat, smazat | vygooglovat | zavřít | programovat | uložit | vytisknout | naskenovat | otevřít | kliknout

1. Tereza včera staré fotky.
2. David a Zuzana všechny informace, které potřebujeme k projektu.
3. Ivana dokument a pak ho
4. Karel včera celý den , ale dneska má volno.
5. Dana říká: Nevím, kam jsem ten dokument. Nemůžu ho najít.
6. Helena dokumenty na nové laserové tiskárně.
7. Vojtěch obrázky a je na flešku.
8. Hana na ikonu a nový soubor.

Nakupujeme dárky

► 1. Povídejte si. Nakupujete někdy na internetu? Využíváte nějaké slevy?

Například: Pro muže je vhodný dárek nějaké kvalitní víno, ...

oblečení | hračka | parfém | víno | elektronika | kniha | kosmetika | počítačová hra | zážitek | hodinky

► 2. Představte si, že kupujete dárek. Co je vhodné pro muže, pro ženu, pro dítě nebo pro všechny?

CD2: 14

► 3. Evina maminka paní Hanušová telefonuje babičce, paní Miladě Bílé. Mluví o tom, co koupí na Vánoce Evě, Davidovi a Aleně. Poslouchejte. Co radí babička?

Davidovi můžeme kupit

- a) mobil.
- b) flesku.
- c) tablet.

Aleně můžeme kupit

- a) tablet.
- b) čtečku.
- c) sluchátka.

Evě můžeme kupit

- a) čtečku.
- b) mobil.
- c) sluchátka.

CD2: 14

► 4. Doplňte text. Všimněte si označených výrazů.

Paní Hanušová: To je hrůza, jak ten čas letí! Za tři týdny bude Štědrý den

a my ještě nemáme žádné dárky. Vůbec nevím, co koupíme třeba Davidovi. Babi, nemohla bys mi něco poradit?

Babička: Davidovi? To přece není žádný problém. Slyšela jsem, jak David telefonoval Lucii a říkal jí, že by chtěl 1.

Paní Hanušová: Počkej, kdo je Lucie?

Babička: Přece jeho nová přítelkyně.

Paní Hanušová: Aha. Ale co koupíme Aleně a Evě?

Babička: Tak to taky vím. Alena říkala Evě, že by chtěla 2. A Eva zase říkala Lukášovi, že by potřebovala nový 3.

Paní Hanušová: A kdo je Lukáš?

Babička: To je Evin kadeřník. Ty nic nevíš...

Paní Hanušová: Ale ty víš všechno, vid'. Takže tablet, čtečka a mobil... To jsou ale pěkně 4. dárky!

Babička: Jo jo, jsou to naše 5. děti. Ale neboj se, něco vám na dárky přidám! Jdete v neděli na oběd k Evě a Petrovi?

Paní Hanušová: Určitě. Tak se tam uvidíme, že?

Dativ singuláru (třetí pád jednotného čísla) • The dative singular

The highlighted words in bold words in the text are in the dative singular.

question		nouns		
komu? čemu?		1st declension group Ma/Mi nouns ending in nom. sg. in a consonant without a hook, F nouns ending in -a and N nouns ending in -o	2nd declension group Nouns ending in nom. sg. in a consonant with a hook, -e/-ě, -c, -j and -tel	3rd declension group Ma nouns ending in nom. sg. in -a, F nouns ending in -st and N nouns ending in -i
Ma	Říkám něco	Petrovi, Davidovi	Lukášovi	
Mi	Koupím něco			
F	Telefonuju	Evě, Aleně	Lucií	
N	Jdu k/ke			

The dative singular endings for nouns are almost identical to the locative singular endings. Compare:

Co říkali Lukášovi, Evě a Lucií? (= the dative) What did they say to Lukáš, Eva and Lucie?

Mluvíme o Lukášovi, Evě a Lucií. (= the locative) We're talking about Lukáš, Eva and Lucie.

Watch out for the only difference between the two: in the dative Mi and N nouns have only the ending -u: obchodu, kinu

In expressions comprised of multiple Ma nouns in the dative or the locative, the ending -ovi alternates with the ending -u, or -i, e.g.: Jdu k pánovi-doktorevi. > Jdu k panu doktorovi.

Jdu k řediteli-Novákově. > Jdu k řediteli Novákově.

Compare the examples in the table with the model sentence containing the most common declension patterns: Jdu k doktorovi, k obchodu, ke škole, k restauraci a ke kinu.

For more information about the dative, see p. 217. A table containing a summary of all the patterns in the singular can be found on p. 202.

► 5. Eviní příbuzní jsou často v kontaktu. Čtěte věty. Najděte a porovnejte formy dativu sg. a lokálu sg.

1. Eva je v bance. Píše SMS (čtěte: esemesku) mamince.
2. Evin švagr Michal je v nemocnici. Volá sestřenici Alici.
3. Evin tatínek je v Americe. Telefonuje manželce.
4. Evin bratr David je v Itálii. Píše SMS (čtěte: esemesku) Lucii.

5. Eva telefonuje Petrovi. Mluví o tatínkovi.
6. Evina maminka telefonuje manželovi. Mluví o Davidovi.
7. Evina babička telefonuje kamarádovi. Mluví o Petrovi.
8. Evina sestra telefonuje tatínkovi. Mluví o Michalovi.

Verba používaná s dativem (slovesa používaná se třetím pádem) • Verbs used with the dative

dávat/dát to give
děkovat/poděkovat to thank
kupovat/koupit to buy
omlouvat se/omluvit se to apologize
pomáhat/pomoct to help
posílat/poslat to send
radit/poradit to advise

rozumět/porozumět to understand
říkat/říct to say
smát se/zasmát se to laugh
telefonovat/zatelefonovat to phone
volat/zavolat to call (on the phone)
vyřízovat/vyřídit vzkaz to give a message
vysvětlovat/vysvětlit to explain

For more about the verbs used with the dative, see p. 217.

► 6. Ptejte se a reagujte.

Komu

nejčastěji telefonujete?
dáváte dárky?
pomáháte?
radíte?
něco vysvětlujete?
někdy nerozumíte?

tatínkovi		bratrovi		dědečkovi
manželovi		kamarádovi		kolegovi
		příteli		učitelni
maminec		sestře		babičce
manželce		kamarádce		učitelce
		přítelkyni		kolegyni

POZOR:

volat/zavolat + the dative, e.g.
Zavolám mamince. I'll phone my mum.

volat/zavolat + the accusative, e.g.
Zavolám maminku. I'll call my mum.

► 7. Hanušovi už zase telefonují. Kdo komu volá? Prověřujte dativ singuláru. Napište podle modelu.

Například: David volá Miladě. Milada volá...

► 8. Co dají Eva, její sestra Alena, její bratr David a Alenin manžel Michal maminec, tatínekovi, babičce a Petrovi? Prověřujte sloveso dát s dativem. Ptejte se a reagujte podle modelu. Část A je tady, část B najdete v Klíči.

Například: Co dá David maminec?

	maminka	tatínek	babička	Petr
Eva	kniha o Praze	sluchátka		mobil
David			hrnek na kávu	
Alena	svetr	přehrávač MP3	kalendář	
Michal				detektívka

► 9. Představte si, že jste vyhráli jackpot v loterii. Komu byste to řekl/a, nebo naopak neřekl/a? Jaký dárek byste dal/a příbuzným, kolegům nebo spolužákům? Napište 5 vět.

Například: Neřekl/a bych to sousedovi... Bratrovi bych dal/a... Sestře bych kupil/a...

Pozvání na party

CD2: 15

- 1. Marina telefonuje spolužáčce Farise z jazykové školy. Mluví o party, kterou plánuje Eva.
Poslouchejte. Co Eva slaví?

CD2: 15

- 2. Poslouchejte ještě jednou. Označte, co slyšíte.

1. Party je
a) v pátek.
b) v sobotu.
2. Eva slaví
a) svátek.
b) narozeniny.
3. Eva udělala těžkou zkoušku
a) z němčiny.
b) z angličtiny.
4. Tom bude Evě a Petrovi pomáhat
a) vařit.
b) uklízet.
5. Marina přijede později
a) kvůli škole.
b) kvůli práci.
6. Party bude
a) u Evy v bytě.
b) u Evy na chatě.

7. Chata je ve vesnici
a) kousek odtud.
b) daleko odtud.

8. Chata je naproti
a) obchodu.
b) nádraží.

9. Farisa určitě
a) nepřijede na party.
b) přijede na party.

CD2: 15

- 3. Doplňte informace z kvízu do textu. Pak kontrolujte poslechem.

Marina: Čau, Fariso. Jdeš 1. na tu party k Evě?

Farisa: Na jakou party? Já nic neví, nebyla jsem dneska ve škole, musela jsem jít k zubaři.

Eva něco slaví?

Marina: Má 2. a taky udělala těžkou zkoušku z 3.

Tak pozvala všechny studenty na oslavu. Myslím, že tu zkoušku udělala **díky** Tomovi. Moc jí pomohl.

Farisa: Aha. A vy tam s Tomem taky budete?

Marina: Určitě. Tom tam bude už od rána a bude Evě a Petrovi pomáhat 4.

ale já **kvůli** 5. přijedu později.

Farisa: A nevíš, jestli tam bude taky Kumar?

Marina: No, asi bude. Počkej, a ty máš něco **proti** Kumarovi?

Farisa: Ale ne, naopak. A kde ta party bude?

Marina: U Evy 6.

Farisa: Kde to je?

Marina: V nějaké vesnici 7. odtud. Neznám přesnou adresu, vím jenom, že ta chata je někde u lesa **naproti** 8. Když zavoláš Evě, vysvětlí ti to.

Farisa: Fajn, určitě 9. Tak díky a uvidíme se v pátek!

Prepozice s dativem (předložky se třetím pádem) • Prepositions with the dative

The highlighted words in bold in the text are prepositions which take the dative.

díky thanks to
k/ke to, towards
kvůli because of
proti against
naproti opposite

Memorize the model sentence with the patterns: Jdu k **doktorovi**, k **obchodu**, ke **škole**, k **restauraci** a ke **kinu**.

- 4. Doplňte věty. Používejte prepozice **díky**, **k/ke**, **kvůli** a **proti**.

1. našemu doktorovi jsem zdravý.
2. Jdu doktorovi.
3. špatnému počasí nemůžeme jet výlet.
4. V červenci jedeme moři.
5. Demonstranti protestují politice vlády.
6. Alena jde holiči.
7. Jedeš na návštěvu kamarádovi?
8. kamarádce jsem dodělala školu.
9. Co máme dneska obědu (= na oběd)?
10. Nemůžeme nikam jet psovi. Nemáme ho kam dát.

POZOR:

Memorize these common expressions:

díky mně, tobě, vám thanks to me, to you (inform., form.)

kvůli mně, tobě, vám because of me, of you (inform., form.)

For more information about personal pronouns, see p. 222.

čtečka
scanner

flashcard, coll. fleška
flash drive, memory stick

kabel
cable

klávesnice
keyboard

kopírka
copier

monitor
screen

přehrávač MP3, coll. empétnožka
MP3 player

myš
mouse

notebook
laptop

počítač
computer

reproduktor, coll. reprák
speaker

sluchátka, pl. sluchátka
headphones

smartphone
smartphone

tablet
tablet

zásuvka
socket

- Móda včera a dnes
- Nakupujeme oblečení
- Miluju tě! Čekám na tebe...
- Slovní banka: Oblečení

► 1. Z jaké doby jsou fotografie 1–5?

Například: Fotografie číslo 1 je z ...

- z osmdesátých let devatenáctého století
- ze třicátých let dvacátého století
- z padesátých let dvacátého století
- ze sedmdesátých let dvacátého století
- z desátých let dvacátého prvního století

► 2. Na jaké fotografii je toto oblečení?

Například: Sukně je na fotografii 4 a 5.

1. sukně	7. kalhoty
2. košile	8. šortky, kraťasy
3. klobouk	9. sako
4. kabát	10. šaty
5. kravata	11. triko, tričko
6. halenka, top	12. bunda

► 3. Jaké oblečení na fotografiích se vám líbí, nebo naopak nelibí?

Například: Libí se mi oblečení na fotografii číslo ...

► 4. Povídejte si. Procvičujte slovní zásobu na straně 136.

Například: Mám na sobě... Rád/a nosím... Nesnáším...

- Jaké oblečení máte na sobě?
- Jaké oblečení nosíte rád/a?
- Jaké oblečení nemáte rád/a nebo nesnášíte?

POZOR:

mít na sobě (= right now)

×

nosit (= often)

► 5. Co mají Petr, Marina a Tom na sobě?

Například: Petr má na sobě košili...

sukně | košile | kraťasy | boty | tričko | mikina | kabát | kalhoty
top | brýle | oblek | tenisky | sako

PAMATUJTE SI:

ta sukně, ta košile

Nouns ending in -e or -ě are often feminine (nouns ending in -ie and -yně are always feminine).

1. Petr má černý
2. Petr má modrou
3. Petr má černé
4. Marina má kostkovaný
5. Marina má červenou
6. Marina má černý

7. Marina má černé
8. Tom má černou
9. Tom má modré
10. Tom má pruhované
11. Tom má šedé
12. Tom má modré sluneční

CD2: 16

► 6. Poslouchejte. Kam Petr, Marina a Tom dneska půjdou? Mají vhodné oblečení?

1. Petr půjde	2. Marina půjde	3. Tom půjde
a) do divadla.	a) na pracovní pohovor.	a) plavat a pak do kina.
b) na jednání s klienty.	b) na koncert.	b) do práce a pak na volejbal.
c) na míting.	c) do práce.	c) na pivo do hospody.

CD2: 17

► 7. Petrovi kamarádi Martin, Dan a Ivo mluví o tom, jestli je pro ně oblečení důležité. Poslouchejte a hádejte, kdo je kdo na fotografii. Doplňte jméno k fotografií.

Například: Myslím, že na fotografii 1 je...

► 8. Poslouchejte ještě jednou. Co je, nebo není pravda?

- 1. Martin si kupuje oblečení sám.
- 2. Martinova matka nekupuje oblečení.
- 3. Nakupovat oblečení je podle Martina ztráta času.
- 4. Dan si každý měsíc kupuje něco nového.
- 5. Dan vždycky ví, co je moderní.
- 6. Dan říká, že oblečení vyjadřuje, jaký je.
- 7. Ivo chodí do divadla nebo na koncert v obleku.
- 8. Ivo studuje filozofii.
- 9. Ivo asi bude nosit oblek do práce každý den.

2

3

► 9. Povídejte si.

1. Je pro vás móda a oblečení důležité? Jak často si kupujete nové oblečení a boty?
2. Kupujete si někdy oblečení v secondhandu? Myslíte, že je tam možné koupit zajímavé oblečení?
3. Jaké oblečení jste nosili/a, když jste byl/a malý/á, nebo jako teenager?

► 10. V časopise o módě vyšel text Nesmrtelné džíny. Čtěte text. Označte, co je správně.

1. Džíny se začaly vyrábět
a) ve dvacátém století.
b) v devatenáctém století.
c) v osmnáctém století.

2. Džíny taky proslavil/a
a) Marilyn Monroe.
b) John Kennedy.
c) Brad Pitt.

3. Komunisti považovali džíny
a) za symbol socialismu.
b) za symbol demokracie.
c) za symbol kapitalismu.

Nesmrtelné džíny

Znáte někoho, kdo nikdy neměl džíny? Džínové oblečení je módní fenomén. Známý francouzský návrhář Yves Saint Laurent prý řekl: „Modré džíny jsou úžasné oblečení. Proč jsem je neobjevil já?“

V sedmdesátých letech devatenáctého století začal tyto kalhoty vyrábět židovský obchodník Levi Strauss, který emigroval do USA z Německa. Dělal je z hrubé látky hlavně pro zlatokopy a farmáře. Jako běžné oblečení začaly být džíny populární v padesátých letech minulého století. Proslavili je americký herec James Dean ve filmu Rebel bez příčiny, herečka Marilyn Monroe ve filmu Mustangové a zpěvák Elvis Presley. Tak začal jejich zlatý věk.

V komunistických zemích to džíny neměly jednoduché. Komunisti je považovali za symbol kapitalismu a mladí lidé je nesměli nosit do školy. Později se džíny začaly vyrábět i v socialistickém Československu, ale k pravým džínům měly hodně daleko. „Originální džíny se k nám dovážely ze Západu a kupovaly se ve speciálních obchodech za zvláštní peníze, bony. Byly tam vždycky dlouhé fronty. Když mi bylo šestnáct, čekal jsem před obchodem čtyři hodiny, ale džíny jsem prostě musel mít,“ vzpomíná Karel Nový.

Každý rok nám móda diktuje něco jiného – jednou široké kalhoty, pak úzké leginy, potom zase krátké šortky. Džíny jsou populární pořád. **Někomu** se to samozřejmě nelibí. „Češi často nosí džíny jako uniformu,“ kritizuje módní blogerka Ála. „Vezmou si k nim sportovní boty, tričko nebo bundu a vypadají, jako by jeli na hory, i když jdou do práce nebo do kina. Já džíny nemám ráda a vůbec je nenosím.“ Naopak modelka Klára Danielová říká: „Džínové oblečení se mi moc líbí, je pohodlné a stylové a má nekonečné množství variant.“

A jaký názor máte na džíny vy? Pokud se vám nelibí, budete asi v menšině. Vždyť jen v České republice se každý rok prodají džíny za čtyři miliardy korun!

Výrazy mít rád × líbit se × chutnat • The words mít rád × líbit se × chutnat

Notice the words highlighted in bold in the text. Compare:

1. mít rád + the accusative

If you like or love someone or something and this preference is of a long-lasting nature, you use the verb **mít rád**, e.g. Mám rád/a džíny. I love jeans. The verb **milovat** is used in a similar way, but it expresses a very strong attraction, e.g. Miluju tě. I love you.

Note: Don't forget that the expression **mít rád** is used only with a direct object, e.g. Mám rád/a kávu. I like coffee. BUT: Get rid of the verb **mít** and say only **rád/ráda** with another verb if you are talking about something that you like to do, e.g.: Rád/a plavu. I like to swim.

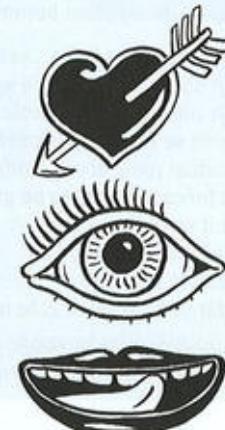
2. líbit se + the dative and the nominative

If something appeals to your senses (except for taste), use the verb **líbit se** to like, to appeal to, e.g.: Líbí se mi džíny. I like jeans (= I like how they look).

3. chutnat + the dative and the nominative

If you like how a food or drink tastes, use the verb **chutnat** to like, to taste good, e.g.: Chutná mi pivo. I like beer.

Also notice the words with the opposite meaning: **nesnášet** to not be able to stand, cannot stand, **nenávidět** to hate (but watch out: the verb **nenávidět**, just like the verb **milovat** to love, is for very strong emotions.)

► 11. Tvořte otázky se slovesy **líbit se**, **chutnat** a **mít rád**.

Například: Máš rád/a černou barvu? – Ano. Líbí se ti džínové oblečení? – Ne.

Máš rád

džínové oblečení | černá barva

Líbí se ti

jaro | čokoláda | české jídlo | sci-fi

Chutná ti

léto | knedlíky | Praha | akční filmy

Chutnají ti

telenovely | fotbal | zima

?

Ano.
Ne.

Nakupujeme oblečení

CD2:18

- 1. Marina telefonuje kamarádce Adéle. Pak se sejdou v obchodním centru. O čem mluví? Označte, co je správně.

1. Adéle je dobré / špatně.
2. Její maminky bude 50 / 60.
3. Adéle se zdá, že Marině sluší / nesluší černá barva.
4. Marině víc sluší modré / červené šaty.
5. Adéle je zima / horko.

CD2:18

- 2. Doplňte text. Pak kontrolujte poslechem.

na kávu | maminku | modré | nakupovat | nemocná | Neruším? | 50 | velikost

Marina: Ahoj Adélo! 1.

Adéla: Ne, vůbec ne. Jsem ráda, že voláš.

Marina: Ty jsi byla 2. , vid? Už je ti dobré?

Adéla: Ano, už jsem v pořádku.

Marina: Nechceš jít se mnou dneska odpoledne 3. ? Mají slevy!

Marina: Prosím tě, můžeš mi ty šaty vzadu zapnout? Nejde mi to. ... Díky. Tak co myslíš, sluší mi?

Adéla: Určitě, ráda půjdu. Hodí se mi to, aspoň koupím nějaké dárky pro 4. k narozeninám.

Bude jí 5. , tak musím koupit něco hezkého.

Marina s Adélou jsou v obchodním centru. Marina si zkouší oblečení.

Marina: Prosím tě, můžeš mi ty šaty vzadu zapnout? Nejde mi to. ... Díky. Tak co myslíš, sluší mi?

Adéla: Hm, zdá se mi, že ta černá ti nesluší, dělá tě starší. A taky bys potřebovala menší 6. , emko nebo esko

Líbí se mi tyhle 7. Nechceš si je zkusit?

Marina: Dobře. ... No, tak co myslíš?

Adéla: Super, to je ono! Koupíme je a půjdeme někam 8. , ne? Už mě to nakupování nebudí. Je mi horko

a vadí mi, že je tu moc lidí.

Výrazy s objektem v dativu (výrazy s předmětem ve třetím pádě) • Dative object-centred constructions

Dative object-centred constructions most often express age, feelings, emotions, likes and dislikes. The person or animal experiencing them becomes the object (in the dative) of these feelings and emotions, as if he/she was being exposed to them:

být ... roků/let to be ...years old

být dobré/špatné to be well/bad

být zima/teplo to be cold/warm

hodit se (typically in connection with time) to be O.K.

chutnat (only about food) to like, to taste good to

jít (něco někomu) to be good at doing something

lubit se to like

slušet to look good on

vadit to bother

zdát se 1. to seem 2. to have a dream

Notice that the short forms of the personal pronouns (mi, ti, vám...) are always in the second position in the sentence, e.g.: Mi je 20 let. > Je mi 20 let.
For more information about the second position in sentences, see p. 209.

CD2:19

- 3. Poslouchejte a doplňte, co říká Marina.

1 Je mi let.

2 Dneska je mi

3 Chutná mi

4 Když piju alkohol, je mi

8 Líbí se mi barva.

7 Sluší mi

6 Vadí mi

5 Nejde mi

PAMATUJTE SI:

Read sizes like this:

S - es, esko

M - em, emko

L - el, elko

XL - iks el, iks elko

► 4. Spojte čísla a písmena.

1. Chutná ti to?
2. Sluší mi ta barva?
3. Co je ti? Není ti špatně?
4. Kolik ti je?
5. Jde ti opravit to kolo?
6. Nezdá se ti ta sukně krátká?
7. Líbí se ti ty džíny?
8. Hodí se ti to dneska?

- A. Ne. Můžeme se sejít zítra?
- B. Ne, je dobrá a sluší ti.
- C. Moc ne. Je to moc slané.
- D. Nelibí. Půjdeme radši do jiného obchodu.
- E. Myslím, že ne. Dělá tě starší.
- F. Je mi dvacet pět let.
- G. Ne, proč? Je mi dobře.
- H. Nejde, už to dělám dvě hodiny.

► 5. Tvořte věty podle modelu.

Například: já / být / dvacet. – Je mi dvacet.

1. (já) / být / zima.
2. (já) / být / špatně.
3. (já) / chutnat / zelený čaj.
4. (já) / chybět / moje oblíbené jídlo.
5. (já) / vadit / hluk.
6. (já) / jít / čeština.
7. (já) / líbit se / modrá barva.
8. (já) / slušet / zelená barva.

► 7. Pište o sobě. Doplňte věty.

1. Je mi (teplo/zima/akorát).
2. Je mi (dobře/špatně).
3. Je mi (let).
4. Chutná mi
5. Líbí se mi
6. Jde mi
7. Sluší mi
8. Vadí mi
9. Zdá se mi, že

► 8. Ptejte se navzájem podle modelu a odpovídejte. Pak informujte ostatní, co jste zjistili.

Například: být – teplo: Ahmedovi je ti teplo? – Ne, je mi zima. – Ahmedovi je zima.

být – zima		chutnat – zelenina		líbit se – akční filmy		jít – matematika		být – špatně
vadit – arrogančí lidi		vadit – špatné počasí		líbit se – modrá barva		slušet – černá barva		

► 9. Informujte ostatní o tom, co jste zjistili.

Například: Johnovi je trochu zima. Chutná mu... Irině se líbí akční filmy. Jde jí...

► 10. Tom potkal kamaráda Ondřeje a povídají si. Doplňte výrazy z tabulky do textu. Všimněte si slovosledu. Pak kontrolujte poslechem.

1. a) se ti tady líbí
b) ti se tady líbí | 2. a) se mi tady líbí
b) líbí se mi tady | 3. a) chutná mi
b) mi chutná | 4. a) chutná mi
b) mi chutná | 5. a) Vadí mi
b) Mi vadí | 6. a) Zdá se mi
b) Zdá mi se | 7. a) Mi jde
b) Jde mi |
|---|---|---------------------------------|---------------------------------|-----------------------------|---------------------------------|---------------------------|

Ondřej: Tak co, Tome, jak žiješ? A jak 1.?

Tom: Ale jo, 2. Mám rád Prahu a 3. české jídlo a pivo. Nejradši mám Plzeň.

Ondřej: Jo jo, ta je dobrá, taky 4.

Tom: No, všechno tady samozřejmě ideální není. 5. tady nepřijemní prodavači a spousta aut.

Ondřej: A co čeština? 6. , že pro cizince musí být dost těžká.

Tom: Hm, není to tak strašné. Čeština je těžká, ale zajímavá.

7. docela dobře.

Miluju tě! Čekám na tebe...

- 1. Petr a Eva chtějí jít do kina. Petr na Evu čeká před kinem. Čtěte text.
Všimněte si označených výrazů.

Petr si říká: „Jsem teď s Evi mál spolu... Mám moc práce a nemám na ní čas. Musím se jí omluvit. Až přijde, půjdou k ní a řeknu jí: „Miluju tě. Nemůžu bez tebe žít.“ Ale Eva nejde a nejde. Petr si říká: „Kde ta Eva je? Jak dluho tady na ní mám čekat? Zkusím ji zavolat.“ Ale Eva nebere telefon. Pak je Eva konečně tady. A co říká Petr? „No to je dost, že jdeš! Čekám tady na tebe už půl hodiny! Kde jsi byla?“ Eva se zlobí: „Copak nevidíš, že jsem byla u holiče? A že jsem si kupila nové šaty, abych se ti líbila?“

Personální pronomina (osobní zájmena) • Personal pronouns

In exercise 1 you can see highlighted in bold:

1. The short forms of personal pronouns (ti, tě, jí). You already know some of the short forms. You can see an overview of them in the table below.
2. The forms which are used after prepositions (tebe, ní, ni). You will learn the forms following prepositions on the next page.

1. Personální pronomina (osobních zájmena) - krátké formy • The short forms of personal pronouns

case	example of context	short forms of personal pronouns							
1. nominative	To jsem... To jsi...	já	ty	on/on, ono	ona	my	vy	oni, ony, ony, ona	
2. genitive	Ptal se	mě	tě	ho	jí	nás	vás	jich	
3. dative	Telefonoval	mi	ti	mu	jí	nám	vám	jim	
4. akuzativo	Hledal	mě	tě	ho	jí	nás	vás	je	

In the table there are no personal pronouns in the vocative (they do not exist in this case), the locative (they never occur without a preposition) and the instrumental (there are not many verbs without prepositions connected with them and you'll learn them later).

Notice that the short forms of personal pronouns (mi, ti, vám...) are always in the second position in the sentence, e.g.: Mi-se-to-libí. > Libí se mi to. The short forms of personal pronouns cannot stand at the beginning or end of a sentence. Instead their long forms are used in this position, e.g.: Mi-se-to-libí. > Mně se to libí. You'll learn the long forms of personal pronouns later.

► 2. Procvičujte krátké formy osobních zájmen.

Například: Hledáš ... (já)? – Hledáš mě?

1. Prosím (ty), zavoláš (já)?
2. Prosím (vy), pomůžete (já)?
3. To je hezký pes. Vidíš (on)?
4. Eva je fajn učitelka. Máme (ona) rádi.
5. Kolik (ty) je? – Je (já) 34.
6. Sejdeme se zítra. Hodí se (vy) to?
7. Líbí se (my) ten dům. Koupíme (on).
8. Ten salát je výborný. Mám (on) rád.
9. To jsou naši kamarádi. Znáte (oni)?
10. To je tvoje dcera? Kolik (ona) je?

► 3. Procvičujte slovosled. Opravte věty. Více o druhé pozici ve větě najdete v tabulkách na konci knihy.

Například: Ten svetr mi nelibí se. – Ten svetr se mi nelibí.

1. Ty knedlíky nechutnaly nám.
2. Svlékněte se. Bolí to tady vás?
3. Tady jsi! Celý den hledám tě.
4. Myslím, že ta modrá barva nesluší ti.
5. Sestra má narozeniny. Už dali jste dárky jí?
6. Proč je tady ten telefon? Nikdy ho nepotřebovali jsme.
7. Syn je ještě malý. Je jenom 6 let mu.
8. Opravdu miluju tě.
9. Bratr má rád kvalitní sýr. Dáme ho mu k narozeninám.
10. Kamarádi žijí v Itálii. Chybí tam český jim chleba.
11. Ti líbí se tady v České republice?
12. Telefonoval ti jsem asi třikrát.
13. Hledali všude jsme vás.
14. Ptal tě na to jsem už se dvakrát.

POZOR:

Unstressed monosyllabic words in the second position in sentences are placed in the following order:

2. Personální pronomina - formy po prepozici (osobní zájmena - formy po předložce) • Personal pronouns after prepositions

case	example of context	forms of personal pronouns after prepositions							
1. nominative	...	(já)	(ty)	(on, ono)	(ona)	(my)	(vy)	(oni)	
2. genitive	Čekal u	mě	tebe	něho/něj	ní	nás	vás	nich	
3. dative	Šel k/ke	mně	tobě	němu	ní	nám	vám	ním	
4. akuzativ	Koupil dárek pro	mě	tebe	něho/něj	ní	nás	vás	ně	
6. locative	Mluvil o	mně	tobě	něm	ní	nás	vás	nich	
7. instrumental	Sešel se s/se	mnou	tebou	ním	ní	námi	vámi	nimi	

In this table there are nominative forms in the brackets (they are included here only for purposes of orientation) and no forms of the vocative (they do not exist in this case). As you can see, certain forms following prepositions are the same as the short forms (see the table on p. 134). Notice that the forms mě and mně are pronounced in the same way.

► 4. Procvičujte formy osobních zájmen po prepozicích. Označte správnou formu.

a) v genitivu

Například: Jestli chceš, můžeš sedět vedle mě / já.

1. Teď šel kolem já / mě jeden slavný herc.
2. Máš tady volno? Můžu sedět vedle tebe / ty?
3. Jan byl nemocný. Dana šla do kina bez on / něho.
4. Škola je blízko. Bydlím blízko ní / ona.
5. To jsou krásné květiny! Jsou od vy / vás?
6. Kamarádi mají volný byt. Můžu bydlet u nich / oni.
7. Syn se přestěhoval, ale bydlí blízko my / nás.
8. Tady máš čaj. Chceš do něho / on cukr?

b) v akuzativu

Například: Bratr ještě nepřišel. Čekáme na on / něho.

1. Tenhle dárek je pro ty / tebe.
2. Miluju slavné zpěváky. Dívám se na oni / ně v televizi.
3. Čekám tady na tebe / ty už dvacet minut.
4. Ta polévka je pro vy / vás, nebo pro mě / já?
5. To je dárek pro vás / vy.
6. Kamarádku tady není, čekáme na ní / ona.
7. To je sympatický kluk! – Taky se na on / něho dívám.
8. Máš pro vy / vás dobrou zprávu.

c) v dativu

Například: Děkuju, díky vy / vám jsem udělal zkoušku.

1. Pošta je přímo naproti my / nám.
2. Kolegyně není špatná. Co proti ona / ní máš?
3. Rodiče nám pomohli, díky ním / oni jsme kupili byt.
4. Kamarádku bydlí blízko, půjdeme k ní / ona.
5. To je můj bratr. Bydlíme naproti on / němu.
6. Jak se má bratr? – Nevím, ale půjdou k němu / on.
7. Už je pozdě. Půjdeme k ty / tobě nebo ke já / mně?
8. Přišel jsi pozdě. Kvůli tobě / ty nám ujel autobus.

d) v lokálu

Například: To je dobrá kniha. Povídali jsme si o ní / ona.

1. To jsou dobré filmy. Hrajou v nich / oni slavní herci.
2. Vy jste ten spisovatel? Četla jsem o vy / vás.
3. Vidíš toho pána? Mluvili jsme o on / něm.
4. Slyšeli jste, co o nás / my řekl kolega?
5. Kde je ten tablet? – Tamhle, je na on / něm svetr.
6. Co byste o já / mně chtěli vědět?
7. Čtu knihu o psychologii. Jsou v ona / ní zajímavé věci.
8. To jsou kamarádi. Včera jsme o nich / oni mluvili.

► 5. Procvičujte osobní zájmena po prepozicích ve všech pádech z tabulky.

1. Kamarád je doma. Půjdeme k (on)?
2. Díky (ty) jsem napsal dobře test.
3. Máme pro (vy) krásný dárek.
4. Mluvili jsme o (ty).
5. Omlouvám se. Přišel jsem pozdě a kvůli (já) nám ujel vlak.
6. Přišel můj kamarád, půjdou s (on) na večeři.
7. Nevím, proč rodiče nepřišli. Čekala jsem na (oni) půl hodiny.
8. Ten režisér měl zajímavý život. Viděla jsem o (on) film v televizi.
9. Chceš jít se (já) do kina?
10. Potřebuji poradit. Kdy bych k (vy) mohl přijít?

► 6. Evina známá Jana a její přítel Viktor mají každý jiný názor na Janinu kočku. Doplňte, co říkají.

Jana říká: Tohle je moje kočka Micka. Miluju (ona), protože je krásná. Když nejsem doma, Micka nic nejí a čeká na (já).

Když pracuju, sedí vždycky vedle (já). Když jedu na dovolenou, hledá (já). Micka (já) má moc ráda, ale nemá ráda Viktora.

A myslím, že Viktor (ona) taky nemá rád. A to je škoda, protože já (oni) miluju oba.

Viktor říká: Jana je moc fajn holka. Miluju (ona), ona miluje (já) a příští rok plánujeme svatbu. Ale tu její kočku fakt nesnáším!

Je tlustá a rozmazená. Ale Jana (ona) miluje. Když (ona) vidí, je celá šťastná. Kupuje pro (ona) drahé jídlo, pořádší s (ona) hraje a nemá čas na (já). Asi si koupím psa! Budu (on) mít doma, budu (on) trénovat a budu (on) mít rád jako Jana tu strašnou kočku!

bota, *pl.* **boty**
shoe, shoes

bunda
jacket

džíny *only pl.*
jeans

kabát
coat

kalhoty *only pl.*
trousers

košile
shirt

kravata
tie

mikina
sweatshirt

oblek
suit

ponožka, *pl.* **ponožky**
sock, socks

sako
suit jacket

sukně
skirt

svetr
sweater

šaty *only pl.*
dress

tričko, tričko
t-shirt

Stěhujeme se

► 1. Povídejte si.

1. Proč se lidé stěhují?
2. Kolikrát v životě jste se stěhoval/a vy?

► 2. Petr a Eva kupili starší dům se zahradou a stěhují se. Poslouchejte, o čem mluví. Odpovězte na otázky.

1. Proč Petr myslí, že je stěhování strašné?
2. Co Petr hledá nejdřív? Co hledá potom?

► 3. Poslouchejte dialog ještě jednou. Doplňte.

Petr: Evo, Evo! Prosím tě, pojď sem.

Eva: Už jsem tady. Promiň, neslyšela jsem tě, mluvila jsem s tatínkem a s maminkou. Co se děje?

Petr: To stěhování je strašné, všude je zmatek, nemůžu nic najít.

Za chvíli musím odejít a nemám 1. od auta.

Nevíš, kde může být?

Eva: Není pod stolem?

Petr: Ne, tam jsem se díval.

Eva: A co pod postelí?

Petr: Ale ne, tam jsem se taky díval, dokonce už 2.

Eva: Aha, už ho vidím. Tamhle je.

Petr: Kde?

Eva: Přece tamhle v té krabici před knihovnou. Mezi skříní a počítačem.

Petr: Aha, díky. Jak to, že jsem ho neviděl?

Eva: Protože nemáš ty nové 3.

Petr: No jo, to je fakt. Ale kde jsou? Nejsou pod gaučem?

Nebo za křeslem? Hurá, už je mám! Byly tady na zemi pod židlí.

POZOR:

stěhovat/přestěhovat nábytek

×

stěhovat se/přestěhovat se

- Stěhujeme se
- Potřebujeme řemeslníky
- Služby
- Slovní banka: Řemeslníci a služby

► 4. Tučně označená slova z textu jsou ve formě instrumentálu sg. Porovnejte je se vzory v tabulce.

Instrumentál singuláru (sedmý pád jednotného čísla) • The instrumental singular

The words highlighted in bold in the text are in the instrumental singular.

question		nouns		
kým? čím?		1st declension group Ma/Mi nouns ending in nom. sg. in a consonant without a hook, F nouns ending in -a and N nouns ending in -o	2nd declension group Nouns ending in nom. sg. in a consonant with a hook, -e/-ě, -c, -j and -tel	3rd declension group Mo nouns ending in nom. sg. in -a, F nouns ending in -st and N nouns ending in -i
Ma	Mluvím s To je nad, pod, před, za, mezi...	tatínkem		
Mi		stolem, kalendářem	počítačem, gaučem	
F		maminkou, knihovnou	židle, postelí	
N		křeslem		

Compare the examples in the table with the model sentences containing the most common declension patterns: Mluvím s **doktorem**. Sejdeme se před obchodem, **školou, restaurací** nebo **kninem**. A table containing a summary of all the patterns in the singular can be found on p. 202.

CD2: 22

► 5. Procvičujte výslovnost. Všimněte si, že jednoslabičné prepozice se vyslovují jako jedno slovo s následujícím slovem a slovní přízvuk je na prepozici.

pod stolem, pod postelí, před knihovnou, pod gaučem, za křeslem, pod židlí

Prepozice s instrumentálem (předložky se sedmým pádem) •
Prepositions with the instrumental

s, se with	před in front of, before
nad above	za behind
pod below, under	mezi between

Notice that the prepositions nad, pod, před za and mezi, take the instrumental in response to the question kde? where, when referring to location, but they take the accusative in response to the question kam? where to? For more information, see p. 139.

Certain prepositions with the instrumental are also used to talk about time, e.g.: Byl jsem tady před týdnem. For more information about prepositions used to express time, see p. 214.

► 6. Teď zase Eva hledá peněženku. Petr jí pomáhá. Doplňte podle modelu, na co se jí ptá.

Například: pod (stůl) – Není ta peněžka pod stolem?

1. pod	(gauč)	4. před	(lámpa)	7. za	(křeslo)
2. za	(sporák)	5. pod	(židle)	8. před	(myčka)
3. pod	(sedačka)	6. za	(lednička)	9. pod	(okno)

► 7. Tom bydlí v bytě, který si pronajal. Co vidíte v jeho pokoji?

► 8. Tom není moc pořádný a pořád něco hledá. Poradte mu, kde má mobil, klíče, boty a kufr.

Například: Mobil je...

► 9. Co kde je na obrázku? Odpovídejte na otázky.

Například: Co je za oknem? – Za oknem jsou domy.

1. Co visí nad křeslem?	5. Co leží pod křeslem?	9. Co je na malém stole uprostřed?
2. Co stojí před oknem?	6. Co je nad psacím stolem?	10. Co visí na židli?
3. Co stojí za kytkou?	7. Co leží pod židlí?	11. Co leží na notebooku?
4. Co je na zemi pod stolem?	8. Co je na psacím stole?	12. Co je pod skříní?

► 10. Podívejte se kolem sebe. Co kde je? Popište místo, kde jste. Používejte vhodné prepozice a slovesa být, stát, viset, sedět, ležet.

Například: Na stole je... Vedle mě stojí... Vedle mě sedí... Na stěně visí... Na zemi leží...

► 11. Eva a Petr zařizují dům. Na fotografiích je jejich nábytek a zařízení, ale vy vidíte jenom část. Hádejte, co je to.

A. psací stůl | B. sedačka | C. komoda | D. křeslo | E. vana | F. skříň | G. obraz | H. stolička | I. hodiny | J. krabice | K. postel

CD2:23

► 12. Eva bolí záda, a tak Petr musí zařizovat dům sám.
Radí se s Evou. Poslouchejte a označte, co kam dají
nebo co kde bude.

Petr: Evo, kam dáme tu kytku?

Eva: Asi tady mezi křeslem a komodou / mezi křeslem a komodou, ne?

Petr: Tak jo. Kytku bude mezi křeslem a komodou / mezi křeslem a komodou.

Petr: A co tahle krabice?

Eva: A jé, zapomněla jsem, co je uvnitř. Dej ji prosím zatím pod postel / pod postelí.

Petr: Šup! A krabice už je pod postel / pod postelí.

Petr: A kam dáme ty hodiny?

Eva: Myslím, že je můžeme dát nad psací stůl / nad psacím stolem.

Petr: Tak dobře, hodiny budou nad psací stůl / nad psacím stolem.

Petr: Hm, ale kam dáme tuhle stoličku?

Eva: Do koupelny před vanu / před vanou.

Petr: Dobře, stolička bude před vanu / před vanou.

Petr: A co tenhle obraz?

Eva: Ještě nevím. Dej ho zatím za skříň / za skříní.

Petr: Cože? Ten obraz je tak hezký a má být za skříň / za skříní? To ne, musíme najít nějaké lepší místo. Co kdybysme ho dali tady nad gauč / nad gaučem?

PAMATUJTE SI:

Co kdybychom/kdybysme...
Why don't we....

Prepozice s akuzativem a instrumentálem (předložky se čtvrtým a sedmým pádem) • Prepositions with the accusative and the instrumental

When indicating location the prepositions nad, pod, před, za and mezi are used

- a) with the accusative in response to the question kam?, e.g. Kytku dáme mezi křeslem a komodou.
- b) with the instrumental in response to the question kde?, e.g. Kytku je mezi křeslem a komodou.

Also compare how the preposition na is used. As you already know, this preposition is also used with different cases. It takes the locative in response to the question kde?, but it takes the accusative in response to the question kam?. E.g. Je to na stole. (=the locative). × Dáme to na stůl. (=the accusative). A table containing a summary of direction and location can be found on p. 213.

► 13. Kam to dáme nebo kde to je? Podtrhněte správnou formu (akuzativ nebo instrumentál).

Například: Dáme křeslo pod okno / pod oknem. Křeslo je pod okno / pod oknem.

1. Hodiny dáme nad ledničku / nad ledničkou. Hodiny jsou nad ledničku / nad ledničkou.
2. Stolek dáme před okno / před oknem. Stolek stojí před okno / před oknem.
3. Tašku dáme za křeslem / za křeslem. Taška leží za křeslem / za křeslem.
4. Fotku dáme nad stůl / nad stolem. Fotka visí nad stůl / nad stolem.
5. Boty dáme pod gauč / pod gaučem. Boty jsou pod gauč / pod gaučem.
6. Křeslo dáme před knihovnu / před knihovnou. Křeslo stojí před knihovnu / před knihovnou.
7. Krabici dáme pod židlí / pod židlí. Krabice je pod židlí / pod židlí.
8. Obraz dáme za skříň / za skříní. Obraz je za skříň / za skříní.

Potřebujeme řemeslníky

► 1. Co kdo dělá? Doplňte. Procvičujte slovní zásobu na s. 144.

automechanik | instalatér | zedník | truhlář | elektrikář | zámečník | topenář | švadlena | malíř | stěhovák

1. maluje byty a domy.
2. instaluje a opravuje topení.
3. staví domy.
4. instaluje a opravuje elektřinu.
5. šije a opravuje oblečení.
6. opravuje auta a mění pneumatiky.
7. mění a opravuje zámky.
8. vyrábí nábytek a jiné věci ze dřeva.
9. stěhuje nábytek.
10. instaluje a opravuje vany, umyvadla a záchody.

► 2. Co umíte nebo neumíte dělat vy? Používejte výrazy ze cvičení 1.

Například: Umím trochu šít. Neumím...

► 3. Eva a Petr si zvykají na život v novém domě. Všechno ale není ideální, dům potřebuje opravy. Poslouchejte jejich dialog a označte, jaké řemeslníky potřebují.

Například: Například: Potřebuje instalatéra, ...

☐ instalatér	☐ zedník	☐ malíř
☐ automechanik	☐ truhlář	☐ topenář
☐ zámečník	☐ elektrikář	☐ švadlena

► 4. Poslouchejte ještě jednou. Označte, co v domě nefunguje.

☐ na záchodě neteče voda	☐ v ložnici se musí udělat skříň na míru
☐ v koupelně neteče voda	☐ v obýváku se musí udělat skříň na míru
☐ v ložnici nesvítí světlo	☐ obývák potřebuje vymalovat
☐ v kuchyni nesvítí světlo	☐ koupelna potřebuje vymalovat
☐ v dětském pokoji netopí topení	☐ na půdě se musí opravit nová zed'
☐ v obýváku netopí topení	☐ na zahradě se musí opravit stará zed'

► 5. Spojte otázky a odpovědi.

1. O čem mluví Eva a Petr?	A. Hodinového manžela.
2. Co se musí udělat v obýváku?	B. S Alenou.
3. Co je nutné udělat na zahradě?	C. Vymalovat.
4. Kdo nechce dělat všechno sám?	D. O tom, co v domě nefunguje.
5. S kým se poradí Eva?	E. Paní na úklid.
6. Koho zná Alena?	F. Všechno.
7. Co umí hodinový manžel?	G. Petr.
8. Koho ještě potřebuje Eva?	H. Opravit zed'.

PAMATUJTE SI:
(něco) se musí udělat
(something) must be done.

Deklinace interrogrativních pronomín (skloňování tázacích zájmen) kdo, co • The declension of interrogative pronouns kdo, co

In exercise 5 you can see highlighted the forms of the interrogative pronouns kdo who and co what. Complete the table with them.

case	example of context	kdo	co
1. nominative	To je
2. genitive	Jdu z/do/od	koho	čeho
3. dative	Jdu k/ke	komu	čemu
4. accusative	Hledám
6. locative	Mluvím o	kom
7. instrumental	Mluvím s	čím

We recommend that you memorize these forms. They will help you formulate questions.

► 6. Spojte pádové formy zájmen *kdo, co*.

1. kdo	čemu
2. koho	čem
3. komu	co
4. koho	čím
6. kom	čeho
7. kým	co

► 7. Tvořte otázky. Doplňte zájmena *kdo, co* ve správné formě.

1. (Kdo) často telefonujete?
2. (Kdo) máte rád/a?
3. (Kdo) je váš nejlepší kamarád?
4. O (kdo) často mluvíte?
5. S (kdo) chodíte do kina?
6. Bez (co) byste nemohl/a žít?
7. (Co) jste se naposled smál/a?
8. S (co) často pracujete?
9. O (co) teď přemýšíte?
10. (Co) teď vidíte kolem sebe?

► 8. Představte si, že nerozumíte. Ptejte se podle modelu.

Například: Starám se o babičku. – O koho?

1. Čekám tady na kamaráda. – ?
2. Musím kupit nějaký dárek sestře. – ?
3. Dívám se na zprávy. – ?
4. Četla jsem o tom novém filmu. – ?
5. Žiju teď u tety. – ?
6. Zavolám bratrovi. – ?
7. Nemohl bych žít bez mobilu. – ?
8. Slyšel jsem tu novinku o kolegovi. – ?
9. Půjdou do kina s kolegyní. – ?
10. Bydlím vedle čistírny. – ?

PAMATUJTE SI:

Starám se o babičku. – O koho?

Short questions are typical for natural communication.

Deklinace indefinitivních a negativních pronomín (skloňování neurčitých a záporných zájmen) někdo, něco a nikdo, nic

• The declension of indefinite and negative pronouns někdo, něco and nikdo, nic

In exercises 3 and 4 you heard:

Eva: Tak já zkusím někoho najít na internetu. A nebo víš co? Mám nápad!

Petr: Hele, Eva, jestli myslíš, že nebudeme nikoho volat a že to mám všechno udělat sám, tak to ne!

The declensions of the indefinite pronouns někdo, něco and the negative pronouns nikdo, nic are almost completely the same as the declensions of the pronouns kdo, co. Complete the table.

	ně-		ni-	
1. nominative	něco	nic
2. genitive	někoho	něčeho	nikoho
3. dative	někomu	ničemu
4. accusative	něco	nic
6. locative	někom	nikom
7. instrumental	něčím	ničím

In the table there are no forms of the vocative, because they do not exist in this case.

Don't forget that multiple negation is used in Czech sentences, e.g.: Nikdo nikomu nic neřekl. No one said anything to anyone.

► 9. Změňte věty na negativní. Pozor na vícenásobnou negaci!

Například: Mám z něčeho strach. – Nemám z ničeho strach.

1. Byl jsem s někým v restauraci. –
2. Píšu někomu e-mail. –
3. Znám někoho zajímavého. –
4. Mluvili jsme o někom. –
5. Bydlím u někoho. –
6. Kupuji něco pro maminky. –
7. Jsem spokojený s něčím. –
8. Četl jsem knihu o něčem zajímavém. –
9. Kamarádi se něčemu smáli. –
10. Viděla jsem někoho slavného. –
11. Dám si něco dobrého. –
12. To je něco zajímavého. –

► 10. Čtěte text o hodinovém manželovi Milanu Pilařovi. Odpovězte na otázky.

1. Co dělal Milan předtím? Proč změnil povolání?
2. Co si o Milanovi myslí kamarádi?
3. Jakou nejtěžší práci Milan dělal?
4. Kdo Milana často žádá o pomoc?
5. Kolik si Milan účtuje za práci?
6. Jaké má další zájmy?

Hodinový manžel

Před rokem si Milan Pilař přečetl v novinách inzerát, který mu změnil život. Viděl tam, že někdo nabízí práci jako „hodinový manžel“. Milan už věděl, že je to člověk, který dělá různé práce a opravy v domě, v bytě nebo na zahradě. A přesně to byl jeho největší koníček. Tak se z marketingového manažera také stal hodinový manžel.

Jeho kamarádi si z něj nejdřív dělali legraci. Mysleli si, že hodinový manžel je něco jako gigolo nebo prostitut. Občas slyšel: „Hele, Milane, už jsme tě zase viděli, jak jdeš od Markety, když její Pepa nebyl doma!“ To ale Milan rezolutně odmítá: „Mám doma manželku, kterou miluji, a nikdy bych jí nebyl nevěrný. Je pravda, že mi většinou volají ženy, ale jen jednou se mě nějaká paní ptala, jestli bych s ní nešel na víno.“

Postupně si lidé z okolí zvykli, že Milan umí prostě všechno: opravit auto, motorku i kolo, postavit zed', instalovat topení, vyměnit zámek, vymalovat byt a spoustu dalších věcí. Dokonce se s ním chodí radit o komplikovaných opravách. Naopak ho také volají, když nemají čas posekat trávu na zahradě, vyměnit pojistky nebo uklidit ve sklepě nebo na půdě. Milan má pořád dost práce. „Ostatní řemeslníci drobné práce nechtějí dělat,“ vysvětluje. „Já ale přijdu co nejdřív a udělám všechno, co můžu. Potřebné věci koupím a přivezu a po práci také všechno uklidím.“

O pomoc Milana nežádají jenom ženy, ale také starší lidé, různé firmy a podnikatelé. A také skuteční manželé, kteří nemají čas nebo něco prostě neumějí. Za práci si Milan účtuje 250 korun za hodinu a za dopravu 200 korun. A jaká byla jeho nejrychlejší akce? „Jedno staré křeslo, které jsem opravil za pět minut“, vzpomíná Milan. Naopak nejtěžší práce byla oprava vzácné staré komody, která trvala skoro týden. Nejvíce je Milan pyšný na dva psací stoly, které si objednal jeho kamarád pro manželku a pro syna. Když je Milan hotový, vždycky se podívá, jestli není potřeba ještě něco udělat nebo opravit něco jiného. „Vzpomínám si, že jednou jsem dokonce jednomu starému pánovi uvařil oběd,“ směje se. Milan ale není jen kutil. Mezi další věci, které ho zajímají, patří folková hudba a rybaření. Nedávno také koupil dvě stará auta, která chce postupně opravit. „Zkrátka práce i zájmů je hodně, ale času málo,“ říká tento šikovný mladý muž, který se v životě určitě neztratí.

Podle článku Jaroslava Bendy pro Ahaonline.cz. Zkráceno, adaptováno.

► 11. CD2: 25 Poslouchejte a opakujte. Všimněte si, že párové znělé souhlásky na konci slov před pauzou se vyslovují jako neznělé. Dopržujte slovní přízvuk.

zed' [zeť], pořád [pořáť], co nejdřív [co nejdřív], kamarád [kamarát], oběd [objet]

Relativní pronomen který (vztažné zájmeno který) • The relative pronoun který

Note how the relative pronoun changes in subordinate clauses:

singular	plural
člověk , který dělá různé drobné práce a opravy	manželé , které nemají čas nebo něco prostě neumějí
inzerát, který Milanovi změnil život	psací stoly, které si objednal jeho kamarád
oprava , která trvala skoro týden	věci, které Milana zajímají
křeslo , které opravil za pět minut	auta, která chce postupně opravit

Který is declined like the adjective nový (see this pattern in the tables on p. 202 and 203).

► 12. Milan plánuje práci na příští týden. Co ho čeká? Doplňte který ve správné formě.

1. byt, musí vymalovat	5. křeslo, musí opravit
2. topení, musí natřít	6. sklep, musí uklidit
3. stůl, musí opravit	7. dvě motorky, musí opravit
4. pojistky, musí vyměnit	8. dva stoly, musí vyrobit

► 13. Napište text (50 slov). Jakého řemeslníka jste někdy potreboval/a nebo potrebujete? Co u vás dělal nebo bude dělat? Byl/a jste s jeho prací spokojený/á?

Služby

CD2: 26

► 1. Eva mluví s Petrem. Poslouchejte. Označte, co slyšíte.

1. Stěhování bylo lehké / těžké.
2. Petr chce jít k zubaři / na masáž / na pedikúru.
3. Eva chce jít na kosmetiku / do čistírny / ke kadeřníkovi.
4. Petr musí jet na pumpu pro benzín / do servisu pro auto / do optiky pro brýle.

PAMATUJTE SI:

benzínová pumpa
= coll. benzinka

► 2. Jaké služby to jsou? Doplňte k symbolům.

čistírna | kadeřnice, kadeřník | oční optika | autoservis | opravna obuvi | masáž | benzínová pumpa | kosmetika | pedikúra | švadlena

1. 2. 3. 4. 5.

6. 7. 8. 9. 10.

► 3. Kam chodíte často/občas/málokdy...? Kam nikdy nechodíte? Doplňte prepozice *do, na a k/ke*. Pak reagujte podle modelu.

Například: Často/občas/málokdy/jednou za měsíc chodím... Nikdy nechodím...

1. čistírny	3. kadeřnice	5. švadleně	7. pedikúru	9. opravny obuvi
2. masáž	4. holiči	6. optiky	8. kosmetiku	10. autoservisu

► 4. Kam jdete, když potřebujete...?

Například: Když potřebuju ostříhat vlasy, jdu do...

1. ostříhat vlasy?	3. opravit boty?	5. vyčistit oblečení?	7. udělat make-up?
2. namasírovat záda?	4. koupit kontaktní čočky?	6. vyměnit pneumatiky?	8. vzít benzín nebo naftu?

► 5. Eva chce jít ke kadeřníkovi a Petr chce jít na masáž. Čtěte a doplňte 2 dialogy. Pak tvořte podobné dialogy.

v 7.30 | termín | objednat | jenom | potřeboval bych | v 15.30

Dialog 1

- Kadeřnictví Rondo, prosím?
- Dobrý den, Eva Hanušová. Prosím vás, já bych se chtěla 1. k Lukášovi.
- A na kdy?
- Měl by ještě volno dneska odpoledne nebo zítra?
- Zítra by to šlo 2. Hodí se vám to?
- Hodí, děkuju.
- A budete chtít barvit i stříhat?
- Barvit ne, 3. stříhat.

Dialog 2

- Studio Fit, prosím.
- Dobrý den, Svoboda. Prosím vás, 4. se objednat na masáž.
- Aha, a kdy můžete?
- Šlo by to někdy zítra dopoledne?
- No, my máme volný 5. až pozitří.
- Hm, to bych potřeboval dřív. Dost mě bolí záda.
- Tak dobře, mohl byste zítra ráno 6. ?
- To by šlo, děkuju, přijdu.

Důležité fráze • Useful phrases

If we need to make an appointment with a doctor, hairdresser, for a massage etc., we say:

Potřeboval/a bych se objednat... I need to make an appointment...
Já bych se chtěl/a objednat... I would like to make an appointment...
Šlo by to co nejdřív? What's the earliest appointment I can have?

► 6. Co říká pracovník ve službách (P) a co zákazník (Z)?

1. Kdy to bude hotové? –	6. Budete platit hotově? –
2. Tady je váš účet. –	7. Přijďte si pro to zítra odpoledne. –
3. Můžu platit kartou? –	8. Karty nebereme, můžete jen hotově. –
4. Platí se předem? –	9. Bohužel to nejde, máme plno. –
5. Jak to chcete? –	10. Chtěl bych se objednat na pondělí. –

SLOVNÍ BANKA

Řemeslníci a služby

instalatér
plumber

švadlena
seamstress

truhlář
carpenter

automechanik
car mechanic

pracovnice v čistírně
employee at a dry cleaner's

zedník
mason

uklízečka, paní na úklid
cleaning lady

švec, obuvník
cobbler, shoemaker

zámečník
locksmith

elektrikář
electrician

kosmetička
beautician

kadeřnice, holička
hairdresser

masér
masseur

stěhovák, stěhovací firma
mover, moving company

hodinový manžel
handyman

- Etapy života
- Vztahy mezi lidmi
- Mluvíme o životě
- Slovní banka: Vztahy

► 1. Kdo je to? Doplňte k fotografiím.

dospělý, dospělá | dítě | senior, seniorka | dospívající, teenager [čtěte: týnejdžr] | miminko, mimino

0 – 1 rok

1 rok – 12 let

12 – 18 let

18 – 70 let

nad 70

1. 2. 3. 4. 5.

Zdvořilé výrazy • Polite expressions

In many areas of life we can find polite expressions, euphemisms. Read the following phrases and compare them with the ones in your own language.

We don't say starý člověk, but starší člověk or senior,

We don't say tlustý člověk, but silnější člověk,

We don't say invalida, but člověk s postižením or člověk s handicapem.

In contrast the words puberták or puberťáčka, which is sometimes used in everyday spoken Czech for adolescents, can have a negative connotation.

► 2. Co je v životě nejdřív, pak, potom...? Seřaďte výrazy (1–12). Hledejte více možností.

☐ jít do důchodu	☐ učit se mluvit
☐ mít děti	☐ vdávat se/vdát se (žena)
☐ hledat partnera	☐ ženit se/oženit se (muž)
☐ hledat práci = hledat zaměstnání	☐ vyučit se
☒ narodit se	
☐ chodit na střední školu	
☐ chodit na vysokou školu	
☐ učit se chodit	
☐ chodit na základní školu	
☐ vydělávat peníze	

► 3. Vyprávějte chronologicky. Doplňte detaily. Používejte slovní zásobu ze cvičení 1 a 2.

Například: Miminko se narodí. Dítě se učí chodit... Dospívající... Dospělý člověk... Senior...

► 4. Přečtěte si tvrzení o tom, co se v poslední době změnilo. Souhlasíte?

- Dřív mladí lidé začínali pracovat už v patnácti letech, teď děle studují.
- Dřív se lidé ženili a vdávali ve dvaceti, teď spolu často žijí bez svatby.
- Dřív měly ženy první dítě kolem dvaceti, teď mají první dítě kolem třiceti.
- Dřív měli lidé velké svatby, teď mají spíš malé svatby.
- Dřív lidé hledali práci doma, teď hledají práci i v zahraničí.
- Dřív se lidé těšili na důchod, teď chtějí pracovat déle.

PAMATUJTE SI:

Ano, to je pravda. Yes, that's true.
To určitě ano. Definitely.
Souhlasím. I agree.
Nesouhlasím. I don't agree.
To určitě ne. Definitely not.

► 15. Petr má rád detektivky a akční filmy. Teď čte detektivku *Tragická hádka*. Podívejte se na obrázky.
Hádejte, co se asi stalo.

1

2

3

► 16. Seřaďte detektivku (1 – 8).

Tragická hádka

- „Ano, pojďte dál.“
Když vešli do obýváku, uviděli mladého muže. Ležel na zemi a byl mrtvý. Vedle muže ležel revolver.
„Co se tady stalo, slečno Vernerová?“
- „V půl desáté.“
„Aha. To bylo asi tak před deseti minutami. Tak půjdete s námi. Martina Jiráka jste zabila vy!“
- V telefonu uslyšel mladý ženský hlas. „Prosím vás, přijedte sem! Můj přítel Martin Jirák je mrtvý. Asi spáchal sebevraždu!“
„Jak se jmenujete? A jakou máte adresu?“
„Dita Vernerová, Dvořákova 253.“
- „Martin byl celou noc v baru a ráno přišel opilý. Řekla jsem mu, že s ním končím. Pohádali jsme se a on zase začal pít. Odešla jsem a dvě hodiny jsem chodila venku. Byla jsem strašně rozčilená a musela jsem se uklidnit. Potom jsem šla zpátky k Martinovi. Chtěla jsem vědět, jestli je v pořádku. Když jsem přišla, byl mrtvý. Tak jsem hned zavolala policii.“
„Jak dlouho jste ho znala?“
- „Jeho. Měl ho legálně, protože byl obchodník a měl často doma peníze.
„A v kolik hodin jste volala na policii, slečno Vernerová?“
1. Byl smutný chladný den, od rána silně přšelo. Policejní komisař Holmík a detektiv Vacík seděli v kanceláři a hráli šachy. Najednou zazvonil telefon. Komisař Holmík ho vzal. „Prosím, kriminální policie.“
- „Rychle. Jedeme.“ Holmík a Vacík byli za pět minut na místě. Zazvonili a otevřela jim mladá žena. Byla velmi hezká, měla perfektní make-up, krásný účes a sexy bílé džíny.
„Dobrý den, policie. Vy jste Dita Vernerová?“ zeptal se komisař.
- „Seznámili jsme se před rokem v klubu. Strašně jsem se do Martina zamílovala, začali jsme spolu žít a chtěli jsme se vzít. Nevěděla jsem ale, že je alkoholik. Nejdřív pil tajně, ale pak chodil každý den do baru a vracel se opilý. Když jsem mu to vyčítala, nechtěl o tom mluvit. Říkal pořád, že to není problém a že přestane pít. Hodně jsme se hádali a chtěla jsem se s ním rozejít.“
„A čí byl ten revolver?“

Podle knihy Luďka Brožka a tehdy mladičkého Jana Drahoráda *Kriminální případy pro detektivy začátečníky*, Nakladatelství Portál, Praha, 2001. Zkráceno, adaptováno.

► 17. Doplňte otázky. Pak odpovídejte.

1. S hrál komisař Holmík šachy?

2. S se Dita před rokem seznámila?

3. si chtěla vzít?

4. O Martin nechtěl mluvit?

5. sliboval, že přestane pít?

6. našla Dita mrtvého Martina?

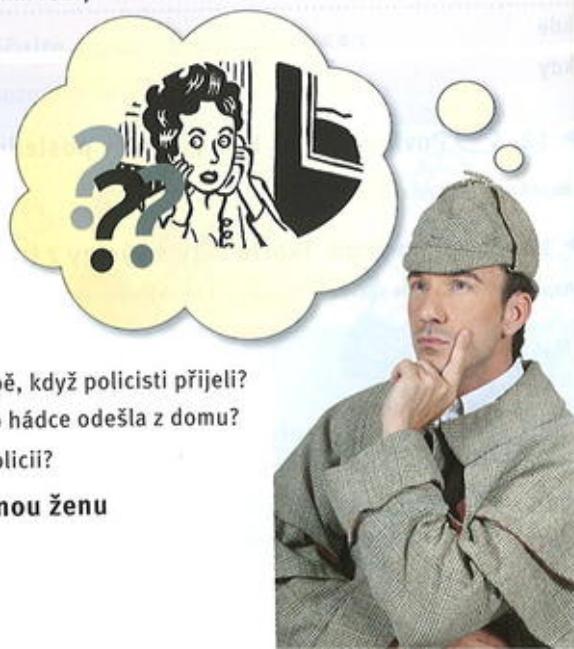
7. Dita zavolala?

8. měla Dita na sobě, když policii přijeli?

9. šla Dita, když po hárce odešla z domu?

10. volala Dita na policii?

► 18. Dita Vernerová nemluvila pravdu. Zabila Martina Jiráka, protože měl jinou ženu a chtěl se s Ditou rozejít. Jak ale Holmík zjistil, že Dita lhala?

Mluvíme o životě

CD2: 29

- ▶ 1. Jak už víte, Petr je z česko-německé rodiny. Petrovi rodiče žijí v Německu a Petr s Evou tam jsou na návštěvě. Petrův tatínek si povídá s Evou. Poslouchejte jejich dialog. Odpovězte na otázky.

1. Jak dlouho už žije Petrův tatínek v Německu?
2. Proč emigroval z Československa?
3. Co bylo v emigraci těžké?
4. Co chce dělat, až bude v důchodu?
5. Jaké překvapení říká Eva nakonec?

CD2: 29

- ▶ 2. Poslouchejte ještě jednou. Označte, co slyšíte.

1. Petrův tatínek se *chce / nechce* stěhovat zpátky do Česka.
2. Jeho rodiče měli *po roce 1968 / po roce 1978* problémy.
3. Petrův tatínek nastoupil do zaměstnání a tam *byl / nebyl* spokojený.
4. Petrův tatínek emigroval, protože *mohl / nemohl* říkat, co si myslí.
5. Petrův tatínek žije v Mnichově *od roku 1984 / od roku 1985*.
6. Petrův tatínek *našel / ztratil* práci.
7. Petrův tatínek má *malou / velkou* firmu a podniká.
8. Petrův tatínek půjde *za rok / za tři roky* do důchodu.

POZOR:

*Some large foreign cities
have Czech names, e.g.:
München – Mnichov, Wien – Vídeň
London – Londýn, Paris – Paříž.*

Časové výrazy • Time expressions

In the conversation between Eva and Mr. Svoboda, you heard sentences with these time expressions:

Jsme rádi, že jste k nám přijeli, Eva. Škoda, že jenom **na týden**!
Moji rodiče měli **po roce 1968** politické problémy.
Proto jsem v roce 1984 emigroval do západního Německa a od té doby žiju v Mnichově.
Ale za rok už půjdu do důchodu a budeme cestovat.

Compare these two types of time expressions:

1. Time expressions without a preposition (in the accusative)

minulý/příští čtvrtok, pátek last/next Thursday, Friday
minulou/příští středu, sobotu, neděli last/next Wednesday, Saturday, Sunday
minulé/příští pondělí, úterý last/next Monday, Tuesday
minulý/příští týden, měsíc, rok last/next week, month, year

2. Time expressions with prepositions (with different cases):

v roce 2000 in the year 2000
od roku 2000 since the year 2000
do roku 2000 until the year 2000
před rokem before 2000
po roce 2000 after the year 2000
na rok for a year, na dva/tři/čtyři roky for two/three/four years, na pět, šest, sedm...let for five, six, seven...years
za rok in a year, za dva/tři/čtyři roky in two/three/four years, za pět, šest...let in five, six, seven...years

CD2: 30

- ▶ 3. Procvičujte výslovnost. Dodržujte slovní přízvuk na jednoslabičné prepozici.

v roce 2000, před rokem 2000, před měsícem, před týdnem, po roce 2000, od roku 2000 do roku 2010
za dva roky, za tři roky, za čtyři roky, za pět let, za šest let, za sedm let

- ▶ 4. Povídejte si. Ptejte se spolužáka nebo spolužačky. Pak informujte ostatní, co jste zjistili.

1. Kdy jste se narodil/a?
2. Odkdy dokdy jste chodil/a na základní, střední nebo vysokou školu?
3. Kdy jste nastoupil/a nebo chcete nastoupit do práce?
4. Kdy asi půjdete do důchodu?

- ▶ 5. Napište 3 roky, kdy se ve vašem životě stalo něco důležitého. Ptejte se navzájem a reagujte podle modelu.

Například: Co se stalo v roce 2000? – Narodil jsem se.

► 6. Eva mluví s Petrem. Přečtěte si, co říkají. Všimněte si označených výrazů.

Eva: Tvůj táta je fajn, Petře.

Petr: Vy jste si nějak dlouho povídali. O čem jste mluvili?

Eva: Vyprávěl mi o životě v socialistickém Československu, o emigraci a o svojí firmě.

Petr: Tak už asi víš o tatínkově úplně všechno. Ale počkej, ještě jsi neslyšela tu historku o maminec, jak se seznámili. Tak to ti řekne příště.

A říkala jsi mu o našem miminku?

Eva: Ano, byl nadšený! Ptal se, jestli jsme už přemýšleli o jméně. Ale na to máme ještě dost času, vid?

Verba s prepozicí o a lokálem (slovesa s předložkou o a šestým pádem) • Verbs with the preposition o and the locative

The following verbs are used with the preposition about and the locative:

bavit se o to talk about

přemýšlet o to think about

slyšet o to hear about

číst/přečíst o to read about

psát/napsat o to write about

vědět o to know about

mluvit o to talk about

říkat/říct o to say about, to tell about

vyprávět o to speak about

povídат si/popovídáti si o to talk about

Use the patterns in the table to revise the rules for the locative singular. Note the masculine animate endings, which are new for you.

question		nouns		
kom?	čem?	1st declension group Ma/Mi nouns ending in nom. sg. in a consonant without a hook, F nouns ending in -a and N nouns ending in -o	2nd declension group Nouns ending in nom. sg. in a consonant with a hook, -e/-ě, -c, -j and -tel	3rd declension group Ma nouns ending in nom. sg. in -a, F nouns ending in -st and N nouns ending in -í
Ma		tatínkovi		
Mi		životě		
F	Mluvím o Jsem v/ve/na	maminec		
N		miminku		

In phrases comprised of multiple Ma nouns, the ending -ovi alternates with the ending -u, or -i, e.g.: Mluvíme o pánovi-doktorovi. > Mluvíme o panu doktorovi. Mluvíme o ředitelovi-Novákovi. > Mluvíme o řediteli Novákovi.

Ma and N nouns from the 1st declension group may take either the -e/-ě or -u ending, e.g.: Jsem v obchodě. x Mluvím o obchodu. But words of foreign origin and those in which the last consonant is h, ch, k, r and g, can only take the ending -u, e.g. v hotelu, v klubu, v supermarketu, v centru, v muzeu.

For nouns ending in d, t, n, b, p, v, m or f in the written form, the ending is not -e, but -ě, e.g. v obchodě, kavárně, kině, ale ve škole, v divadle.

F nouns from the 1st declension group which end in -ha, -cha, -ka, -ra, -ga undergo a consonant change, e.g. Praha – v Praze, banka – v bance, Česká republika – v České republice. For more information, see p. 208.

Compare the examples in the table with the model sentences containing the most common declension patterns: Mluvím o doktorovi a lékaři. Jsem v obchodě, ve škole, v restauraci a v kině. The table on this page does not contain all the declension patterns. For more information about the locative, see p. 220. A table containing a summary of all the patterns in the singular can be found on p. 202.

► 7. Procvíčujte formy lokálu. O čem asi mluví lidé na fotografiích? Hledejte víc možností.

Například: Muži na fotografii číslo 1 asi mluví o...

o kamarádovi | o manželovi | o příteli | o životě | o lásce | o práci | o škole | o manželce | o kamarádce | o přítelkyni | o rodině | o sportu | o politice | o jídle | o módě | o fotbalu | o pivu | o hokeji | o novém projektu | o nějakém problému | o mužích | o penězích | o ženách | o dětech

POZOR:

The locative plural has three endings:

-ich, -ách and -ech, e.g.:

muži men – o mužích about men

ženy women – o ženách about women

děti children – o dětech about children

A table containing a summary of all the cases in the plural can be found on p. 203.

► 8. Povídejte si. O kom nebo o čem nejčastěji mluvíte v rodině, ve škole nebo v práci?

- ▶ 9. Tom a Marina jsou ve škole na lekci češtiny. Povídají si s Evou. Poslouchejte a odpovězte na otázky.

1. Co dělala o víkendu Marina?
2. O kom je film, na který se dívála?
3. O jakém režisérovi mluví Eva?
4. Co chce Eva se studenty číst?

- ▶ 10. Přečtěte si text o režiséru Miloši Formanovi.

1. Kdy se Miloš Forman narodil?
2. Kdy emigroval z Československa?
3. Jaké filmy natočil před emigrací?
4. Jaké filmy natočil v USA?
5. Kolikrát byl ženatý? Kolik má dětí?

Režisér Miloš Forman

Miloš Forman se narodil 18. února 1932 v Čáslavi. Oba jeho rodiče bojovali proti nacismu a zemřeli v koncentračním táboře. Miloš Forman vyrůstal v internátové škole. Vystudoval Filmovou akademii muzických umění (FAMU) v Praze a v sedesátých letech natočil několik úspěšných filmů. Jeho film *Černý Petr* vyhrál hlavní cenu na filmovém festivalu v Locarnu ve Švýcarsku a jeho filmy *Lásky jedné plavovlásky* a *Hoří, má panenko!* byly nominovány na Oscara.

Po okupaci Československa v roce 1968 odešel do USA, kde pokračoval ve filmové tvorbě. V roce 1975 tam natočil film *Přelet nad kukačím hnídem* (v originále *One Flew Over the Cuckoo's Nest*) se slavným hercem Jackem Nicholsonem v hlavní roli. Film měl velký úspěch – dostal pět Oscarů. Populární byl i muzikál *Vlasy* (*Hair*). Ještě větší úspěch měl další Formanův film *Amadeus* o Wolfgangu Amadeu Mozartovi. Tento film dostal osm Oscarů.

V současnosti žije Miloš Forman střídavě v New Yorku a na farmě v Connecticutu. Byl třikrát ženatý. Poprvé se oženil s populární českou herečkou Janou Brejchovou. Jeho druhá manželka byla herečka Věra Křesadlová. Jeho třetí manželka se jmenuje Martina a je spisovatelka. S druhou manželkou má Forman dvojčata Petru a Matěje, se třetí ženou má další dvojčata Andrewa a Jamese.

- ▶ 11. Poslouchejte a opakujte.

18. února 1932, v sedesátých letech, v roce 1968, v roce 1975, v současnosti

- ▶ 12. Spojte výrazy. Pak kontrolujte v textu.

1. bojovat	A. v koncentračním táboře
2. zemřít	B. velký úspěch
3. vyrůstat	C. hlavní cenu
4. vystudovat	D. proti nacismu
5. natočit	E. v USA
6. vyhrát	F. v internátové škole
7. mít	G. třikrát ženatý
8. oženit se	H. s populární herečkou
9. být	I. Filmovou akademii (FAMU)
10. žít	J. úspěšný film

PAMATUJTE SI:

We read 1932
v roce devatenáct set třicet dva

- ▶ 13. Máte nějakého oblíbeného režiséra nebo režisérku, herce nebo herečku, spisovatele nebo spisovatelku? Napište jeho nebo její stručný životopis (60 slov).

- ▶ 14. Poslouchejte písničku *Život je jen náhoda*. Co je podle textu v životě důležité? Co je v životě důležité pro vás?

brát* si/vzít* si + A
to get married to

být* nevěrný + D
to be unfaithful to

chodit s + I
to go out with

hádat se/pohádat se s + I
to have an argument with

milovat se/pomilovat se s + I
to make love to, to have sex with

potkávat/potkat + A
to meet, run into

rodit/porodit dítě
to give birth to a child

rozcházet se/rozejít* se s + I
to break up with

rozvádět se/rozvést* se s + I
to get divorced from

seznamovat se/seznámit se s + I
to meet

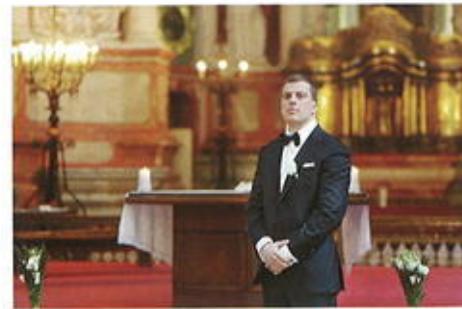
vdávat (se)/vdát (se) za + A
to get married to (for a woman)

zamilovávat se/zamilovat se do + G
to fall in love with

zasnubovat se/zasnoubit se s + I
to get engaged to

ženit se/oženit se s + I
to get married to (for a man)

žít* s + I
to live with

- Rodiče a děti
- Co říkají rodiče dětem?
- Petře! Lucie! Marku!
- Slovní banka: Příkazy a zákazy

► 1. Eva už brzy bude rodit. Petr musí jet na konferenci. Hádejte, co říká Eva Petrovi (E) a co Petr Evě (P).

1. Dej na sebe pozor! –
2. Nečti večer dlouho a jdi brzy spát! –
3. A zavolej mi! –
4. Neboj se a nedělej si starosti! –
5. Užij si to a měj se hezky! –
6. A pozdravuj kolegy! –

► 2. Poslouchejte dialog Evy a Petra. Co kdo říká?
Porovnejte s tím, co jste hádali ve cvičení 1.

CD2: 34

► 3. Konference končí. Petr volá Evě. Označte, co je pravda.

CD2: 35

1. Petr neměl na konferenci úspěch.	ANO/NE
2. Eva už musí jet do porodnice.	ANO/NE
3. Petr nemůže přijet domů.	ANO/NE
4. Eva nebere telefon.	ANO/NE
5. Petr telefonuje do porodnice.	ANO/NE
6. Eva a Petr mají trojčata.	ANO/NE

► 4. Poslouchejte a opakujte. Pečlivě vyslovujte dlouhé samohlásky. Dodržujte slovní přízvuk.
Dej na sebe pozor! Zavolej mi! Neboj se! Nedělej si starosti! Užij si to! Měj se hezky! Pozdravuj kolegy!

CD2: 36

► 5. Představte si, že někomu vykáte nebo oslovujiete víc lidí. Změňte výrazy ve cvičení 4 podle modelu.

Například: Dej na sebe pozor! – Dejte na sebe pozor!

Imperativ (rozkazovací způsob) • The imperative

The highlighted forms in bold in exercise 1 are in the imperative.

1. Regular forms

For regular formation of the imperative, you start with the 3rd person plural of the verb (known as the oni-form). When you drop the ending -ou, -í or -ají, from this form, you get the verb stem. Then you continue like this:

a) If the verb stem ends in a single consonant, add ---, -te

infinitive	3rd person plural	imperative (ty-form)	imperative (vy-form)
pozdravovat	(oni) pozdravuj-ou	pozdravuj!	pozdravujte!
nebát se	(oni) neboj-í se	neboj se!	nebojte se!

There is a consonant shift if the written form of the verb stem ends in d, t or n, e.g. jet – jedou – jeď, letět – letí – leť, nezapomenout – nezapomenou – nezapomeň.

b) If the stem ends in two consonants, add -i, -ete/-ěte.

číst	(oni) čt-ou	čt!	čtě!
jít	(oni) jd-ou	jd!	jděte!

After the consonants d, t, n, b, p, v, m and f we don't have the ending -ete, but -ěte.

c) If the verb's infinitive ends in -at and the 3rd person plural ends in ají (only verbs known as -á verbs), add -ej, -ejte.

zavolat	(oni) zavol-ají	zavolej!	zavolejte!
nedělat	(oni) neděl-ají	nedělej!	nedělejte!

2. Irregular forms

být: bud! bud'!

jít: jez! jezte!

koupit: kup! kupte!

mít: měj! mějte!

snít: sněz! snězte!

...: pojď! pojďte!

POZOR:

The following imperatives exist for the verb jít:

jdi, jděte, e.g.: Jdi pryč! Go away!

pojd', pojďte, e.g.: Pojd' sem! [pojďsem, coll. pocem] Come here!

► 6. Tvořte pravidelné imperativy. Pak je doplňte do vět. Rozlišujte, kde budete vyklat a tykat (= používat vy-formy a ty-formy).

Například: podívat se – (podíváj se) – podívej se! podívejte se!

1. poslouchat – (poslouchají) –
2. spát – (spí) –
3. přečíst – (přečtou) –
4. vypít – (vypijou) –
5. uvařit – (uvaří) –
6. udělat – (udělají) –
7. zavolat – (zavolají) –
8. pozdravovat – (pozdravujou) –

- Maminka řekla synovi: mě!
 Tatínek řekl dceři: Už si nečti, zhasni a !
 Učitel řekl studentovi: ten text, prosím.
 Babička řekla vnukovi: ten čaj.
 Manžel řekl manželce: Prosím tě, mi kávu.
 Ředitel mi řekl: Prosím vás, to do pondělí.
 Řekl jsem kolegovi: Teď nemůžu, mi později.
 Řekla jsem sestře: Měj se a přitele!

► 7. Procvičujte nepravidelné imperativy. Doplňte k situacím na fotografiích. Hledejte víc možností.

Bud' hodný/hodná! | Sněz to! | Měj se hezky! | Jdi pryč! | Kup rohlíky, ano? – Ano, koupím! | Pojd' sem!

1.

2.

PAMATUJTE SI:
The expression pojd' sem is pronounced [pocem] in everyday spoken Czech.

3.

4.

5.

6.

► 8. Napište krátké dialogy nebo texty, ve kterých použijete imperativy ze cvičení 6 a 7.

Užitečné výrazy s imperativem • Useful expressions using the imperative

Memorize these common expressions using the imperative (here in the 2nd person sg., i.e. the ty-form):

Brzy se uzdrav! Get better soon!
 Buď zticha! Be quiet!
 Dávej/dej na sebe pozor! Take care of yourself!
 Dávej/dej pozor! Be careful!
 Měj se hezky! Have a good time!
 Neboj se! Don't be afraid!
 Nedělej si starosti! Don't worry!
 Nech mě! Leave me alone!

Nech toho! Stop that!
 Podej mi...! Pass me...!
 Pojd' dál! Come in!
 Pospěš si! Hurry up!
 Pozdravuj...! Say hello to...!
 Promiň! Sorry!
 Užij si to! Enjoy it!
 Zkus to! Try it!

PAMATUJTE SI:

We often use the expressions prosím vás or prosím tě with the imperative.

► 9. Čtěte výrazy v tabulce ve 2. osobě plurálu (vy-formě). Procvičujte výslovnost.

► 10. Co obvykle říkají nebo říká...? Pozor na vy- a ty-formy.

1. rodiče dětem?
2. děti rodičům?
3. manžel manželce nebo manželka manželovi?
4. šéf nebo šéfka zaměstnanci?
5. učitel nebo učitelka studentovi?
6. doktor pacientovi?

Pospěšte si! | Pište! | Berte léky! | Zkuste to!

Čtěte! | Dávejte pozor! | Nechte mě! | Pospěš si!

Nedělejte si starosti! | Poslouchejte! | Nebojte se!

Dávejte na sebe pozor! | Udělejte to! | Nechte toho!

► 11. Co často říkáte vy? Komu a proč? Procvičujte slovní zásobu na této stránce a na straně 160.

Například: Často říkám manželce: Nedělej si starosti!, protože je hodně pesimistická.

► 12. Co řeknete v těchto situacích? Vyberte a doplňte výraz ve vhodné formě (vy, ty). Hledejte více možností.
Použijte správně velké nebo malé písmeno na začátku věty.

A. Brzy se uzdrav!	E. Měj se hezky!	I. Nech toho!	M. Pozdravuj...!
B. Buďtiše a neruš!	F. Neboj se!	J. Podej mi...!	N. Promiň!
C. Dávej/dej na sebe pozor!	G. Nedělej si starosti!	K. Pojd dál!	O. Užij si to!
D. Dávej/dej pozor!	H. Nech mě!	L. Pospěš si!	P. Zkus to!
- Vaše kamarádka jede do džungle. Může to být nebezpečné. Říkáte jí: „Prosím tě,!“
 - Jdete se sestrou do divadla. Hra začíná už za čtyřicet minut a ona pořád neví, jaké šaty si má vzít. Díváte se na hodinky a jste nervózní. Voláte na ni: „Prosím tě,!“
 - Stojíte na ulici a chcete přejít, ale přijíždí nějaké auto. Váš kamarád ho nevidí, protože telefonuje. Křičíte rozčileně: „!“
 - Vaše kolegyně na vás pořád mluví a vy se proto nemůžete soustředit na práci. Říkáte jí: „Prosím tě,!“
 - Vaše malá dcera se učí plavat. Stojíte ve vodě a ukazujete jí, co má dělat, ale ona se bojí. Říkáte jí: „!“
 - Musíte dokončit důležitou práci, ale váš pes si chce hrát. Říkáte mu: „!“
 - Jedete na tři měsíce sám do exotické země. Vaše maminka má strach, že cesta bude nebezpečná. Říkáte jí: „Ale no tak,!“
 - Vaši kamarádi jdou večer na ples a moc se těší. Říkáte jim: „!“
 - Sedíte v kině a za vámi sedí parta mladých lidí. Hlasitě mluví, jí popcorn (čtěte: popcorn) a šustí papíry. Otočíte se a říkáte jim: „Prosím vás,!“
 - Jste v restauraci na oběd. Polévka je málo slaná. Říkáte kolegovi, který sedí vedle: „Prosím tě,!“
 - Jste v kanceláři a někdo klepe na dveře. Voláte: „!“
 - Jste v metru a spěcháte. Před vámi na eskalátoru stojí lidí, ale vy chcete projít. Říkáte jim: „!“
 - Váš kolega je nemocný. Telefonujete mu a říkáte: „!“

► 13. Vyberte si tři výrazy ze cvičení 12. Vymyslete a napište další situace, ve kterých je použijete.

Negativní imperativ (záporný rozkazovací způsob) • The negative imperative
Negative imperatives are formed from imperfective verbs (as if we wanted the commands to last longer). E.g.:
 otvírat/otevřít: Otevři okno! × Neotvírej okno!
 zavírat/zavřít: Zavři dveře! × Nezavírej dveře!
 zapínat/zapnout: Zapni počítač! × Nezapínej počítač!
 vypínat/vypnout: Vypni televizi! × Nevypínej televizi!

► 14. Kolem sebe můžeme vidět různé nápisů. Kde je můžeme vidět?

ZÁKAZ VJEZDU

Přejděte na protější chodník!

KOUŘENÍ ZAKÁZÁNO!

NEPOUŽÍVEJTE MOBILNÍ TELEFONY

ZÁKAZ PARKOVÁNÍ

ZÁKAZ FOTOGRAFOVÁNÍ

Diskrétní zóna.
Přistupujte jednotlivě!

► 15. Co tyto nápisů znamenají?

Například: Zákaz vjezdu znamená, že tam nesmímejet.

PAMATUJTE SI:

smět: smím, smíš...

to be allowed: I may, you may...

► 16. Označte v předchozím cvičení, co je zákaz (Z) a co je příkaz (P).

Co říkají rodiče dětem?

► 1. Podívejte se na fotografie. Co asi říkají tito dospělí dětem a proč?

1

2

3

4

► 2. Povídejte si.

1. Jaké další příkazy a zákazy často říkají rodiče dětem?
2. Jaké příkazy a zákazy jste nesnášel/a, když jste byl malý/byla malá?

► 3. Jak už víte, Eva a Petr mají dvojčata, kluka Marka a holku Lucii. Eva čte na internetu článek o výchově dětí. Přečtěte si věty. Co myslíte, že je, nebo není pravda? Pak ověřte podle textu.

1. Dospělí často dětem něco přikazují a zakazují.
2. Malé děti rozumí všemu, co říkáme.
3. Děti by měly vědět, proč něco nemají dělat.
4. Malé děti reagují na příkazy a zákazy citlivě.
5. Dětem nemusíme nikdy nic vysvětlovat.

podle mě	podle textu
ANO/NE	ANO/NE

POZOR:

The word **dítě** child is declined like the model **kuče**, but the word **děti** children is declined according to the plural forms of the model **místnost**. A summary containing all the patterns of the cases can be found on p. 202 and 203 (the model **kuče** can be found in the notes below the table).

Jsou zákazy a příkazy ve výchově opravdu nutné?

„Nechod' tam, nejez to, nedělej to, nesahej na to, nech toho, nezlob!“ A pak zase: „Pojď sem, sněž to, vezmi to!“ Děti od nás dostávají hodně příkazů a zákazů. Samozřejmě to myslíme dobře a chceme, aby naše děti **byly** dobře vychované a **aby se jim** nic **nestalo**. Malé děti ale ještě nejsou schopné našim zákazům a příkazům rozumět. Nejspíš proto stejně neposlechnou a budou zmatené. Proto bychom my dospělí měli dětem pomáhat, **aby samy poznávaly** svět. Samozřejmě je potřeba dát jim hranice. Jak to udělat?

Nemusíme říkat: „Nedělej to!“ ale můžeme říct: „Když to uděláš, stane se to a to.“ Maminka například křičí na Haničku: „Nesed' na zemi!“. Ale Hanička nerozumí, proč jí maminka říká, **aby neseděla** na podlaze. Maminka by měla Haničce říct: „Haničko, je zima a podlaha je moc studená. Mohla bys dostat rýmu.“ Nebo tatínek říká Tomáškovi: „Nechoď k tomu oknu!“. Ale proč nechce tatínek, **aby tam Tomášek chodil**? Vhodnější je formulovat to pozitivně: „Tomášku, podíváme se z okna spolu, protože je to hodně vysoko.“

Abyste lépe pochopili situaci, ve které dítě je, představte si, že začínáte dělat úplně novou práci. Jak byste chtěli, **aby se lidé kolem vás chovali**? Chcete, **aby na vás křičeli, zakazovali a přikazovali**, co musíte a nesmíte dělat? Nebo byste raději měli kolem laskavé lidi, kteří vám všechno klidně vysvětlují a podporují vás, když chcete zkousit něco nového? Malé děti jsou na zákazy a příkazy velmi citlivé. Proto bychom měli přikazovat a zakazovat co nejméně, a když už to děláme, měli bychom vždycky vysvětlit proč.

Podle článku Tamary Cenkové pro Babyweb.cz. Zkráceno, adaptováno.

► 4. Co znamenají tyto výrazy? Spojte.

1. přikazovat	A. senzitivní
2. zakazovat	B. mít v hlavě chaos
3. dát dětem hranice	C. pomáhat někomu
4. co nejméně	D. říkat, co musíme udělat
5. citlivý	E. hodný
6. být zmatený	F. říkat, co nesmíme udělat
7. laskavý	G. velmi málo, minimálně
8. podporovat někoho	H. porozumět situaci
9. být schopný	I. nenechat děti dělat všechno, co chtějí
10. pochopit situaci	J. umět, moct

► 5. Povídejte si. Jaký máte názor na zákazy a příkazy ve výchově?
Používejte následující výrazy.

Myslím, že... Souhlasím s tím, že... Nesouhlasím s tím, že...

Podle mě... Podle mého názoru... Já bych řekl/a, že...

„Aby-věty“ (věty se spojkou aby) • “Aby-clauses” (clauses with the conjunction aby)

Notice the phrases highlighted in bold in exercise 3 on p. 156. There we can read e.g.:

Chceme, aby naše děti byly dobře vychované a aby se jim nic nestalo.

Proto bychom my dospělí měli dětem pomáhat, aby samy poznávaly svět.

Ale Hanička nerozumí, proč jí maminka říká, aby ne

Ale proč nechce tatínek, aby tam Tomášek chodil?

Abyste lépe pochopili situaci, představte si...

As you can see in the examples, we form „aby-clauses” using the word *aby* and the verb form known as the “I-forms” (e.g. *byly*, *poznávaly*, *porozuměli*), which you already know from the past tense or the conditional. Here is the conjugation of *aby*:

(já)	abych	
(ty)	abys	
(on, ona, to)	aby	
(my)	abychom	+ the I-form of the verb
(vy)	abyste	
(oni)	aby	

In everyday spoken Czech the form abysme is usually used in the 1st person plural instead of abychom.

There are two types of "aby-clauses":

1) *Clauses of object*, e.g.: Chceme, aby naše děti byly dobře vychované. These clauses are used after the following sentences expressing recommendations, advice, wishes, requests, appeals, commands or warnings:

chtít to want

prospective/prospective to ask

rikit/rict to say

prosit/poprosit to ask
radit/poradit to advise

doporučovat/doporučit to recommend

žádat/požádat to advise
žádat/požádat to ask, to apply

2) *Clauses of purpose*, e.g.: Proto bychom dětem my dospělí měli pomáhat, aby samy poznávaly svět. *These clauses answer the question: Why? For what purpose?*

► 6. Procvičujte objektové „aby-věty“. Pamatujete si, co říká Petr Evě a Eva Petrovi v dialogu na straně 153? Doplňte věty podle modelu. Pozor na druhou pozici!

Například: Dej na sebe pozor! – Petr říká Evě, aby na sebe dala pozor.

1. Nečti večer dlouho! – Petr říká Evě, aby
 2. Jdi brzy spát! – Petr říká Evě, aby
 3. Zavolej mi! – Petr říká Evě, aby
 4. Neboj se! – Eva říká Petrovi, aby
 5. Nedělej si starosti! – Eva říká Petrovi, aby
 6. Užij si to! – Eva říká Petrovi, aby
 7. Měj se hezky! – Eva říká Petrovi, aby
 8. Pozdravuj kolegy! – Eva říká Petrovi, aby

► 7. Procvičujte objektové „aby-věty“ s dalšími slovesy podle modelu.

Například: doktor mi doporučuje – nekouřit – Doktor mi doporučuje, abych nekouřil/a.

1. sestra mě prosí – vzít její dceru na dovolenou
 2. číšník mi doporučuje – dát si dražší víno
 3. maminka mi říká – moc neutráchet
 4. doktorka mi radí – brát nový lék
 5. babička mě prosí – zítra přijít
 6. kolega mě žádá – nemluvit tak hlasitě
 7. učitelka mi říká – psát domácí úkoly
 8. ředitel chce – přijít v sobotu do práce

► 8. Procvičujte účelové „aby-věty“. Vysvětlete dětem, proč to musí dělat.

Například: nosit brýle – dobře vidět – Musíš nosit brýle, abys dobré viděl/a.

1. jíst ovoce a zeleninu – být zdravý/á
 2. chodit večer na procházku – dobře spát
 3. sportovat – nebýt tlustý/á
 4. učit se česky – rozumět, mluvit a psát
 5. cestovat – poznat jiné země

► 9. Eva čte časopis, kam píšou lidé o svých problémech. Přečtěte si tři dopisy.
Jaký problém mají Marta, Hana a Radek?

1. Marta říká: „Můj manžel umřel před pěti lety a já teď žiju u syna. Měla jsem dost nudnou práci, pracovala jsem jako úřednice, ale celý život jsem přitom cvičila jógu a četla knihy o indické filozofii. Chtěla bych někdy jet do Indie a do Nepálu. Můj syn ale říká, abych nejezdila. Podle jeho názoru je to moc nebezpečné. Taky si myslí, že jsem na to stará (je mi 65 let). Poprosil mě, abych za ty peníze, které mám na cestu, pro celou rodinu kupila nové auto. Moc bych chtěla jet, ale nevím, jestli to ode mě není soběcké. Co mám dělat?“

2. Hana říká: „Jsem rozvedená a žiju s dcerou. Aleně je 13 let. Vždycky byla hodná a pracovitá. Dobře se učila, chodila na balet, na tenis, na němčinu a na angličtinu. Pořád jsme byly spolu, o víkendu jsme chodily do divadla nebo na koncerty. Teď má ale ve škole nějaké nové kamarády a pořád chce být s nimi. Neuhřívá se, nechce chodit na balet ani na tenis a někdy je dokonce sprostá. Když jí říkám, aby se víc učila nebo mi víc pomáhala, nechce a je protivná. Co mám dělat?“

3. Radek říká: „Chtěl bych si najít novou práci, ale na to potřebuju angličtinu. Už jsem začínal studovat asi pětkrát, teď chodím třikrát týdně na soukromý kurz angličtiny. Nejsem líný, učím se pořád gramatiku a slovíčka, ale nic si nepamatuju. Rozumím docela dobře, ale mluvím pomalu a často dělám chyby. Můj učitel mi radí, abych chodil na lekce ještě častěji. Já na to ale nemám čas a už mě to ani nebaví. Myslím, že se anglicky nikdy nenaučím. Asi nemám talent na jazyky. Opravdu nevím, co mám dělat...“

► 10. Odpovězte na otázky.

1. O co se Marta celý život zajímalá?	4. Proč se Alena změnila?
2. Co říká syn Martě? Proč má tento názor?	5. Proč potřebuje Radek angličtinu?
3. Jaká byla Hanina dcera, když byla mladší?	6. Co doporučuje Radkovi jeho učitel?

CD2: 37, 38, 39

► 11. Poslouchejte, co Haně, Martě a Radkovi doporučují ostatní lidé. S kým souhlasíte?

- Co Martě říkají její kamarád Karel a její sousedka Jarka? S kým souhlasíte? S Karlem, nebo s Jarkou?
- Co Haně říkají její sestra Božena a její kolegyně Adéla? S kým souhlasíte? S Boženou, nebo s Adélou?
- Co Radkovi říkají jeho kamarádka Iva a jeho kolega Miloš? S kým souhlasíte? S Ihou, nebo s Milošem?

► 12. Co byste Martě, Haně a Radkovi poradil/a vy?

Například: Poradil/a bych Martě, aby... Řekl/a bych Haně, aby...

► 13. Představte si, že vaši kamarádi mají problémy a radí se s vámi. Co byste jim řekl/a?

Například: Řekl/a bych mu/jí, aby... Doporučil/a bych mu/jí, aby... Poradil/a bych mu/jí, aby...

- Jana moc kouří. –
- Vojtěch potřebuje peníze. –
- Adamovi někdo ukradl auto. –
- Simona chce zhubnout. –
- Tomáše bolí Zub. –

Vyjádření rady nebo doporučení (vedlejší věty s aby, ať a že) • Expressing advice or recommendations (subordinate clauses with aby, ať and že)

aby:

Řekl/a bych Martě, aby neposlouchala syna a jelá do Indie. I would tell Martha not to listen to her son and to go to India.

ať:

Řekl/a bych Martě, ať neposlouchá syna a jede do Indie. I would tell Martha not to listen to her son and to go to India.

že má, nemá:

Řekl/a bych Martě, že nemá poslouchat syna a že má jet do Indie. I would tell Martha that she should not listen to her son and that she should go to India.

že by měl/a, neměl/a

Řekl/a bych Martě, že by neměla poslouchat syna a že by měla jet do Indie. I would tell Martha that she should not listen to her son and that she should go to India.

► 14. Transformujte věty ze cvičení 13. Používejte výrazy ať a že má/nemá.

Například: Řekl/a bych Janě, ať nekouří. Řekl/a bych Janě, že nemá kouřit. Řekl/a bych Janě, že by neměla kouřit.

Petře! Lucie! Marku!

- ▶ 1. Povídejte si. Líbí se vám vaše křestní jméno a příjmení? Má nějaký význam? Pokud ano, co znamená?
- CD2: 40
- ▶ 2. Petr je večer doma a hraje si s dvojčaty Markem a Lucií. Poslouchejte. Proč je Eva volá?
- CD2: 40
- ▶ 3. Co slyšíte v dialogu? Doplňte formy vokativu sg. Pozor na mobilní e.

Například: miláček – miláčku

1. kočička –	6. Petr –
2. brouček –	7. Lucie –
3. Péťa –	8. Marek –
4. Lucinka –	9. Eva –
5. Mareček –	10. maminka –

Vokativ singuláru (pátý pád jednotného čísla) • The vocative singular

		nouns		
		1st declension group Ma/Mi nouns ending in nom. sg. in a consonant without a hook, F nouns ending in -a and N nouns ending in -o	2nd declension group Nouns ending in nom. sg. in a consonant with a hook, -e/-ě, -c, -j and -tel	3rd declension group Ma nouns ending in nom. sg. in -a, F nouns ending in -st and N nouns ending in -i
Ma	Dobrý den, ... !	Petře! Marku!	Lukáši!	
F	Ahoj ... !	Evo!	Lucie!	

Most Ma nouns take the ending -e, e.g. doktore! in the vocative. Watch out for consonant changes: Petr – Petřel bratr – bratře!

Ma nouns ending in -h, -ch, -k, -g take the ending -u, e.g. Marek – Marku! tatínek – tatínu! Ma nouns from the 2nd declension group and some nouns ending in -s, -z, -l and -x take the ending -i, e.g. Lukáš – Lukáši! Klaus – Klausi!

Ma nouns ending in -i, -í, -y and F nouns ending in -e, -í, -í, -y do not change their forms in the vocative, e.g. Jiří – Jiři! Lucie – Lucie! Some foreign origin F names do not decline, e.g. Lori – Lori! Carmen – Carmen!

Formal address: pan Novák – pane Nováku!, coll. pane Novák! paní Nováková – paní Nováková! slečna Nováková – slečno Nováková!

▶ 4. Tvořte formy vokativu singuláru.

1. Tom –	! 4. Marina –	! 7. pan Hanuš –
2. Lukáš –	! 5. Lucie –	! 8. paní Hanušová –
3. Honza –	! 6. Marion –	! 9. slečna Hanušová –

Deminutiva (zdrobněliny) • Diminutives (pet names)

In Czech it is common to use diminutives in nicknames or given names, e.g. Petr – Péťa – Petříček, Lucie – Lucka – Lucinka, Marek – Mára – Mareček. Diminutives do not only express the idea that someone or something is small, but also either the affectionate feelings of the speaker or politeness.

E.g. in a restaurant the waiter may ask you: Dáte si ještě pívečko? Takže jste měli dvakrát kávičku a dortíček, že?

▶ 5. Jak se oslovují Češi, které znáte?

▶ 6. Rozlišujte laskavá slova 😊 a nadávky 😡.

Například: Laskavé slovo je... Nadávka je...

1. miláček	6. kráva	11. vůl	16. kotě
2. mizera	7. blbec	12. pusinka	17. husa
3. hajzl	8. zlato	13. kocourek	18. slepice
4. pitomec	9. idiot	14. kočička	19. debil
5. brouček	10. beruška	15. svině	20. medvídek

▶ 7. Představte si, že někoho oslovujete. Co řeknete? Pozor na mobilní e v některých výrazech.

Například: miláček – miláčku!

SLOVNÍ BANKA

Příkazy a zákazy

Jdi/Běž pryč!
Go away!

Bud' hodný/hodná!
Be nice!

Bud' zticha!
Be quiet!

Dávej pozor!
Be careful!

Dávej na sebe pozor!
Take care of yourself!

Sněz to!
Eat that up!

Neboj se!
Don't be afraid!

Nedělej si starosti!
Don't worry!

Nech toho!
Stop it!

Neplač!
Don't cry!

Neruš mě!
Don't disturb me!

Brzy se uzdrav!
Get well soon!

Pojď dál!
Come in!

Měj se hezky!
Have fun!

Pospěš si!
Hurry up!

Vaříme a vážíme

- ▶ Vaříme a vážíme
- ▶ Čí je to?
- ▶ Jak se nemá držet dieta
- ▶ Slovní banka: Vaříme

► 1. Povídejte si. Vaříte rád/a? Připravoval/a jste někdy nějaké české jídlo?

► 2. Typické české jídlo jsou obložené chlebíčky.
Na fotografiích jsou tři druhy. Popište, co vidíte.

Například: Na fotografii číslo 1 je...

• šunka	• rajče	• paprika
• vajíčko	• sýr (Eidam, Hermelín)	• vlašský salát
• okurka	• salám	• salát

► 3. Čtěte text Obložené chlebíčky. Odpovězte na otázky.

1. Kdo prý chlebíčky vymyslel?
2. Co mají chlebíčky společného s chameleonom?

► 4. Čtěte text ještě jednou. Doplňte výrazy.

v cukrárně | jaký chce | Silvestr | narozeniny | nejprodávanější

Obložené chlebíčky

Když Češi slaví 1., svátek nebo mají firemní party, obvykle kupují nebo dělají obložené chlebíčky. Když má člověk chuť jen na něco malého, dá si chlebíček. A poslední den v roce – 2.? Ten si bez chlebíčků nikdo neumí představit. Chlebíčky v dnešní podobě prý vymyslel pražský podnikatel Jan Paukert na začátku 20. (čti: dvacátého) století, ale existuje i legenda, že vznikly kvůli Napoleonovi, který chtěl vidět, co jí, aby ho nikdo neotrávil. Chlebíčky si můžeme koupit v supermarketu, v bufetu na nádraží, 3. a někdy i v divadle. České chlebíčky jsou prostě populární fenomén. Proč? To je jednoduché: dobře vypadají, jsou relativně levné a hlavně jsou jako chameleon – každý je jiný. 4. jsou klasické chlebíčky se šunkou, s vajíčkem nebo se sýrem, ale populární jsou i s ananasem nebo humrové. Doma si ale každý samozřejmě může udělat chlebíček, 5.

► 5. Jaký chlebíček byste si dal/a, nebo nedal/a?

Například: Dal/a bych si... Mám chut na... Nedal/a bych si...

CD2: 41
► 6. Petr bude mít narozeniny. Eva kupuje jídlo a pití na oslavu. Co kupuje? Jaké chlebíčky chce asi dělat?

CD2: 41
► 7. Poslouchejte ještě jednou. Doplňte, kolik čeho Eva kupuje.

Prodavačka: Tak prosím, co si přejete?

Eva: Prosím 1. deka vlašského salátu.

Prodavačka: Ano, tady je. A co ještě?

Eva: Ještě 2. deka tady toho plátkového sýra,

3. deka paprikového salámu a 4. deka šunky.

Prodavačka: Vepřové, nebo kuřecí?

Eva: Vepřové. Děkuju, to je všechno. Takže ještě koupím veku, vajíčka,

Hermelín, 5. červeného vína a je to.

Míry a váhy • Weights and measures

You can buy fruits, vegetables, ham, salami, cheese, salads etc. not only in packages but also by weight. Weight is given in decagrams and kilograms, e.g.: Prosím 20 deka vlašského salátu.

Chtěl/a bych dvě kilo banánů. Remember:

kilogram, coll. kilo kilogram, dekagram decagram, gram gram
litr litre, decilitr, coll. deci decilitre (= 100 ml)

If you order juice or cola in a restaurant, the waiter might ask you: Dvě, nebo tři deci? or Do dvojký, nebo do trojky?
He wants to know if you want two or three decilitres.

► 8. Co je to? Doplňte k fotografiím.

litr | metr | dekagram, deko | decilitr, deci | kilogram, kilo

1. 2. 3. 4. 5.

► 9. CD2: 42 Poslouchejte 6 dialogů. Podtrhněte, jakou jednotku míry nebo váhy slyšíte.

Dialog 1	<i>centimetry / metry / deci / deka / litry / kilometers</i>	
Dialog 2	<i>centimetry / metry / deci / deka / litry / kilometers</i>	
Dialog 3	<i>centimetry / metry / deci / deka / litry / kilometers</i>	
Dialog 4	<i>centimetry / metry / deci / deka / litry / kilometers</i>	
Dialog 5	<i>centimetry / metry / deci / deka / litry / kilometers</i>	
Dialog 6	<i>centimetry / metry / deci / deka / litry / kilometers</i>	

► 10. CD2: 42 Poslouchejte ještě jednou. Kde tyto dialogy můžete slyšet? Doplňte na linky ke cvičení 9.

u pumpy | v restauraci | v obchodě s látkami | na silnici | v supermarketu | u holiče

Partitivní genitiv (druhý pád) • The partitive genitive

In exercise 6 you can see the expressions highlighted in bold. These expressions are in the genitive singular form. This is known as the partitive genitive, which is used with weights and measures and with other expressions indicating quantities (for more information, see p. 163). Compare the expressions from exercise 6 with the model sentences containing the most common patterns for the genitive singular:

Eva kupuje 20 deka salátu, 20 deka šunku a láhev vína.

Jdu do obchodu, do školy a do kiná.

Watch out for exceptions! Remember: sýr – 20 deka sýra, sůl – trochu sóli.

For more information about the genitive, see p. 82 and 216. For a summary of the cases in the singular, see p. 202.

► 11. Kolik čeho je? Podtrhněte správnou jednotku míry a váhy a přečtěte věty nahlas. Všimněte si forem genitivu sg.

Pozor také na správné užití číslovek dva a dvě.

Například: Každý den piju dva metry / kilometers / litry vody.

- Na guláš potřebuju asi 2 deci / metry / kilo masa.
- Vzal jsem 4 metry / litry / kilograms benzínu.
- Koupil jsem 2 metry / kilometers / litres látky na šaty.
- Dám si 3 deci / deka / metry džusu.
- Na koláč potřebujete 4 deka / deci / grams mléka.
- Dali jsme si každý asi 2 deci / grams / kilo vína.
- Koupil jsem 20 deci / deka / kilometers salámu.
- Dáme si 2 kilo / deka / deci limonády.

► 12. CD2: 43 Eva chce pro Petra připravit jako překvapení jeho oblíbené jídlo. Telefonuje mamine. Poslouchejte a označte, co chce dělat.

- bramborové knedlíky, pečenou husu a dušené zelí
- jahodové knedlíky s tvarohem
- houskové knedlíky, hovězí maso a svíčkovou omáčku

► 13. Jedl/a jste někdy knedlíky? Jaké? Jak vám chutnaly?

Například: Už jsem jedl/a... Ještě nikdy jsem nejedl/a... Chutnaly mi... Nechutnaly mi...

PAMATUJTE SI:

In everyday spoken Czech these forms are used:

1 kilo, 2, 3, 4 kilo, 5... kilo
1 deko, 2, 3, 4 deka, 5... deka
1 deci, 2, 3, 4 deci, 5... deci

► 14. Co je to? Doplňte k fotografiím. Co asi bude Eva potřebovat na jahodové knedlíky?

vajíčka | mouka | chleba | tvaroh | houska | olej | jahody | šlehačka | máslo | cibule | cukr | čokoláda

1. tvaroh

2.

3.

4.

5. šlehačka

6.

7.

8.

9. mouka

10.

11.

12.

CD2: 43

► 15. Poslouchejte ještě jednou, jak Eva mluví s maminkou. Označte, co bude na knedlíky potřebovat.

CD2: 43

► 16. Doplňte text a pak kontrolujte poslechem. Všimněte si označených forem genitivu sg.

Eva: Ahoj, mami! Plánuju 1. pro Petra: chci mu k narozeninám udělat jahodové knedlíky. Hledala jsem recept 2., ale myslím, že ty tvoje jsou nejlepší. Prosím tě, jak je děláš?

Paní Hanušová: Hm, to je 3. Potřebuješ trochu tvarohu, trochu mouky, pak kousek másla, dvě vajíčka, hodně cukru, trochu šlehačky a samozřejmě 4.

Eva: No jo, ale kolik mouky? Kilo, půl kilo, nebo čtvrt kilo? A kolik másla, cukru, tvarohu a šlehačky? Musíš mi to říct přesně. To vříš, 5. sama knedlíky poprvé v životě.

Paní Hanušová: Ale já si ten recept nepamatuju a teď mám moc práce. Pošlu ho za chvíli e-mailem, ano?

Eva: Tak dobře, 6.

Určité a neurčité množství • Definite and indefinite quantities

The partitive genitive does not only come after information about weights and measures, but we also use it with expressions denoting definite and indefinite quantities.

1. Expressions denoting definite quantities:

čtvrt, čtvrtka a quarter
půl, půlka a half
kousek a piece
hrnek a cup
láhev a bottle
lžíce, lžička a tablespoon, a teaspoon
plechovka a can
kelímek a tub
sklenice, sklenička a glass

2. Expressions denoting indefinite quantities:

kolik how much
málo a small amount
trochu a little
dost enough
moc a lot
hodně a lot
spousta loads
míň less
více more

Compare the expressions from the text with the model sentences containing the most common patterns for the genitive singular. For more about the genitive, see p. 82 and 216.
Potřebuju kousek tvarohu, trochu mouky, trochu másla. Jdu do supermarketu, do školy, do kina.

CD2: 44

► 17. Poslouchejte a opakujte. Pečlivě vyslovujte dlouhé samohlásky a dodržujte slovní přízvuk.

čtvrt, půl, kousek, hrnek, láhev, lžíce, lžička, plechovka, kelímek, sklenice, sklenička
kolik, málo, trochu, dost, moc, hodně, spousta, míň, více

► 18. Procvičujte výrazy z předchozí tabulky. Doplňte k fotografiím.

kousek | lžíce | hrnek | sklenice/sklenička | lžička | láhev | plechovka | kelímek

1. lžíce mouky 2. cukru 3. kávy 4. vody

5. piva 6. jogurtu 7. Coly 8. dortu

► 19. Paní Hanušová poslala Evě recept na jahodové knedlíky. Seřaďte ho (1–5). Pak najděte a podtrhněte v receptu tvary genitivu sg. Procvičujte slovní zásobu na s. 168.

Jahodové knedlíky

- Potom knedlíky asi 5 minut vaříš.
- Nakonec dáš na knedlíky cukr, rozpuštěné máslo a trochu šlehačky.
- Pak dáš do těsta jahody a děláš knedlíky.
- Potřebuješ 25 dkg (čti deka) tvarohu, 4 dkg másla, 25 g mouky, 2 vajíčka, trochu soli a jahody.
- Nejdřív uděláš z mouky, tvarohu, másla a vajíček těsto.

POZOR:

jedno vajíčko
dvě, tři, čtyři vajíčka
pět, šest... vajíček

For more information about counting in Czech, see p. 222.

► 20. Co používáme, když vaříme? Co můžeme vařit, pečit, smažit, grilovat, krájet...?

Například: Když vaříme, používáme ... Můžeme vařit brambory, ...

► 21. Eva čte recepty v časopise Dobrou chuť. Pracujte se slovníkem. V receptech najděte a podtrhněte formy genitivu sg.

Kuře na zelí

Potřebujete dvě sklenice kyselého zelí, čtvrt litru šlehačky, kuře a grilovací koření. Kuře nakrájíte na kousky a obalíte je v grilovacím koření. Do formy dáte zelí a na zelí dáte kuře. Pak na všechno nalijete kelímek šlehačky a pomalu to upečete v troubě. Kuře na zelí je výborné s bramborovým knedlíkem.

Čočkový salát

Potřebujete asi půl kilo čočky, dvě lžíce majonézy nebo jogurtu, trochu soli a jeden pórek (a také tofu, salám, cibuli, slaninu, vajíčka – prostě všechno, co vám chutná). Uvaříte čočku. Když je čočka studená, nakrájíte bílou část póru a ostatní ingredience a přidáte je k čočce. Nakonec přidáte trochu majonézy a sůl, všechno zamícháte a salát je hotový. Nejlepší je studený.

Dobrou chuť!

► 22. CD2: 45 Poslouchejte a opakujte. Procvičujte r a ř. Pečlivě vyslovujte také dlouhé samohlásky a dodržujte slovní přízvuk. čtvrt litru šlehačky, nakrájíte kuře, grilovací koření, bramborový knedlík, dvě lžíce jogurtu, trochu soli, uvaříte čočku, přidáte je k čočce, trochu majonézy

► 23. Napište recept na nějaké jednoduché jídlo (50 slov). Procvičujte slovní zásobu na straně 168 a následující slovesa.

Potřebujete... Nakrájíte... Dáte.... Přidáte... Uvaříte... Podusíte... Zamícháte...

Čí je to?

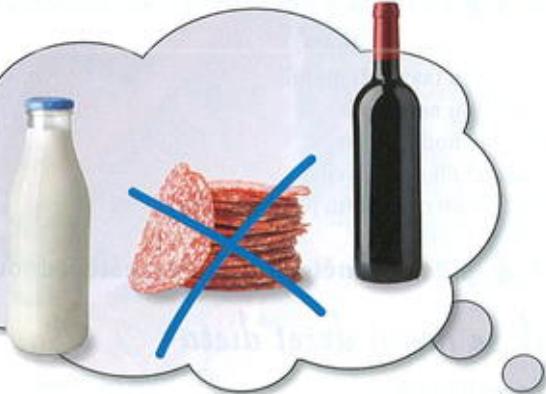
► 1. Povídejte si.

1. Máte na nějaké jídlo nebo pití alergii?
2. Víte, co znamenají výrazy vegetarián a abstinent?
3. Jaké jídlo nebo pití nikdy nejíte nebo nepijete?

Například: Nikdy nejím... Nikdy nepiju... Nemám rád/a... Nechutná mi...

► 2. Podívejte se na obrázek ledničky. Co je tam?

Například: Je tam... Jsou tam...

► 3. Petr je vegetarián. Eva není vegetariánka, ale nepije alkohol a navíc nesnáší laktózu, kterou obsahují mléko a mléčné výrobky. Čí je jídlo a pití v ledničce? Ptejte se a reagujte podle modelu.

Například: Čí je ta zmrzlina? – Petra. Čí je ten salám? – Evy. Čí jsou ty okurky? – Petra a Evy.

Posesivní genitiv (přívlastňovací druhý pád) • The possessive genitive

Čí je to pivo? Whose beer is that? – To pivo je Petra. This beer is Peter's.

Čí je ten salám? Whose salami is that? – Ten salám je Evy. That salami is Eva's.

The highlighted words in the previous sentences are in the genitive singular. This is also called the possessive genitive. The possessive genitive is used to answer the question čí? whose?

Notice that the genitive is also used to show authorship. Compare:

To je Václav Havel. (= the nominative) That's Václav Havel.

Znáte hry a eseje Václava Havla? (= the genitive). Do you know Václav Havel's plays and essays?

► 4. Čí je to jídlo a pití? Vyberte správnou formu a přečtěte nahlas. Používejte dvě varianty podle modelu.

Například: Evina okurka – okurka Evy

1. Evin / Evina / Evino šunka
2. Evin / Evina / Evino řízek
3. Evin / Evina / Evino maso
4. Evin / Evina / Evino salám

5. Evin / Evina / Evino voda
6. Evin / Evina / Evino kuře
7. Petrův / Petrova / Petrovo salát
8. Petrův / Petrova / Petrovo káva

9. Petrův / Petrova / Petrovo mléko
10. Petrův / Petrova / Petrovo pivo
11. Petrův / Petrova / Petrovo zmrzlina
12. Petrův / Petrova / Petrovo sýr

Jak se nemá držet dieta?

- 1. Povídejte si. Proč lidé drží diety? Co myslíte, že bychom měli dělat, abychom žili zdravě?
- 2. Budete poslouchat písničku *Jak se nemá držet dieta*, ve které se objeví tyto výrazy. Doplňte k fotografiím.

1. 2. 3. 4.

CD2: 46

- 3. Petrův kamarád Jakub Horálek se snaží držet dietu, ale moc mu to nejde. Napsal o tom písničku. Poslouchejte. Co myslíte, jakou dělá Jakub chybu?

CD2: 46

- 4. Co Jakub v písničce zpívá? Označte, co je, nebo není pravda.

1. Ve všední den drží dietu.	ANO/NE
2. O víkendu taky drží dietu.	ANO/NE
3. O víkendu nejí doma.	ANO/NE
4. Rád pije hodně piva.	ANO/NE
5. Večer už nikdy nic nejí.	ANO/NE
6. Když Jakub drží dietu, jí jen zeleninu.	ANO/NE

- 5. Poslechněte si písničku ještě jednou. Všimněte si označených forem.

Jak se nemá držet dieta

Od pondělí do pátku
držím přísnou dietu.
Ale v sobotu a v neděli
konečně jsem veselý.
Žil jsem jako asketa,
teď vyrazím do světa!

S brusinkama svíčková
či pečeně vepřová?
K tomu osm knedlíků,
k polívce pár rohlíků.
Na to si dám sedm piv
tohle jsem měl dělat dřív.

Odpoledne kafíčko
potěší mé srdíčko,
Večer sním pět chlebíčků
je mi jako v nebíčku,
vypiju pět limonád,
abych mohl dobré spát.

Od pondělí do pátku
zas mám přísnou dietu:
denně jen pět vajíček
a pět malých mrkvíček,
pak pár vody skleniček,
chleba ani kousíček. Ach jo!

PAMATUJTE SI:

The word *lahůdky* means:

1. great food
2. a store or department in a supermarket where cheese, salami etc. are sold by weight

- 6. Tučně označené výrazy ve cvičení 5 řekněte v nominativu sg. podle modelu.

Například: osm knedlíků – jeden knedlík

Genitiv plurálu (druhý pád množného čísla) • The genitive plural

The expressions highlighted in bold in exercise 5 are in the genitive plural.

question		nouns		
koho? čeho?		1st declension group Ma/Mi nouns ending in nom. sg. in a consonant without a hook, F nouns ending in -a and N nouns ending in -o	2nd declension group Nouns ending in nom. sg. in a consonant with a hook, -e/-ě, -c, -j and -tel	3rd declension group Ma nouns ending in nom. sg. in -a, F nouns ending in -st and N nouns ending in -i
Ma				
Mi	Několik...	knedlíků, rohlíků, chlebíčků		
F	Pár...	limonád, mrkvíček, skleniček		
N	5, 6, 7...	piv, vajíček		

Compare the examples in the table with the model sentence containing the most common declension patterns: Chodím z/do nových moderních obchodů, škol, restaurací a kin. A table containing all the patterns in the plural can be found on p. 203.

► 7. Představte si, že jste v supermarketu. Co kupujete? Podtrhněte formy genitivu plurálu.

Například: Kupuju 5 pomeranč / pomeranče / pomerančů

1. šest vod / voda / vody	4. osm sýry / sýr / sýru	7. pět šlehačka / šlehačky / šlehaček
2. deset rohlíky / rohlíků / rohlík	5. šest paprika / papriky / paprik	8. dvanáct banány / banán / banánů
3. pět másel / másla / máslo	6. jedenáct vod / vody / voda	9. sedm zmrzlin / zmrzlina / zmrzliny

► 8. Eva čte na internetu článek *Dieta ano, či ne?* Čtěte text. Odpovězte na otázky.

1. Jak se jmenuje kniha a film v textu?
2. Kdo drží nejčastěji dietu? Muži, ženy, nebo děti?
3. Jsou přípravky a programy na hubnutí levné?
4. Mají problémy s obezitou jenom lidé v Evropě?
5. Jaké jídlo a pití mají rádi Češi?
6. Proč nechtějí být lidé obézní?
7. Zůstávají lidé, kteří drželi nějakou dietu, pořád štíhlí?
8. Existuje nějaké řešení problému obezity? Jaké?

► 9. Čtěte text ještě jednou. Najděte a podtrhněte výrazy v genitivu plurálu.

Dieta ano či ne?

Znáte knihu nebo film Deník Bridget Jonesové? Je o třicetileté blondaté plnoštíhlé Angličance, která hledá toho pravého muže, snaží se držet dietu a přitom zažívá různá dobrodružství a trapasy. Bridget si každý den píše, kolik snědla kalorií, vypila skleničku alkoholu a vykouřila cigaret.

Kniha i film byly velmi populární – možná i proto, že spousta žen to zažívá také. Mezinárodní statistiky ukazují, že skoro každá žena ve středním věku držela aspoň jednou v životě dietu a až 40 % (čti procent) žen nějakou dietu drží pořád. Různé diety ale dnes drží také muži, dospívající, a dokonce i děti. Celkově lidé utrácejí za různé dietní přípravky a programy stamiliardy nejen korun, ale i dolarů a eur.

Paradox je, že lidé v Evropě, v USA, ale i na celém světě víc a více tloustnou. Například v Česku ukazují statistiky, že jeden z pěti obyvatel země je obézní – to znamená 2 miliony lidí. To samozřejmě není žádné překvapení. Češi milují pivo a levná a tučná jídla. Když si například dáte k večeři tradiční „veříknedlozel“ a pář piv, neutratíte moc peněz, ale zkonzumujete více než 1000 kalorií (asi 4000 joulů). To je skoro polovina průměrné denní spotřeby. Češi ale nejsou žádná výjimka. Na celém světě má nadváhu skoro miliarda lidí. Proč chtějí lidé zhubnout? Váha má velký vliv na lidské zdraví i psychickou pohodu. Radikální a často drastické diety ale nepomáhají. 80 % lidí, kteří někdy drželi dietu, za dva roky váží stejně jako předtím a někdy i více. Je to takzvaný „jo-jo efekt“, který je pro naše tělo velmi nebezpečný. Jediné trvalé řešení je změna životního stylu, která znamená více pohybu a více zeleniny a naopak méně tuků a cukrů, méně cigaret a alkoholu. Ať se nám to líbí, nebo nelibí, zázračné léky na obezitu prostě neexistují.

Podle článku Vladimíry Sehnoutkové pro portál Svět zdraví (www.svetzdravi.cz). Zkráceno, adaptováno.

► 10. Fotografie vpravo ukazuje správný poměr různých druhů potravin. Co bychom podle ní měli jíst nejvíce a co nejmíň? Souhlasíte s tím?

Například: Měli bychom jíst nejvíce... a nejmíň... Souhlasím, protože... Nesouhlasím, protože...

Počítání v češtině • Counting in Czech

In exercise 9 you can read: Celkově lidé utrácejí za různé dietní přípravky a programy stamiliardy nejen korun, ale i dolarů a eur.

Compare:

	1 + the nominative sg.	2, 3, 4 + the nominative pl.	5 and higher + the genitive pl.
<i>Ma, Mi</i>	jeden dolar	dva dolary	pět, šest... dolarů
<i>F</i>	jedna koruna	dvě koruny	pět, šest... korun
<i>N</i>	jedno euro	dvě eura	pět, šest... eur/coll. euro

Watch out for the genitive plural of the common word peníze, where a stem change takes place: Mám hodně/málo peněz.

► 11. Pracujte se slovníkem. Spočítejte, kolik potravin je na fotografii v textu.

Například: Na fotografii je jeden salát, tři papriky...

► 12. Představte si, že jdete nakupovat jídlo a pití na celý příští týden. Kolik čeho koupíte?

► 13. Představte si, že máte jen 100 korun (nebo 5 dolarů, nebo 5 eur) a máte velký hlad. Co za to koupíte?

SLOVNÍ BANKA

dusit/podusit
to braise

grilovat/ugrilovat
to grill

hrnec, kastrol
pot, casserole dish

hrnek
cup

krájet/nakrájet
to cut

láhev
bottle

lít*/nalít*
to pour

lžíce
tablespoon

lžička
teaspoon

míchat/zamíchat
to mix

pánev
frying pan

pěct*/upéct*
to bake

přidávat/přidat
to add

sklenice, sklenička
glass

smažit/usmažit
to fry

- Máme rádi zvířata
- Mít, nebo nemít? To je otázka.
- Na návštěvě v ZOO
- Zajímavosti o zvířatech
- Slovní banka: Zvířata

► 1. Povídejte si.

1. Máte nebo měl/a jste doma nějaké domácí zvíře? Jaké?
2. Myslete, že je dobré mít doma nějaká zvířata? Proč ano, nebo ne?
3. Jaká domácí zvířata nejčastěji chovají lidé ve vaší zemi?

► 2. Jaká zvířata znáte? Doplňte k fotografiím. Pozor: dvě zvířata jsou navíc.

had | opice | pavouk | pes | želva | králík | ryba, rybička | morče | křeček | prase | kočka | kůň | kráva | papoušek

1. králík

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

► 3. Jaká jsou nebo můžou být tato zvířata?

Například: Králík je chlupatý. Může být hnědý, šedý, černý...

malý | velký | dlouhý | hnědý | bílý | černý | barevný | chlupatý | roztomilý | zábavný | nebezpečný

► 4. Když mluvíme o zvířatech, často používáme zdrobněliny (deminutiva). Spojte podle modelu.

Například: králík – králiček

králík | pavouk | pes
želva | opice | kůň
ryba | morče
kráva | kočka | prase

kočička | prasátko | rybička
morčátko | kravička
pavouček | králiček | pejsek
želvička | opička | koníček

POZOR:

Diminutive suffixes are:

M: -ek, -ček, -áček, -íček

F: -ka, -ička

N: -átko

Watch out for vowel changes, e.g. kůň – koníček, králík – králiček. For more information about this, see p. 208.

► 5. Jaké názvy zvířat ze cvičení 4 můžeme použít o lidech?
Jaký mají v tomto kontextu význam?

► 6. Povídejte si.

1. Jaký problém můžete mít s domácím zvířetem?
2. Kdo může hlídat vaše domácí zvíře, když jedete na dovolenou?

PAMATUJTE SI:

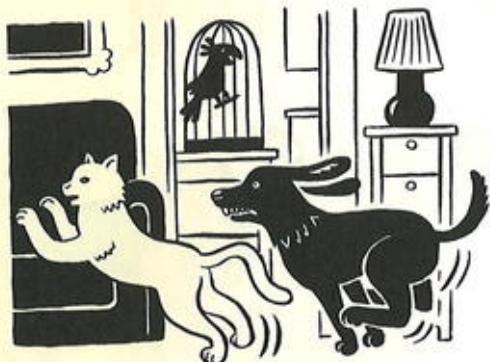
pan Kadlec + paní Kadlecová = Kadlecovi

► 7. Ivan Kadlec vypráví tom, jak strávil dovolenou. Přečtěte si text.
Odpověz na otázky.

1. Proč nejeli pan Kadlec a paní Kadlecová na dovolenou?
2. Jaká zvířata museli Kadlecovi hlídat?
3. Proč nemohla zvířata hlídat paní Pujmanová?

Jak jsme nejeli na Kanáry

Včera jsme s manželkou mluvili o dovolené. Těšili jsme se, že pojedeme na dovolenou na Kanárské ostrovy. Byli jsme tam už třikrát a moc se nám tam líbilo. Letos ale moje firma nějak stagnuje a dovolená je drahá. Řekl jsem manželce, že budeme muset zůstat doma. Manželka nejdřív protestovala: „Ale všichni sousedi jedou někam na dovolenou! Petříkovi jedou do Řecka, Majerovi na Krétu, Vondráčkovi do Chorvatska, Jonášovi do Itálie a paní Hanáková jede aspoň na chatu na Šumavu!“ „Ale my nejsme všichni,“ odpověděl jsem jí. „Doma nám bude taky dobře. Můžeme plavat v bazénu na zahradě a večer se dívat na televizi. Krásně si odpočineme a ušetříme spoustu peněz!“ Manželce se můj nápad moc nelíbil, ale nakonec se mnou souhlasila.

Druhý den ráno u nás zazvonil náš soused pan Vondráček: „Slyšel jsem, že letos nejedete na dovolenou. Prosím vás, mohl byste hlídat naši želvu? Jedeme s kamarády do Chorvatska a nemůžeme ji vzít s sebou. Je moc hodná a potřebuje jenom trochu salátu.“ „Samozřejmě, to není žádný problém!“ řekl jsem, protože jsem dobrý soused. Dopoledne přišla paní Petříková: „Vy letos nejedete na Kanáry? Když už budete doma, nemohli byste se starat o našeho psa Fíka? Je už starý a je trochu nemocný, tak nemůže jet na dovolenou s námi.“ „Proč ne? Mám psy rád a můžu s ním chodit na procházky,“ řekl jsem.

Po obědě přišla paní Majerová a přinesla velkou šedou kočku. „To je naše Líza. Můžeme vám ji tady nechat? Stejně nikam nejedete, že. Ale dávejte jí k jídlu jen kuřecí maso, nic jiného nežere!“ „No, tak dobře...“ řekl jsem a vzal jsem kočku do obýváku. Odpoledne u nás zazvonil pan Jonáš: „Vy letos nejedete na dovolenou, že? Nemohl bych tady nechat našeho papouška Pepina? Určitě se budete doma nudit a s papouškem je velká legrace!“ „Hm, tak ho tu nechte,“ řekl jsem.

Když přišla manželka večer domů, v obýváku pes honil kočku, v kuchyni křičel papoušek a v koupelně seděla želva. „Víš, co se mi dneska stalo?“ zeptala se manželka. „Potkala jsem paní Hanákovou a slíbila jsem jí, že jí budeme hlídat křečka. Nebude ti to vadit, že ne?“ Napadlo mě, že jet na Kanáry možná nakonec nebyl tak špatný nápad. Manželka se mnou nadšeně souhlasila. Najednou se ale zarazila: „A kdo pohlídá všechna ta zvířata?“ „Hm, to je problém,“ řekl jsem. „Ale mám nápad. Na konci ulice bydlí stará paní Pujmanová, ta bude v létě určitě doma.“

Šli jsme k paní Pujmanové. Před jejím domem stál taxík a v něm seděla paní Pujmanová. Mávala nám a volala: „Mějte se tady hezky! Jedu na dovolenou na Kanáry. Slyšela jsem, že je tam moc krásně!“

Na motivy povídky Willyho Breinholsta (Jak přežít manželství / Život začíná po čtyřicítce, IKAR, 2005).

► 8. Čtěte text ještě jednou. Co je, nebo není pravda?

1. Kadlecovi chtějí jet na dovolenou na Floridu.
2. Kadlecovi letos mají málo peněz na dovolenou.
3. Všichni sousedé jedou na dovolenou.
4. Pan Kadlec nechce být dobrý soused.

ANO/NE	5. Pan Kadlec má rád psy.	ANO/NE
ANO/NE	6. Kočka paní Majerové jí jenom vepřové.	ANO/NE
ANO/NE	7. Paní Kadlecová si chce kupit křečka.	ANO/NE
ANO/NE	8. Paní Pujmanová bude celé léto doma.	ANO/NE

ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE

Zdvořilá prosba nebo žádost • Polite requests or appeals

Polite requests are often made by using the verb möct in the conditional:

Prosím vás, mohl byste hlídat naši želvu? Would you please look after our turtle?

Nemohli byste se starat o našeho psa? Would you please take care of our dog?

Note: When reflexive verbs are used in the 2nd person singular, the final s of the conditional auxiliary is shifted to the reflexive se or si, for example: Mohl/a bys-se starat o... > Mohl/a by ses starat o...

► 9. Představte si, že jedete na dva týdny na dovolenou. Napište e-mail kamarádovi nebo kamarádce a poprose ho/ji, jestli by se mohl/a starat o vaše zvíře. Napište detaily, např. jak se zvíře jmenuje a co potřebuje.

Mít, nebo nemít? To je otázka...

CD2: 47

- 1. Tom a Marina už spolu chodí dost dlouho. Svatbu ani dítě zatím neplánují, ale chtěli by mít nějaké zvíře. Poslouchejte a označte, jaká zvířata se v jejich dialogu objevují.

☐ králíci	☐ želvy	☐ opice
☐ hadi	☐ rybičky	☐ prasata
☐ pavouci	☐ kočky	☐ kuřata
☐ krávy	☐ papoušci	☐ morčata
☐ psi	☐ křečci	

CD2: 47

- 2. Poslouchejte ještě jednou. Jaká zvířata nechce Tom a jaká Marina? Co chtějí oba?

CD2: 47

- 3. Poslouchejte ještě jednou. Označte, co říká Marina (M) a co říká Tom (T).

1. Co kdybysme si pořídili nějaké zvíře?
2. Co třeba králíka?
3. Kamarádka říkala, že králíci dělají nepořádek.
4. Malí psi pořád štěkají a velcí psi můžou být nebezpeční.
5. A nechtěla bys kočku?
6. To nejde, já mám na kočky alergii.
7. Prosím tě, se želvou je nuda.
8. Malá prasata určitě smrdí a dělají nepořádek stejně jako velká.
9. Rybičky jsou krásné a nedají moc práce.

☐ M	☐ T
☐ M	☐ T
☐ M	☐ T
☐ M	☐ T
☐ M	☐ T
☐ M	☐ T
☐ M	☐ T
☐ M	☐ T
☐ M	☐ T

PAMATUJTE SI:

When making a suggestion we say:
Co kdybychom coll. kdybysme...?
How about if... Why don't we...
Co třeba králíka? How about a rabbit?
Nechtěl/a bys...? Would you like...?

Maskulina animata a neutra v nominativu pl. (podst. jména rodu mužského živ. a středního v prvním pádě mn. č.) • The nominative plural of masculine animate and neuter nouns

The highlighted words in exercise 3 are in the nominative plural. Most nouns take one of three endings in the nominative plural: -y, e.g. obchody, školy, rybičky, -e, e.g. restaurace, kanceláře, opice or -a, e.g. kina, divadla.

Different endings can be found on:

1. Ma nouns

Masculine animate nouns most often take the ending -i in the nominative plural, e.g. králíci, psi. Before this ending there are consonant changes with h, ch, k, r, d, t, n and g, e.g. Čech – Češi, králík – králíci, doktor – doktoři, had – hadi [haďi].

Ma nouns ending in -tel or -el/-ěl take the ending -é, e.g. učitel – učitelé, španěl – Španělé.

In certain cases the ending -i alternates with the ending -é, or -ové, turista – turisti and turisté, Angličan – Angličani and Angličané, pán – páni and pánové.

Certain nouns undergo a stem change, e.g. pes – psi, kůň – koně. Certain short, often monosyllabic or foreign-origin Ma nouns with -f, -g, -l or -m as the final consonant have the ending -ové, e.g. šéf – šéfové, Rus – Rusové, Ital – Italové, kolega – kolegové, fotograf – fotografové.

In the nominative plural Ma adjectives take the ending -i, e.g. malí psi, velcí psi. The endings -hý, -chý, -ký, -rý, -ský and -cký change to -zí, -ší, -cí, -ří, -ští and -čtí, e.g. dlouhý – dlouzí, suchý – suší, velký – velcí, dobrý – dobrí, český – čeští, německý – němečtí. In everyday spoken Czech this change does not take place, e.g. dlouhý hadi, velký psi, dobrý doktoři etc.

2. N kuře-type nouns

Neuter kuře-type nouns, e.g. zvíře animal, prase pig, morče guinea pig, rajče tomato have a special declension. In the nominative plural they have the forms: kuřata, zvířata, prasata, morčata, rajčata. The model kuře can be found in the notes below the table on p. 202 and 203.

CD2: 48

- 4. Spojte formy nominativu sg. a nominativu pl. Pak kontrolujte poslechem.
Opakujte a procvičujte výslovnost.

1. had	A. papoušci
2. pavouk	B. hadi
3. králík	C. prasata
4. papoušek	D. morčata
5. křeček	E. pavouci
6. zvíře	F. králíci
7. prase	G. křečci
8. morče	H. zvířata

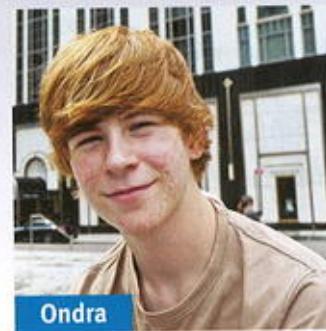
Jirka

Katka

Magda

Ondra

► 5. Čtěte text. Jaké zvíře nebo zvířata mají Jirka, Katka, Magda a Ondra?

Například: Jirka má...

► 6. Čtěte ještě jednou. Co je, nebo není pravda?

1. Jirka má doma hady.
2. Jirkovi hadi jsou jedovatí.
3. Katčin pes nechce žrát granule.
4. Katka chce mít čtyři psy.

5. Magda nikdy nechtěla žádné zvíře.
6. Křečci jsou pasivní a nic nedělají.
7. Ondra má tři velké červené pavouky.
8. Ondrova sestra má ráda pavouky.

ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE
ANO/NE

Jirka je ještě malý kluk, ale má zajímavého koníčka. Má doma terárium a tam má dva velké hady. Hadi rádi spí (stejně jako Jirka). Hadi jsou velcí, ale nejsou jedovatí, takže nejsou nebezpeční. Jirka říká, že psy, kočky nebo rybičky má každý, ale hadi jsou mnohem zajímavější. Až bude velký, chce mít doma velké terárium a v něm chovat nějaké opravdu exotické a možná i jedovaté hady.

Katka miluje koně a vždycky nějakého chtěla mít. Koně ale potřebují prostor a Katka bydlí v bytě v paneláku. Tak má nakonec místo koně psa. „Psy mám taky moc ráda,“ říká Katka. Její pes Ben má rád maso, ale vůbec nežere granule. Taky má strašně rád sýr, ale Katka ví, že sýr není pro psy zdravý. A víte, jaký sen má Katka ted?

Chtěla by mít dva psy! „Psi jsou krásní, hodní a jsou to nejlepší kamarádi,“ říká.

Když byla Magda mladší, pořád chtěla nějaké zvíře. „Moje kamarádka Eva má králíky, a já nemám nic,“ stěžovala si vždycky. Její maminka ale říkala, že králičí dělají v bytě nepořádek. Nakonec Magda dostala k narozeninám dva křečky. Křečci jsou roztomilí a hodně aktivní, hlavně vždycky večer běhají a hrají si. Magda je ráda, že má konečně nějaká zvířata, a často říká: „Králičí jsou fajn, ale křečci jsou ještě zábavnější.“

Ondra studuje biologii a rád by se jednou podíval do exotických zemí. Proto má taky opravdu exotického mazlíčka. Má doma tři velké černé chlupaté pavouky. Ondra myslí, že jeho pavouci jsou zajímavá zvířata, ale Ondrova sestra Hana jeho pavouky nesnáší. Ondra Hanu často provokuje a říká, že pavouci jsou určitě lepší než nějaké hloupé holky. Hana ale říká, že pavouci jsou strašní a Ondra je ještě horší!

► 7. Odpovězte na otázky.

1. Co chce chovat Jirka, až bude velký?
2. Kdo rád spí?
3. Kdo by neměl jíst sýr?
4. Jaký sen má Katka?
5. Jaké chlupaté kamarády má Magda?
6. Jaká zvířata vždycky večer běhají a hrají si?
7. Jaká zvířata má doma Ondra?
8. Co říká Ondrova sestra Hana?

Maskulina animata v nominativu a akuzativu pl. (podst. a příd. jména rodu mužského živ. v prvním a čtvrtém pádě mn. č.) • Masculine animate nouns in the nominative and accusative plural

Compare the differences between the nominative plural and accusative plural forms.

Hadi jsou velcí, ale nejsou jedovatí. (the nominative plural)

✗

Jirka má dva velké hady. (the accusative plural)

A table containing a summary of all the cases in the plural can be found on p. 203.

► 8. Jaká zvířata byste chtěl/a mít doma? Tvořte otázky podle modelu a ptejte se navzájem.

Například: To jsou hadi. – Chtěl/a bys mít doma nějaké hady?

1. To jsou pavouci.	3. To jsou křečci.	5. To jsou papoušci.
2. To jsou králiči.	4. To jsou psi.	6. To jsou ptáci.

► 9. Pracujte v páru. Domluvte se, že si spolu pořídíte nějaké zvíře nebo zvířata. Připravte si a pak prezentujte dialog. Používejte následující výrazy.

Co kdybychom/kdybysme si pořídili...? A co třeba...? Nechtěl/a bys...? – Tak dobře. Proč ne? Ne, to nejde, protože...

Na návštěvě v zoo

► 1. Jaká zvířata žijí v lese, v moři, na farmě nebo v džungli? Používejte také slovní zásobu na s. 176 nebo slovník.

► 2. Povídejte si. Byl/a jste někdy v zoologické zahradě? Kdy a kde? Jaká zvířata jste tam viděl/a?

► 3. Marina a Tom se chtějí podívat do zoologické zahrady v Praze. Hledají informace na internetu. Přečtěte si text a odpovězte na otázky.

1. Jak se jmenuje ulice, kde je ZOO?
2. Má ZOO internetové stránky?
3. Kolik stojí lístek pro dospělé?
4. Kdo má slevu?

5. Kolik stojí lístek pro celou rodinu?
6. Jak se do ZOO dostanete bez auta?
7. Odkdy dokud je otevřeno v červenci?
8. Kdy (v jakém měsíci) ZOO zavírá v 16 hodin?

ZOOLOGICKÁ ZAHRADA hl. m. PRAHY

Adresa:

U Trojského zámku 120/3, 171 00 Praha 7
Tel. +420 296 112 111, +420 296 112 230
E-mail: kontakt@zoopraha.cz
Webové stránky: www.zoopraha.cz

Vstupné:

Cena: 200 Kč
Snížená cena (děti, studenti, důchodci): 150 Kč
Rodinné vstupné: 600 Kč

Dopravní spojení:

Autobusem 112 do stanice
Zoologická zahrada.

Otevírací doba (pondělí – neděle)

leden – únor:	9.00 – 16.00
březen:	9.00 – 17.00
duben – květen:	9.00 – 18.00
červen – srpen:	9.00 – 19.00
září – říjen:	9.00 – 18.00
listopad – prosinec:	9.00 – 16.00

► 4. Budete číst text o zoologické zahradě v Praze. Co znamenají tyto výrazy? Spojte.

1. nacházet se	A. malý vlak
2. stánek	B. být někde
3. chovatel papoušků	C. ne častý
4. povodeň	D. malý obchod, obvykle na ulici nebo na trhu
5. zničit	E. člověk, který chová papoušky = má papoušky a stará se o ně
6. hodnotit	F. člověk, který navštěvuje nějaké místo, např. hrad, galerii, zoo
7. sponzor	G. zlikvidovat
8. odkázat	H. člověk, který dává peníze
9. vláček	I. velký
10. návštěvník	J. velká voda
11. rozsáhlý	K. dát něco někomu předtím, než člověk umře
12. vzácný	L. říkat, jestli je něco dobré, nebo špatné

► 5. Přečtěte si text Zoologická zahrada v Praze. Co je, nebo není pravda?

1. Zoo je blízko řeky. ANO/NE
2. Zoo má ve světě dobré hodnocení. ANO/NE
3. Zoo nikdy neměla problémy. ANO/NE
4. V zoo žijí některá zvířata, která nevidíme moc často. ANO/NE
5. Lidé můžou dávat zoo peníze. ANO/NE

► 6. Přečtěte si text. Jaká zvířata jsou na fotografiích? V jaké souvislosti se o nich mluví?

ZOOLOGICKÁ ZAHRADA V PRAZE

Zoologická zahrada v Praze se nachází v údolí nedaleko Vltavy. Najdete zde 12 pavilonů, 150 expozic, 4 restaurace, 12 stánků s jídlem a pitím, lanovku, vláček a další atrakce pro děti a dospělé. Celková rozloha zahrady je 60 hektarů a celkem je tu 10 kilometrů cest. Zoo byla založena v roce 1931, kdy měla 200 zvířat. V současné době zde žije 670 zvířecích druhů a téměř 5 000 kusů zvířat. Každý rok ji navštíví více než milion lidí.

Pražská zoo má velmi dobrou pověst. V roce 2015 publikoval největší cestovatelský server TripAdvisor.com seznam nejoblíbenějších zoologických zahrad světa, které hodnotily miliony návštěvníků. Pražská zoo v něm skončila na čtvrtém místě.

V srpnu roku 2002 přišla velká povodeň, která zničila velkou část areálu. Následovala rozsáhlá rekonstrukce a modernizace zahrady. Vznikly například Pavilon slonů a hrochů, Africké panorama, Indonéská džungle, Vodní svět a Dětský koutek.

Pražská zoo je slavná také tím, že úspěšně chová některá vzácná zvířata, jako je například kůň Převalského nebo gaviál indický. Gaviál je jedno z nejvzácnějších zvířat planety a zoo Praha je jedna z mála evropských zoologických zahrad, která gaviály chová.

A co zoologická zahrada plánuje? V budoucnosti tady chtějí postavit novou expozici ptáků. Je to možné díky jednomu bohatému chovateli papoušků, který odkázal zoologické zahradě peníze a domy v Praze. Pro zoo jsou ale důležití také další sponzoři, kteří dávají peníze na různé expozice nebo adoptují nějaké konkrétní zvíře. Takže jestli chcete, můžete se i vy stát „rodičem“ lva, tygra nebo třeba nějakého hada či pavouka.

Podle www.zoopraha.cz. Zkráceno, adaptováno.

► 7. Odpovězte na otázky. Pak vymyslete další otázky k textu.

1. Kde se pražská zoo nachází?
2. Jak je velká?
3. Kolik tam žije zvířat?
4. Kolik lidí ročně zoo navštíví?
5. Co se stalo v roce 2002?
6. Co následovalo po povodni?
7. Jaká vzácná zvířata zoo chová?
8. Jakou novou expozici zoo plánuje?
9. Kdo odkázal zoo peníze?
10. Kdo může „adoptovat“ nějaké zvíře?

► 8. Spojte výrazy z textu.

1. atrakce	A. zoologické zahradы
2. mít dobrou	B. pro děti i dospělé
3. hodnotit	C. pověst
4. chovat	D. zoologické zahradě peníze
5. bohatý	E. chovatel
6. odkázat	F. vzácná zvířata

► 9. CD2: 49 Poslouchejte, co říkají dva návštěvníci zoo, Jarmila a Milan. Proč rádi chodí do zoo?

1. Kdo rád chodí do zoo s dětmi? –
2. Kdo se dívá na gorily na internetu? –
3. Kdo má roční vstupenku do zoo? –
4. Kdo si myslí, že lístky jsou dost drahé? –

Zajímavosti o zvířatech

► 1. Porovnávejte zvířata, která znáte. Které zvíře je největší, nejmenší, nejnebezpečnější, nejošklivější nebo nejhezčí?

Například: Největší zvíře je podle mě...

► 2. Zvířata na fotografiích mají nějaký rekord. Hádejte, jaké „nej...“ o nich můžeme říct.

Například: Myslím, že želva je nejpomalejší.

želva

svišť

medvěd kodiak

medúza

kolibřík

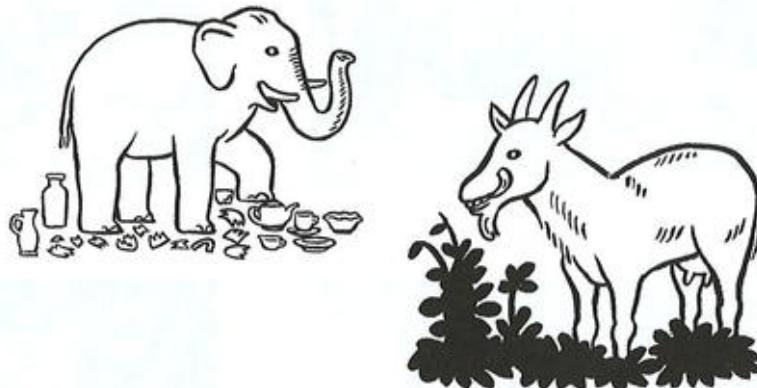
CD2: 50

► 3. Poslouchejte. Doplňte text.

- pták na světě je kolibřík. Dospělý měří centimetrů a váží necelé gramy.
- zvíře je australská medúza, která dokáže zabít člověka za sekund.
- zimní spánek má svišť. Spí měsíců v roce, takže více než tři čtvrtiny života prospí.
- suchozemské zvíře je medvěd kodiak, který žije na Aljašce. Může vážit až kilogramů, a když stojí na zadních nohách, měří až metru.
- zvíře na světě byla asi želva, která zemřela v roce na ostrově Mauriciu. Bylo jí let.

► 4. Co „říkají“ zvířata v češtině? Svoje odpovědi spojte.

1. kočka:	A. sss
2. pes:	B. bú
3. kráva:	C. haf
4. kohout:	D. mňau
5. had:	E. mé
6. koza:	F. kykyryký

► 5. Co znamenají tato přirovnání se zvířaty, když je používáme o lidech? Máte ve svém jazyce podobná?

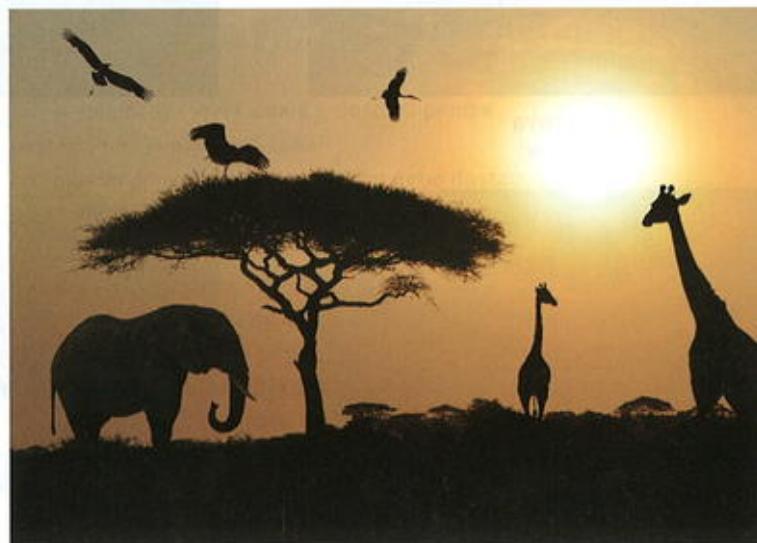
1. Je chytrý jako opice.	4. Je silný jako lev.
2. Je mlsný jako koza.	5. Je pomalý jako želva.
3. Je špinavý jako prase.	6. Chová se jako slon v porcelánu.

► 6. Povídejte si.

- Jaká zvířata chovají lidé ve vaší zemi nejčastěji?
- Bojíte se nějakého zvířete? Proč?
- Jaké zvíře je podle vás nejroztomilejší a proč?
- Chodíte do zoo? Proč ano/ne?
- Jel/a jste někdy na koni nebo na nějakém jiném zvířeti?
- Byl/a jste někdy na lově? Pokud ne, chtěl/a byste někdy jít?
- Byl/a jste někdy na safari?
- Jaké největší zvíře jste viděl/a?
- Vyjmenujte co nejvíce domácích zvířat.
- Vyjmenujte aspoň tři zvířata, která žijí v lese v ČR.

► 7. Napište text (50 slov) o nějakém zvířeti, které jste měl/a nebo máte. Odpovězte na otázky.

- Jak se to zvíře jmenuje?
- Jak vypadá a jaké je?
- Co žere a pije?

SLOVNÍ BANKA

Zvířata

hroch
hippopotamus

jelen
stag

krokodýl
crocodile

lev
lion

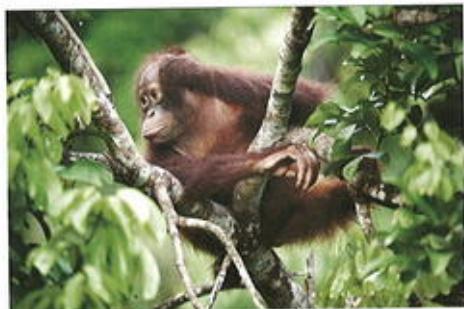
liška
fox

medvěd
bear

nosorožec
rhinoceros

opice
monkey

slon
elephant

sova
owl

tygr
tiger

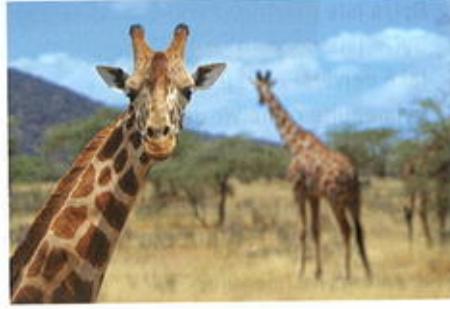
vlk
wolf

zajíc
hare

zebra
zebra

žirafa
giraffe

Mluvíme o práci

- ▶ Mluvíme o práci
- ▶ Hledáme práci
- ▶ Pracovní pohovor
- ▶ Komunikace v zaměstnání
- ▶ Slovní banka: Zaměstnání

► 1. Povídejte si.

1. Jaké profese znáte?
2. Jaké profese mají vaši příbuzní nebo kamarádi?
3. Co jste chtěl/a dělat, když jste byl/a malý/á?
4. S čím jste spokojený/á tam, kde teď pracujete nebo studujete?
5. S čím jste naopak nespokojený/á?

► 2. Přečtěte si dotazník a označte odpovědi. Pak se ptejte spolužáka nebo spolužačky. Porovnejte svoje zkušenosti.

1. Kdy jste naposled hledal/a práci?

- a) Nedávno.
- b) Před dvěma lety.
- c) Před víc než pěti lety.
- d) Před víc než deseti lety.

2. Kde jste hledal/a nebo kde byste hledal/a práci?

- a) Na internetu nebo v novinách.
- b) V personální agentuře.
- c) Na úřadě práce.
- d) Někde jinde.

3. Co byste dělal/a, kdyby vám teď někdo nabídl jinou práci?

- a) Vzal/a bych ji.
- b) Vzal/a bych ji, kdybych měl/a lepší plat.
- c) Vzal/a bych ji, kdybych měl/a víc volna.
- d) Nevezal/a bych ji.

4. Máte někdy pocit, že se nic nového neučíte a stagnujete?

- a) Ne, nové věci se učím často a rád.
- b) Ne, ale nových věcí je na mě někdy moc.
- c) Ano, někdy.
- d) Ano, pořád. Každý den dělám to samé.

► 3. Pracujte se slovníkem. Porovnejte následující výrazy.

zaměstnání – zaměstnavatel – zaměstnanec

► 4. Když hledáme práci nebo mluvíme o práci, potřebujeme následující výrazy.

Co to znamená? Spojte výrazy a definice.

1. pracovat na celý/plný úvazek
2. pracovat na částečný/zkrácený úvazek
3. pracovat přesčas
4. plat
5. hrubý plat
6. čistý plat
7. zkušební doba
8. výpovědní lhůta
9. služební cesta
10. rodičovská dovolená
11. nemocenská (dovolená)
12. firemní benefity

5. Nosíte si práci domů?

- a) Ano, často, mám jí moc.
- b) Ano, často, baví mě to.
- c) Jenom, když je to nutné a když něco „hoří“.
- d) Ne, nikdy.

6. Baví vás vaše práce?

- a) Opravdu moc, je to i můj koníček.
- b) Baví mě na ní hlavně peníze, jinak nic.
- c) Dřív mě bavila, ale teď už je to jenom nuda.
- d) Jak kdy. Někdy ano, někdy ne.

7. Jaké vztahy máte s kolegy?

- a) Výborné, pomáháme si a radíme si.
- b) Normální, s někým to jde líp, s někým hůř.
- c) Dost chladné.
- d) Špatné, nerozumíme si a často se hádáme.

PAMATUJTE SI:

pomáháme si we help each other
radíme si we advise each other
nerozumíme si we don't understand each other
For more information about the reflexive se and si, see p. 188.

► 5. Procvičujte slovní zásobu na straně 184. Jaké výrazy jsou pro vás užitečné a proč?

Například: Potřebuju výraz hrubý a čistý plat. Hledám práci a chci vědět, jaký plat budu mít.

CD2: 51

► 6. Poslouchejte a opakujte. Pečlivě vyslovujte **mě, ný a ní** a dodržujte slovní přízvuk.

zaměstnavatel, zaměstnanec, zaměstnání, pracovní doba, zkušební doba, výpovědní lhůta, služební cesta, práce na plný úvazek, práce na zkrácený úvazek

► 7. Popište fotografie. Znáte podobné situace z vaší rodiny?

1

2

3

4

► 8. Budete číst text, který se jmenuje **10 důvodů, proč je rodičovská dovolená nejtěžší práce na světě**. Povídejte si. Myslete, že je to pravda?

► 9. Čtete text. Je firma, o které se mluví v textu, opravdová? Kdo je v té firmě zaměstnavatel? Kdo je zaměstnanec?

10 důvodů, proč je rodičovská dovolená nejtěžší práce na světě

1. Když pracujete pro tuto firmu, vaše pracovní doba je nekonečná. Pracujete na denní i noční směny a každý den musíte pracovat přesčas. Chcete mít volno o víkendu nebo na Vánoce? Tak na to rychle zapomeňte!
2. Vaše firma má jediného zaměstnance, a to jste vy. Maximálně jednou denně přijde do vaší firmy externista. Ten o vaši práci nic neví, ale pořád vám radí, co by se mělo udělat líp. Externista většinou brzo ráno odejde a přijde až večer.
3. Každou minutu děláte něco jiného. Nejdřív jste manažer úklidu, pak manažer vaření, manažer oblékání, manažer praní, manažer pro komunikaci a motivaci nebo manažer hledání klíčů.
4. Jediná firemní zábava je společná procházka nebo nákup. Občas se z nich stanou adrenalinové teambuildingové akce, ve kterých musíte trénovat spolupráci v konfliktních situacích.
5. Nemůžete si vzít dovolenou, protože už na dovolené jste. Nemůžete dostat nemocenskou, protože nemůžete být nemocní. Nemůžete odejít z práce o hodinu dřív a nemůžete ani zaspat (to by se vám stejně nepovedlo). Navíc si nemůžete stěžovat, protože nemáte komu.
6. Váš zaměstnavatel neumí mluvit (a když ano, tak ne moc dobře), často křičí, schovává vaše věci a despoticky vám zkracuje pauzu na oběd.
7. Vaše zaměstnání může mít negativní vliv na vaši inteligenci a slovní zásobu. Po určité době se nutně objeví určité problémy v komunikaci s dospělými.
8. Váš plat nekoresponduje s vaším vzděláním a praxí. Umíte pracovat s Wordem, Excellem a dalším softwarem? Tak to vám je nanic. Váš zaměstnavatel vám všechny informace píše fixou na zed' nebo na dveře.
9. Nemůžete dát výpověď. Můžete maximálně umířit, ale ani to si prostě nemůžete dovolit.
10. Firma vám neplatí rekreaci, ale to je jedno, protože byste stejně nikam nemohli jet. Nemáte žádné benefity. Jediný firemní benefit je naděje, že váš zaměstnavatel jednou půjde do školky.

Podle blogu Dominika Landsmana Fotrův deník. Adaptováno, zkráceno.

► 10. Odpovězte na otázky podle textu.

1. Jak často musí zaměstnanec na rodičovské dovolené pracovat přesčas?
2. Kolik dalších zaměstnanců má firma, ve které pracuje?
3. Co v práci dělá?
4. Jaká je jediná firemní zábava?
5. Jak často může mít normální nebo nemocenskou dovolenou?
6. Jak se chová zaměstnavatel?
7. Na co může mít takové zaměstnání vliv?
8. Využije zaměstnanec počítačové znalosti?
9. Může dát výpověď?
10. Jaké má firemní benefity?

Hledáme práci

► 1. Evin bratr David Hanuš hledá práci. Dívá se na inzeráty. Co znamenají zkratky, které vidí v inzerátech? Spojte.

1. AJ	A. Česká republika
2. NJ	B. daň z přidané hodnoty
3. ČR	C. anglický jazyk, angličtina
4. DPH	D. středoškolské vzdělání
5. EU	E. informační technologie
6. SŠ	F. Evropská unie
7. VŠ	G. úroveň znalosti jazyka
8. B2	H. německý jazyk, němčina
9. IT	I. vysokoškolské vzdělání
10. ŘP	J. řidičský průkaz

► 2. Přečtěte si inzeráty a odpovězte na otázky. V jakém inzerátu nebo inzerátech...

- 1 C ...nabízejí možnost pracovat na zkrácený pracovní úvazek?
2příšou, že zaměstnanec by měl občas dělat přesčasy?
3nabízejí práci na různých místech v České republice?
4příšou, že je nutné umět cizí jazyk nebo jazyky?

- 5nabízejí vysoký plat?
6potřebují praxi?
7nabízejí možnost školení?
8nabízejí benefity?

Lektor/ka angličtiny a němčiny

Máte zájem stát se součástí dynamického kolektivu? Máte perfektní znalost AJ a NJ? Jste flexibilní a spolehliví?

Pokud ano, kontaktujte nás! Hledáme kandidáta/kandidátku na pozici lektora/lektorky anglického a německého jazyka pro jazykové kurzy, které budou probíhat v rámci celé ČR.

Požadujeme: Praxi s výukou jazyka, profesionální chování a trpělivost. Mezinárodní certifikáty a pedagogické vzdělání výhodou.

Nabízíme: Dobré platové ohodnocení a možnost dalšího vzdělávání (účast na metodických seminářích).

V případě zájmu pošlete svůj životopis na e-mail js_start@centrum.cz.

A

Účetní se znalostí německého účetnictví

Náplň práce: Zodpovědnost za realizaci německého účetnictví, komunikace s německými úřady, zpracování DPH v rámci Německa (legislativa EU) a spolupráce na účetnictví firmy.

Požadujeme: SŠ/VŠ ekonomické vzdělání, znalost českého účetnictví a německé legislativy v oblasti účetnictví, znalost německého jazyka (minimálně úroveň B2), efektivní komunikaci, logické myšlení, flexibilitu, samostatnost a ochotu k občasné práci přesčas.

Výhodou je ŘP k občasným cestám firemním autem.

Nabízíme: Práci v přátelském a dynamickém kolektivu firmy Promotor, velmi dobré finanční ohodnocení, benefity (dotované stravování, Promotor Multisport karta, zaměstnanecké slevy).

Pokud máte zájem, zašlete svůj životopis a motivační dopis na promotor@promotor.cz.

B

Programátor/ka

Náplň práce: Vývoj aplikací pro smartphony, tablety a další mobilní zařízení, komunikace s týmem.

Požadujeme: SŠ/VŠ vzdělání v oboru IT, matematiky apod., AJ, znalost jazyka Java a vývojového prostředí Android studio. Znalost Web services a Rest API výhodou.

Kontakt: Job Consultant s. r. o., jobconsultant@jc.cz, David Matějček, tel. +420 602 604 284

Nabízíme: Práci v dynamické a perspektivní firmě, další školení a zahraniční stáže, pružnou pracovní dobu nebo možnost práce na zkrácený pracovní úvazek.

C

► 3. David píše svůj životopis. Jaké informace tam jsou? Spojte otázky a odpovědi.

1. Jaký má telefon?	A. Rád cestuje, hodně čte a hraje volejbal a tenis.
2. Jaký má e-mail?	B. Vysokou školu ekonomickou (VŠE) v Praze.
3. Jakou střední školu studoval?	C. +420 608 782 902.
4. Jakou vysokou školu studoval?	D. Ve firmě Novicom jako asistent a později jako účetní a fakturant.
5. Kde pracoval nebo pracuje?	E. david.hanus@gmail.com.
6. Měl nějaké stáže nebo školení?	F. Gymnázium Jaroslava Seiferta v Praze.
7. Co umí dělat na počítači?	G. Používat Windows, Excel, Office a Powerpoint.
8. Jaké jazyky umí?	H. Velmi dobře anglicky, dobře německy a trochu španělsky.
9. Má řidičský průkaz?	I. Ano, absolvoval jednu stáž a jedno školení.
10. Jaké má zájmy nebo koníčky?	J. Ano.

PAMATUJTE SI:

životopis = CV (curriculum vitae).
CV is read [síví] or coll. [sívíčko].

► 4. Doplňte do Davidova životopisu následující výrazy.

Práce s počítačem | Stáže, školení | Cizí jazyky | Vzdělání | Kontakt | Řidičský průkaz | Zájmy | Zaměstnání, praxe

Životopis/CV

1.

David Hanuš

E-mail: david.hanus@gmail.com

Telefon: +420 608 782 902

2.

2008 – 2013

Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická, Praha

2004 – 2008

Gymnázium Jaroslava Seiferta v Praze

3.

2013 –

junior účetní a fakturant, Novicom Praha

2008 – 2012

asistent, Novicom Praha

4.

2010

školení Cash flow v podnikové praxi

2009

stáž v rámci projektu Středoevropské univerzity, Praha

5.

angličtina (úroveň C1)

němčina (úroveň B2)

španělština (úroveň A1)

6.

MS Windows, MS Office, Microsoft Excel,
Microsoft Powerpoint

7.

ŘP skupina B

8.

cestování, jazyky, filmy, tenis,
volejbal, badminton

► 5. Podívejte se na inzeráty na předechozí straně. Jaká práce by mohla být pro Davida vhodná?

► 6. CD2: 52 Opakujte a pečlivě vyslovujte označená spojení a dodržujte slovní přízvuk.

vzdělání, zaměstnání, němčina, angličtina, španělština, finanční analytik

Posesivní pronomen (přívlastňovací zájmeno) svůj, svoje • The pronoun svůj, svoje

Notice the assignment in exercise 3: David píše svůj životopis. The pronoun svůj is used in standard Czech for things or people that are possessed by the person who is the sentence's subject, e.g. Hledám svého kamaráda.
In everyday spoken Czech the pronoun svůj is not used often. You can hear e.g. Hledám mýho kamaráda.

The pronoun svůj, svoje is declined like the pronoun můj, moje. See these patterns in the tables on p. 202 and 203.

► 7. Mluvte o sobě. Odpovězte na otázky ze cvičení 3. Pak napište vlastní životopis.

Pracovní pohovor

- 1. Povídejte si. Byli jste někdy na pracovním pohovoru? Co pro vás bylo těžké a nepříjemné, nebo naopak lehké a zajímavé?
- CD2: 53
- 2. David Hanuš mluví s kamarády. Jaké mají Andrej, Fahima, Helmut a Oksana zkušenosti s pracovními pohovory? Co jim vadilo, nebo nevadilo?

1. Andrejovi vadilo / nevadilo, že se ho personalista ptal, jestli má české občanství.
2. Fahimě vadilo / nevadilo, že jí řekli, že v práci nesmí nosit šátek a musí nosit uniformu.
3. Helmutovi vadilo / nevadilo, že personalista komentoval jeho sexuální orientaci.
4. Oksaně vadilo / nevadilo, že se jí personalista ptala, jestli plánuje děti a jestli není těhotná.

- 3. Jak můžete zdvořile reagovat, když vám někdo dá nekorektní otázku? Vyberte vhodné odpovědi. Pozor, některé odpovědi nejsou zdvořilé.

1. A proč vás to zajímá?
2. To je snad moje věc, ne?
3. Nezlobte se, ale to je osobní informace.
4. To je ale hloupá otázka!
5. Myslím, že to pro tuhle práci není důležité.
6. Raději bych neodpovídal/a na osobní otázky.
7. Co si to dovolujete?
8. Promiňte, ale na to nechci odpovídat.

- CD2: 54
- 4. David Hanuš přišel na pracovní pohovor do firmy Promotor. Poslouchejte. Co je, nebo není pravda?

1. David studoval finance a účetnictví na střední škole.	ANO/NE
2. David chce z Novicomu odejít, protože má nízký plat.	ANO/NE
3. David mluví perfektně německy.	ANO/NE
4. David někdy nestihne udělat všechno, co si naplánuje.	ANO/NE
5. David chce vyšší plat než 26 000 korun.	ANO/NE

na plný úvazek | pozitivní vlastnosti | nastoupit | negativní vlastnosti | Vystudoval jsem vydělávat míř | zapomnětlivý | Abych řekl pravdu,

- CD2: 54
- 5. Doplňte výrazy. Pak kontrolujte poslechem.

Personalistka: Dobrý den, pojďte dál a posadte se. Dáte si něco k pití? Kávu, čaj, vodu...?

David: Děkuji, dám si jenom vodu.

Personalistka: Tak nám, prosím, řekněte něco o sobě.

David: 1. obor financí a účetnictví na VŠE v Praze. Už během studia jsem pracoval ve firmě Novicom na částečný úvazek, nejdřív jako asistent a pak jako fakturant. Po škole jsem začal pracovat 2.

Personalistka: A proč v té firmě nechcete zůstat?

David: No, práce se mi líbí, ale je dost monotonné. 3. mám pocit, že se tam už nic nového nenaučím.

Personalistka: Jsme německá firma. Myslíte, že budete umět komunikovat s kolegy i německy?

David: Musím přiznat, že německy nemluvím perfektně, ale rychle se učím a myslím, že to zvládnu.

Personalistka: A můžete říct, proč bychom měli vzít zrovna vás?

David: Ta práce mě hodně zajímá, je to přesně to, co jsem vždycky chtěl dělat, a myslím, že v tom budu dobrý.

Personalistka: Můžete říct, jaké máte 4. ?

David: Myslím, že jsem pracovitý a zodpovědný. Umím pracovat v týmu a dobře komunikovat s lidmi, nejsem konfliktní. Jsem taky dost sebekritický, vím, že se musím ještě hodně učit.

Personalistka: A co myslíte, máte nějaké 5. ?

David: No určitě mám. Upřímně řečeno, někdy jsem netrpělivý. Občas si taky naplánuju víc věcí, než pak stihnu udělat. A když jsem byl mladší, byl jsem dost 6. , ale teď už je to lepší, všechno si radši příšu do mobilu.

Personalistka: A jaký si představujete plat?

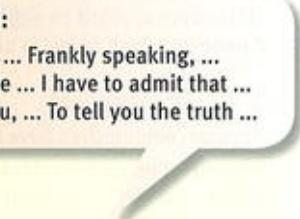
David: Tak určitě bych nechtěl 7. než v minulé práci. Tam jsem měl plat 26 tisíc korun hrubého.

Personalistka: A poslední otázka. Kdy byste mohl 8. ?

David: Příští měsíc od prvního.

PAMATUJTE SI:

Upřímně řečeno, ... Frankly speaking, ...
Musím přiznat, že ... I have to admit that ...
Abych řekl pravdu, ... To tell you the truth ...

► 6. Spojte věty.

1. Nejdřív jsem pracoval	A. na plný úvazek.
2. Po škole jsem začal pracovat	B. na částečný úvazek.
3. Umím pracovat	C. ale je dost monotónní.
4. Práce se mi líbí,	D. než stihnu udělat.
5. Občas si beru víc věcí,	E. příští měsíc od prvního.
6. Můžu nastoupit	F. v týmu a dobře komunikovat s lidmi.

► 7. Při pracovním pohovoru musíme někdy říct i negativní věci. Mluvte o sobě. Doplňte věty.

Například: Musím přiznat, že německy nemluvím perfektně.

1. Musím přiznat, že
2. Upřímně řečeno,
3. Abych řekl/a pravdu,

► 8. Jaké chyby může člověk udělat při pracovním pohovoru? Škrtněte, co je podle vás nevhodné.

Například: Při pracovním pohovoru *bych měl/a / bych neměl/a mít zapnutý mobil*.

1. Na pohovor *bych měl/a / bych neměl/a přijít pozdě*.
2. Při pohovoru *bych měl/a / bych neměl/a kouřit nebo žvýkat žvýkačku*.
3. *Měl/a bych / Neměl/a bych tvrdit*, že umím výborně jazyky nebo na počítači, když to není pravda.
4. *Měl/a bych / Neměl/a bych si předem zjistit*, jaký plat je na téhle pozici obvyklý.
5. *Měl/a bych / Neměl/a bych si vzít oblečení*, ve kterém vypadám nejlíp.
6. *Měl/a bych / Neměl/a bych mluvit vulgárně*.
7. *Měl/a bych / Neměl/a bych si zjistit co nejvíce o firmě*, kde chci pracovat.
8. Z pohovoru *bych měl/a / bych neměl/a odejít dřív*, i když mám další schůzku.

► 9. Porovnejte váš názor se spolužáky.

Například: Já bych řekl/a, že je nevhodné mít zapnutý mobil. Podle mě je nevhodné mít zapnutý mobil.

PAMATUJTE SI:

Já bych řekl/a, že... I'd say that...
Podle mě... In my opinion...

Komparace adverbíí (stupňování příslovčí) • Comparison of adverbs

In exercise 8 you can see:

Měl/a bych si vzít oblečení, ve kterém vypadám nejlíp.

Měl/a bych si zjistit co nejvíce o firmě, kde chci pracovat.

Z pohovoru bych neměl/a odejít dřív, i když mám další schůzku.

1. Regular comparison

Regular comparatives have the endings -ejí/-ěji. Superlatives are formed by adding the prefix nej- to the comparative.

pomalu – pomaleji – nejpomaleji

rychle – rychleji – nejrychleji

často – častěji – nejčastěji

If the last consonant is d, t, n, b, p, v, m or f, the ending is not -ejí, but -ěji, e.g. častěji.

In everyday spoken Czech you may also hear shortened forms, e.g.: rychlejc, rychlejš (= rychleji).

2. Irregular comparison

These comparatives and superlatives are formed from a different base form of the word, or they have a stem change.

mnoho, hodně – víc, více – nejvíce daleko – dál, dále – nejdál, nejdále

málo – méně – nejméně, nejméně blízko – blíž, blíže – nejbliž, nejbliže

dobrě – líp, lépe – nejlíp, nejlepé brzy – dřív, dříve – nejdřív, nejdříve

špatně – hůř, hrůze – nejhůř, nejhůře dlouho – dýl, déle – nejdýl, nejdéle

Comparative and superlative forms ending in -e, e.g. více, nejvíce are typical for the written language. In everyday spoken Czech we use the forms without -e, e.g. víc, nejvíce.

► 10. Tvořte komparativ a superlativ adverbíí.

Například: V říjnu jsem měl hodně práce, v listopadu ještě více, ale v prosinci nejvíce.

1. Kolega pracuje pomalu, kolegyně ještě , ale ta nová kolegyně pracuje
2. Leoš pracuje dobré, Jan pracuje ještě , ale ten nový kolega pracuje
3. Daniel jezdí na služební cesty často, Pavel ještě , ale Martin asi
4. Jana přešla na počítači rychle, Dana přešla ještě , ale já píšu určitě
5. Vstávám do práce brzy, moje dcera vstává ještě , ale syn vstává
6. Byl jsem nemocný. Večer mi bylo špatně, v noci mi bylo a ráno mi bylo

Komunikace v zaměstnání

► 1. Davidovi se v nové práci líbí, ale občas má problémy. Co mu říká jeho šéfka? O čem mluví s kolegou? Přečtěte si 3 dialogy. Vyberte vhodné adverbium a doplňte ho do textu.

1.
a) blíž
b) dřív
c) dál

2.
a) co nejvíce
b) co nejlíp
c) co nejdřív

3.
a) pomaleji
b) levněji
c) přesněji

4.
a) nejpozději
b) nejdál
c) nejblíž

5.
a) hůř a pomaleji
b) blíž a pomaleji
c) dřív a pomaleji

6.
a) co nejhůř
b) co nejbliž
c) co nejrychleji

PAMATUJTE SI:

co nejvíce as much as possible
co nejlíp as well as possible
co nejdřív as soon as possible

Dialog 1

Ředitelka: Davide, prosím vás, pojďte se podívat. Napsal jste špatně fakturu.

David: Jak to? Vyplnil jsem formuláře stejně jako minule.

Ředitelka: Ano, ale spletli jste cenu zboží, a navíc jste poslal fakturu pozdě. Musíte to přepsat a příště ji musíte poslat 1. A tady dole jste se dokonce zapomněl podepsat!

David: Aha, omlouvám se, přepíšu ji a přinesu ji zítra.

Ředitelka: To nejde, udělejte to ještě dneska. Musíme ji poslat 2.

Dialog 2

Ředitelka: Davide, prosím vás, můžete ke mně asi tak za půl hodiny přijít do kanceláře?

...

Ředitelka: Dále!

David: Dobrý den, neruším?

Ředitelka: Prosím vás, můžete přijít za chvíli? Mám ještě jednání.

...

David: Můžu?

Ředitelka: Ano, pojďte dál. Četla jsem vaši finanční analýzu z minulého měsíce, ale chybí tam nějaké informace. Pošlu vám čísla a data a vy tu zprávu napíšete 3. , ano? Potřebuji ji 4. v pondělí.

Dialog 3

David: Tomáši, nějak mě zlobí počítač, pracuje pořád 5. a někdy se úplně zasekně. Zkusil jsem ho vypnout a zapnout, ale vůbec to nepomohlo.

Mohl by ses na to podívat?

Kolega: Jasně, ale dneska to nestihnu. Musím dodělat něco jiného.

David: Hm, potřeboval bych ho opravit 6. , mám hodně práce.

Kolega: Jo, to znám, já taky nestihám. Tak já se stavím zítra hned ráno, jo?

► 2. Doplňte vhodné sloveso. Hledejte více možností.

opravit | přepsat | mít | vyplnit | podepsat | nestíhat | splést | přijít | zkoušet | zapomenout

1.	fakturu ještě jednou	6.	fakturu tady dole
2.	formulář	7.	zítra hned ráno
3.	jednání	8.	počítač
4.	všechno udělat	9.	do kanceláře
5.	cenu zboží	10.	se podepsat

► 3. Pracujte v páru. Představte si, že ředitel firmy není spokojený se svým zaměstnancem nebo zaměstnankyní. Říká mu/jí, co dělá špatně a co musí dělat jinak. Napište a pak prezentujte krátký rozhovor.

dát nebo dostat* výpověď
to fire someone or to get fired

hrubý/čistý plat
gross/net salary

služební cesta
business trip

školení
training

nastoupit do práce
to start work

odejít* z práce
to leave work

pracovat přesčas
to work overtime

pracovní doba
working time

zkušební doba
trial period

pracovní smlouva
employment agreement

pracovat na částečný/plný úvazek
to work part time/full time

nemocenská dovolená
sick leave

brigáda
temporary job

mateřská/rodičovská dovolená
maternity/family leave

porada, schůze
meeting

- ▶ Kultura a my
- ▶ Co se nosí do divadla?
- ▶ Kam za kulturou?
- ▶ Rozhovor se spisovatelem
- ▶ Slovní banka: Kultura

▶ 1. Povídejte si.

1. Zajímáte se o kulturu? Jaké herce, zpěváky, hudební skupiny, režiséry, spisovatele atd. znáte a máte rád/a?

CD2: 55

▶ 2. Eva a její kolega Filip si povídají o televizní soutěži Největší Čech. Označte, co slyšíte.

1. Filip se na televizi

- a) moc nedívá.
- b) často dívá.
- c) nikdy nedívá.

2. Filipa historie

- a) nudí.
- b) nezajímá.
- c) baví.

3. Soutěž končí

- a) příští rok.
- b) příští týden.
- c) příští měsíc.

4. Eva hlasovala pro

- a) spisovatele Karla Čapka.
- b) spisovatelku Boženu Němcovou.
- c) skladatele Antonína Dvořáka.

5. Filip by hlasoval pro

- a) dva muže a jednu ženu.
- b) jednoho muže a dvě ženy.
- c) jednoho muže a jednu ženu.

6. Filip

- a) se nebude dívat na finále soutěže.
- b) se bude dívat na finále soutěže.
- c) ještě neví, jestli se bude dívat na finále soutěže.

▶ 3. Čtěte text o soutěži Největší Čech. Odpovězte na otázky.

1. Kdy se soutěž konala?
2. Kolik kandidátů bylo ve finále?
3. Byli ve finále jenom muži?
4. Kdo je Jára Cimrman?
5. Jaký titul vyhrál Klement Gottwald?

POZOR:

historie*Nouns ending in the nominative sg. in -ie are always feminine.***osobnost, současnost, minulost***Nouns ending in the nominative sg. in -ost are often feminine.*

V roce 2005 volili Češi v televizní soutěži největší osobnost v české historii i současnosti. Lidé nejdřív navrhli 100 kandidátů a potom ve finále zvolili 10 osobností. Bylo to 9 mužů a 1 žena. Díky typicky českému smyslu pro humor málem vyhrál Čech, který neexistuje, ale je v celé zemi velmi populární – Jára Cimrman. Je to hrdina divadelních her, který všechno ví, všude byl a všechno vynalezl nebo napsal dřív než ostatní. Vedení soutěže však rozhodlo, že Cimrman se soutěže jako fiktivní postava nemůže zúčastnit. V soutěži lidé vybírali i nejhoršího Čecha. Tento titul vyhrál „český Stalin“ Klement Gottwald, první komunistický prezident Československa, který v padesátých letech 20. (čtěte: dvacátého) století inicioval politické procesy. A kdo soutěž vyhrál? To se brzy dozvítě.

CD2: 56

▶ 4. Kdo byl v soutěži první, druhý, třetí, čtvrtý a pátý? Poslouchejte a označte čísla ve cvičení 5.

CD2: 56

▶ 5. Doplňte chybějící údaje. Pak kontrolujte poslechem.

1. / 2. / 3. / 4. / 5. místo získal Tomáš Garrigue Masaryk, který žil v letech 1850 až 1. Byl to filozof a politik, profesor na Karlově univerzitě. Napsal několik filozofických knih. V roce 2. se stal prvním presidentem Československa.

1. / 2. / 3. / 4. / 5. místo získal Jan Žižka. Žil v letech 1360 až 1424 a byl to vůdce husitů (lidí, kteří chtěli reformu katolické církve podle názorů Jana Husa). Je 3. tím, že vytvořil originální bojovou taktiku a nikdy neprohrál žádnou bitvu.

1. / 2. / 3. / 4. / 5. místo v soutěži vyhrál český král a římský císař Karel IV. (čtěte: čtvrtý). Narodil se v roce 1316 a zemřel v roce 1378. Karel IV. založil Karlovu 4., dal postavit Karlův most, katedrálu svatého Víta, Nové Město v Praze a 5. Karlštejn.

1. / 2. / 3. / 4. / 5. v soutěži byl spisovatel, dramatik a politik Václav Havel. Narodil se v roce 1936 a zemřel v roce 6. Psal divadelní hry a filozofické eseje. Za komunismu byl celkem víc než 5 let ve vězení jako nebezpečný disident. Stál v čele „sametové revoluce“ v roce 7. Byl posledním prezidentem Československa a po rozdělení země v roce 8. se stal prvním prezidentem České republiky.

1. / 2. / 3. / 4. / 5. místo získal Jan Ámos Komenský, který žil v letech 1592 až 1670. Byl to filozof, lingvista a pedagog, psal 9. o výchově a vzdělání. Už ve své době říkal, že děti ve škole nemají memorovat dlouhé texty a gramatiku, ale mají se učit zajímavě a živě. Říká se mu 10. národů.

► 6. Spojte výrazy z textu.

1. vyhrát	A. ve vězení
2. stát se	B. originální bojovou taktiku
3. memorovat	C. žádnou bitvu
4. vytvořit	D. dlouhé texty a gramatiku
5. nikdy neprohrát	E. první místo
6. být více než 5 let	F. prvním presidentem

CD2: 57

► 7. Poslouchejte a opakujte. Pečlivě vyslovujte **-ní** na konci slov a dodržujte slovní přízvuk.

televizní soutěž, nesmírně populární, dřív než ostatní, fiktivní postava, první prezent, vytvořil originální taktiku, psal divadelní hry, psal knihy o výchově a vzdělání, byl ve vězení, rozdělení země

► 8. Co víte o slavných Čechích? Odpovězte na otázky.

1. Kdo učil na Karlově univerzitě?
2. Kdo nikdy neprohrál žádnou bitvu?
3. Kdo byl ve vězení?
4. Komu se říká Učitel národů a proč?
5. Kdo žil v letech 1316–1378?

PAMATUJTE SI:

Myslím, že to je... I think that it's...
To by mohl být... That could be...
To je určitě... That's definitely...
To musí být... That must be...

► 9. Poznáte slavné Čechy na fotografiích? Hádejte, kdo je kdo.

1

3

2

4

5

Ordinální numerálie (řadové číslovky) • Ordinal numbers

In exercises 4 and 5 you can see who came in first, second, third... in the competition. You also already know ordinal numbers from dates (see p. 63).

Revise them:

1. první	4. čtvrtý	7. sedmý	10. desátý
2. druhý	5. pátý	8. osmý	11. jedenáctý
3. třetí	6. šestý	9. devátý	12. dvanáctý...

Ordinal numbers are declined like **-ý** and **-í** adjectives. See these patterns in the tables on p. 202 and 203.

Note: If we write ordinal numbers using numerals, we always write a dot after them.

In everyday spoken Czech we reverse the word order of cardinal and ordinal numbers. E.g.:

21 – dvacet jedna or jednadvacet, 22 – dvacet dva or dvaadvacet

21. – dvacátý první or jednadvacátý, 22. – dvacátý druhý or dvaadvacátý etc.

► 10. Procvičujte řadové číslovky. Přečtěte nahlas následující výrazy.

1. 3. místo v soutěži	4. 1. láska	7. moje 1. auto
2. 9. díl seriálu	5. 5. patro	8. 10. výročí svatby
3. 6. program televize	6. 2. manžel	9. 20. století

► 11. Pamatujete si, kdo byl Jára Cimrman? Přečtěte si o něm text. Označte, co je pravda.

1. Jára Cimrman	4. Jeho postavu vytvořili	7. Cimrman vynalezl	10. Cimrman
a) je reálná osobnost.	a) tři lidé.	a) pizzu.	a) pomohl Čechovovi a Edisonovi.
b) je vymyšlená osobnost.	b) dva lidé.	b) jogurt.	b) nepomohl nikomu.
2. Jeho rodiče byli	5. Cimrman vymyslel projekt	8. Cimrman si psal	11. Neznámější z jeho díla jsou
a) Češka a Rakušan.	a) Suezského průplavu.	a) s G. B. Shawem.	a) jeho filozofické eseje.
b) Čech a Rakušanka.	b) Panamského průplavu.	b) s Charlesem Dickensem.	b) citáty z jeho divadelních her.
3. Malý Jára v dětství	6. Cimrman napsal román	9. Cimrman nosil Marii Curie	12. O tom, kdy Cimrman zemřel,
a) chodil do rakouské i české školy.	a) Bratr.	a) pivo.	a) máme přesné informace.
b) nikdy nechodil do školy.	b) Dědeček.	b) materiál na výrobu rádia.	b) nemáme přesné informace.

Jára Cimrman

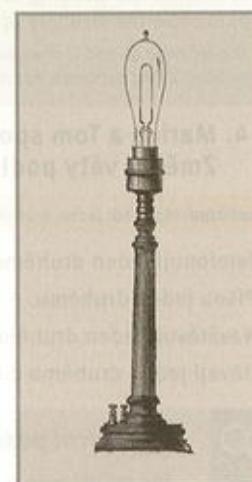

Jára Cimrman nikdy neexistoval, ale miluje ho celý český národ. Je to univerzální génius, který se údajně narodil ve Vídni někdy na konci devatenáctého století. Nevíme, kdy přesně to bylo, takže nějaké výročí jeho narození můžeme slavit každý rok. Jeho otec byl Čech a matka Rakušanka. Malý Jára měl smutné dětství. Do poledne musel chodit do české a odpoledne do rakouské školy, takže celé dětství neměl čas na oběd.

Ve skutečnosti vytvořili jeho postavu tři autoři: scénárista a spisovatel Jiří Šebánek a herci a režiséři Ladislav Smoljak a Zdeněk Svěrák. V roce 1967 vzniklo Divadlo Járy Cimrmana. Divadlo hraje „Cimrmanovy“ divadelní hry. Ty vždycky začínají přednáškou z „cimrmanologie“. Přednášky představují Cimrmana nejen jako významného dramatika, ale také jako filozofa, básníka, hudebníka, učitele, cestovatele, sportovce a vynálezce.

Co všechno Jára Cimrman udělal? Vymyslel projekt Panamského průplavu a složil stejnojmennou operu. Jako reakci na román Boženy Němcové Babička napsal román Dědeček. Vynalezl jogurt, dvoudílné plavky, internet a CD (= Cimrmanův disk, anglicky nesprávně compact disc). Ruskému spisovateli Čechovovi poradil, aby do svého díla Dvě sestry jednu sestru přidal. Polské vědkyni Marii Curie-Sklodowské nosil do sklepa materiál na výrobu rádia. Mnoho let si psal s G. B. (čtěte: dží b!) Shawem, i když mu slavný britský dramatik nikdy neodpovídal. Americkému vynálezci Edisonovi poradil, jak vyrobit žárovku. V Paraguayi založil loutkové divadlo a ve Vídni hudební, baletní a kriminalistickou školu. Napsal sedmihodinovou operetu, kterou poslal do hudební soutěže ve Vídni. Bohužel ji ale neposlal doporučeně, takže nejlepší melodie z jeho díla ukradli porotci Strauss, Lehár, Kálmán a další a použili je ve vlastních operetách, které byly později velmi slavné.

Génius Jára Cimrman měl ještě mnoho dalších úspěchů ve vědě i v umění. Nejznámější jsou ale citáty neboli hlášky z „jeho“ divadelních her, které používá spousta Čechů. Jára Cimrman zemřel někdy před první světovou válkou, ale nevíme to jistě (a nevíme ani, jestli vůbec zemřel). Jeho odkaz je každopádně nezapomenutelný a je opravdu škoda, že se tento slavný muž nemohl stát Největším Čechem.

Podle Wikipedie. Zkráceno, adaptováno.

► 12. Doplňte otázky k textu. Odpovězte na ně.

Co | Kdy | Kam | Jak | Komu | S kým | Kde | Proč

1. vznikla postava Járy Cimrmana?
2. měl smutné dětství?
3. se jmenuje román, který napsal?
4. Cimrman poradil nebo pomohl?
5. si mnoho let psal?
6. založil loutkové divadlo?
7. poslal svoji operetu?
8. je z Cimrmanova díla nejznámější?

► 13. Doplňte mužské a ženské profese z textu v nominativu sg.

Například: učitel, učitelka

1. , dramatička
2. , filozofka
3. , básnířka
4. , hudebnice
5. , cestovatelka
6. , sportovkyně
7. , vynálezkyně
8. , vědec,

► 14. Povídejte si.

1. Existuje ve vaší zemi nějaká podobná populární fiktivní postava?
2. Máte nějaké oblíbené hlášky nebo citáty z knih nebo filmů?

Co se nosí do divadla?

- 1. Kdy jste měl/a naposled nějaký zajímavý kulturní zážitek?
CD2: 58
- 2. Marina a Tom se večer sejdou. Marina telefonuje Tomovi.
Poslouchejte. Kam večer půjdou? O čem diskutují?
CD2: 58
- 3. Poslouchejte ještě jednou. Doplňte dialog. Všimněte si označených výrazů.

Marina: Tome, můžeme se sejít v 1. před divadlem?
Končím v práci v 2. a pak se musím ještě doma převléknout,
umýt si vlasy a namalovat se. Dřív to určitě nestihnu.

Tom: Aha, to je 3. Myslel jsem, že se půjdeme předtím
někam najít. No, to nevadí, dám si něco doma.

Marina: A máš nějaký 4. ?

Tom: 5. ? Chtěl jsem si vzít 6. a nějakou košili.

Marina: Prosím tě, džíny se nehodí. Myslím, že do Národního divadla se nosí formální oblečení. Radši se zeptám Evy.

Tom: A nepřeháníš to? Myslím, že to je 7.

Marina: Ne, ne, to je důležité. Říká se přece, že šaty dělají člověka. Ale promiň, musím
tedy 8. Zavoláme si později, ano?

PAMATUJTE SI:

To nevadí. It's OK.

X

To je jedno. It doesn't matter.

Verba s reflexivním (slovesa se zvratným) se a si • Verbs with the reflexive se and si

In Czech there are two types of verbs with the reflexive se and si:

1. Verbs with the lexically inseparable se or si, e.g. sejít se, zeptat se...

2. Verbs with the separable se or si. The separable se or si is used:

a) to show the meaning of reciprocity (each other), e.g. zavolat si

b) to show the meaning of oneself or to oneself, e.g. převléknout se, umýt si (vlasy), namalovat se, vzít si

The reflexive se and si does not change when these verbs are conjugated. It is always written separately and is placed in the second position of the sentence. For more information about the second position of Czech sentences, see p. 209.

- 4. Marina a Tom spolu chodí. Co dělají?

Změňte věty podle modelu. Používejte se nebo si.

Například: Mají rádi jeden druhého. – Mají se rádi.

1. Telefonují jeden druhému. –
2. Píšou jeden druhému. –
3. Navštěvují jeden druhého. –
4. Dávají jeden druhému dárky. –

- 5. Tom dobrě zpívá. Má koncert v klubu. Co dělá předtím?
Změňte věty podle modelu.

Například: Myje si obličeji a vlasy. – Myje se.

1. Připravuje si texty. –
2. Češe si vlasy. –
3. Holí si vousy. –
4. Obléká si černé sako a džíny. –

Reflexivní pasivum (zvratný trpný rod) • The reflexive passive

The reflexive se is also used to express the passive. Compare the two types of reflexive passive:

1. with a subject, e.g.: Formální oblečení se nosí ... Formal clothing is worn ...
2. without a subject, e.g.: Říká se, že ... It's said that ...

- 6. Jak používáme techniku? Změňte věty podle modelu.

Například: Informace hledáme na internetu. – Informace se hledají na internetu.

1. Písničky posloucháme v mobilu. –
2. Filmy kupujeme a stahujeme na internetu. –
3. Knihy čteme na čtečce nebo v mobilu. –
4. Blogy přešeme a čteme na počítači i na mobilu. –
5. Koncerty sledujeme v televizi. –

- 7. Eva a její kolega Filip si povídají o soutěži *Hledá se superstar*. Změňte věty podle modelu.

Například: V televizi bude nová soutěž. Všichni to ví. – Ví se to.

1. Kdo asi vyhraje soutěž Hledá se superstar? Nikdo to neví. –
2. Asi vyhraje ten sympatický mladý zpěvák. Všichni to říkají. –
3. Musíme poslat hlas nejlepšímu zpěvákovi. Všichni to dělají. –

Kam za kulturou?

► 1. Ptejte se navzájem. Najdete někoho, kdo...

- ...hraje na nějaký hudební nástroj
- ...má předplatné do divadla
- ...má rád vážnou hudbu
- ...nemá televizi
- ...zpívá v pěveckém sboru
- ...rád maluje
- ...chodí často na výstavy
- ...se zajímá o architekturu
- ...má rád operu
- ...byl tento týden v knihovně
- ...hodně čte

► 2. Znáte tyto výrazy? Použijte je ve větách.

umění – umělec – umělkyně

► 3. Zařaďte tyto výrazy k druhům umění. Hledejte víc možností. Procvičujte také výrazy na s. 192.

hudební skupina | román | jeviště | scénář | výstava | povídka | obraz | režie | orchestr | socha | pěvecký sbor
hudební nástroj | divadelní hra/představení | báseň

Film:

Divadlo:

Literatura:

Hudba:

Výtvarné umění:

► 4. Co dělají tito umělci?

spisovatel | dramatik | básník | scénárista | malíř | herc | režisér | sochař | skladatel | hudebník

1. Kdo maluje obrazy? –
2. Kdo skladá hudbu? –
3. Kdo píše romány a povídky? –
4. Kdo píše scénáře? –
5. Kdo dělá sochy? –
6. Kdo píše básně? –
7. Kdo režíruje filmy? –
8. Kdo píše divadelní hry? –
9. Kdo hraje na nějaký hudební nástroj? –
10. Kdo hraje ve filmu nebo v divadle? –

CD2: 59

► 5. Eva a Petr přijeli s dětmi na dovolenou k Eviným rodičům do malého města Bydlova. Poslouchejte. Odpovězte na otázky.

1. Jsou v Bydlově během léta nějaké kulturní akce?

2. Na jaké akce chce Petr jít?

CD2: 59

► 6. Poslouchejte ještě jednou. Doplňte dialog. Všimněte si tučně označených výrazů.

Petr: Já jsem tak rád, že jsem tady. Tady je klid. Můžeme dluho spát, chodit se koupat, do lesa na houby a večer grilovat. To bude idyla!

Eva: No, mně to zní jako pěkná nuda. To víš, já jsem zvyklá na velkoměsto. Tady není kam jít...

Petr: Počkej, a viděla jsi už kulturní 1. ? Tam je spousta akcí.

Třeba dneska večer bychom mohli jít do letního 2. .

Eva: Já nevím, dneska se mi nikam nechce.

Petr: Tak co kdybychom šli zítra večer na 3. města?

Eva: Ne, ještě uvidíme.

Petr: A nechceš jít pozítří na jazzový 4. ? Nebo co třeba na tu přednášku o hradi Bydlov?

Eva: Hm, to by šlo... Ale víš, já jsem tak unavená, že bych nejradší jenom spala. Uvidíme zítra, jo?

► 7. Čtěte program kulturního léta v Bydlově. Odpovězte na otázky. Pak vymyslete k programu další 2 otázky a ptejte se navzájem.

1. Odkdy dokdy je v Bydlově cirkus? Kde se kupují vstupenky?
2. Kolikátého můžou jít Eva a Petr na koncert klasické hudby?
3. Jak se jmenuje akce, na které vystavuje obrazy Ivana Bohdalcová?
4. Kolik stojí vstupenka na divadelní hru pro děti?
5. V kolik hodin začíná první a poslední noční prohlídka města?
6. Jak se jmenuje hudebník, který hraje na klavír na jazzovém koncertě Jany Koubkové?
7. Kde dávají film, když prší?
8. Jak se dají rezervovat vstupenky na noční prohlídky zoo?
9. Jak se jmenuje populární český spisovatel?

Kulturní léto v Bydlově

1. 8. – 31. 8.	LETNÍ KINO Denně na zahrádce kavárny Muzeum ve 21.00. Vstupné 30 Kč. V případě nepříznivého počasí se letní kino přesouvá dovnitř.	11. 8.	KONCERT VÁZNÉ HUDBY Díla skladatelů Mahlera, Mozarta, Beethovena a Dvořáka představí David Kříž (violoncello), Veronika Humlová (klavír) a pěvecký sbor Radost. Divadlo Pod věží od 20.00.
2. 8.	NOČNÍ PROHLÍDKY MĚSTA Komentované prohlídky historického centra s průvodcem. Sraz u kašny na Velkém náměstí vždy ve 20.00, 21.00 a 22.00.	16. – 17. 8.	LETNÍ NOC V ZOO Tajuplné procházky večerní zoo s průvodci, nutné předem objednat na tel. čísle 567 573 730 ve všední dny 8.00–15.00 hodin nebo e-mailem na adresu zoo@bydlov.cz . Začátek v 19.00 a pak každou další hodinu do 23.00.
3. 8.	JAZZKLUB Koncert v Malém sále Kulturního domu od 19.00. Vystoupí jazzová zpěvačka Jana Koubková a klavírista Ondřej Kabrna. Vstupné 40 Kč.	17. 8.	BIGFEST Harlej, Arakain, Alkehol, Miloš Dodo Doležal, Dymytry, Noid, Hamr, Hand Grenade. Od 13.00, autokemp Rybník, vstup do areálu možný už od 12.00.
4. 8.	TAJEMSTVÍ HRADU BYDLOVA Přednáška historika Roberta Dvořáka o hradu Bydlov a jeho historii. Malý sál Kulturního domu 17.00–19.30.	18. 8.	JEJICH DEN Divadelní hra českého autora Josefa Topola v podání Moravského divadla z Olomouce. Malý sál kulturního domu v 19.30.
5. 8.	PYŠNÁ PRINCEZNA Divadelní představení loutkového divadla z Ostravy. Divadlo Pod věží od 16.00, vstupné dobrovolné.	25. 8. - 28. 8.	CIRKUS BEROUSEK Slavný cirkus letos přináší nová akrobatická čísla a ještě víc humoru i zábavy! Vstupenky v předprodeji v pokladně Kulturního domu. Vstupné: Dospělí 120 Kč, děti, studenti a důchodci sleva 25 %.
8. 8.	ZLATÁ TRUMPETA Promenádní koncert dechové hudby. Velké náměstí 16.00–18.00.	29. 8.	ZNÁMÁ NEZNÁMÁ Vernisáž výstavy obrazů akademické malířky Ivany Bohdalcové, která zde představí obrazy inspirované přírodou našeho kraje. Malý sál Kulturního domu v 17.00.
9. 8.	KONCERT VLASTIMILA HORVÁTHA Vítěz 2. řady české soutěže Superstar vystoupí se svou kapelou ve 20.00 ve velkém sále Kulturního domu. Předprodej vstupenek v pokladně.		
10. 8.	VEČER PRO DOBROU KNIHU Setkání s populárním českým spisovatelem Michalem Vieweghem, který bude číst ukázky ze svého nového románu. Velký sál Kulturního domu v 19.00.		

► 8. CD2: 60 Poslouchejte 5 nahrávek. Na jaké akce nakonec Eva s Petrem šli? Kam asi šli s dětmi?

1.	2.	3.	4.	5.
a) na prohlídku města	a) na jazzový koncert	a) do letního kina	a) na Bigfest	a) na promenádní koncert
b) na divadlo pro děti	b) na koncert vážné hudby	b) do zoo	b) do divadla	b) na setkání s M. Vieweghem
c) na výstavu	c) na koncert V. Horvátha	c) na výstavu	c) do cirkusu	c) do zoo

► 9. Pracujte v páru. Domluvte se spolu, že půjdete na nějakou akci. Používejte následující výrazy.

Co kdybychom/kdybysme šli... Nechceš jít... A co třeba... – To je nápad! Rád/a. Nechce se mi.

Rozhovor se spisovatelem

► 1. Povídejte si.

Máte nějakou oblíbenou knihu nebo oblíbený film? Jak se jmenuje? O čem je?

► 2. Eva má ráda knihy Michala Viewegha (čtěte: Vívega). Čte si rozhovor v časopise. Čtěte text a doplňte otázky.

- A Myslíte, že každý národ má nějaké typické vlastnosti? Jestli ano, jak byste charakterizoval Čechy?
- B Jaké jazyky znáte? Jak jste je studoval?
- C Jaké české a světové autory máte rád a proč?
- D Čím jste chtěl být jako malý kluk? Plánoval jste už tehdy, že se stanete spisovatelem?
- E Jak a kdy příšete? Máte nějaký každodenní pracovní program, nebo raději čekáte na „záchvaty inspirace“?
- F Jste populární autor. Jaké výhody a nevýhody má úspěch?

ROZHOVOR S MICHALEM VIEWEGHEM

Michal Viewegh je populární český spisovatel. Je autorem próz Názory na vraždu, Báječná léta pod psa, Výchova dívek v Čechách, Účastníci zájezdu, Povídky o manželství a o sexu a mnoha jiných. Několik jeho románů bylo zfilmováno.

1

Já jsem až do svých dvaceti let nebyl schopen plánovat skoro nic - natož tak vysoký cíl. Kvůli všem těm obvyklým zmatkům dospívání jsem o své budoucnosti vůbec nebyl schopen přemýšlet. Důsledky byly strašlivé - například jsem začal studovat ekonomii. Když jsem konečně začal svůj život trochu plánovat, okamžitě jsem toho nechal a rozhodl se dělat něco pořádného: stal jsem se nočním vrátným. A začal jsem psát.

2

„Záchvat inspirace“ zní tak zlověstně, že bych to snad ani nechtěl zažít. Já píšu jenom prózu - a prozaik si nějaké čekání na inspiraci na rozdíl od básníků nemůže dovolit. Když chcete napsat román, musíte každý den po dobu několika měsíců napsat aspoň několik stránek, a ne čekat na inspiraci. Přesně tak to taky dělám. Inspirace a nápady prostě musí přicházet každý den.

3

S touhle otázkou mám vždycky potíže, protože se mi líbí stovky nejrůznějších, často zcela odlišných autorů. Snad ale můžu říct, že mám rád knihy, ve kterých je nějaký zajímavý příběh, které jsou napsány výrazným, nápaditým stylem a které mají jistou základní pravdivost a hloubku (a neztrácejí přitom formální lehkost). Když je v nich navíc i humor, je to už úplně skvělé.

4

Jsem na tom myslím podobně jako mnoho mých vrstevníků - nebo přesněji jako mnozí mí podobně líní vrstevníci: ruštinu, kterou jsme se povinně učili celá léta, jsem už hodně zapomněl, a anglicky jsem se dosud pořádně nenaučil. Domluvím se, ale když musím mluvit anglicky například o literatuře, připadám si jako Dustin Hoffman ve filmu Rain Man (čtěte: rejnmen).

5

Když mám mluvit za sebe, takzvaný úspěch mi asi dodal potřebné základní sebevědomí - to jsem jako ostýchavý kluk z malého města nejspíš potřeboval. Díky tomu konečně dokážu mluvit s taxikáři a číšníky jako rovný s rovným. Někdy se jim dokonce dívám do očí. A pokud jde o ty negativní věci, nejhorší je asi ztráta soukromí. To je ale známá věc.

6

Já podobným populárním generalizacím typu „Francouzi jsou galantní a Němci hluční“ moc nevěřím. Představte si hlučného Franze Kafku... Ale dobře. Vlastnosti, které se mi zdají pro Čechy typické? Smysl pro humor, často dost černý. Schopnost přijmout absurditu. Ve srovnání například s Američany podstatně menší otevřenost, spontánnost - i když pro nejmladší generaci tohle už možná tak úplně neplatí.

Podle rozhovoru s Michalem Vieweghem z roku 1999. Zkráceno, adaptováno.

► 3. Označte, co je, nebo není pravda.

1. Michal Viewegh vystudoval ekonomii.	ANO/NE
2. Píše obvykle každý den.	ANO/NE
3. Má jen jednoho oblíbeného autora.	ANO/NE
4. Umí dobré rusky a anglicky.	ANO/NE
5. Říká, že úspěch má nejen výhody, ale i nevýhody.	ANO/NE
6. Myslí, že Češi nemají žádné vlastnosti, které jsou pro ně typické.	ANO/NE

► 4. Četl/a jste nějakou knihu Michala Viewegha? Viděli jste nějaký film podle jeho díla?

SLOVNÍ BANKA

Kultura

báseň
poem

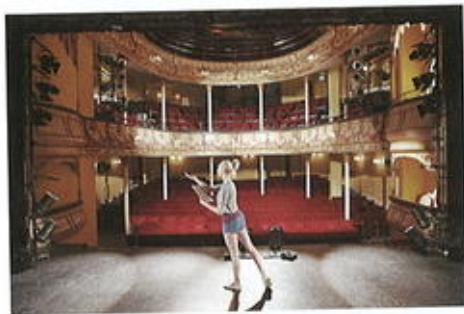
hlediště
audience

hudební nástroj
musical instrument

hudební skupina
music group

jeviště
stage

kniha
book

nota, pl. noty
note, score

obraz
picture

orchestr
orchestra

román, povídka
novel, story

řada, sedadlo
row, seat

scénář
script

představení
performance

socha
statue

výstava
exhibition

Česko krok za krokem

- Česko krok za krokem
- Památky UNESCO
- Jak se kde mluví
- Komunikace v zaměstnání
- Slovní banka: Stavby a památky

► 1. Eva připravila pro studenty kvíz *Co víte o České republice?* Má k němu fotografie. Co na nich je?

Například: Myslím, že na fotografii číslo 1 je...

český parlament | řeka Vltava | budova vlády | hora Sněžka | křišťál | vlajka | české granáty | český státní znak | mapa České republiky | lípa | česká hymna | korunovační klenoty

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

► 2. Proč Eva potřebuje tyto fotografie? Jaký vztah mají k České republice? Hádejte, co je pravda.

1. Češi mají ve znaku tři lvy a dvě orlice.
2. Česká vlajka má tři barvy.
3. Česká republika má čtyři geografické části.
4. Češi denně pijí lipový čaj.
5. Nejdélší česká řeka se jmenuje Vltava.
6. Česká hymna je z patnáctého století.
7. Nejvyšší česká hora se jmenuje Sněžka.
8. Česko je království.
9. V parlamentu se hraje divadlo.
10. Známý český výrobek je křišťál.
11. Prezident sídlí na Pražském hradě.
12. Kontaktní čočky vymyslel Emil Škoda.

ANO/NE
ANO/NE

► 3. Čtěte text *Co víte o České republice?* K jaké části textu patří fotografie ze cvičení 1?

Například: K části A patří fotografie číslo...

Co víte o České republice?

A Zeměpis

Česká republika má rozlohu 78 866 km² (čtěte: kilometrů čtverečních). Sousedí se čtyřmi zeměmi: s Německem, s Polskem, se Slovenskem a s Rakouskem. Hranice tvoří Krušné hory, Šumava, Krkonoše, Jizerské hory, Orlické hory a Beskydy. Nejvyšší česká hora je Sněžka v Krkonoších, která měří 1 603 metrů. Nejdelší česká řeka je Vltava, která má na českém území délku 430 kilometrů.

B Historie

Česká republika vznikla 1. ledna 1993 rozdelením Československa. Česká republika má tři historické země. Jmenují se Čechy, Morava a Slezsko.

C Státní zřízení

V čele České republiky stojí prezident, který má sídlo na Pražském hradě a zemi reprezentuje, parlament, který projednává a schvaluje zákony, a vláda, která má výkonnou moc. Parlament má dvě komory: poslaneckou sněmovnu a senát.

D Státní symboly

Znak České republiky obsahuje čtyři symboly. Jsou to dva bílí čeští lvi, jedna červenobílá moravská orlice a jedna černá slezská orlice. Státní vlajka má tři barvy: červenou, modrou a bílou. Důležitý historický státní symbol jsou korunovační klenoty. Tradiční český strom je lípa. Její listy najdete na českých mincích a bankovkách.

E Hymna

Státní hymna je píseň *Kde domov můj*. Tato píseň pochází z divadelní hry Josefa Kajetána Tyla Fidlovačka z roku 1834, kde ji daleko od domova zpívá slepý hudebník. Po prvním představení se píseň stala velmi populární. Hudbu napsal skladatel František Ladislav Škroup, kterého inspirovala melodie z klavírní symfonie W. A. Mozarta.

F Nejznámější výrobky

Turisté, kteří přijedou do České republiky, obvykle nakupují typické suvenýry: křišťálové vázy a sklenice nebo šperky z českých granátů. Ochutnají také známé české pivo – Plzeň, Budvar nebo jiné značky. Ve světě je známá značka aut Škoda, která se jmenuje po zakladateli továrny Emiliu Škodovi. A jestli nosíte kontaktní čočky, možná vás překvapí, že je vymyslel a vyrobil český vědec Otto Wichterle.

► 4. Co je pro vás v předchozím cvičení nové? Co jste ještě nevěděl/a?

Například: Nevěděl/a jsem, že česká hymna se jmenuje... Nebyl/a jsem si jistý/á, jak vypadá česká vlajka.

PAMATUJTE SI

we read v roce 1945:
= v roce devatenáct set čtyřicet pět

► 5. Povídejte si.

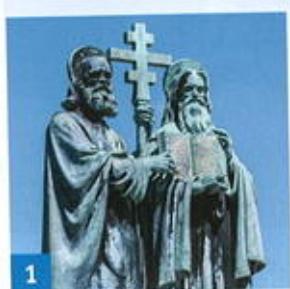
1. Jak vypadá vlajka vaší země?
2. Jaké jsou vaše státní a národní symboly (hymna, znak, strom...)

CD2: 61
► 6. Eva je ve škole a mluví se studenty. Kdy jsou tyto české státní svátky? Poslouchejte a spojte.

1. Příchod prvních křesťanských misionářů Cyrila a Metoděje v roce 863
2. Upálení náboženského reformátora Mistra Jana Husa v roce 1415
3. Svátek svatého Václava
4. Vznik samostatného státu v roce 1918
5. Den boje za svobodu a demokracii
6. Svátek práce
7. Den vítězství nad fašismem v roce 1945

- A. 28. října
- B. 1. května
- C. 5. července
- D. 6. července
- E. 8. května
- F. 28. září
- G. 17. listopadu

► 7. Hádejte, jaké události ze cvičení 6 jsou na fotografiích (2 události tam nejsou).

Památky UNESCO

► 1. Povídejte si. Procvičujte slovní zásobu na s. 200.

1. Jaká města, hrady, zámky nebo hory v České republice znáte?
2. Jaké památky jste tam viděli?
3. Doporučujete jet tam na výlet?

CD2: 62

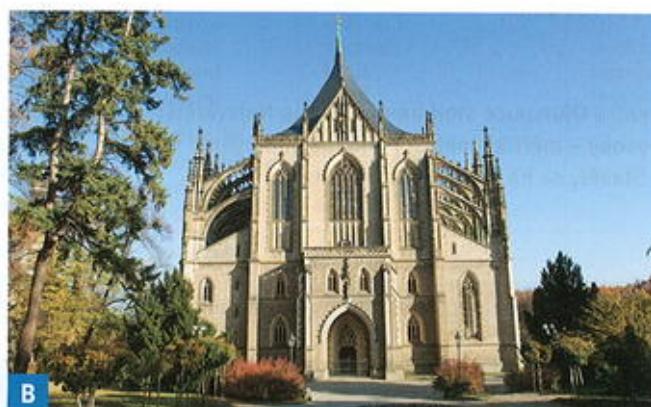
► 2. Eva si zase ve škole povídá se studenty. Poslouchejte. Označte, co slyšíte.

1. Svatý Štěpán je	3. Tom a Marina	5. Prohlídka vily Tugendhat
a) v pondělí a v úterý.
b) ve středu a ve čtvrtek.	a) ještě nikdy nebyli v Brně.
b) už byli v Brně.	a) se nemusí rezervovat.
b) se musí rezervovat.
2. Tom a Marina	4. Vila Tugendhat je z doby	6. V Česku je
a) už viděli několik hradů.
b) ještě nikdy nenavštívili žádný hrad.	a) před druhou světovou válkou.
b) po druhé světové válce.	a) dvanáct památek UNESCO.
b) dvacet památek UNESCO.

► 3. Tom a Marina se na internetu dívají na místa s památkami UNESCO. Co je na fotografiích?

Například: Myslím, že na fotografii A je...

barokní sloup | zámek nad řekou | malebná vesnice | židovská synagoga | moderní vila | gotický kostel

PAMATUJTE SI

Doporučuju vám/ti jet do/na...
You should go to...

► 4. Budete číst text o 6 českých památkách UNESCO. Co znamenají tyto výrazy? Spojte.

1. důl, doly	A. místo, kde sedí v divadle diváci a dívají se na jeviště
2. mor	B. místo někde venku, obvykle na náměstí, kde se něco prodává a nakupuje
3. výhled	C. místo nebo města pod zemí, kde lidé hledali stříbro
4. hlediště	D. velmi divný, neobvyklý
5. trh	E. nemoc, kvůli které v minulosti umřely miliony lidí
6. bizarní	F. to, co vidíte např. z okna, z věže, z hory
7. kaple	G. dekorace
8. ozdoba	H. část kostela nebo malá církevní stavba

► 5. Čtěte text. Doplňte fotografie z předchozí stránky (A-F). Pak tato města najděte na mapě ČR.

1 A. Český Krumlov

Říká se, že turista, který nenavštívil Český Krumlov, jako by ani nebyl v České republice. Kromě velkého zámku nad řekou Vltavou zde najdete historické centrum s renesančními a barokními domy. U zámku je zahrada, ze které je krásný výhled na město, a divadlo s otáčivým hledištěm.

2 Brno

Když přijedete do Brna, musíte kromě hradu Špilberk určitě navštívit další památku UNESCO. Je to funkcionalistická vila manželů Grety a Fritze Tugendhatových, kterou v letech 1929–30 postavil německý architekt Ludwig Mies van der Rohe.

3 Olomouc

Uprostřed náměstí v centru Olomouce stojí barokní sloup Nejsvětější trojice. Je neobvykle vysoký – měří 35 metrů. Podobné sloupy má mnoho českých měst. Stavěly se na ochranu proti moru.

4 Holašovice

V této malé vesnici uvidíte krásně zdobené domy ve stylu „lidového baroka“, které sami vyzdobili lidoví umělci, a náměstí se starou hospodou a kovárnu. Ve vesnici se každý rok v létě koná populární trh, který navštěvuje mnoho lidí.

5 Kutná Hora

První památnka, se kterou se turisté v Kutné Hoře obvykle seznámí, je gotický kostel svaté Barbory. Můžete navštívit také středověký důl na stříbro. Další zajímavé místo blízko Kutné Hory je část města Sedlec, ve které najdete kostnici – kapli s bizarními ozdobami z lidských kostí.

6 Třebíč

V Třebíči můžete vidět dvě zajímavé památky. První je gotický kostel svatého Prokopa. Druhá je památnka UNESCO, židovské město, ve kterém je 120 domů, dvě synagogy, škola a radnice. Blízko je také velký židovský hřbitov.

► 6. Co je to?

kovárna | ozdoby z lidských kostí | důl na stříbro | židovský hřbitov | otáčivé hlediště

1

2

3

4

5

► 7. Co můžete vidět v Českém Krumlově, v Brně, v Olomouci, v Holašovicích, v Kutné Hoře a v Třebíči?

► 8. Poslouchejte a opakujte. Všimněte si, že párové znělé souhlásky na konci slov před pauzou vyslovujeme jako neznělé. Dodržujte slovní přízvuk.

Český Krumlov, krásný výhled, hrad, uprostřed náměstí, populární trh, velký hřbitov

Vztažné zájmeno který • The relative pronoun který

The relative pronoun *který* is used in subordinate clauses. Its case forms are influenced by the gender of the noun to which this pronoun refers:

nominative: *turista*, *který* nenavštívil Český Krumlov

genitive: *zahrada*, ze *které* je krásný výhled

dative: *nemoc*, kvůli *které* v minulosti umřely miliony lidí

accusative: *vila*, *kterou* postavil německý architekt

locative: *město*, ve *kterém* je 120 domů

instrumental: *první památnka*, se *kterou* se turisté v Kutné Hoře obvykle seznámí

The relative pronoun *který* is declined like the adjective *nový*. See this pattern in the tables on p. 202 and 203.

► 9. Povídejte si. Jakou památku UNESCO byste chtěli, nebo naopak nechtěli navštívit? Proč?

Například: Chtěl/a bych navštívit... Chtěl/a bych se podívat do/na/k... Přál/a bych si jednou vidět...

► 10. Zopakujte si pády na výrazech z předchozího textu.
Doplňte nominativ singuláru.

Například: kromě velkého zámku – velký zámek

It takes time and practice to master and memorize the case endings. Don't get frustrated by the endings, they're definitely not the most important thing in Czech!

1. najdete **bizarní kapli** –
2. u **zámků** –
3. v **centru Olomouce** –
4. uprostřed **náměstí** –
5. divadlo s **otáčivým hledištěm** –
6. blízko **Kutné Hory** –

7. blízko **židovského města** –
8. náměstí se **starou hospodou a kovárna** –
9. v **malé vesnici** –
10. kostel **svatého Prokopa** –
11. navštívit **další památku** –
12. 120 **domů** –

► 11. Zopakujte si modelové věty pro pády v singuláru (jednotném čísle). Pak doplňte do tabulky ve všech pádech vzory substantiv (podstatných jmen) z 1. a 2. dekлинаční skupiny.

case	pronouns			adjectives		nouns	
example of context	kdo, co	ten, ta, to	můj, moje	-ý adjectives	-í adjectives	1st declension group <i>Ma/Mi nouns ending in nom. sg. in a consonant without a hook, F nouns ending in -a and N nouns ending in -o</i>	2nd declension group <i>Nouns ending in nom. sg. in a consonant with a hook, -e/-ě, -c, -j and -tel</i>
1. nominative (N) To je	kdo co	ten ten ta to	můj můj moje moje	nový nový nová nové	moderní moderní moderní moderní	doktor obchod škola kino	lékař počítac restaurace letiště
2. genitive (G) Bydlím u Jdu z/do/od	koho? če?ho?	toho toho té toho	měho měho mojí měho	nového nového nové nového	moderního moderního moderní moderního
3. dative (D) Telefonuju Jdu k	komu? čemu?	tomu tomu té tomu	měmu měmu mojí měmu	nověmu nověmu nové nověmu	modernímu modernímu moderní modernímu
4. accusative (A) Hledám	koho? co?	toho ten tu to	měho můj moji moje	nového nový novou nové	moderního moderní moderní moderní
5. vocative (V) Dobrý den, ...! Ahoj ...!	---	---	můj moje/má	nový nová	moderní moderní
6. locative (L) Mluvím o Jsem v/na	kom? čem?	tom tom té tom	mém mém mojí mém	novém novém nové novém	moderním moderním moderní moderním
7. instrumental (I) Mluvím s Sejdeme se před	kým? čím?	tím tím tou tím	mým mým mojí mým	novým novým novou novým	moderním moderním moderní moderním

Notice that the ending of the interrogative pronouns kdo and co (see the forms highlighted in grey) are similar to the endings of the forms of Ma, Mi and N pronouns and adjectives.

Learning the declensions of the forms kdo and co by heart will greatly help you memorize the declensions of the forms of the demonstrative and possessive pronouns and adjectives.

► 12. Tvořte otázky s **kdo** a **co** ve správné formě. Pak podtrhněte nebo označte podobné koncovky posesivního zájmena **můj** a adjektiv.

Například: Povídají si o tom mému novém filmu. – O čem?

1. Píše e-mail mému staršímu synovi. – ?
2. S mým starším synem. – S ?
3. Mluví o mému starším synovi. – O ?
4. Těší se na mého staršího syna. – Na ?
5. Bydlí u mého staršího syna. – U ?
6. Mluví o tom mému starém autu. – O ?
7. Je spokojený s tím mým starým autem. – S ?
8. Směje se tomu mému starému autu. – ?
9. Má radost z toho mého starého auta. – Z ?

Jak se kde mluví?

CD2: 64

- 1. Tom a Marina jsou ve škole. Povídají si s Evou o tom, kde byli, když bylo volno. Poslouchejte. Kde byli Tom s Marinou? Co je překvapilo?

CD2: 64

- 2. Poslouchejte ještě jednou. Odpovězte na otázky.

1. Co Tom s Marinou viděli?
2. Jak se tam, kde byli, mluví?
3. Co znamená „šalina“?
4. Co znamená „su“?
5. Co znamená „chcu“?
6. Existují dialekty i v jiných jazyčích než v češtině?

Spisovná a běžně mluvená čeština • Standard and everyday spoken Czech

In this textbook you learn standard Czech (spisovná čeština). Standard Czech is used all around the Czech Republic mainly in formal communication, e.g. in public media, at conferences, in articles, lectures and presentations. In everyday communication (in families, on the street, at work, at stores etc.) everyday spoken Czech (běžně mluvená čeština) is used. Common Czech (obecná čeština) is widespread in the western part of the country. In other regions, particularly in Moravia, you can hear other dialects as well.

1. Standard Czech x common Czech

Compare the basic differences between standard Czech (on the left) and common Czech (on the right).

1. Vocabulary:

že ano – že jo
dům – barák
fotografovat – fotit

4. Shortening:

hledají – hledaj
rozumějí – rozuměj
řekl – řek
pracujeme – pracujem

2. Univerbation:

česneková polévka – česnečka
Václavské náměstí – Václavák

5. Relative pronouns:

ten pán, který přišel – ten pán, co přišel
ten pán, který přišel – ten pán, jak přišel

3. Different forms of words:

malý dům – malej dům
malé pivo – malý pivo
být – bejt
on, ona – von, vona
polévka – polívka

6. Pronunciation:

nevím – [nevím]
ještě – [ešte]
pojd' sem – [pocem]

2. Standard Czech x Moravian dialects

Compare some of the expressions from standard Czech (on the left) and the expressions in dialect (on the right), which you can hear, e.g. in places like Brno.

Já jsem z Brna. – Já su z Brna.
Je mu/jí 10 let. – Má 10 let.
nechci – nechcu

přijde – přinde
tramvaj – šalina
(oni) jezdí – (oni) jezdijou/jezdijó

CD2: 65

- 3. Eva je ve škole a mluví s kolegou Filipem. Mluví spolu obecnou češtinou, která je typická pro Prahu a střední Čechy. Poslouchejte a spojte spisovné a nespisovné výrazy.

1. odpoledne	A. voběd
2. oběd	B. pudu
3. studené pivo	C. velkej zelenej barák
4. půjdu	D. vodpoledne
5. od školy	E. prosim tě
6. velký zelený dům	F. vod školy
7. prosím tě	G. nehledaj
8. nehledají	H. studený pivo

► 4. Jsou mezi západní a východní částí České republiky rozdíly jen v jazyku? Čtete text a označte, co je, nebo není pravda.

1. Kromě jazykového rozdílu jsou Čechy, Morava a Slezsko stejné.	ANO/NE
2. V Čechách se pěstuje chmel.	ANO/NE
3. Na jižní Moravě se pěstuje víno.	ANO/NE
4. Sklípek je místo, kde se pije pivo.	ANO/NE
5. Basa a dudy jsou tradiční moravské nástroje.	ANO/NE
6. Dechovka se hraje jenom ve Slezsku.	ANO/NE

Mezi Čechami, Moravou a Slezskem existují rozdíly nejen v jazyku, ale i v jídle a pití, které se tu tradičně jí a pije. Na jižní Moravě se pěstuje víno, které se pije ve sklípku. V Čechách se pěstuje hlavně chmel a vaří se tu pivo. U vína a u piva si lidé často zpívají. Tradiční nástroje v Čechách jsou basa a dudy, zatímco v typické moravské folklorní kapele nesmí chybět housle a cimbál. V celé zemi se také tradičně hraje dechová hudba, takzvaná dechovka, kterou mají rádi hlavně lidé ze starší generace.

► 5. Na jaké fotografii vidíte následující výrazy? Co je typické pro Čechy a co pro jižní Moravu?

Například: Dudy jsou na fotografii číslo...

dudy | sklípek | basa | chmel | cimbál | hroznové víno | sud | lidový kroj | půllitr

► 6. Budete poslouchat dvě písničky. Co znamenají tyto výrazy? Spojte.

1. pivovárek
2. sládek
3. mládek
4. vínečko
5. rudý
6. tam se dobře daří
7. budu ťa pít
8. co budu žít
9. frajárka

- A. víno
- B. tam se lidé mají dobře
- C. červený
- D. mladší zaměstnanec v pivovaru, který pomáhá sládkovi
- E. dívka, přítelkyně
- F. dokud budu žít, celý život
- G. zaměstnanec v pivovaru
- H. pivovar (místo, kde se vaří pivo)
- I. budu tě pít

► 7. Poslouchejte. Co myslíte, která písnička je česká a která je moravská?

Vínečko bílé

Vínečko bílé, jsi od mej milej,
budu ťa pít, co budu žít, vínečko bílé.
Vínečko rudé, jsi od tej druhej,
budu ťa pít, co budu žít, vínečko rudé.
Vínečka obě, frajárky moje,
budu vás pít, co budu žít, vínečka obě.

Kde se pivo pije

Kde je sládek, tam je mládek,
tam je taky pivo, pivovárek.
Kde se pivo vaří, tam se dobře daří,
kde se pivo pije, tam se dobře žije.
Pojďme tam a pijme, pijme ho
pijme ho až do rána bílého.

► 8. Jsou ve vaší zemi také oblasti s různými lidovými tradicemi, jazykem, jídlem a pitím nebo mentalitou?
Napište o tom krátký text (60 slov).

fontána, kašna
fountain

galerie
gallery

hrad
castle

hřbitov
cemetery

katedrála
cathedral

kaple
chapel

klášter
monastery

kostel
church

muzeum
museum

orloj
astronomical clock

pomník
monument

rozhledna
lookout tower

synagoga
synagogue

věž
tower

zámek
palace

© TOPOGRAF spol. s r.o., 2006

Declensions of pronouns, adjectives and nouns in the singular – standard Czech

case ¹	example of context	pronouns ²	adjectives ³	nouns ⁴
1st case, the nominative	To je...	kdo? co?	můj, moje	nový nový nová nové
2nd case, the genitive	Jsem u... Jdu do/z/od...	koho? čeho?	měho měho moji/mé moje/mé	moderní moderní moderní moderní
3rd case, the dative	Telefonuji... Jdu k...	komu? čemu?	měmu měmu moji/mé moje/mé	modernímu modernímu modernímu modernímu
4th case, the accusative	Hledám...	koho? co?	měho měho můj/mou moje/mé	moderní moderní moderní moderní
5th case, the vocative	Dobrý den, ... Ahoj, ...	můj, moje/má	nový nová	moderní moderní moderní moderní
6th case, the locative	Mluvím o... Jsem v/na...	kom? čem?	měm měm moji/mé měm	moderní moderní moderní moderní
7th case, the instrumental	Mluvím s... Sejdeme se před...	kým? čím?	mým mým moji/mou mým	moderní moderní moderní moderní

1. To denote the cases we use the expressions první pád 1st case for the nominative, druhý pád 2nd case for the genitive etc., or the Latin terms nominativus, genitivus etc.

2. It's a good idea to memorize the declension of the pronouns kdo, co (case question words) by heart. These forms will help you formulate questions and, given the similarity of the forms, to also decline M and N demonstrative and possessive pronouns and adjectives in the singular.

The pronouns tento, tato, toto and tentíhle, table, table are also declined like the pronouns ten, ta, to. The declension of tvůj, nás, vás is similar to that of the pronoun můj e.g. měho, tvého, naš-eho, vaš-eho etc. The pronouns můj, tvůj, svůj also have in the F and N short, more bookish forms, e.g. má, mé, which are declined like dobrý. Její is defined like moderní, and jeho, jejich is not declined.

The pronoun svůj, which is declined like můj, is used in standard Czech for things or people that are possessed by the person who is the sentence's subject, e.g. Hledám svůj mobil. In everyday spoken Czech svůj is not used often. You can hear e.g. Hledám můj mobil.

3. Adjectives in the nominative sg. can end in -ý (-ý adjectives, hard adjectives) or in -í (-í adjectives, soft adjectives). These adjectives have different declensions.

4. Nouns are classified according to their ending in the nominative sg. (taking into account their gender, see the colour coding) into three declension groups.

Note: Sound changes take place in the declined forms of certain nouns: e.g.: -h > -z (dům > z domu), the fleeting -e- (den > ve dne) and softening e.g.: -k > -č (banka > k bance), r > ě (Petr > Petěl).

Notes to the 1st declension group:

A few Ma and Mi nouns ending in -i, -s, -z, -x (e.g. král king, cíl target, Klaus, Francouz Frenchman, Felix) belong to the 2nd declension group and are declined according to the obchod pattern.

Notes to the 2nd declension group:

A few M nouns ending in -e (e.g. provodec tour guide) are declined, besides the vocative sg. (provodce), according to the lékař pattern.

A few Ma nouns ending in -el and -ev (e.g. postel, láhev) belong to the 2nd declension group and are declined according to the kancelář pattern.

A few F nouns which end in a consonant without a hook or -c (e.g. řeč speech, věc thing, odpověď answer, lod' boat, nemoc disease) vary between the kancelář and místoří pattern.

A few F nouns which end in -e/-ě, which denote certain animals (e.g. zvíře animal, prase pig), young (e.g. kůrka, štěně puppy, kotě kitten) and foods (e.g. rajče tomato), have their own special declension, which is represented by the kuřecí pattern.

In the singular: 1st case kuře, 2nd kuřete, 3rd kuřeti, 4th kuře, 5th kuřetí, 7th kuřetem.

Declensions of pronouns, adjectives and nouns in the plural – standard Czech

case ¹	example of context	pronouns ²	adjectives ³	nouns ⁴
1st case, the nominative	To je...	kdo, co kdo? co?	můj, moje moji/mí moje/mé moje/má	nový nové nové nová
2nd case, the genitive	Jsem u... Jdu do/z/od...	koho? těch čeho? těch těch	mých mých mých mých	moderní moderní moderní moderní
3rd case, the dative	Telefonuji... Jdu k...	komu? těm čemu? těm těm	mým mým mým	moderní moderní moderní
4th case, the accusative	Hledám...	koho? ty co? ty ta	moje/mé moje/mé moje/má	nové nové nové
5th case, the vocative	Dobrý den, ... Ahoj, ...	kom? těch čem? těch těch	moji/mí moje/mé	noví nové
6th case, the locative	Mluvím o... Jsem v/na...	těmi těmi těmi těmi	mých mých mých	moderní moderní moderní
7th case, the instrumental	Mluvím s... Sejdeme se před...	kým? čím? čím?	mými mými mými	novými novými novými

1. To denote the cases we use the expressions první pád 1st case for the nominative, druhý pád 2nd case for the genitive etc. or the Latin terms nominativus, genitivus genitivus etc.

2. Just like the pronouns ten, ta, to, we also decline the pronouns lena, tato, toto and tentle, table, tohle. The declension of tvůj, nás, vaš is similar to that of the pronoun můj e.g. m-ěno, tv-ěho, naš-eho etc. In the F and N the pronouns můj, tvůj, svůj also have short, more bookish forms, e.g. mf, mé, má, which are declined like dobrý, její is declined like moderní, and jeho, jejich are not declined. The pronoun svůj, which is declined like můj, is used in Standard Czech for things or people that are possessed by the person who is the sentence's subject, e.g. Hledám své kamarády. In everyday spoken Czech svůj is not common. You can hear e.g. Hledám my kamarády.

3. Adjectives in the nominative sg. can end in -ý (-ý adjectives, hard adjectives) or in -í (-í adjectives, soft adjectives). The declensions of these adjectives are different.

4. Nouns are classified according to their ending in the nominative sg. (taking into account their gender, see the colour coding) into three declension groups. Note: Vowel and consonant changes take place in the declined forms of certain nouns and adjectives: e.g. -ů > -o (dům > domy), fleeting -e- (den > dny) and softening e.g.: -k > -cl (hezky - hezce), -r > -ří (dobrý - dobrí, doktor > doktoří).

Notes to the 1st declension group:

A few Ma and Mi nouns ending in -l, -s, -z, -x (e.g. král, cil, Klaus, Francouz, Felix) belong to the 2nd declension group and are declined according to the kancelář / počítací pattern.

Notes to the 2nd declension group:

A few M nouns ending in -tel or -c (e.g. hotel, kostel, láč) are exceptions and belong to the 1st declension group, not the 2nd.

A few Ma nouns ending in -e (e.g. privodec) are declined in the plural according to the lékař pattern.

A few F nouns ending in -el and -ev (e.g. postel, láhev) belong to the 2nd declension group and are declined according to the kancelář pattern.

A few F nouns which end in a consonant with a hook or -c (e.g. řeč speech, věc thing, odpověď answer, lod boat, nemoc disease) vary between the kancelář and místořek patterns.

A few N nouns ending -ø/-ě which denote certain animals (zvíře, prase...) young (e.g. kůň, štěně, kotě) and foods (e.g. rafí) have their own special declension, which is represented by the spetial pattern kůře. In the plural: 1st case kurata, 2nd kurat, 3rd kurátm, 4th kuráta, 5th kurátm, 6th kurátech, 7th kuráty.

Declension of nouns in the singular – model sentences

		M masculine animate	Mf masculine inanimate	F feminine	N neuter
1st case, nominative kdo? co?	To je doktor , obchod, škola , restaurace a kino .				
2nd case, genitive koho? čeho?	Jsem u doktora . Jdu do obchodu, do školy , do restaurace a do kina .				
3rd case, dative komu? čemu?	Jdu k doktorovi , k obchodu, ke škole , k restauraci a ke kinu .				
4th case, accusative koho? co?	Hledám doktora , obchod, školu, restauraci a kino.				
5th case, vocative kom?	Dobrý den, pane doktore a paní doktorko! Ahoj Adame , Marku, Lukáši, Evo a Lucie !				
6th case, locative kem? čem?	Mluvím o doktorovi . Byl jsem v obchodě, ve škole , v restauraci a v kině .				
7th case, instrumental kým? čím?	Mluvím s doktorem . Sejdeme se před obchodem, školou, restaurací a kinem.				

In the model sentences you can see patterns representing the 1st declension group (doktor, obchod, škola a kino) and also part of the 2nd declension group (restaurace). For other declension patterns, see p. 202 and 203.

ČESKY 1

KROK ZA KROKEM

LÍDA HOLÁ

CZECH STEP BY STEP

Učebnice Česky krok za krokem 1 je určena pro výuku na úrovních A1 a A2. Pod novým názvem v ní najdeme přepracované, rozšířené a podstatně obsahově i graficky inovované vydání nejprodávanější učebnice češtiny jako cizího jazyka New Czech Step by Step / Tschechisch Schritt für Schritt. Publikace obsahuje 24 lekcí, které na bázi komunikačních situací systematicky rozvíjejí všechny dovednosti, a to jak receptivní (čtení a poslech s porozuměním), tak produktivní (psaní a mluvení), přičemž důraz je kladen na schopnost dorozumět se a aktivně používat češtinu v praktickém životě. Oproti předchozí generaci učebnice přináší publikace Česky krok za krokem 1 metodicky propracovanější postupy práce s texty a komunikativněji orientovaná cvičení a zadání. Gramatika je prezentována v přehledných tabulkách a pomocí srozumitelných schémat, obrázků a symbolů. Zcela nově se zde využívá originální koncept dekлинаčních vzorů, které tvoří modelové věty a napomáhají tak osvojení českého deklinačního systému. Učebnice obsahuje bohatý fotografický a obrazový materiál, Přílohu se slovníčkem a klíčem a dvě CD s nahrávkami textů (též zdarma ke stažení jako MP3 on-line). K procvičení probírané látky jsou určeny dva samostatně prodejně pracovní sešity. Publikace svou bohatou slovní zásobou, množstvím textů a podrobnými gramatickými vysvětleními v angličtině uspokojí i náročné zájemce o studium češtiny jako cizího jazyka. Na učebnici plynule navazuje již vydaný druhý díl Česky krok za krokem 2, který dovádí studenty na úroveň B1.

PhDr. Lída Holá se zabývá výukou češtiny jako cizího jazyka od roku 1994. Je autorkou řady učebnic, např. New Czech Step by Step a Čeština expres, a výukových materiálů Česká gramatika v kostce a Česká adaptovaná próza.

ISBN 978-80-7470-129-0

9 788074 701290

Česky krok za krokem 1 is a new A1 and A2 level textbook of Czech as a foreign language. It is a newly revised, expanded edition of the best-selling New Czech Step by Step/Tschechisch Schritt für Schritt. The new name may be similar to the old, but the content and graphics have been substantially innovated. The publication contains 24 lessons, which use real communicative situations to systematically develop all the language skills, both passive (reading and listening comprehension) and active (writing and speaking). The emphasis is on learning to communicate and actively use Czech in everyday situations. The new generation Česky krok za krokem 1 brings us methodologically sophisticated approaches to working with texts and more communicative exercises and assignments. Grammar is presented in clear tables and with easy to understand diagrams, pictures and symbols. A completely new feature is the original concept of declension models, which are used to form model sentences, helping students to master the Czech declension system. The textbook contains a wealth of photographs and pictures, and the Appendix with a glossary, answer keys and two audio CDs (also free online as MP3 files). Two workbooks, sold separately, are also available for additional practice of the material covered in the textbook. The publication's extensive vocabulary, large quantity of texts and detailed grammatical explanations in English will satisfy the most demanding students of Czech as a foreign language. A second volume, Česky krok za krokem 2, follows up on the textbook and will take students to the B1 level. The second volume has already been published.

PhDr. Lída Holá has worked in the field of teaching Czech as a second language since 1994. She has authored numerous textbooks, including New Czech Step by Step and Czech Express, and instructional materials such as Czech grammar in a nutshell and Czech adapted prose.

SAMOSTATNĚ PRODEJNÉ:

